

יקו המים

דברי תורה, גימטריות
ורמזים מהפסוקים והאותיות

ספר במדבר א'

בראשית פרק א' פסוק ט':

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יִקְוּ הַמִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וַתֵּרָא הַיַּבְשָׁה וַיְהִי כֵן"

ע"פ חז"ל מעבר לסיפור בריאת העולם יש בפרשה זו רמזים לעתיד לבוא. עוד אמרו חז"ל שכל יום בבריאה הוא כנגד אלף שנים בעולם. אולי הפסוק הנ"ל (יום שלישי לבריאה) רומז על מאורע שהתרחש באלף השלישי: **מתן תורה**.

ספרי (וזאת הברכה):

"...מלמד שהחזיר הקב"ה התורה על כל העולם ולא רצו לקבלה עד שבאו ישראל וקבלוה"

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יִקְוּ הַמִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד"—'אין מים אלא תורה'.

הקב"ה החליט לתת את התורה ולרכז אותה בעם אחד—"אל מקום אחד", לעם ישראל, "ומי כעמד ישראל גוי אחד בארץ".
ותראה היבשה", לאחר נתינת התורה לעם ישראל בולט העדר התורה והקדושה אצל הגויים.

"וַיְהִי כֵן", כך נשאר סדר עולם, 70 אומות ללא תורה, **"כֵּן"** עולה למנין **70**, כנגד עם ישראל שעם התורה.

חז"ל אומרים: אם אומרים לך שיש חכמה בגויים--תאמין, יש תורה בגויים--אל תאמין.

על הכותרת

הובא לידיעתי, על ידי הרב פרפ' יחזקאל בבקוף, כי הרב שמואל אבן תבון (תלמידו ומתרגם ספריו של הרמב"ם) כתב לפני כ- 800 שנה בשרש "מאמר יקוו המים". ברצוני להבהיר כי שם החוברת שלפניכם- "יקוו המים" מבוסס על דבר התורה שלמעלה ובלא כל קשר למאמר של הרב שמואל אבן תבון.

לעילוי נשמת נכדי :

סגן (סיירת מטכ"ל) נוה אלעזר לקס הכהן ז"ל

שנפל בקרב עם מחבלים בקיבוץ בארי בשבת קודש, שמיני עצרת, תשפ"ד
תנצב"ה

ה' יקום דמו

קינה

על מלחמת חרבות ברזל
ולעילוי נשמת סגן נוה אלעזר לקס הי"ד

עיניי עיניי מורידות מים על בנינו שאיננו היום בחיים.
גיבורי כוח שעמדו בפרצה ונפלו ארצה.

שונאינו הרגישו הפילוג והקיטוב בתוכנו.
ובערפל שעטף אותנו פרצו לארצנו.

עיוור עיוור היינו ביום שמחתנו.
עצרת לצערת נהפך ובנינו הלכו בשבי.

ישראל בצרה על רפיון כלל גדול בתורה.
"לא תשנא את אחיך בלבבך", ואהבת לרעידך

חטאינו נקמו בנו, אויבינו השיגנו, חמס, חיזבאללה, חותים תקפו את ארצנו.
מקטרגים התומכים באויבינו הרימו קולם נגדנו וצועקים השמד לכלותינו.

"מאין יבא עזרי? "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ"

שערי תפלה נעולים, נתעורר ונבכה הלא שערי דמעה פתוחים.
בבכי נשוב ונבקש הצלה מאלקנו שבשמים.

נשמות וולדנו היו לקרבן, הצל נא ותיק הרחמן.
נא סתום פיות מקטרגנו, הפר מחשבות ומעשי שונאינו נגדנו.
"כי אין בנו מעשים עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו"

וגם לעילוי נשמות :

אבי מורי: **ר' חיים אלעזר בן ישראל הכהן** (לקס) ז"ל
איש בעל לב טוב

אמי מורתי: **מרת רחל בת זלמן** ז"ל
אשה חשובה ובעלת צדקה

סבתי: **מרת הנדה בת מרדכי יצחק הלוי** (הרשקוביץ) ז"ל
לבית קלוש (סבתא מצד האם)

מורי חמי: **ר' יוסף שמואל בן יחזקאל הכהן** (קריגר) ז"ל

חמתי: **מרת חנה גיטל בת שלמה זלמן** ז"ל

אחותי: **אלטע חנה בת חיים אלעזר הכהן** ז"ל

ולעילוי נשמות סבתי ומשפחת אבי שנרצחו על ידי המרצחים במלחמת העולם השנייה.

תודה לה' יתברך, שהצליח דרכי להוציא לאור חוברת זאת לעילוי נשמת הורי זצ"ל.

חז"ל אמרו: אין דבר שלא נרמז בתורה.
פרקי אבות פרק ה' משנה כ"ו: "בן בג אומר: הפך בה והפך בה **דכלא בה**..."

בתקופתנו, אנו עדים למחקרים בפענוח צופני התורה. עידן המחשבים פתח לפנינו אפשרויות חדשות לחקור את החכמה והסוד שבתורה. כידוע פרשו חז"ל את פסוקי התורה בשיטת ה'**פרדס'** (פשט, רמז, דרש, סוד). דרישתם בדרך זו הראתה לנו שיטות שונות ביניהן הגימטריה, דרישת הרשומים, נוטריקונים ועוד.

החוברת שלפניכם כוללת דברי תורה, גימטריות, וגם רמזים מהאותיות מפרשיות השבוע, רעיונות, ונאומים מאירועים משפחתיים.

לעיתים הגימטריה של פסוק (או חלקו) שווה בקירוב או במדויק לגימטריה של הפירוש אותו נתנו חז"ל לפסוק זה.

כתוב:

אבות (פרק ד' משנה כ'):

"רבי מאיר אומר אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו..."

בקשה לקורא ספר זה:

"אל תסתכל בקנקן" - נא לא להסתכל בחיצוניות של הספר
(קרי בטעויות כתיבה, באיות, ובדקדוק)
"אלא במה שיש בו" – בתוכן העניינים והרעיונות.

יחיאל לקס

רחובות, ישראל

מרחשון התשפ"ה

כל דברי התורה (של כל ספרי יקוו המים) נמצאים באתר:

yekavu-hamayim.com

רב תודות לאשתי, אלן, שעזרה בתיקון שגיאות כתיב.

תודה לבתי לאה נחמני, שתרמה מזמנה ועזרה בהגהת חלק מהחוברת.

תודה לבני דני, שקרא חלק מדברי התורה ותרם לשיפורם, ושעזר בהגהת חלק מהחוברת.

תודה לנכדי, עמיחי צבי, שקרא חלק מדברי התורה ותרם לשיפורם, ושעזר בהגהת חלק מהחוברת.

תודה לרב נריה קורש שהביא לתשומת לבי את אשר כתוב :
ברכות (נ"ח, א'), נדרים (ח', ב'), ילקוט ירמיהו (רמז ש"ו), זוהר רע"ם פנחס רל"ה :
"אמר רבי יוחנן משום רשב"י :

כשם שאי אפשר לבר (תבואה) בלא תבן (קש) כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים"
ועל אותו משקל נאמר :

שכשם שאי אפשר לבר בלא תבן כך אי אפשר לספר בלי טעויות.
וביחוד שמדובר בספר זה, שכל מילה בו צריכה להיות שקולה בשקל הקודש.

ולכן נשמח מאוד לקבל הארות והערות הקשורות לתוכן הספר,
בכתובת : חוה לוצקי 13, רחובות, 7625176
טלפון : 08-9476223
050-9444615

בברכת התורה,

יחיאל לקס

תוכן ענינים

9	פרשת במדבר
57	פרשת נשא
97	פרשת בהעלתך
171	פרשת שלח לך
259	פרשת קרח

פרשת במדבר

"במספר שמות"

בציווי לפקוד את בני ישראל כתוב:

פרק א' פסוק ב':

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל זכר לגלגלתם"

בציווי לפקוד את בני לוי כתוב:

פרק ג' פסוק ט"ו:

"פקד את בני לוי לבית אבתם למשפחתם כל זכר מבן חדש ומעלה תפקדם"

ונשאלת השאלות:

- 1) למה אצל בני ישראל כתוב **"במספר שמות"**, אבל אצל בני לוי לא כתוב **"במספר שמות"**?
- 2) למה אצל בני ישראל כתוב **"לגלגלתם"**, אבל אצל בני לוי לא כתוב **"לגלגלתם"**?
- 3) למה אצל בני ישראל הסדר **"למשפחתם לבית אבתם"**, ואצל בני לוי הסדר **"לבית אבתם למשפחתם"**?

כדי לענות על השאלות האלו אנחנו צריכים להבין מה משמעות המילים ("במספר שמות", "לגלגלתם", "לבית אבתם", "למשפחתם") וגם להבין איך בפועל מנו אותם.

כאשר פקדו את בני ישראל בפועל כתוב:

פרק א' פסוק י"ח:

"ואת כל העדה הקהילו באחד לחדש השני ויתילדו על משפחתם לבית אבתם במספר שמות מבן עשרים שנה ומעלה לגלגלתם"

רש"י (על המילים "ויתילדו על משפחתם"): "הביאו ספרי יחוסיהם ועדי חזקת לידתם כל אחד ואחד להחיתם על השבט"

רמב"ן: "ואיננו נראה שהיו צריכין להביא שטר ועדים על יחוסיהם לשבטיהם, אבל 'ויתילדו', שנמנו תולדותם למשפחותם לבית אבותם הטעם לומר, כאשר צוה משה כן מפי הקב"ה נקהלו כל העדה כולם אל פתח אהל מועד, חוץ מערב רב אשר לא מבני ישראל המה, כי נכרים היו בהם מיום שיצאו ממצרים, והנה הביאו העדה שקלו ואמרו לפני משה והנשיאים, אני פלוני נולדתי לפלוני ממשפחת פלוני שהוא לשבט ראובן וזולתו. ומשה נותן שקלי כל שבט ושבט במקום מיוחד, וידע מספר הפרט והכלל. והראיה בזה כי במנין השני שהזכיר המשפחות לא אמר שם ויתילדו, ולא הזכיר במספר שמות לגלגלתם. כי מעת שחנו לדגליהם נבדלו השבטים זה מזה ונודעו המשפחות לאיזה שבט הם"

מטרת הפקודה של בני ישראל:

- לדעת את מספר הזכרים מעשרים שנה ולמעלה בכל שבט ושבט:
רש"י (על המילה "למשפחתם"): "דע מנין כל שבט ושבט"
ולפי זה כתוב **"למשפחתם לבית אבתם"**. "למשפחותם" לפני "לבית אבתם" (המבנה היא: משפחה מורכבת מכמה בתי אב, ושבט מכמה משפחות. ולפי פרוש רש"י, "למשפחתם" קשור למנין כל שבט ושבט. וכדי לקבל מספר צריכים למנות את כל המשפחות של השבט. ולפי זה המשפחות הם מוקד החשיבות במנוי. ולפי הרמב"ן, לפני זה בני ישראל היו מחולקים לבתי אב ולמשפחות, אבל משפחות השבטים היו מעורבים ביחד).
- וגם לדעת סה"כ מספר בני ישראל (סכום כל השבטים).

כדי ליחס כל אחד ואחד מבני ישראל למשפחתו ולשבטו הביאו שטרי יחוסין (רש"י), או כל אחד ואחד עמד לפני משה רבנו והכריז את שמו ומשפחתו ושבטו (רמב"ן).

ונראה מזה להגיד שהמילים "במספר שמות" מראה שהשייכות למשפחה ולשבט נעשתה על ידי שמם (פלוני בן פלוני). והם הוכיחו הדבר על ידי הכתוב בשטרי היחוסין שבידם, או על ידי עדות שכל אחד ואחד הכריז על עצמו לפני משה רבנו והנשיאים.

אחרי שידעו לאיזה שבט כל אחד ואחד שייך, איך בפועל מנו את מספרם? על זה יש דעות בחז"ל.
יש אומרים על ידי שנתנו כל אחד ואחד מחצית השקל:
רש"י (א', ב', על המילה "לגלגלתם"): "על ידי שקלים בקע לגולגולת"
רמב"ן (א', י"ח): "... ומשה נותן שקלי כל שבט ושבט במקום מיוחד, וידע מספר הפרט והכלל..."

ויש אומרים שלא נתנו מחצית השקל:
כלי יקר: "פירש רש"י על ידי שקלים. והרבה מהמפרשים חלקו עליו ואמרו שמספר זה היה בלא שקלים"
הכלי יקר נותן טעם למה כאן לא על ידי שקלים. כי השקלים באו להציל מעין הרע השולט במנוי. הוא מסביר שזה רק אצל עני שיש לו עכשיו במה לקנות בו. כאשר בני ישראל ירדו למצרים הם היו מתי מעט וכאשר יצאו היו ס' ריבוא. ואז הוצרכו בפעם ראשונה שמנו אותם לתת כפר נפש. אבל עכשיו הם לא השתנו כל כך ולא היו צריכים לזה.

לפי הדעה שכל אחד ואחד הביא מחצית השקל, הספירה הייתה באמצעות מנין השקלים המחולקים לפי שבט.
ולפי הדעה שהם לא הביאו שקלים, הספירה הייתה כנראה באמצעות רשימות שמותיהם ("במספר שמות") הנרשמים לפי שבט.

מטרת הפקודה של בני לוי לדעת מספר השבט כולו, ובפרט, מספר כל משפחה ומשפחה. כדי לדעת מספר כל משפחה ומשפחה צריכים לדעת מספרם לבית אבתם.
כי יש כמה בתי אב בכל משפחה. לפי זה כתוב **"לבית אבתם למשפחתם"**. "לבית אבתם" לפני "למשפחתם"
(כי בניגוד לבני ישראל שהיה שם בתי אב, משפחות, ושבטים. כאן יש רק בתי אב, ומשפחות. כי כולם שייכים לשבט אחד, שבט לוי. ואז בתי האב מוקד המנוי כדי לדעת מספר כל המשפחה ומשפחה).

כאשר נאמר למשה רבנו לפקוד את הלויים מבן חודש ולמעלה, שאל משה רבנו :
רש"י (ג', ט"ז, על המילים "על פי ה'") : "אמר משה לפני הקב"ה : היאך אני נכנס לבתי כולם
ולתוך אהליהם לדעת מניין יונקיהם? אמר לו הקב"ה : עשה אתה את שלך ואני אעשה
את שלי. הלך משה ועמד על פתח האהל והשכינה מקדמה לפניו, ובת קול יצאה מן
האהל ואומרת : כך וכך תינוקות יש באהל זה. לכך נאמר על פי ה' "

ונשאלת השאלה :
למה שאל משה רבנו דווקא כאן אצל בני לוי היאך יפקוד אותם?
הלא אביהם של התינוקות יוכל לתת עבורם שקלים, או להביא את שמותיהם, בדומה
למה שעשו כאשר פקדו את בני ישראל מבן עשרים ולמעלה.

ועוד :
יש אותה בעיה (לדעת את מספר התינוקות) בפקודת בכורי בני ישראל מחודש ולמעלה.
שם כתוב :
פרק ג' פסוק מ' :
"פָּקֵד כָּל בְּכוֹר זָכָר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֶּן חֹדֶשׁ וּמַעֲלָה וְשָׂא אֶת מִסְפַּר שְׁמֹתָם"
פרק ג' פסוק מ"ג :
"וַיְהִי כָל בְּכוֹר זָכָר בְּמִסְפַּר שְׁמֹת מִבֶּן חֹדֶשׁ וּמַעֲלָה לִפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף שְׁלֹשָׁה
וּשְׁבַעִים וּמֵאָתָיִם"
ושם אצל בכורי בני ישראל רש"י וגם המדרש לא מביאים את שאלת משה רבנו (איך אני
נכנס לתוך אהליהם?).

ונראה לי להגיד שכאן נמצא התשובה לשאלות ששאלנו בתחילה.
כאשר נאמר למשה רבנו לפקוד את בני לוי היה חסר בציווי המילים "**במספר שמות**"
והמילה "**לגלגלתם**". לפי זה הבין שלא פוקדים בני לוי באמצעות שקלים, ולא לפי
רשימות שמותיהם, אלא יצטרך להיכנס לתוך אוהליהם לספור אותם. ובגלל זה שאל
משה רבנו היאך יעשב דבר כזה?
ועל זה קיבל תשובה : "עשה את שלך ואני אעשה את שלי"

אבל אצל פקודת בכורי בני ישראל מבן חודש ולמעלה כן כתוב "**במספר שמות**"
("וַיְהִי כָל בְּכוֹר זָכָר בְּמִסְפַּר שְׁמֹת מִבֶּן חֹדֶשׁ וּמַעֲלָה לִפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף שְׁלֹשָׁה וּשְׁבַעִים
וּמֵאָתָיִם").

מזה אפשר להבין שלא יצטרך להיכנס לאוהליהם של בני ישראל, כי פוקדים אותם
"**במספר שמות**". אביהם של כל משפחה ומשפחה יביא רשימת שמותיהם של
התינוקות שלו למשה רבנו.

- פקודת בני לוי הייתה שונה מפקודת כל יתר השבטים :
- שבט לוי לא נפקדו יחד עם בני ישראל (עם יתר השבטים) :
פרק א' פסוק מ"ז :
"והלויים למטה אבתם לא התפקדו בתוכם"
פרק א' פסוק מ"ט :
"אך את מטה לוי לא תפקד ואת ראשם לא תשא בתוך בני ישראל"
 - פקודת בני לוי על ידי ה' בעצמו, ומשה רבנו רק מסכם את המספרים.

ולמה?

במדבר רבה (ג', ב') : "אמר דוד אשרי מי שהקב"ה בחר בו ואשרי מי שקירבו. ואיזהו אשרי בכפלים מי שהקב"ה בחר בו וקירבו. ואיזה זה? אהרן ולוי. אהרן מניין שנאמר ובחר אותו מכל שבטי ישראל לי לכהן ומניין שהקריבו שנאמר ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך. לוי בחר בו הקב"ה שנאמר כי בו בחר ה' אלקיך ומניין שהקריבו שנאמר הקרב את מטה לוי והעמדת ועליהם הכתוב אומר (תהלים ס"ה) אשרי תבחר ותקרב ישכן חצרך..."

במדבר רבה (ג', ח') : "ברא אומות ובירר לו אחת מהם אלו ישראל שנאמר (דברים י"ד) ובך בחר ה' להיות לו לעם סגולה. ברא שבטים ובירר לו אחד מהם זה שבט לוי שנאמר (שמואל א', ב') ובחור אותו מכל שבטי ישראל. לפיכך אמר הקב"ה למשה שיפקדם מבן חדש ומעלה שהוא מחבבן ביותר..."

וכתוב במדרשים עוד זכויות של שבט לוי :

- הם מלו את עצמם במצרים
- הם שמרו מצוות ה' במצרים
- הם לא שועבדו במצרים
- הם לא חטאו בחטא העגל
- כולם נכנסו לארץ ישראל ולא מתו במדבר

וזה דומה למלך שיש לו אוסף חשוב של אבנים יקרות, מרגליות (בני ישראל), ומפני חשיבותם המלך מצווה לעבדיו מידי פעם לספור אותם לדעת מספרם. ובתוכם יש אבנים מאוד יקרות, יהלומים (שבט לוי) ובגלל חשיבותם וחביבותם המלך מפריד אותם מיתר המרגליות והוא בעצמו מטפל בהם וסופר אותם.

כך שבט לוי, הם כל כך חשוב וחביב לפני ה' שהם זכו לפקודה נפרדת, ועל ידי ה' בעצמו, ולפי :

פרק ג' פסוק ט"ז :

"ויפקד אתם משה על פי ה' כאשר צוה"
"ועל פי ה'" ולא על פי משה רבנו.

* * * * *

מספר בני ישראל

פרק א' פסוק ב':

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל זכר לגלגלתם"

מנו את בני ישראל פעם ראשונה כאשר יצאו ממצרים, מנו אותם פעם שניה אחרי חטא העגל במדבר (פרשת פקודי), ומנו אותם פעם שלישית כאן (פרשת במדבר). בפעם השניה ובפעם השלישית מספרם של בני ישראל היה זהה. ונשאלת השאלה: איך לא השתנה מספרם אחרי חצי שנה?

אור החיים: "כי שבפ' פקודי היו הלויים בכלל במספר, אבל במספר שלפנינו לא נכנסו הלויים..."

ומסביר אור החיים: "אכן לפי מה שעלה בידינו שכל שבט לוי שוקלים שקלים אין קושיא..."

כאן מנו את הלויים בנפרד, להראות שלמרות שמספר בני ישראל נשאר אותו הדבר, (בין ספירה שניה לשלישית), בכל זאת היתה עליה במספר של בני ישראל. העליה היתה בהתאם למספרם של בני לוי. שגם בלי לקחת את בני לוי בחשבון (בספירה השלישית כאן) היתה מספרם של בני ישראל זהה למספרם בספירה השניה שכללה את שבט לוי. אבל, יש כמה מפרשים שחולקים על זה, ואומרים שגם בספירה השניה בני שבט לוי לא נתנו שקלים לעשיית המשכן, כי הם לא היו בחטא. השקלים באו לכפר על נפשות בני ישראל.

במדבר פרק ב' פסוק ל"ג:

"והלויים לא התפקדו בתוך בני ישראל..."

בעל הטורים: "יש תגין על הה"ה לומר שבחמש מקומות שנמנו ישראל לא התפקדו בתוכם"

פרשת פקודי פרק ל"ח פסוק כ"ו:

"בקע לגלגלת מחצית השקל בשקל הקדש לכל העבר על הפקדים מן עשרים שנה ומעלה לשש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים"

רש"י: "כך היו ישראל וכך עלה מניינם אחר שהוקם המשכן בספר במדבר..."

שפתי חכמים: "דק"ל דע"כ היו יותר, דהא בחומש הפקודים כשמנה ישראל היו ת"ר אלף וג' אלפים ות"ק וחמשים לבד מהלויים שלא התפקדו בתוך בני ישראל, וכאן בנדבות המשכן שנתנו ישראל והלויים, א"כ היו יותר. ועז"פ, 'כך היו ישראל', כי בקע לגלגולת לא נתנו אלא ישראל שטעו בעגל והוצרכו ליתן הנדבה לצורך המשכן לכפר על מעשה העגל אבל הלויים אשר לא טעו לא היו צריכין ליתן. וכעין הזה פירש גם הרא"ם"

בנוסף לעובדה שבני לוי נמנו בנפרד, יש גם שינוי בכתב בין ספירת השבטים לבין ספירת שבט לוי:

אצל כל שבט (פרק א' פסוקים כ'-מ"ד) כתוב: "...במספר שמות..."
אבל אצל שבט לוי (פרק ג' פסוקים י"ז-מ') לא כתוב: "...במספר שמות..."

שמות פרק ל"ב פסוק ל"ז:
"...מי אשר חטא לי אמחנו **מספרי**..."

אולי זאת המשמעות כאן: אצל השבטים הזכיר "**במספר שמות**" שזה **המספר בספר** (ואולי הזכיר כאן, כי חלק נחקק), אבל אצל בני לוי לא שייך (לומר, "במספר שמות") כי הם לא השתתפו בחטא, (כולם נשארו בספר).

* * * * *

קריאי העדה

במדבר פרק א' פסוקים ג'-ד':

"מבן עשרים שנה ומלעלה כל יצא צבא בישראל תפקדו אתם לצבאתם אתה ואהרן. ואתכם יהיו איש איש למטה איש לבית אבתיו הוא"

במדבר פרק א' פסוק ט"ז:

"אלה קריאי העדה נשיאי מטות אבותם ראשי אלפי ישראל הם"

כתוב קריאי וקרי קרואי.

בעל הטורים:

"וי"ו קטיעה. וקרי קרואי בשביל שלומיאל בן צוריש-די שהוא זמרי בן סלוא, וכן בעדת קרח קראי כתיב חסר ושם חסר הוי"ו לגמרי לפי שהיו כלם רשעים אבל כאן היו האחרים צדיקים"

אות וו נקטע והפך לאות יוד.

אומרים חז"ל (בעל הטורים, מהר"ם) שהאות וו נקטעה בגלל שלומיאל בו צוריש-די. מעצם הקטיעה אפשר להבין, שהיתה פגם באחד מהנשיאים, וזה מתבטא בקטיעת האות וו. אבל נשאלת השאלה איך זה מצביע על שלומיאל בן צוריש-די (אם בכלל)? לא מצאתי תשובה לשאלה זו.

ואולי אפשר לתרץ, משה רבנו קיבל הוראה לצרף אליו אהרון ו12 נשיאי ישראל להיות קרואי העדה שתפקידם כמו שמפרש רש"י:
"הנקראים לכל דבר חשיבות שבעדה"
וכמו שמפרש אבן עזרא:
"הטעם שהעדה לא יעשו דבר עד שיקראום"

יש לנו כאן 14 אנשים (משה רבנו, אהרון הכהן, ו12 נשיאים) שקבלו הציווי למנות את בני ישראל.
קטיעת האות וו הופכת אותו לאות יוד. האות וו עולה ל6 והאות יוד עולה ל10. ההפרש בין הכתב והקרי עולה 4. ואולי זה הרמז כאן. אם נסדר ה14 אנשים לפי סדר הצווי מקבלים: משה רבנו, אהרון הכהן, אליצור בן ש-דיאור (נשיא מטה ראובן), ושלמיאל בן צורישדי (נשיא מטה שמעון)....
יוצא שהרביעי ברשימה זה שלמיאל בן צוריש-די.

* * * * *

"איש למטה"

פרק א' פסוק ד':

"ואתכם יהיו איש איש למטה איש ראש לבית אבתיו הוא"

ספורנו: "והטעם שיהיו אתכם, הוא שכל אחד מהם ראש לבית אבותיו ולא יכחד ממנו כל אחד ואחד"

כתוב בפסוק הזה 3 פעמים המילה "איש". וידוע שהמילה 'איש' כינוי לצדיק.

ונראה להגיד שכפל בתחילת הפסוק המילה "איש" ("ואתכם יהיו איש איש"), כתואר כבוד, כי כל אחד היה 'איש' (חשוב) מטעם היותו ראש בית אב, וגם 'איש' (חשוב) מטעם היותו ראש המטה.

ובסוף הפסוק לא כפל המילה "איש", ולפי:

אבן עזרא: "דרך קצרה, והראוי להיות איש איש"

שהיה ראוי גם לחזור ולכפול המילה "איש" בסוף הפסוק, אלא כתוב בדרך קצרה.

* * * * *

"קריאי עדה"

פרק א' פסוק ט"ז :

"אלה קריאי העדה נשיאי מטות אבותם ראשי אלפי ישראל הם"

בעל הטורים: " וי"ו קטיעה. וקרי קרואי בשביל שלומיאל בן צורישדי שהוא זמרי בן סלוא..."

האות השלישי במילה "קריאי", אות וי"ו קטיעה (כמו אות יו"ד).

הקרי "קרואי" אבל הכתב "קריאי".

רמז לפי "קרואי":

"קרואי העדה" עולה 401 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה **412**

"שלמיאל" עולה 411 ועוד המילה עולה **412**

רמזים לפי "קריאי":

(1) **"קריאי העדה"** עולה 405 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה **416**

"זמרי בן סלוא" עולה 406 ועוד 10 אותיות עולה **416**

(2) **"קריאי העדה נשיאי מטות אבותם ראשי אלפי ישראל הם"**

ראש תיבות, אותיות: ק', ה', נ', מ', א', ר', א', י', ה' עולה **412**

"שלמיאל" עולה 411 ועוד המילה עולה **412**

* * * * *

"אשר נקבו בשמות"

פרק א' פסוק י"ז:

"ויקח משה ואהרן את האנשים האלה אשר נקבו בשמות"

אבן עזרא: "שהם מפורשים כמו אשר פי ה' יקבנו"

פירוש המילה "נקבו" זה 'מפורש'. משה רבנו לקח את האנשים ששמותיהם פורשו לו לפני זה להיות איתו ואהרן לפקוד את בני ישראל. חז"ל אומרים שבאותו הזמן כל האנשים האלו היו צדיקים.

ואולי יש רמזים לזה:

"את האנשים האלה אשר", ראש תיבות, אותיות: **א', ה', ה', א' עולה 12**.
שהאנשים הם 12 נשיאי השבטים.

"האלה אשר נקבו בשמות", סוף תיבות, אותיות: **ה', ר', ו', ת', המילה 'תורה' (לפי סדר הפוך)**. שכול 12 היו שומרי תורה וצדיקים.

ואולי הסיבה שהמילה 'תורה' מופיע בקריאה הפוכה (קרי, המילה פונה לעבר אבל כתוב עכשיו בהווה) לרמוז שעכשיו ובעבר הם כולם צדיקים אבל בעתיד חלק מהם לא.

ואולי ניתן להגיד עוד:

"נקבו בשמות", המילה **"נקבו"** אותיות המילה 'קבנו' שמשמעותו 'קלל' (בלק בקש מבלעם "וקבנו לי משם").
המילה **"בשמות"**, כולל האות ב' והמילה 'שמות', 2 שמות.
2 שמות מהאנשים האלו יביאו קללה על ישראל במעשיהם. והם נשיא שבט שמעון שלמיאל בן צוריש-די, שלפי חז"ל הוא זמרי בן סלוא. ונשיא שבט ראובן אליצור בן ש-דיאור שהיה מהחולקים על משה בעדת קרח.

* * * * *

"במספר שמות"

פרק א' פסוק י"ח:

"ואת כל העדה הקהילו באחד לחדש השני ויתילדו על משפחתם לבית אבתם במספר שמות מבן עשרים שנה ומעלה לגלגלתם"

משה רבנו ואהרן הכהן ביחד עם נשיאי השבטים פקדו את בני ישראל במדבר בראש חודש אייר. מבן 20 שנה ולמעלה כל יוצא צבא. והתורה כתבה את מספר כל שבט ושבט. כאשר חנו עם הדגלים ונשאו בפעם הראשונה ב20 לחודש אייר כתוב עוד הפעם מספרם של כל שבט ושבט. ונשאלת השאלה למה מופיעים המספרים פעמים?

אבן עזרא (על פרק ב' פסוק ל"ב):

"כאשר היו ביום שהתפקדו והנה בעשרים יום לא מת אחד מהם וזה דבר פלא" רמב"ן (על פרק ב' פסוק ד'):

"וכן כלם הם דברי ה' אל משה נמשך אל וידבר ה' אל משה ואל אהרן כי לא מנאו עתה פעם אחרת וכל טעם אלה פקודי ישראל בעבור שאמר כל פקודי המחנות לצבאות' והזכיר כל זה להודיע שמימי המנין ועד שנתקנו המחנות וחנו לדגליהם וכן נסעו לא נפקד מהם איש וזה מעשה נס שהיו עשרים יום שלא ימות אחד מכל העם הגדול הזה" לפי הפרושים האלו העובדה שמספרם לא השתנתה במשך 20 יום מראה על נס שלא מת אף אחד מהמתפקדים.

ונשאלת השאלה, איך ידעו הפרשנים שזה הסיבה? הלא גם אם מת כמה מהם אולי אותו המספר עברו מגיל 19 לגיל 20, והחשבון נשאר אותו הדבר.

העובדה שאבן עזרא וגם הרמב"ן היו בטוחים שזה הסיבה מראה שהשאלה ששאלנו לא במקומה. כי היה להם כל כך פשוט שזה הסיבה שלא הוצרכו להסביר את זה. ונראה לי להגיד שהשיטה (האופן) שפקד אותם משה יתן מענה לשאלה ששאלנו. רש"י (על פרק א' פסוק י"ח):

"הביאו ספרי יחוסים ועידי חזקת לידתם כל אחד ואחד להתייחס על השבט"

לפי התיאור של רש"י, הספירה של בני ישראל מעל גיל 20 היתה לפי 'שמות' (ויתילדו על משפחתם לבית אבתם במספר שמות"). כל איש ישראל הביא שטר יחוסו (אני פלוני בן פלוני משבט פלוני) ונתן חצי שקל. ובגלל שלא נפקדו עוד הפעם ב20 לחודש (רק כתוב מספרם על פי ה') יוצא איפה שאם מספרם לא השתנתה אז אותם שמות של אנשים עדיין קיימים בחשבון (כי אם מתו חלק מהם לא יתכן שנכנסו חדשים במקומם בלי לפקוד אותם לפי "במספר שמות", ולא היתה פקודה שנית ב20 לחודש). ומשמעות הדבר שלא נפקד מהם אף אחד. וזה נס.

* * * * *

”בני נפתלי תולדתם”

פרק א' פסוק מ"ב:

”בני נפתלי תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמת מנן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא”

נשאלת השאלה:

למה אצל שבט נפתלי לא כתוב ”לבני נפתלי” (כמו אצל רוב השבטים), אלא רק ”בני נפתלי” (חסר האות ל').

בעל הטורים:

”בני נפתלי, בכולם אומר לבני, לבד מנפתלי שאומר בני, לפי שבשבט נפתלי היו בנות יותר מבנים, ולכן רמז בברכות נפתלי אשה, אילה שלוחה הנותן, ר”ת אשה...”

לפי פירוש בעל הטורים האות ל' חסר אצל בני נפתלי, כי היו לשבט נפתלי יותר בנות מבנים.

ונשאלת השאלה:

מה הקשר בין אות ל' שחסר לבנות?

ונראה להגיד שיש רמזים בפסוק לפירוש של בעל הטורים, קרי למילה 'האשה', ולמילה 'נשים', ורק כאשר חסר אות ל'.

והם:

”בני נפתלי תולדתם למשפחתם”

ראש וסוף תיבות, אותיות: ב'+י', נ'+י', ת'+ס', ל'+ס' עולה 582

האשה באתב"ש: צתבץ עולה 582

וגם:

”בני נפתלי תולדתם”

באתב"ש:

שטם טואכס אפכקאי

ראש וסוף תיבות, אותיות: ש'+ס', ט'+ס', א'+י' עולה 400

נשים עולה 400

ועוד:

נראה להגיד שהאות ל' שחסר רומז על יצירת האשה. קרי, רומז על מילה ביצירת האשה שמתחילה באות ל', המילה ”לקחה” (השייכת לענין יצירת האשה) וגם רומז על

המילה ”לזאת” (השייכת לענין יצירת האשה), ולפי:

בראשית פרק ב' פסוק כ"ג:

”וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפֶּעַם עָצַם מַעֲצָמִי וּבָשָׁר מִבְּשָׁרִי לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִשׁ לִקְחָה זֹאת”

גם המילה למ"ד רמז לאשה :
'למ"ד' עולה 74 ועוד 3 אותיות
"מאיש לקחה זאת" ראש תיבות, אותיות : **מ', ל', ז'** עולה 77
וגם בשם 'נפתלי' יש רמז לאשה :
"נפתלי" באתב"ש : **טואכס** עולה 76 ועוד המילה עולה 77
(כי לשבט נפתלי יותר נשים מאנשים)

* * * * *

"ועל כל אשר לו"

פרק א' פסוק נ':

"ואתה הפקד את הלוי על משכן העדת ועל כל כליו ועל כל אשר לו המה ישאו את המשכן ואת כל כליו והם ישרתו וסביב למשכן יחנו"
אבן עזרא ("על המילים "ועל כל אשר לו") : "הם כלי הכלים"
מסביר לנו אבן עזרא שהביטוי "כל אשר לו" מתייחס לכלי הכלים (כמו המלקחיים, והמחתות של המנורה).

ונשאלת השאלה:

אם המילים "כל הכלים" בתחילת הפסוק לא כולל את כלי הכלים, למה בסוף הפסוק רק נזכר "ואת כליו" ולא נזכר כלי הכלים.
ואם המילים "כל הכלים" כולל גם 'כלי הכלים' מה משמעות המילים "כל אשר לו"?

ונראה לי להגיד:

בגלל שלא כתוב 'כל אשר להם', אלא "כל אשר לו", נראה שהמילים האלו מתייחסים למשכן (ולא רק לכלי הכלים). "כל אשר לו" כולל גם עמודי החצר, והווילונות, ומסך שער החצר, והמתרים והוויים, וכל הדברים שהם מחוץ למבנה המשכן עצמו.
ובסוף הפסוק כאשר מתואר מה נושאים הלויים רק כתוב בקיצור "את המשכן", המילה "את", לרבות הדברים החיצוניים (כגון כל הדברים של החצר). "ואת כליו", המילה "את" לרבות כלי כלים.

* * * * *

"הפקד את הלויים על משכן העדת"

במדבר, המשכן היה במרכז מחנה ישראל. והטבעת הקרובה סביב המשכן הם משפחות הלויים. וסביב משפחות הלויים חונים יתר שבטי ישראל על דגליהם. ולפי:

פרק א' פסוק נ':

"ואתה הפקד את הלויים על משכן העדת... וסביב למשכן יחנו"

פרק א' פסוק נ"ב:

"וחנו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו לצבאתם"

פרק א' פסוק נ"ג:

"והלויים יחנו סביב למשכן העדת ולא יהיה קצף על עדת בני ישראל ושמרו הלויים את משמרת משכן העדות"

במבנה של המשכן יש קודש הקדשים, ויש קודש, אהל מועד. בקודש הקדשים יש הארון, הלוחות (עדות), הכרובים, והפרכת. והפרכת מבדילה בין קודש הקדשים לבין אוהל מועד. באהל מועד יש השולחן, והמנורה הקדשה, ומזבח הזהב (הקטרת).

ונשאלת השאלה:

למה אצל הלויים המבנה קרוי "משכן העדות" או "משכן". ואילו אצל בני ישראל המבנה 'אהל מועד'? הלויים קשורים לקודש הקדשים ("משכן העדות"), ואילו בני ישראל רק לקודש ("אהל מועד").

ונראה להגיד שכל זה נובע מחטא העגל.

שבט לוי לא השתתף בחטא העגל.

ולמרות שרוב החוטאים היו מהערב רב גם היו קצת מבני ישראל שטעו בזה.

וכתוב במדרש:

במדבר רבה (א', י"ב): "בשעה שאמר הקב"ה למשה 'אך את מטה לוי לא תפקוד וגו' נתירא משה ואמר שמא יש פסול בשבטי שאין הקב"ה חפץ שאמננו. אמר לו הקב"ה למשה לא אמרתי לך כן אלא להוציא מן הגזירה שלא ימותו עמהם הה"ד 'ואת ראשם לא תשא בתוך בני ישראל' למה שהלויים שלי הן 'והיו לי הלויים' שכל מי שהוא מקרב אותי אני מקרבם הם קרבו עצמן לי שנאמר (שמות ל', ב') ו'יאמר משה מי לה' אלי ויאספו אליו כל שבט בני לוי' שנמצאו עמי נאמנים ששמרו אזהרתי (שמות כ') 'לא יהיה לך אלהים אחרים וגו' לפיכך הן ראויין שיהיו נאמני ביתי ואתה הפקד את הלויים..."

במדרש מובא דרשות בשני עניינים.

עניין אחד, על הפסוק (במדבר א', מ"ט) **"אך את מטה לוי לא תפקוד ואת ראשם לא תשא בתוך בני ישראל"**

נאמר למשה רבנו לא לפקוד את שבט לוי עם יתר שבטי ישראל. להוציא אותם, קרי מספרם, מחשבון בני ישראל. כדי "להוציאן מן מהגזירה" שיהיה בעתיד. כי בעתיד, בחטא המרגלים, יהיה גזירה נגד הפקודים של בני ישראל מבין עשרים שנה ולמעלה וימותו במדבר (ושבט לוי לא שלח מאנשיו לרגל את הארץ ולא השתתפו בזה), ולפי:

במדבר רבה א', י"א:

"אין אתה מונה אותן אבל לעצמן מנה אותן למה? אמר הקב"ה אם נמצא שבט לוי עם ישראל ומתערב עמהם יבא מלאך מות להרוג את ישראל והגזירה יוצאת עליהם שלא יכנסו לארץ אלא מתים במדבר..."

ורמזים:

"אך את מטה לוי לא תפקד"

ראש תיבות, אותיות: א', א', מ', ל', ל', ת' עולה 502
להוציאם מן הגזירה עולה 502

וגם:

"ואת ראשם לא תשא בתוך בני ישראל"

סוף תיבות, אותיות: ת', ס', א', א', ד', י', ל' עולה 502
להוציאם מן הגזירה עולה 502

עניין שני, על הפסוק (במדבר א', נ') **"ואתה הפקד את הלויים על משכן העדות"** שרק שבט לוי יחנו סמוך למשכן עם משפחותיהם פרוסים סביב למשכן. כי ה' קירב אותם אצלו כי שבט לוי לא השתתף בחטא העגל ונשארו נאמנים לה'. ורק שבט לוי יתעסקו בקודש, במשכן ובכליו בנסיעות ובחניות.

אחרי שנשלח לבני ישראל על חטא העגל נאמר למשה רבנו על בניית המשכן. **משכ"ן** – השם רומז על מקום שכינה (מ' רמז למקום, "שכן" רמז לשכינה) בקודש הקדשים של המשכן שכן השכינה, וזה הוכחה לעולם שהקב"ה סלח לישראל על חטא העגל, קרי, זה משכן העדות (לא רק בגלל שנמצא שם לוחות העדות), אלא גם בגלל שהמשכן מעידה על הדבר הזה.

ובגלל ששבט לוי לא חטאו בחטא העגל, שבט לוי מיוחסים ומוזמנים לחנות קרוב למקום השכינה, קרוב "למשכן העדות". ומשפחותיהם חונים סביב למשכן. משה רבנו ואהרן הכהן ומשפחתם במזרח, משפחת קהת בדרום, משפחת גרשון במערב, ומשפחת מררי בצפון. שבט לוי, השבט היחיד שמשפחותיו פרוסים סביב המשכן ממש.

ובגלל שחטאו בחטא העגל חלק משבטי ישראל:

פרק ב' פסוק ב':

"איש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו"

רש"י (על המילה "מנגד"): "מרחק מיל"

(למרות שנשלח לבני ישראל על זה, נשאר רושם מהחטא. ואמרו חז"ל, רש"י שמות ל"ב, ל"ד, ישאין פורענות באה על ישראל שאין בה קצת מפרעון עון העגל)

הם מרוחקים מיל, אלפיים אמה (קילומטר), בכל כיוון מהמשכן (ומוזהרים לא להתקרב למשכן):

"בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד"

סוף תיבות, אותיות: י', ל', ד', ב', ל', ד' עולה 80
מיל עולה 80

וכתוב שהם חונים על דגליהם (ולא סביב המשכן ממש):

"איש על דגלו באתת לבית אבתם"

ראש תיבות, אותיות: א', ע', ד', ב', ל', א' עולה 108
העגל עולה 108

"איש על דגלו באתת"

באתב"ש :

תמב זך קרכף שתאא

סוף תיבות, אותיות : ב', ד', ה', א' עולה 103

עגל עולה 103

וכתוב סביב "אהל מועד" (ולא כתוב סביב "משכן העדות"). ואולי יש רמז בשינוי הזה, בשימוש המילה "מועד", שהם היו מועדים לפורענות :

"מועד" עולה 120 ועוד המילה עולה 121

חטא עגל עולה 121

שבטי יהודה, יששכר, וזבולון במזרח. שבטי ראובן, שמעון, וגד בדרום. שבטי אפרים, מנשה ובנימין במערב. ושבטי דן, אשר, ונפתלי בצפון. אין בהם שום שבט שמשפחותיו פרוסים סביב המשכן ממש, אלא על יד דגליהם.

"אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד"

סוף תיבות, אותיות : ס', ו', י', ל', ד', ב', ל', ד' עולה 126

חטא העגל עולה 126

* * * * *

"והלויים יחנו סביב למשכן"

פרק א' פסוק נ"ג:

"והלויים יחנו סביב למשכן העדת ולא יהיה קצף על עדת בני ישראל..."

שבט לוי חנו סביב המשכן לשמור ששום אדם זר לא יקרב לקודש.

וחז"ל מזכירים שתי מקרים שזר התקרב ומת, קרח ועוזא, ולפי:

רש"י: "כמו שמצינו במעשה קרח..."

קרח היה משבט לוי אבל הוא היה זר ביחס להקטרת קטורת (שרק לכהן לעשות).

ורמזים:

"יהיה קצף" באתב"ש: מצמץ דהו עולה 300 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה 309

קרח עולה 308 ועוד המילה עולה 309

וגם:

"קצף על עדת בני" באתב"ש: דהו זך זקא שטם

סוף תיבות, אותיות: ו', ד', א', ס' עולה 67

קרח באתב"ש: דגס עולה 67

ועוד:

חזקוני: "כמו שמצינו בעוזא (שופטים י"ב, ז)"

בימי דוד המלך, עוזא נגע בארן הקודש ומת.

ורמזים:

"ולא יהיה" עולה 67 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה 76

בימי דוד עולה 76

וגם:

"קצף עלי"

ראש וסוף תיבות, אותיות: ק'+ף', ע'+ל' עולה 280

דוד באתב"ש: קפק עולה 280

וגם:

"ולא יהיה קצף"

סוף תיבות, אותיות: א', ה', ף' עולה 86

בעוזא עולה 86

וגם :

"ולא יהיה קצף על עדת בני"

באתב"ש :

פכת מצמץ דהו זך זקא שטם

סוף תיבות, אותיות: ת', צ', ו', ד', א', ס' עולה 557

בעוזה באתב"ש : זפעת עולה 557

* * * * *

"סביב לאהל מועד יחנו"

פרק ב' פסוק ב' :

"איש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל סביב לאהל מועד יחנו"
רש"י (על המילה "באתת") : "באתת לבית אבתם, באות שמסר להם יעקב אביהם
שכשנשאוהו ממצרים שנאמר (בראשית נ') ויעשו בניו לו כן כאשר צום"

(1) **"אבתם יחנו בני ישראל סביב לאהל"**

עולה 1260 ועוד 6 מילים עולה 1266

באות שמסר להם יעקב עולה 1266

(2) **"סביב לאהל מועד יחנו"**

ראש וסוף תיבות אותיות :

ס'+ב', ל'+ל', מ'+ד', י'+ו', עולה 182

יעקב עולה 182

שיעקב אבינו מסר להם סדר חניתם סביב אוהל מועד.

* * * * *

הדגלים

משפחות של השבט חנו ביחד עם הדגל שלהם :
במדבר ב', ב' : "איש על דגלו באתת"
רש"י : "כל דגל יהיה לו אות מפה צבועה תלויה בו"
הדגל היה מפה (נד) צבוע בגוון האבן של השבט כפי שהייתה בחושן המשפט. ולכול דגל היה סמל על הבד (ראה מדרש במדבר רבה ב', ז').
"באתת" – אות זה עדות (כמו שבת, תפילין, וברית מילה, שכתוב בהם המילה 'אות' והם באים לעדות). הדגלים מהווים עדות לייעודו ותפקידו של השבט בעולם.

שבטי ישראל חנו סביב המשכן בארבע מחנות לארבע רוחות :
מחנה יהודה (מזרח), מחנה ראובן (מדרום), מחנה אפרים (ממערב), ומחנה דן (מצפון).
לכל אחד מהמחנות היה את הדגל שלו (כנראה דגל של שבט ראש המחנה, השבט שעליו נקרא המחנה).

וכמו שכתוב :

פרק ב' פסוק ג' :

"קדמה מזרחה דגל מחנה יהודה לצבאתם"

פרק ב' פסוק י' :

"דגל מחנה ראובן תימנה לצבאתם"

פרק ב' פסוק י"ח :

"דגל מחנה אפרים לצבאתם ימה"

פרק ב' פסוק כ"ה :

"דגל מחנה דן צפנה לצבאתם"

כל הפסוקים האלו מורכבים מהנושאים :
'דגל' ('דגל מחנה...'), 'צבא' ('לצבאתם'), 'כיוון' ('מזרחה', 'תימנה', 'ימה', 'צפנה').

ונשאלת השאלה :

למה הסדר אצל מחנה ראובן ואצל מחנה דן זהה, ושונה מהסדר אצל מחנה יהודה ואצל מחנה אפרים? כיצד?

אצל מחנה ראובן ואצל מחנה דן המילה המתארת את 'הכיוון' ('תימנה', 'צפנה') מפרידה בין המילים של דגל השבט ('דגל מחנה...') ובין המילה של הצבא ('לצבאתם'), לדוגמה : "דגל מחנה דן צפנה לצבאתם".

אבל אצל מחנה יהודה ואצל מחנה אפרים המילים של דגל השבט ('דגל מחנה...') צמודים למילה של הצבא ('לצבאתם')? לדוגמה : "דגל מחנה אפרים לצבאתם ימה".

ונראה לי להגיד במישור הרעיוני :

הדגל כסמן הייעוד של המחנה, והמוביל ומייחד את המחנה, צריך להיות צמוד לצבא שלו. וכמו אצל : "קדמה מזרחה דגל מחנה יהודה לצבאתם", "דגל מחנה אפרים לצבאתם ימה".

הצמדה של הבטוי 'דגל מחנה...' למילה 'צבא' רומזת על הגשמת ייעודו של המחנה ועל חוזק של המחנה מול העולם החיצוני (הגשמי). כי מילת 'הכיוון' איננה מפרידה בין הדגל לצבא ומלת 'הכיוון' הינו המילה המתארת את עולם החיצוני, ומסמלת ייעודה של המחנה, והיא

לפניהם או אחריהם).

אבל הפרדה בין הבטוי 'דגל מחנה...' למילה 'צבא', כמו אצל:
"דגל מחנה ראובן תימנה לצבאתם", "דגל מחנה דן צפנה לצבאתם", רומזת על צורך בחיזוק המחנה להגשים את ייעודו, ועל חולשה של המחנה מול העולם החיצוני, כלפי גשמיות של הסביבה (קרי כלפי הכיוון, אצל ראובן כלפי דרום, ואצל דן כלפי צפון). כי (מילת) הסביבה (הכיוון) מפרידה (ובא) בין הדגל לבין הצבא.

וככה תיאר חז"ל את הכיוונים (במדבר רבה ב', י'):
מזרח – 'אור יוצא לעולם', 'תורה'
דרום – 'תשובה'
מערב – 'אוצרות שלג וברד וקור וחום', 'גבורה', 'ושכינה לעולם במערב בגבול בנימין'
צפון – 'חושך יוצא לעולם' (וגם 'מהצפון תפתח הרעה')
המחנות שבהם הכיוון מפריד (דרום וצפון) צריכים תמיכה (מהשבטים שבתוכם) להשיג ייעודם (שרמוז בדגל שלהם).

בדרום, מחנה ראובן: "ראובן בתשובה וגד בגבורה ושמעון באמצע לכפר עליו" (להגן על שמעון מקללת אביו). אם צריכים כפרה (ותשובה), יש חיסרון.
בצפון, מחנה דן: "החשיך העולם בע"ז שעשה ירבעם... ולא קבלו ממנו אלא שבט דן"
(למרות שהיו עוד קלקולים של בודדים כגון, משבט ראובן דתן ואבירם שחלקו על משה רבנו במצרים ובעדת קרח. ומשבט שמעון שלומיאל בן צורישד-י שמו המקורי של זמרי בן סלוא. וירבעם משבט אפרים. אלו עניינים של בודדים ולא של המחנה כולה)

במידה מסוימת שתי המחנות ראובן ודן מושפעים יותר מסביבתם וצריכות תיקון כדי שהצבא שלהם יהיה מאוחד עם הדגל שלהם המעיד על היעוד שלהם בעולם.

לשתי המחנות יש תיקון ותמיכה דרך איזון מהשבטים שבתוכם.
למחנה ראובן - "ראובן בתשובה וגד בגבורה"
למחנה דן - גם לצפון 'חושך' יש תיקון ואיזון להחזיר המחנה לייעודו. כי מחנה דן כולל שבט דן, שבט אשר, ושבט נפתלי. ועל 'אשר' כתוב:
במדבר רבה ב', י': "אשר מאיר על החושך שנאמר (דברים ל"ג) ולאשר אמר ברוך מבנים אשר...וטובל בשמן רגלו". ועליו נפתלי שהוא מלא ברכה דכתיב, "נפתלי שבע רצון ומלא ברכת ה'".

ועוד:
בדרך נסיעתם יש שילוב כוחות להגן עליהם. כיצד?
נסיעת המחנות (לפי הדעה שנסעו בתור ולא כפי שחנו) לפי הסדר: מחנה יהודה, הגרשוני והמררי נושאים את המשכן, מחנה ראובן, הקהתי נושאים את הקודש, מחנה אפרים, ומחנה דן.
לפני מהמשכן: ראשון, מחנה יהודה (תורה) ואחריו מחנה ראובן (תשובה).
אחורי המשכן: מחנה אפרים (גבורה) ואחרון, אחריו מחנה דן.
ולפי (מדרש): "נאה לתורה ולתשובה גבורה כדי שיתגבר אדם בתורה ויתגבר על יצרו"

* * * * *

"סביב לאהל מועד יחנו"

פרק ב' פסוק ב':

"איש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו"
רש"י (על המילה "מנגד"): "מרחק מיל..."

(1) "בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד"

סוף תיבות, אותיות: י', ל', ד', ב', ל', ד' עולה 80
מיל עולה 80

(2) "לאהל מועד יחנו"

ראש תיבות אותיות: ל', מ', י' עולה 80
מיל עולה 80

(3) "יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד"

באתב"ש:

מסוף שטם מבגתך יטרק חשמש כתצד יפזק

ראש תיבות אותיות: מ', ש', מ', י', ח', כ', י' עולה 428
מרחק מיל עולה 428

(4) "בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו"

באתב"ש:

שטם מבגתך יטרק חשמש כתצד יפזק מסוף

ראש תיבות אותיות: ש', מ', י', ח', כ', י', מ' עולה 428
מרחק מיל עולה 428

לפי חז"ל בני ישראל חנו במרחק של מיל סביב אהל מועד. שיוכלו להגיע בשבת (מיל זה אלפים אמה, וזה בתוך תחום שבת).

* * * * *

איש על דגלו באתת

פרק ב' פסוק ב':

"איש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו"

1. במדבר, השבטים חנו סביב המשכן. במזרח, הנוסע הראשון היה דגל מחנה יהודה, ועליו מחנה יששכר ומחנה זבולן. יעקב אבינו ומשה רבנו ברכו את השבטים לפני מותם. בברכות יעקב אבינו וגם בברכות משה רבנו לשבטים החונים לרוח המזרחי היה רעיון וסגנון דומה. דוד המלך, כאשר יצא למלחמה, חילק את העם לשלוש קבוצות. בקבוצה הראשונה היו לוחמים, בקבוצה השנייה היו מתפללים, ובקבוצה השלישית היו מספקי צורכיהם של הלוחמים. החלוקה של דוד המלך היתה לפי אותה מתכונת שברכו יעקב אבינו ומשה רבנו את יהודה, יששכר, וזבולן (החונים במזרח).

יעקב אבינו ברך את יהודה:

בראשית פרק מ"ט פסוק ח':

"...יהודה אתה יודוך אחיך ידך בערף איביך..."

משה רבנו ברך את יהודה:

דברים פרק ל"ג פסוק ז':

"...ואל עמו תביאנו ידיו רב לו..."

יהודה הוא הלוחם

יעקב אבינו ברך את יששכר:

בראשית פרק מ"ט פסוק י"ד:

"...יששכר חמר גרם רבץ בין המשפתיים..."

יששכר יהיה חזק כחמור לסבול עול התורה.

משה רבנו ברך את יששכר:

דברים פרק ל"ג פסוק י"ח:

"...ויששכר באהליך..."

יששכר יושב ולומד תורה.

דברי הימים חלק א' פרק י"ב פסוק ל"ג:

"...ומבני יששכר יודעי בינה לעתים..."

יששכר לומד ומעמיק בתורה וזה כמו (או במקום) תפילה.

יעקב אבינו ברך את זבולן:

בראשית פרק מ"ט פסוק י"ג:

"...זבולון לחוף ימים ישכן והוא לחוף אנית וירכתו על צידן..."

משה רבנו ברך את זבולן :

דברים פרק ל"ג פסוק י"ח:

"...ולזבולן אמר שמח זבולן בצאתך..."

זבולן התעסק בפרקמטיה.

בני יששכר הם לומדי תורה ואנשי סנהדרין, ובני זבולן התעסקו בפרקמטיה ותמך ביששכר. יש כאן, בברכות, אותה החלוקה שעשה דוד המלך : הלוחם : יהודה, הלומד (המתפלל) : יששכר, התומך : זבולן.

2. בני ישראל חנו במדבר לפי המתכונת שצווה אותם יעקב אבינו כאשר הם נשאו את ארונו ממצרים לארץ ישראל לקבורה.

בראשית פרק נ' פסוק י"ג : **" וישאו אתו בניו ארצה כנען . . . "**

רש"י : " ולא בני בניו שכך צום : אל ישאו מטתי לא איש מצרי ולא אחד מבניכם שהם מבנות כנען (במ"ר), אלא אתם. וקבע להם מקום ג' למזרח לד' רוחות וכסדרן למסע מחנה של דגלים נקבעו כאן..."

חנו במזרח, יהודה, יששכר, וזבולן. ואחריהם שומרי הקודש משה ואהרן ובניו, שומרי פתח אוהל מועד.

משנה אבות פרק ד' משנה י"ז :

"רבי שמעון אומר שלושה כתרים הן: כתר תורה, וכתר כהונה, וכתר מלכות, וכתר שם טוב עולה על גביהם"

חנייתם במדבר היתה לפי אותו סדר :

כתר **מלכות** : יהודה

כתר **תורה** : יששכר, וזבולן תומכיהם

כתר **כהונה** : אהרן ובניו

כתר **שם טוב** : רמז למשה רבנו שקרוי טוב

שמות פרק ב' פסוק ב' :

"...ויראו אתו כי טוב הוא..."

בראשית רבה (א', כ') : "ר"מ אומר טוב שמו"

והוא כנראה היה הקרוב לפתח, על גביהם של הכתרים האחרים.

3. רש"י : "כל דגל יהיה לו אות מפה צבועה תלויה בו, צבעו של זה לא כצבעו של זה כל אחד כגוון אבנו הקבועה בחשן, ומתוך כך יכיר כל אחד את דגלו"

עולה 846

"דגלו באתת"

עולה 846

דגלו כמפה וצבעו גוון אבנו בחשן

אולי רמז שהדגל היה מפה בצבע האבנים אשר היה בחשן.

* * * * *

"פקוד את בני לוי"

בפרשת הדגלים כתוב (לדוגמה) :

פרק ב' פסוקים ג'-ה' :

"והחנים קדמה מזרחה דגל מחנה יהודה לצבאתם ונשיא לבני יהודה נחשון בן עמינדב. וצבאו ופקדיהם ארבעה ושבעים אלף ושש מאות"

בתיאור בפרשת הדגלים של מחנות השבטים סביב למשכן, כתוב תחילה 'הכיוון' שבו הם חונים סביב המשכן, ואחרי זה כתוב שם נשיא השבט, ובסוף מספרם.

בתיאור משפחות בני לוי כתוב (לדוגמה) :

פרק ג' פסוקים כ"א-כ"ג :

"לגרשון משפחת הלבני ומשפחת השמעיה אלה הם משפחות הגרשני. פקדיהם במספר כל זכר מבן חדש ומעלה פקדיהם שבעת אלפים וחמש מאות. משפחת הגרשני אחרי המשכן יחנו ימה. ונשיא בית אב לגרשני אליסף בן לאל"

אצל בני לוי הסדר שונה מהכתוב אצל יתר השבטים.

לכל משפחות בני לוי כתוב תחילה 'מספרם'.

למשפחת בני גרשון ובני קהת כתוב אחרי 'מספרם' 'הכיוון' שבו הם חנו סביב המשכן, ואחרי זה את שם 'נשיא בית אב' של המשפחות.

למשפחת בני מררי כתוב מספרם, שם נשיא בית אב של המשפחות, ואחרי זה 'הכיוון'. סיכום ההבדלים :

הסדר אצל השבטים : הכיוון, מספרם, נשיא השבט

הסדר אצל הלויים :

גרשון וקהת : מספרם, הכיוון, נשיא בית אב

מררי : מספרם, נשיא בית אב, הכיוון

והשאלה למה כל השינויים האלו?

ונראה להגיד ששינוי הסדר אצל משפחות בני לוי קשור לחשיבותם ולקדושתם

(וראה דברי הכלי יקר במדבר ד', כ"ב על המילים "גם הם" שמדבר בחשיבותם).

ובשנויים האלה הבליט את כבודם, חשיבותם, וקדושתם, על יתר שבטי בני ישראל. ואסביר :

ידוע שכל דבר שקדוש יותר, מופרד יותר (מעלות הקודש).

כאן כל משפחות הלויים מופרדים בתיאורם מיתר השבטים - בכתיבת מספרם תחילה.

וידוע שכל דבר חשוב מונים אותו תמיד לדעת ערכו. כל השבטים חשובים ומונים אותם, אבל שבט לוי מונים לחוד.

לא רק בגלל שהם היו מאוד חשובים אלא גם בגלל שהם יותר קדושים וכשרים מעצמם

מיתר השבטים. ולפי זה בתיאורם מופיע מספרם תחילה (כי כל אחד ואחד משבט לוי דומה למרגלית בפני עצמו), ולפי :

במדבר רבה (ג', ו') : "מוציא אסירים בכושרות" - ד"א 'בכושרות', בזכות הכשרים שהיו

בהם יצאו. ומי היו הכשרים שהיו בהם? אלא, זה שבט לוי שאע"פ שהיו ישראל עובדי

עבודת כוכבים במצרים שבטו של לוי היו עובדין להקב"ה ומלין עצמן. לפיכך משה

מקלסן בסוף מיתתו, שנאמר (דברים ל"ג) 'כי שמרו אמרתך ובריתך ינצורו', הוי בזכות

הכשרים שבם יצאו ישראל ממצרים"

גם בעבודות של משפחות הלויים יש דרגות של קדושה. עבודת בני קהת בקודש הקדשים, עבודת בני גרשון בקודש, ועבודת בני מררי בדברים פחות קדושים.

ולפי זה נראה להגיד ששינוי הסדר בתוך משפחות הלויים עצמם (בין משפחות גרשון, קהת, ומררי) גם נובע מעינין של דרגות בעבודת הקודש. אצל בני גרשון ובני קהת, שמתעסקים בקודש ובקודש הקדשים, יש שינוי בהמשך תיאורם מזה של בני מררי (ומזה של שבטי בני ישראל). 'הכיוון' שבו הם חונים סביב המשכן כתוב לפני השם של 'נשיא בית האב' שלהם. כי 'הכיוון' מראה על קשרם לקודש- למשכן. אבל אצל בני מררי, העוסקים בעבודה שעניינה פחות בקדושה, מופיע אחרי 'מספרם' שם 'נשיא בית אב' שלהם, ורק בסוף 'הכיוון' שבו הם חונים סביב למשכן.

ואולי זה גם עניין של יוחסין (הקשור לכבוד), שאצל בני מררי כתוב 'הכיוון', מקום חנייתם סביב המשכן, אחרון. כי חנייתם של בני מררי הייתה בצפון בין המשכן לבין מחנה דן. מחנה דן כלל רק שבטים מבני השפחות (דן, נפתלי, אשר). בני מררי חנו קרוב לשבטי השפחות הפחות מיוחסות בין השבטים (וגם מהצפון תפתח הרעה).

אבל בני גרשון שחנו במערב למשכן, ובני קהת שחנו בדרום למשכן, חנו מול מחנות של בני הגבירות (בני לאה ורחל). בני קהת חנו מול מחנה ראובן (שכלל ראובן, שמעון, וגד, וגד בכור). ובני גרשון מול מחנה אפרים (שכלל אפרים, מנשה, ובנימין). וזה עוד סיבה למה אצלם 'הכיוון' כתוב מיד אחרי מספרם ולפני שכתוב שם של נשיא בית האב שלהם (ואמרו חז"ל "טוב לצדיק וטוב לשכנו").

וכך מובא במדרש על חשיבות 'כיוון' חנייתם : מדרש רבה (ג', י"ב) : "זכה קהת שהקיפו בניו המשכן מב' רוחות הרי נעשו שבט לוי ד' מחלוקות להקיף ד' רוחות המשכן כנגד ד' דגלים. ולפי מעשיהם היו הלויים חונים לד' רוחות כמו שהיו הדגלים סדורים. הא כיצד? מערב, משם אוצרות שלג, ואוצרות ברד וקור וחום. וכנגדם חונים דגל אפרים ובנימין ומנשה שהיו גבורים כדי לעמוד בכולם. וכן השרה המקום לרוח מערב גרשון שהיה עבודתו בקודש האהל מכסהו ומסך. מי יעמוד לפני שלג וברד וקור וחום אהל ומכסה ומסך..."

דרום, טללי ברכה וגשמי ברכה יוצאין ממנו לעולם. ושם חונים דגל ראובן שהוא בעל תשובה שבזכות התשובה הגשמים ירודין. וכן השרה הקב"ה לאותו רוח דרום בני קהת שהיו נושאים הארון שבו התורה. שאין הגשמים תלויים אלא על התורה (ויקרא כ"ו) שנאמר 'אם בחקותי תלכו וגו' ונתתי גשמיכם וגו'... צפון, משם החשך יוצא לעולם. ושם חונים שבט דן שהיו חשך בע"ז שנעשה ירבעם והניח בדן. לכך היו חונים שם בני מררי שהיתה עבודתם העצים קרשי המשכן ובריחיו ועמודיו"

ועוד כתוב על חנייתם :

כתוב בבני גרשון :

פרק ג' פסוק כ"ג :

"משפחת הגרשני אחרי המשכו יחנו"

וכתוב בבני קהת :

פרק ג' פסוק כ"ט :

"משפחת בני קהת יחנו"

וכתוב בבני מררי :

פרק ג' פסוק ל"ה :

"על ירך המשכן יחנו צפנה"

אצל בני קהת כתוב **"משפחת בני"**, ואצל בני גרשון כתוב רק **"משפחת"**.

ואצל בני מררי לא כתוב המילה 'משפחת' (וגם לא המילה 'בני').

אולי זה גם עניין של דרגות הקדושה והחשיבות. כאן מדובר בחנייתם.

וכבר אמרנו שבני מררי חנו בצפון מול מחנה דן הפחות מיוחדות של המחנות.

ואולי בגלל זה המילה "משפחת" לא מופיע בחנייתם של בני מררי כי המילה "משפחת"

מקריין על יוחסין.

מצד אחד נראה תוספת המילה "בני" אצל קהת לשון חיבה (בגלל חשיבותם בעבודת קודש

הקדשים), ומצד שני לא כתוב כאן 'הקהתי' (כמו שכתוב "הגרשני", אותיות י"ה בשמו).

כי מדובר במקום חנייתם, ומקום חנייתם של בני קהת גרם להצטרפות של בני ראובן

למחלוקת של קורח ועדתו (ועל שכנות של קרח לשבט ראובן נאמר "אוי לרשע ואוי לשכנו").

והמחלוקת גורמת לסילוק השכינה (ראה שיר השירים זוטא פרשה ח').

ואולי לשון "בני" כאן חיבה להגן עליהם, והרמז :

"בני" באתב"ש : שטם עולה 349 ועוד המילה עולה 350

'מדת הדין' באתב"ש : יקא צקמט עולה 350

יש הבדלים הכתובים בבני לוי שדרשו חז"ל במדרש רבה, ואביא כמה מהם :

כתוב בבני גרשון :

פרק ג' פסוק כ"א : **"אלה הם משפחת הגרשני"**

וכתוב בבני קהת :

פרק ג' פסוק כ"ז : **"אלה הם משפחת הקהתי"**

וכתוב בבני מררי :

פרק ג' פסוק ל"ג : **"אלה הם משפחת מררי"**

כתוב **"משפחת הגרשני"**, וכתוב **"משפחת הקהתי"** שניהם באות ה' הידיעה.

אבל אצל בני מררי רק כתוב **"משפחת מררי"**, בלי אות ה'.

המדרש נותן שתי טעמים למה כתוב בבני קהת "הקהתי", עם אות ה' בראש שמם ועם

אות י' בסוף שמם. כדי שיהיה אותיות שם ה', י"ה בשמם, כדי להגן עליהם ממידת

הדין שרצה לפגוע בהם בגלל קרח ועדתו שבעתיד יקומו נגד משה ואהרן, וכדי להגן

עליהם שלא יכלו בעבודתם בטעינת הארון, ולפי:
מדרש רבה (ה', ו'): " וכך היה הלוי נושאים המשכן והיה הקב"ה מביט בקרח ובעדתו
שעתידין לחלוק על משה ועל אהרן. אמר הקב"ה מה אעשה לאלו? להרוג אותם עכשיו
אי אפשר שהרי מעורבים הם עם האחרים צדיקים. וכדי שלא תפגע בכולם מדת הדין
לקח הקב"ה חצי שמו ונתן עליו י"ה שנתן הקב"ה עליו הקהתי. ה"א מתחילה ויו"ד
בסוף, הרי י"ה כדי לעשות עליהם משמרת עד יבא יומם הוי' למען שמי אאריך אפי'
לכך כתיב הקהתי "
נשא רבה (ו', ח'): " כשם שמנה לבני קהת על פי ה' כך מנה לבני גרשון....למה לא נאמר
במנין בני קהת הקהתיים בני קהת, וכתוב בהן הקהתי? כשם שאמור בבני גרשון ובני
מררי לפי שמנינם היה לשם טעינת הארון צירף הקב"ה שמו עמהם כדי שלא יכלו.
ה"א בראש ויו"ד בסופו הרי י"ה, לומר י"ה יצילם ממיתה, לקים מה שנאמר (תהלים
ל"ג) 'להצל ממות נפשים' "

ואולי רמז:

עולה 520

"הקהתי"

מדת הדין עולה 513 ועוד 7 אותיות עולה 520

אבל לא פרשו למה אצל בני גרשון כתוב "הגרשני".
ונראה להגיד שגם זה קשור לדרגות הקדושה וגם הם היו צריכים להגנה (מהעין).
כי בני גרשון עבודתם בקודש. והם בני הבכור גרשון.

(המילה "משפחת" מקרין על יוחסין. וגם הבכורות של בני ישראל היו בתוך הגזירה ונצלו ממכת
בכורות במצרים. ואולי מטעם זה גם עליהם יש קצת יותר קפידה.
ואולי רמז:

"הגרשני" באתב"ש: צרגבטס עולה 344 ועוד 6 אותיות עולה 350
"מדת הדין" באתב"ש: יקא צקמט עולה 350).

ועוד:

בציווי לפקוד את בני לוי כתוב:

אצל בני קהת:

פרק ג' פסוק ב':

"נשא את ראש בני קהת מתוך בני לוי למשפחתם לבית אבתם"

אצל בני גרשון:

פרק ד' פסוק כ"ב:

"נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבתם למשפחתם"

אצל בני מררי:

פרק ד' פסוק כ"ט:

"בני מררי למשפחתם לבית אבתם"

הסדר אצל בני קהת ובני מררי "למשפחתם לבית אבתם".
אבל אצל בני גרשון הסדר הפוך, "לבית אבתם למשפחתם".

ודורש המדרש :

נשא רבה (ו', ד') : "לפי שנשיאות ראש של בני גרשון באה מבית אב שלהם. אבל נשיאות ראש של בני קהת אינה תלויה בבית אבות שלהם כי אם בנשיאות הארון. וכן בני מררי לא היו כי אם מבית אב פשוט לכך הקדים משפחות לבית אבות" פירוש מהר"ז : "מבית אב פשוט- שאינו בכור"

כאן המדרש דורש השינוי בהתאם לתחילה הפסוק שכתוב "נשא את ראש". ומסביר שבמקרה של בני גרשון נשיאות ראשם (חשיבותם) בא מבית אבות שלהם (שהיו בני הבכור), ולא כמו אצל בני קהת שחשיבותם באה מנשיאת הארון. ולפי זה כתוב אצל בני גרשון בציווי "גם הם", לומר שקדושתם שווה לזה של בני קהת והם נמנו שניים, אחרי בני קהת, ולא ראשונים (לפי הבכורה) רק בגלל כבוד התורה, ולפי :

נשא רבה (ו', ב') : "ומהו שנאמר הכתוב 'גם הם' שלא תאמר שלכך מנה בני גרשון שניים שהם פחותים מבני קהת, לאו, אלא כתב 'גם הם' שאף בני גרשון כיוצא בהם של בני קהת. אלא שהקדימו הכתוב כאן בשביל כבוד התורה. אבל במקומות אחרים הקדים גרשון תחלה לקהת"

אצל בני מררי לא כתוב המילים "נשא את ראש". כי הם לא בני בכור, ולא עובדים בקודש הקדשים ולא בקודש, אלא "עבודת משאם לא היה אלא קרשים ובריחים ועמודים ואדנים". הנשיאות שלהם רק מטעם היותם בני לוי.

ולפי חשיבות עבודתם של בני לוי כך סדר ספירתם. תחילה בני קהת, ואחר כך בני גרשון, ובסוף בני מררי.

ועוד דורש המדרש :

נשא רבה (ו', ג') : "לבית אבתם למשפחתם, לבית אבות עשה משפחות ולא לבית אמותם. שאם נשא בני גרשון מבנות קהת או מבנות מררי יקראו בניהם על שם משפחות גרשון, אבל אם משאר משפחות נשאו מבנות גרשון היו בניהם נקראין על שם שאר משפחות"

ועוד :

כאשר פקדו אותם כתוב :

אצל בני קהת :

פרק ד' פסוק ל"ז :

"אשר פקד משה ואהרן על פי ה' ביד משה"

אצל בני גרשון :

פרק ד' פסוק מ"א :

" אשר פקד משה ואהרן על פי ה' "

אצל בני מררי :

פרק ד' פסוק מ"ה :

"אשר פקד משה ואהרן על פי ה' ביד משה"

אצל בני קהת ובני מררי כתוב **"ביד משה"**.

אצל בני גרשון זה לא כתוב.

המדרש דורש ההבדלים האלו :

נשא רבה (ו', ח') : "למה לא נאמר בבני גרשון 'ביד משה' שאמור במנין בני קהת?
לפי שבני קהת אמר הקב"ה למשה שימנה אהרן עם משה . הקב"ה הזכיר לאהרן
בראש המנין על דעת כן שימנה כל הלויים עם משה. מששמע שבמנין בני קהת הזכיר
הקב"ה לאהרן ולא הזכירו עוד לא במנין בני גרשון ולא במנין בני מררי חשב משה
בדעתו ואמר לכך אמר לי הקב"ה שימנה אהרן עמי לבני קהת מפני שעל ידו נעשית כל
משה וכל עבודתם אבל עבודת בני גרשון ובני מררי שאינה נעשית על ידו אינו רוצה
שימנה עמי לכך אמר לו לאהרן שימנה בני קהת עמו בשם הקב"ה. ולכך כתיב במנין בני
קהת על פי ה' ביד משה. אבל כשבא למנות בני גרשון לא אמר לו משה לאהרן בשם
הקב"ה שימנה בני גרשון עמו אלא חלק לו כבוד לפי שהיה אחיו הגדול והוליכו עמו
וצירפו עמו למנין לכך לא נאמר ביד משה אף על פי שבדעתו של הקב"ה היה שימנה
אהרן עמו כל הלויים ולדעת כן הזכיר אהרן בראש המנין לפי שלא אמר לו משה לאהרן
שימנה בני גרשון עמו בשם הקב"ה חיסר כאן ביד משה"

נשא רבה (ו', ט') : "למה נאמר בבני מררי 'ביד משה'? שבשעה שראה הקב"ה שלא אמר
לו משה לאהרן בשם הקב"ה שימנה בני גרשון לפיכך כשבא למנות בני מררי אמר לו
הקב"ה למשה לך אמור לו לאהרן בשמי שימנה בני מררי עמו לכך נאמר 'ביד משה'"

נשא רבה (ו', ז') : "כשם שנאמר הקב"ה למשה שימנה אהרן עמו הבני קהת שנאמר וידבר
ה' אל משה ואהרן לפי שאהרן נתמעט מכל הדברות שבתורה שנאמר למשה"

יש עוד מקומות שיש הבדלים אצל בני גרשון שלא נמצאים אצל בני קהת ובני מררי.
ואביא כמה מהם.

בכתיבת שמות הנשיאים של בני לוי כתוב :

אצל בני קהת :

פרק ג' פסוק כ"ד : **"ונשיא בית אב לגרשני"**

אצל בני גרשון :

פרק ג' פסוק ל' : **"ונשיא בית אב למשפחת הקהתי"**

אצל בני מררי :

פרק ג' פסוק ל"ה : **"ונשיא בית אב למשפחת מררי"**

אצל בני גרשון לא מופיע המילה **"למשפחת"**.

ונראה להגיד שבגלל שנשיאת ראש של בני גרשון נובע מבתי האב שלהם ולא
מהמשפחות שלהם, אולי כאן שמדובר בנשיא שהוא ראש בתי האב לא נזכר אצלם
המילה 'למשפחת'. כי חשיבות בני גרשון מטעם היותם בני הבכור וזה קשור לבית
אב.

וגם בפיקודת שבט לוי מבין חודש ולמעלה כתוב :

בבני גרשון :

פרק ג' פסוק כ"ב :

"פקדיהם במספר כל זכר מבן חדש ומעלה פקדיהם שבעת אלפים וחמש מאות"

בבני קהת :

פרק ג' פסוק כ"ח :

"במספר כל זכר מבן חדש ומעלה שמנת אלפים ושש מאות שמרי משמרת הקדש"

בבני מררי :

פרק ג' פסוק ל"ד :

"ופקדיהם במספר כל זכר מבן חדש ומעלה ששת אלפים ומאתים"

אצל הגרשוני כתוב פעמיים המילה "פקדיהם", אצל מררי כתוב "ופקדיהם" רק פעם אחת, ואילו אצל הקהתי לא כתוב המילה "פקדיהם" כלל.

לא מצאתי תשובה לזה. אבל נראה לי להגיד שהיה צריך להיות כתוב המילה 'פקדיהם' רק פעם אחת לכל אחת מבני לוי. וככה מופיע אצל בני מררי.

ואולי כפל הלשון 'פקדיהם' אצל בני גרשון בגלל: אחת על ספרתם כבני לוי (כמו בני מררי). ועוד "פקודיהם" מטעם חשיבותם בהיותם בני בכור של בני לוי.

ואולי אצל בני קהת לא כתוב בכלל 'פקדיהם' כדי לכסות קצת יותר על פקודיהם (על מספרם) מעין הרע. כי הם עוסקים בקודש הקדשים, בארון, ועבודתם מסוכנת, וידוע שהעין שולט במנין.

* * * * *

"נשא את ראש"

פרק ד' פסוק ב' :

"נשא את ראש בני קהת מתוך בני לוי למשפחתם לבית אבתם"

אבו עזרא : "בתחילה בעבור משה ואהרן "

חזקוני : "אף על פי שגרשון בכור היה הקדים קהת תחילה שהיה הוא נושא את הארון"

נשא את ראש בני קהת עבור משה ואהרן ובגלל עבודתם בכלי הקודש (הארון).

רמזים שבגלל משה רבנו ואהרן הכהן :

(1) **"את ראש בני קהת מתוך בני"** ראש תיבות, אותיות : א', ר', ב', ק', מ', ב' עולה 345 למנין המילה 'משה'

(2) **"ראש"** עולה 501 ועוד המילה עולה 502

אהרן באתב"ש : **תצגט** עולה 502

(3) **"בני קהת"** באתב"ש : **שטס דצא**

ראש וסוף תיבות, אותיות : ש'+ס', ד'+א' עולה 345

משה עולה 345

רמזים לעבודם בכלי הקדש, בארון :

(1) **"ראש בני קהת מתוך"**

סוף תיבות, אותיות : ש', י', ת', ד' עולה 730

ארן העדת עולה 730

(2) **"ראש בני קהת מתוך בני"**

באתב"ש :

גתב שטס דצא יאפל שטס

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ג'+ב', ש'+ס', ד'+א', י'+ל', ש'+ס' עולה 730

ארן העדת עולה 730

(3) **"מתוך בני לוי למשפחתם"**

באתב"ש :

יאפל שטס כפס כיבוסאי עולה 719 ועוד 17 אותיות עולה 736

ארן העדות עולה 736

נשא את ראש בני קהת בגלל משה ואהרן ובגלל עבודתם בכלי הקודש (הארון).

* * * * *

”ויחנו”

שבט לוי היה זה שהוריד, הסיע, והקים המשכן בכל הנסיעות של בני ישראל במדבר.

עבודת משפחת הקהתי הייתה להסיע את כל כלי הקדש (הארון, המזבחות, השולחן, המנורה, וכל כלי עבודתם) והפרוכת.

עבודת משפחת הגרשני להסיע את כל העשוי מבד במשכן (המכסה התחתון שעל הקרשים הקרוי עצמו 'משכן', המכסה מעליו הקרוי 'אהל', והמכסה מעליו הקרוי 'מכסה'. מסך הפתח לאוהל מועד, יריעות החצר שמסביב ומסך פתח החצר)

עבודת משפחת מררי להסיע כל כלי העץ (הקרשים של המשכן, וכל העמודים של המשכן והחצר) והאדנים, והיתדות.

לפי הכתוב בתורה, כאשר נסעו, מחנה יהודה נסע ראשונה, ואחריו הגרשני והמררי, ואחריהם מחנה ראובן, ואחריהם הקהתי, ואחריהם מחנה אפרים, ואחרון מחנה דן.

רש"י מסביר את סדר של הנסיעה והחניה לפי הלוגיסטיקה של הדברים. אחרי שהכהנים כיסו את כלי הקודש בא הקהתי ולקחו את כלי הקדש. אבל הם לא נסעו מיד. בא הגרשני ולקחו כל מעשה הבד של המשכן. ונשאר רק השלד של המשכן ועמודי החצר, ובא מררי ולקחו את כל כלי העץ והאדנים. כאשר נסעו, הגרשני והמררי נסעו לפני הקהתיים, כדי להגיע ליעד לפניהם. וזה כדי שיוכלו מררי להקים את שלד המשכן והחצר, ויוכלו הגרשני לשים את הכיסוים על הקרשים של המשכן ואת היריעות על עמודי החצר ולשים את מסכי הפתחים, לפני שיגיעו הקהתיים. ואחרי זה הגיע הקהתי עם כלי הקדש. והכהנים שמו את הכלים על מקומם במשכן.

בחניית משפחות הלויים סביב למשכן כתוב:

משפחת גרשני:

פרק ג' פסוק כ"ג:

”אחרי המשכן יחנו ימה”

משפחת קהתי:

פרק ג' פסוק כ"ט:

”יחנו על ירך המשכן תימנה”

משפחת מררי:

פרק ג' פסוק ל"ה:

”על ירך המשכן יחנו צפנה”

ונשאלת השאלות:

1) למה יש שנוי במיקום המילה 'יחנו' בין משפחות הגרשני ומררי לבין משפחת הקהתי?

(אצל משפחת הקהתי המילה 'יחנו' נמצא לפני המילה 'משכן' ובמשפחות גרשני ומררי אחרי המילה 'משכן')

2) למה אצל הקהתי והמררי כתוב "על ירך המשכן" ואצל הגרשני כתוב "אחרי המשכן" (ולא על ירך המשכן)

ונראה לי להגיד:
שינוי מיקום של המילה "ויחנו" רומז על סוג השכנות בין משפחות הלוי לבין מחנות בני ישראל שחנו על ידם.
ואסביר:

(שים לב שמדובר כאן בחניה "ויחנו", ולא בנסיעה).
כאשר הגיע משפחת מררי והקימו את השלד של אוהל מועד (האדנים והקרשים) ואת שלד החצר (האדנים והעמודים), עדיין לא היה מבנה שיש עליו שם משכן. ולפי זה הם רק "על ירך המשכן יחנו", קרי על "ירכתי המשכן" כי לא היה עדיין שם של משכן על המבנה.
ועוד הם חנו בין 'המשכן' ובין העולם החיצוני הנמצא בכיוון צפון (מחנה דן).
"על ירך המשכן יחנו צפנה" - קרי, הם הפרידו בין הקדש לחול בצפון.

כאשר הגיע משפחת הגרשני ושמו את הכסויים על אוהל מועד (כסוי הנקרא משכן, כסוי הנקרא אהל, ומכסה עורות תחשים), ושמו את יריעות החצר, ומסכי הפתחים, המבנה קיבל שם 'משכן'. והם "אחרי המשכן יחנו", אחרי שיש שם 'משכן' על המבנה הם חנו.
ועוד הם חנו בין 'המשכן' ובין העולם החיצוני הנמצא בכיוון מערב (מחנה אפרים).
"אחרי המשכן יחנו ימה" - קרי, הם הפרידו בין הקדש לחול במערב.

כאשר הגיעו משפחת הקהתי כל המבנה של המשכן כבר היה עומד במקומו והם רק הכניסו את הכלים.
והשינוי במיקום המילה "ויחנו" אצל הקהתי, שבא לפני המילה 'משכן' וגם לפני המילה 'יתימנה', רומז שהם פחות הפרידו לעולם החיצוני הנמצא בדרום (מחנה ראובן). קרי, הם פחות הפרידו בין הקדש לחול בדרום.
כי ידוע לנו שקרח בא משפחת קהת. ועדתו, חמישים ומאתיים מקריבי הקטורת היו משבט ראובן עם און בן פלת, ודתן ואבירם.
ועל זה נאמר (ראה רש"י) "או לרשע אוי לשכנו".

וגם אצל משה רבנו ואהרן הכהן שכתוב:
פרק ג' פסוק ל"ח:
"והחנים לפני המשכן קדמה אהל מועד מזרחה משה ואהרן ובניו שמרים משמרת המקדש"
המילה "והחנים" בא לפני המילה 'קדמה', ולפני המילה 'מזרחה' ולפני המילה 'מקדש'. לרמז שהם פחות הפרידו לעולם החיצוני הנמצא במזרח (למחנה יהודה). קרי, הם פחות הפרידו בין הקדש לחול במזרח, במובן שנתנו לתורה לזרם החוצה.
כי ידוע ששבטי יהודה, יששכר, וזבולון היו גדולים בתורה. והם קבלו את זה מקרבתם למשה רבנו ולאהרן הכהן.
ועל זה נאמר (ראה רש"י) "טוב לצדיק וטוב לשכנו"

* * * * *

מבן שלשים שנה ולמעלה

פרק ד' פסוק ג':

"מבן שלשים שנה ולמעלה ועד בן חמשים שנה כל בא לצבא לעשות מלאכה באהל מועד"

הלויים עבדו במשכן, מבן 30 שנה עד בן 50 שנה, בעבודות משא. והיו 8,580 לויים מבן שלושים שנה ועד בן חמשים שנה שבאו לעבוד באהל מועד (במדבר ד', מ"ח).

ונשאלת השאלה:

אם כתוב 'מבן שלשים שנה ועד בן חמשים שנה' למה המילה "ולמעלה"?
הלא המילה "ולמעלה" כוללת את כל השנים משלושים עד חמשים.
ונראה שיש כאן כפילות לשון על השנים בין שלושים לחמשים.

במישור הרעיוני:

לפי פרוש של חסידי חב"ד, המילה "ולמעלה" רמז שהכוח שניתן ללויים לעבוד עבודת המשכן בא 'מלמעלה'. בא מה'. כי כלי המשכן היו כבדים מאוד. וזה לפי:
משנה אבות (ה', כ"ה): "בן שלשים לכח".

ועוד נראה לי להגיד:

ידוע שמחנה הלויים, מבן חודש "ולמעלה", היו 22,000 (במדבר ג', ל"ט). וזה כנגד מחנה המלאכים, שבאו עם ה' להר סיני, שהיו 22,000. וכמו שכתוב:
דעת זקנים מבעלי התוספות (במדבר ג', ל"ט): "וכנגדן בא הקב"ה במלאכים בשעת מתן תורה שנאמר 'רכב אלקים רבותים אלפי שנאן', ולא נדרש שאינן אלא שנאן מלאכים רבותים ואלפי הם ועשרים אלף"
ובמובן הזה, המילה "ולמעלה" כאן, גם רומז 8580 לויים שבאו לעבוד עבודת משא במשכן היו כנגד מלאכים 'למעלה'. כי ביום שצווה הקב"ה לישראל לעשות משכן למטה רמז למלאכים שיעשו להם משכן למעלה (שמות ל"ח, כ"א - "אלה פקודי המשכן משכן העדת", המילה "משכן" פעמים. ודרשו, אחד כנגד משכן שלמטה ואחד כנגד משכן שלמעלה). וביום שהוקם למטה, הוקם למעלה. ולזה אמרו חז"ל:
ירושלמי (מסכת ברכות פ"ד, ה'): "בית המקדש של מטה מכוון כנגד בית המקדש של מעלה"

ונראה להוסיף:

המילה "ולמעלה" בא לכלול הגבולות, קרי שנת השלושים ושנת החמישים (שמעתי הדבר הזה מפרופסור עידו קנטר מאוניברסיטת בר אילן).
ואסביר (לפי הבנתי):
אם היה כתוב רק 'משלושים שנה ועד בן חמשים שנה', לא היינו יודעים אם זה כולל שנת השלושים ושנת החמישים או לא כולל השנים האלו (עד ועד בכלל, או לא).

אבל אם נוסף לגבולות כתוב המילה "ולמעלה", אפשר להגיד שהמילה "ולמעלה" כולל השנים בין לבין. והמילים "משלשים שנה ועד בן חמשים שנה" לא בא לכלול בין לבין (כי לא צריך אותם לזה). אלא המילים, "משלשים שנה" בא לכלול גם שנת השלושים, והמילים "בן חמשים שנה" בא לכלול גם שנת החמישים. כי עבודת הלויים כלל גם שנת השלושים וגם שנת החמישים.

* * * * *

"ופרשו עליו בגד"

פרק ד' פסוק י"ג:

"ודשנו את המזבח ופרשו עליו בגד ארגמן"

רש"י: "כופין עליה פסכת של נחשת"

כאשר נסעו במדבר כסו את האש על מזבח הנחושת בפסכת (סיר גדול) של נחושת שלא תכבה האש (שירדה מהשמים) בנסיעות, ולפי "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה"

(1) **"ודשנו את המזבח ופרשו עליו בגד"**

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ו'+ו', א'+ת', ה'+ח', ו'+ו', ע'+ו', ב'+ד', עולה 520

"המזבח לא תכבה" עולה 520

(2) **"את המזבח ופרשו עליו"**

באתב"ש:

תא ציעשס פוגבף זכמף עולה 1249 ועוד 16 אותיות עולה 1265

שמים עליה פסכת עולה 1265

(3) **"את המזבח ופרשו עליו"**

באתב"ש:

תא ציעשס פוגבף זכמף עולה 1249 ועוד 16 אותיות עולה 1265

"אש תמיד תוקד" עולה 1265

(4) **"את המזבח ופרשו עליו בגד"**

באתב"ש:

תא ציעשס פוגבף זכמף שרק עולה 1849 ועוד 5 מילים עולה 1854

פסכת של נחושת עולה 1854

(5) **"בגד ארגמן"**

באתב"ש:

שרק תגריט עולה 1222

שמו עליה פסכת עולה 1221

(6) "את המזבח ופרשו עליו בגד"

באתב"ש :

תא ציעשס פוגבף זכמף שרק עולה 1849

פסכתר של נחשת עולה 1848

* * * * *

"ולא יבא לראות"

פרק ד' פסוק כ':

"ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו"

ספורנו: "באופן זה לא יבאו לראות כשהכהן מכסה את כלי הקדש"

במדבר רבה ה', א': "הנה עין ה' אל יראיו זה שבט לוי שהם יושבים ומקוים לחסדו של הקב"ה. וכי כל הבריות אינן מייחלים לחסדו של הקב"ה הוא, אלא ביותר שבט של לוי שלא נטלו חלק בארץ, אלא יושבים ומתפללים שתעשה הארץ ישראל פירותיה כדי שייטלו מעשרותיהם שאין להם כלום בעולם אלא חסדו של הקב"ה. הוי למייחלים לחסדו ולהציל ממות נפשם מן מיתה עצמה ולחיותם ברעב... א"ר אלעזר בן פדת מאיזה מיתה היו ניצולים אם ממיתה של עולם הרי אין בריה שאין מיתה, מהו להציל ממות נפשם? אלא ממיתה הארון. כיצד, א"ר אלעזר בן פדת בשם ר' יוסף בן זמרא בשעה שהיו ישראל נוסעים היו שני נצוצין של אש יוצאין מתוך שני בדיו של ארון כדי לפגוע שונאיהם, שכן משה אומר לישראל מה אתם מתייראין מן בני ענק וכי קשים הם מאותן שהיו באים כנגדינו והיה הארון שורפן"

בהורדת ובהקמת קודש הקדשים הכהנים מצווים לכסות את הכלים בעצמם ואחר כך לשים את הלויים על מקומם כדי להסיע את הכלים. וזה למנוע מהלויים מלראות או מלגעת בקודש. שבט לוי היו צריכים לחסדו של ה' יותר משבטים אחרים, וגם כדי שלא יפגעו מעבודתם. ואולי רמז לדבר:

"ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו"

ראש תיבות, אותיות: ו', י', ל', כ', א, ה', ו', עולה **78**
חסדו עולה **78**

ועוד:

המדרש בא לדרש את הפסוק:

פרק ד' פסוק י"ח:

"אל תכריטו את שבט משפחת הקהתי מתוך הלויים"

ואולי בגלל שעבודת שבט הקהתי קודש הקדשים, הם כנראה צריכים במיוחד לחסדו.

(1) **"שבט משפחת הקהתי מתוך הלויים"**

סוף תיבות, אותיות: ט', ת', י', ד', ס', עולה **479**
"הנה עין ה' אל יראיו" עולה **479**

(2) **"משפחת הקהתי"**

באתב"ש:

יבוסא צדצאם עולה **304**
מקוים לחסדו עולה **304**

(3) "שבט משפחת הקהתי"

באתב"ש :

בשן יבוסא צדצאם

ראש תיבות, אותיות : ב', י', צ', עולה **102**

לחסד עולה **102**

* * * * *

"כבלע את הקדש"

פרק ד' פסוק כ':

"ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו"

רש"י: "לתוך נרתק שלו..."

לפי פירוש רש"י "כבלע" זה "ככסות" (אבן עזרא).
שלא יראו הלויים את הארון מגולה כאשר הכהנים שמים את הארון בתוך הנרתיק שלו
ורמז:

"כבלע" באתב"ש: לשכז עולה 357

כיסוי ארון עולה 357

וגם:

"לראות כבלע" עולה 759 ועוד 9 אותיות עולה 768

ככסות הארון עולה 768

וגם:

"כבלע" עולה 122 ועוד 4 אותיות עולה 126

מכסה עולה 125 ועוד המילה עולה 126

(כאשר 'מכסה' את הארון)

בפרשה יש שתי אזהרות ללויים, שלא יגעו בקדש וכאן שלא יראו את הקדש (אבן עזרא).
ופשוטו, שאסור להם לראות את 'ארון הקדש' בלי כיסוי או לנגוע בו בכלל (ראה במדבר
רבה).

כי בנסע המחנה הכהנים באים ומפרקים את כלי הקודש ומכסים אותם.
הארון, קדש קדשים, מכסים בשלוש כסויים. הכיסוי הראשון הפרכת,

פרכת עולה 700

כיסוי הארון באתב"ש: למחפם צתגט עולה 700

ועליו כיסוי עור תחש ובגד כליל תכלת.

(יש דעות לגבי סדר הכסויים. לפי דעת האבן עזרא, הבגד של כליל תכלת על הפרכת ועליו כיסוי עור
תחש. וכתב הרמב"ן שהסדר לפי הכתוב במקרא, כיסוי עור תחש על הפרכת ובגד כליל תכלת עליו)

ובגלל שצריכים להוריד את הפרכת כדי לכסות את הארון יש זמן מועט שהארון מגולה
לגמרי בלי פרכת ובלי כיסוי וחשוף לעיני הנמצאים.

ובגלל זה אזהרה שהלויים לא יהיו נוכחים עד שהכהנים מכסים את הקדש.

שלא יבואו הלויים לראות את הקדש, שעניניהם לא ייהנו מהקודש, בזמן שמגולה לעין
כל.

ורמז:

"כבלע את הקדש"

באתב"ש:

לשכז תא צדקב עולה 954 ועוד 10 אותיות עולה 964

יראו את הארון מגולה עולה 964

וגם :

"כבלע את הקדש ומתו"

באתב"ש :

לשכז תא צדקב פיאף

ראש וסוף תיבות, אותיות : ל'+ז', ת'+א', צ'+ב', פ'+ף' עולה **690**

ארון העדת באתב"ש : תגפט צזקא עולה **690**

שלא יראו כאשר (במדבר ד', ה') "וכסו בה את ארון העדת".
הביטוי "ארון העדת" עם המילה 'ארוץ' מלא, והמילה 'עדות' חסר, מופיע בכמה מקומות
לדוגמה : שמות ל', כ"ו- "ומשחת בו את אהל מועד ואת ארון העדת")

הרשב"ם וגם הרמב"ן פירשו שהסכנה ללויים זה שכבוד ה' נמצא שם, ולפי :

רשב"ם : "כשסותרין את ההיכל כבוד ה' נגלה ואם יראו ימותו..."

רמב"ן : "אבל טעם הכתוב כי בעבור היות כבוד יושב הכרובים שם הוזהרו הלויים שלא
יהרסו לראות את ה' עד שיורידו הכהנים את הפרכת כי אז תראה הכבוד בחביון עזו
וישוב אל מקומו הראשון בקדש הקדשים ויהי כבלע את הקדש כפשוטו והמשכיל יבין"
ורמז :

"את הקדש" עולה 810 ועוד 2 מילים עולה 812

"אז תראה הכבוד בחביון עזו" עולה 812

(חבוקק ג', ד' "ונגה כאור תהיה קרנים מידו לו ושם חביון עזה" "עזה" כתיב, וקרי עזו)
מובא בחומש 'תורת חיים' (מוסד הרב קוק) "שהכבוד מתבלע אל הקודש שהוא חביון
עזו (בחיי)"

ועוד רמזים :

(1) **"לראות כבלע" באתב"ש : כגתפא לשכז**

ראש וסוף תיבות, אותיות : כ'+א', ל'+ז' עולה **58**

כבוד ה' עולה 58

(2) **"יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו"**

באתב"ש :

משתף כגתפא לשכז תא צדקב פיאף

סוף תיבות, אותיות : פ'+א', ז'+א', ב'+ף' עולה **171**

שכינה באתב"ש : בלמטץ עולה 171

(3) **"ומתו" באתב"ש : פיאף עולה 171**

שכינה באתב"ש : בלמטץ עולה 171

וגם :

פירוש מהרז"ו (במדבר רבה ה', ט'): "שאם אינם רואים אינם מתים, אך אם עושים כן שרואים אפילו כרגע כמו עפעף של עין שנופל על העין ומכסה אותו כרגע כך ימותו, ונקרא עפעף על שמבלע ומכסה את העין..."

ורמזים :

"כבלע" עולה 122 ועוד המילה עולה **123**

עפעפים באתב"ש : **זוזוממי** עולה 116 ועוד 8 אותיות עולה **123**

וגם :

"כבלע" באתב"ש : **לשכז** עולה **357**

עפעפים עולה 350 ועוד 6 אותיות ועוד המילה עולה **357**

ועוד :

כבלע" אותיות : **כ', ב', ל', ע'**

כ'—כאשר (כהנים)

ב'—באים

ל'—לכסות

ע'—עליו (עזו)

שלא יבואו לראות בזמן כסוי הקדש.

וגם :

כבלע באתב"ש : **לשכז**

ביחד (רגיל ואתב"ש), אותיות שונות : **ל', כ', ש', ב', ע', ז'**

ל'—(לא) לראות (לויים)

כ'—כבוד

ש'—שכינה

ב'—בחביון

ע'+ז'—עזה

שלא לראות הקדש, הארון ומקום הכבוד מגולה (בלי כסוי עליו) בזמן שמכסים את הארון.

וגם :

"כבלע" בכיוון הפוך : **עלבכ**

ע'—עיני

ל'—לויים

ב'—בזמן

כ'—כיסוי

שלא יבואו הלויים לראות, קרי, עיני לויים בזמן כסוי הקדש.

* * * * *

"כבלע"

פרק ד' פסוק כ':

"ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו"

רש"י: "לתוך נרתק שלו... ופרשו עליו בגד פלוני וכסו אותו במכסה פלוני, ובלוע שלו הוא כסויו"

ספורנו: "באופן זה לא יבאו לראות כשהכהן מכסה את כלי הקדש"
אבן עזרא: "כי 'כבלע' כמו ככסות, כאשר יכסו הארון לשאת אותו"

"כבלע", אותיות: כ', ב', ל', ע'

כ' – כלים

ב' – בלי

ל' – להיות

ע' – עטופים

שלא יבואו לראות כלים בלי להיות עטופים (ומכוסים).

כ' – כהנים

ב' – באים

ל' – לכסות

ע' – עליהם

שלא יבואו לראות כאשר כהנים באים לכסות עליהם (את הקדש).

כ' – כסוי

ב' – בגד

ל' – למעלה

ע' – עור (תחש)

שלא יבואו לראות כאשר שמים כסוי של בד ושל עור, קרי כאשר מכסים בבדים ועור את הקדש.

כ' – כהן

ב' – בא

ל' – לוי

ע' – עומד (ממתין)

כאשר כהן בא (ומכסה) כלי, לוי עומד מרחוק וממתין עד גמר הכיסוי ואז הוא בא לקחת הכלי.

* * * * *

"כל הבא לצבא"

בתיאור משפחות הלויים שבאים לעבוד באהל מועד, כתוב:

אצל בני קהת כתוב:

במדבר פרק ד' פסוק ג':

"מבן שלשים שנה ולמעלה ועד בן חמשים שנה כל בא לצבא"

אצל בני גרשון כתוב:

במדבר פרק ד' פסוק כ"ג:

"מבן שלשים שנה ולמעלה עד בן חמשים שנה תפקד אותם כל הבא לצבא צבא"

אצל בני מררי כתוב:

במדבר פרק ד' פסוק ל':

"מבן שלשים שנה ולמעלה ועד בן חמשים שנה כל הבא לצבא"

ונשאלת השאלה:

למה אצל בני גרשון ובני מררי כתוב **"כל הבא לצבא"** ואילו אצל בני קהת כתוב **"כל בא לצבא"** (המילה "בא" בלי האות 'ה')?

ונראה לי להגיד:

כל לוי ולוי שבא לעבוד באוהל מועד קיבל המשימה שלו מאהרן הכהן או מאחד מבניו

(אלעזר, או איתמר) וכמו שכתוב:

במדבר פרק ד' פסוק כ"ז:

"על פי אהרן ובניו תהיה כל עבדת בני הגרשני לכל משאם ולכל עבדתם ופקדתם עלהם במשמרת את כל משאם"

רמב"ם: "שתהיה עבודתם על פיהם. הם ימנו בני הגרשוני על עבודתם. יאמר לפלוני מבני גרשון יהיה על ענין כך, ויהיה משורר או שוער כך וישא יריעות כך, וגם במסע לא יפרקו ולא יטענו עד שיצו אותם אהרן ובניו"

הלויים לא יוכלו בעצמם להחליט איזה דבר הם נושאים או איזה כמות של דברים הם נושאים, רק הכהן אמר לכל אחד ואחד מה תפקידו.

וזה נכון לכל משפחות הלויים, למשפחת קהת, למשפחת גרשון, ולמשפחת מררי.

אבל יש הבדל חשוב בין עבודת בני קהת לעבודת בני גרשון ובני מררי.

בני קהת התעסקה בקודש, בארון, בפרוכת, בשולחן, במנורה, ובמזבחות.

לעומת זה בני גרשון עבודתם בבדי המשכן, הכסויים של המבנה, מסכי הפתחים

והיריעות. ובני מררי עבודתם בעמודים, בקרשים, בבריחים, באדנים, וביתדות.

עבודת בני קהת הייתה יותר מסוכנת בגלל קדושתה.

וככה כתוב על בני קהת:

במדבר פרק ד' פסוק י"ט:

"וזה עשו להם וחיו ולא ימתו בגשתם את קדש הקדשים אהרן ובניו יבאו ושמו אותם

איש איש על עבדתו ואל משאו"

שלא רק שהם צריכים פיקוד מהכהן מה לעשות, אלא הם גם צריכים שייקח אותם

הכהן אחד אחד וישימו' כל אחד על מקום עבודתו.

ואולי זה המשמעות של ההבדל בין לשון **"הבא"** לבין לשון **"בא"**.

יש ביאה עם 'ה' הידיעה קרי **"הבא"**, ויש ביאה בלי 'ה' הידיעה קרי **"בא"**.

ואסביר:

בני גרשון ומררי קבלו מקום עבודתם מהכהן, אבל הם נגשו לבד, כל אחד ואחד בעצמו

למקום עבודתו, ואחרי אישור הכהן התחילו לעבוד. לפי זה כתוב אצלם :
"הבא" – באות ה' הידיעה, "כל הבא", כל אחד ואחד בא מעצמו למקום עבודתו (בלי פיקוח צמוד).

אבל אצל בני קהת הכהן לא רק פקד אותם על עבודתם, אלא שם' כל אחד ואחד על מקומו, וגם הם לא יוכלו להתחיל לעבוד עד שקבלו רשות מהכהן. ולפי זה, אצלם כתוב : "בא" – בלי אות ה' הידיעה. "כל בא", כל אחד ואחד בא', אבל לא בא מעצמו (אלא רק בליווי כהן).

ואולי ניתן להוסיף :

יש רמז כאן לסכנת העבודה.

אצל בני גרשון ובני מררי שכתוב "כל הבא", אין סכנה מטעם עבודתם לעולם "הבא" שלהם.

אבל אצל בני קהת שכתוב "כל בא", יש סכנה מטעם עבודתם לעולם הזה ולעולם הבא שלהם (ואמרו חז"ל שבגלל סכנת עבודתם מספרם היה פחות משבטים אחרים), ולפי :
במדבר ד', י"ח : "אל תכריתו את שבט משפחת הקהתי מתוך הלויים"
ולכן לא כתוב אצלם המילה "הבא" (הרמז על עולם הבא) אלא רק "בא".

* * * * *

רמז לחורבן

יחזקאל פרק כ"ו פסוק א' :

"וען אמרה צור על ירושלים האח"

מדרש רבה (א', א') :

" 'צדקתך כהררי אל', צדקה שאתה מביא על העולם מפרסמת כהרים הללו. 'משפט תהום רבה', משפט שאתה עושה בעולם הזה תהום רבה. מה התהום בסתר, אף משפט שאתה מביא בסתר. כיצד?, כיון שחרבה ירושלים, בתשעה באב חרבה, וכמראה ליחזקאל הוא מראה לו בעשרים בחודש. למה? שלא לפרסם באי זה יום חרבה, אבל, מי שהוא בא לגדל ישראל, מפרסם אי זה יום, אי זה מקום, אי זה חודש, אי זה שנה, אי זה אופטיאה לצאתם מארץ מצרים..."

"האח" אותיות : ה', א', ח'

אות ה' : 5 (חודש החמישי חודש אב)

אותיות א', ח' : 9 (יום בחודש)

זמן הפורענות לא מפורסם, אבל אולי יש כאן רמז ליום חורבן ירושלים בט' באב.

* * * * *

פרשת נשא

"בני גרשון גם הם"

כתוב על משפחת בני גרשון :

פרק ד' פסוק כ"ב :

"נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבתם למשפחתם"

נשיאת ראש זה לספור אותם וגם עניין של כבוד (לדעת מנינם כי הם חשובים). כאילו מרימים ראשם יותר מאחרים. וכאן אמרו חז"ל שבני קהת זכו לנשיאת ראש תחילה בגלל עבודתם בארון הקדש (חזקוני) או בגלל משה רבנו ואהרן הכהן (כלי יקר) "שמן קהת יצאו משה ואהרן מקבלי התורה".

ועל בני גרשון כתוב "גם הם", זאת אמרת, גם הם זכו לנשיאת ראש בדומה לבני קהת (רש"י, רשב"ם, ראב"ע). ובגלל שגרשון היה הבכור, הגדול מבני לוי (חזקוני), זכו לזה. וכתב הכלי יקר שהעניין שזכו בני גרשון גם הם לנשיאת ראש בגלל הבכורה רמוז בשינוי סדר המילים אצלם. כתוב אצל בני גרשון "לבית אבתם למשפחתם". ואצל יתר בני לוי כתוב "למשפחתם לבית אבתם". אצל בני גרשון "לבית אבתם" קדם "למשפחתם".

והבכורים קשורים לבית אבתם כי מקבלים את בכורתם מבית אבתם. סיכום הדברים :

הקדימו בני קהת לבני גרשון ולבני מררי בגלל כבוד התורה. והקדימו בני גרשון לבני מררי בגלל כבוד הבכורה. ורמזים :

(1) **"את ראש בני גרשון גם הם לבית אבתם"**

ראש תיבות, אותיות : א', ר', ב', ג', ג', ה', ל', א' עולה 245
הוא הבכור עולה 245

(2) **"גם הם"**

סוף תיבות, אותיות : ס', ס', עולה 80
הוא היה הגדול עולה 80

(3) **"בני גרשון גם הם לבית אבתם"**

באתב"ש :

שטם רגבפט רי צי כשמא תשאי

סוף תיבות, אותיות : ס', ט', י', י', א', י' עולה 80
הוא היה הגדול עולה 80

(4) **"בני גרשון גם הם" באתב"ש : שטם רגבפט רי** עולה 853

גרשון היה בכור לוי עולה 853

(5) "אבתם למשפחתם"

באתב"ש :

תשאי כיבוסאי עולה 820 ועוד 11 אותיות ועוד 2 מילים עולה **833**
גרשון בכור לוי עולה **833**

(6) "הם לבית"

באתב"ש :

צי כשמא עולה 461 ועוד 2 מילים עולה **463**
בכורים באתב"ש : **שלפגמי** עולה **463**

* * * * *

"אמור להם"

פרק ו' פסוק כ"ג:

"דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם"

רש"י (על המילים "אמור להם"): " (מדרש רבה) מלא, לא תברכם בחפזון ובבהלות אלא בכוונה ובלב שלם"

נשא רבה (י"א, ד'): " 'כה תברכו', רבי יהודה אומר מנין אתה אומר שמפי הקב"ה נאמר למשה באיזה סדר יברכו את ישראל ת"ל 'כה תברכו את בני ישראל' "

המדרש ממשיך ומביא כמה דברים השייכים לסדר הברכה והם: בעמידה, פנים אל פנים, בלשון הקודש, בשם (במקדש בשם המפורש, בגבולין בכינוי).

וממשיך המדרש:

"א"ר יהושע בן לוי כל כהן שאינו עוקר את רגליו לעלות אצל התיבה בברכת עבודה שוב אינו עולה..."

א"ר שמעון פן פזי כל כהן שלא נטל ידיו לא ישא את כפיו..."

ונוסיף שהברכה גם צריכה להיות בכוונה, בלב שלם (רש"י), באהבה, ובקול רם. (ולא הזכרתי שהכהנים מורידים את נעליהם לפני הברכה. כי זה לא רק עניין לברכת כהנים, הלא במקדש הכהנים הלכו יחפים). ורמזים:

'בכוונה':

"תברכו" באתב"ש אשגלף

ראש וסוף תיבות, אותיות: א'+ף', עולה 81

כונה 81 עולה

'בלב שלם':

"דבר" באתב"ש קשג עולה 403 ועוד המילה עולה 404

בלב שלם עולה 404

'באהבה':

(1) **"דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם"**

בפסוק הזה יש 13 מילים רמז למילה 'אהבה' (העולה 13).

(2) **"בני ישראל אמור"**

ראש תיבות, אותיות: ב', י', א' עולה 13

אהבה עולה 13

(3) **"אמור להם" באתבש: תיפג כצי** סוף תיבות אותיות: ג', י עולה 13

אהבה עולה 13

קול רם:

(1) "ואל בניו לאמר" עולה 376
קול רם עולה 376

(2) "דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם"
באתב"ש:

תך תצגט פתך שטמף כתיג לץ אשגלף תא שטם מבגתך תיפג כצי
סוף תיבות, אותיות: ד', ט', ד', פ', ג', צ', פ', א', ס', ד', ג', י' עולה 376
קול רם עולה 376

כל הדברים האלו הם דברים הקשורים לברכה. חלק מהדברים הם דברים שבגלוי - שכל המתברכים רואים, שומעים, או יודעים. והם (6 דברים): בעמידה, פנים אל פנים, בלשון הקודש, בשם, בקול רם, ובנשיאות כפים. וחלק מהדברים הם פחות ידועים לקהל (כי לא תמיד רואים אותם) והם: נטילת ידיים, ועקירת רגלים. ויש מהדברים שאף אחד מהקהל לא יודע (כי הם סתומים מעיני אדם), ורק הקב"ה והמברך יודעים, והם: באהבה, בכוונה, בלב שלם, ובשמחה.

במישור הרעיוני יש רמז לסדר הברכה מהמילים:

"כה תברכו".... "אמור להם"

"כה תברכו" – ככה תברכו את בני ישראל

"אמור" – תברכו אותם לפי הרמז באותיות המילה "אמור". "אמור" כתוב כאן מלא (עם האות וו). רומז ל6 דברים שבגלוי בסדר הברכה, ויתר האותיות של המילה "אמור" (א', מ', ר') רומז על יתר הדברים של סדר הברכה, ולפי:

"אמור"

א' – אהבה (הכולל כוונת הלב ושמחה)

מ' – מים (נטילת ידיים מן כלי לפני הברכה)

ו' – 6 דברים בשאת הברכה עצמה, והם:

בעמידה, פנים אל פנים, בלשון הקודש, בשם, בקול רם, בנשיאות כפים
ר' – רגלים (עקירת רגלים לפני עלייתו לדוכן, לפני שהשליח ציבור מתחיל רצה)

"להם" – עולה 75, למנין המילה 'כהן'. לומר לך שהדברים הרמוזים במילת "אמור" הם לכהנים.

(וגם 'אמר להם', שצריך להקריא לפניהם המילה 'כהנים', כדי שיתחילו את הברכה. אם יש 2 כהנים או יותר קורא להם בקול רם "כהנים". וגם צריך להקריא להם כל מילה ומילה של הברכה. ולמה? ומתוך הכלי יקר כדי שהברכה יבוא מכלי מלא ולא מכלי ריקן. כי אם הכהנים מברכים את העם בלי שיקריא להם את הברכה זה כמו שכלי ריקן, הכהנים, שופכים ברכה לכלי ריקן, העם. אבל כאשר מקריא לכהנים כאילו מברך אותם לפני כל מילה, באותה מילה, ועכשיו הם ככלי מלא השופך לכלי ריקן, ומבורך מברך)

ומעניין שבבכרכת כהנים (פסוקים כ"ד, כ"ה, כ"ו) יש 15 מילים ובהם 60 אותיות סה"כ עולה 75 למנין המילה 'כהן'.

ועוד :

בעל הטורים : "...וכנגד ו' ה', תורת ה', עדות ה', פקודי ה', מצות ה', יראת ה', מפשטי ה'" לפי זה יוצא שהאות וו במילה "אמור" רומז על ששה ביטויים עם שם ה'. והם קשורים לתורה, והרמז :

"אמור להם" באתב"ש : תיפג כצי עולה 613
(רק כאשר "אמור" מלא יוצא תרי"ג)

וכאשר הכהנים מברכים את הקהל הם עולים לדוכן, ועומדים לפני ארון הקודש שבו נמצא התורה. והרמז :
"לאמר כה תברכו את" סוף תיבות, אותיות : ר', ה', ו', ת' אותיות המילה 'תורה'.

ועוד :

בציווי ובברכת כהנים (מפסוק כ"ג - "דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו..." , כולל הברכה עצמה, פסוקים כ"ד-כ"ו) יש שימוש רק ב13 (מנין 'אהבה') אותיות מהאלף בית והם האותיות :
א', ב', ה', ו', ח', י', מ', נ', פ', ר', ש', ת'.
ערך האותיות שמופיעים בציווי ובברכה זה 1102 העולה למנין **'שלושים ושניים'** (למנין המילה 'לב') - רמז שהברכה בא מהלב (בלב שלם, באהבה, ובשמחה).

האותיות : ג', ד', ז', ט', ס', ע', צ', ק' לא מופיעים בציווי ובברכת כהנים.
ערך האותיות שלא מופיעים זה 343, וכולל המספר 8 (מספר האותיות) עולה 351 למנין המילה **'נשא'** (הרומז על "נשא את ראשי").

לרמז לך :

למרות שהכהנים מברכים את העם בנשיאות כפים, הם לא מברכים את העם בנשיאות ראש, אלא באהבה, בכוונה, בהכנעה, וברטט.

* * * * *

ברכת כהנים

בברכת כהנים כתוב :

פרק ו' פסוק כ"ג :

"דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם"

המילה **"אמור"** כתוב מלא (עם האות ו')

ומסביר :

רש"י : **"מלא, לא תברכם בחפזון ובבהלות, אלא בכוונה ובלב שלם (במ"ר י"א, ד)"**

ורמזים :

"אמור" באתב"ש : **תיפג עולה 493**

בכונה ובלב שלם עולה 493

וגם :

"ישראל אמור להם"

באתב"ש :

מבגתך תיפג כצי

ראש וסוף תיבות, אותיות : **מ'+ד', ת'+ג', כ'+י' עולה 493**

בכונה ובלב שלם עולה 493

וגם :

"דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם"

ראש תיבות, אותיות :

ד', א', ו', ב', ל', כ', ת', א', ב', י', א', ל' עולה 508

באהבה בכוונה בלב שלם עולה 508

וגם :

"להם" עולה 75 ועוד 3 אותיות עולה 78

מלבו עולה 78

הברכה צריכה להיות באהבה מלאה, בכוונה, ובשלמות הלב.

ועוד :

ספרי : **"תניא, מניין שהחזן צריך לומר להם אמרו—ת"ל אמור להם"**

ואולי באות ו' (העולה 6) יש גם רמז לזה.

כי החזן מקריא לכהנים את הפסוקים מילה במילה (לפי "אמור להם").

והכהנים עונים אחריו ומברכים את העם בלב שלם.

סה"כ, נאמר ו' פסוקים בברכת כהנים.

שלוש מפי החזן ושלוש מפי הכהנים.

כאשר החזן מקריא לכהנים הוא כאילו מברך את הכהנים לפני שהכהנים מברכים את

העם. וזה כדי שיהיה כלי מלא שופך לכלי ריקן. שהכהנים יהיו ככלי מלא, קרי

מבורכים, ואז הם מעבירים ברכה לכלי ריקן, לעם.

ולפי :

כלי יקר (על המילים "אמור להם") : "מכאן למדו חז"ל (ספרי ו', כ"ג) שהחזן מקריא לכהנים

מילה במילה נוסח הברכות, וטעמו של דבר שהחזן הוא הסרסור המושך שפע צינור

ממקור הברכות ומוריק אותם על ראש הכהנים יחולו, כי הוא אומר תחילה לכהנים

יברכך ה' כדי לעשות את הכהן תחילה כלי גדוש ומלא ברכת ה' ואח"כ כשהכהן אומר
לישראל יברכך ה' הוא מוריק מן כלי מלא על כלי ריקן...."

ועוד :

אולי יש גם רמז לזה מהמילים "כה תברכו את בני ישראל".
תברכו אותם ברמז במילה "כה" :

"כה" באתב"ש : לץ עולה 120 ועוד המילה עולה 121
כוונה בלב עולה 121

* * * * *

"כה תברכו את בני ישראל"

בברכת כהנים כתוב :

פרק ו' פסוקים כ"ג-כ"ז :

"דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם יברכך ה' וישמרך יאר ה' פניו אילך ויחנך ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם"

בראשית רבה מ"ג, ח' :

"...מהיכן זכו בני ישראל לברכת כהנים? רבי יהודה רבי נחמיה ורבנן. ר' יהודה אמר מאברהם 'כה יהיה זרעך', 'כה תברכו את בני ישראל'. ר' נחמיה אמר מיצחק שנאמר 'ואני והנער נלכה עד כה', לפיכך אמר המקום 'כה תברכו את בני ישראל'. ורבנן אמרי מיעקב שנאמר 'כה תאמר לבית יעקב' וכנגדו 'כה תברכו את בני ישראל' "

לפי המדרש בני ישראל זכו לברכת כהנים בזכות הנאמר באבות.

וידוע שהאמירות של אברהם אבינו עשו רושם בעולם ולדורות.

כאן מביא המדרש עוד דוגמה לזה. שזכה זרעו לברכת כהנים בגלל מה שאמר אברהם אבינו.

(וצריך עיון, הלא אברהם אבינו גם אמר "ואני והנער נלכה עד כה", למה שייך את זה ליצחק אבינו? ובפירוש מהרז"ו על המדרש כתוב "שגם יצחק כתוב בו כה שתיבת כה קאי על שניהם").

בפרשת העקדה אמר אברהם אבינו לנעריו (ישמעאל ואליעזר) "ואני והנער נלכה עד כה" (זאת אומרת אני ויצחק נמשיך להר, ואתם תשבו פה עד שנחזור), ובאותו לשון בניו זכו לנאמר "כה תברכו את בני ישראל".

בברכת כהנים כתוב מלא המילה "אמור". ויש בזה רמז גם לאמירה של אברהם אבינו :

"אמור" עולה 247 ועוד המילה עולה 248

אברהם עולה 248

קרי למה שאמר אברהם אבינו, "נלכה עד כה" :

"כה תברכו את" באתב"ש : **לץ אשגלף תא**

ראש וסוף תיבות, אותיות : **ל' + צ', א' + פ', ת' + א'** עולה 602

"ואני והנער נלכה עד כה" עולה 602

וגם :

"אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם"

באתב"ש :

תך תצגט פתך שטמף כתיג לץ אשגלף תא שטם מבגתך תיפג כצי

סוף תיבות, אותיות : **ד', ט', ד', פ', ג', צ', א', פ', א', ס', ד', ג', י'** עולה 376

"נלכה עד כה" באתב"ש : **טכלץ זק לץ** עולה 376

וגם :

"אמור להם יברכך ה' וישמרך יאר ה' פניו אילך ויחנך"

ראש תיבות, אותיות :

א', ל', י', ו', י', פ', א', ו' עולה 164

"ואני והנער נלכה עד כה ונשתחוה ונשובה אלכם"

ראש תיבות, אותיות : ו', ה', נ', ע', כ', ו', ו', א' עולה 164

לפי חז"ל הנאמר במילה 'כה' יש כוח להפוך מידת הדין למידת הרחמים.
ואברהם אבינו ידוע במידת הרחמים.

ועוד :

הקב"ה אמר לאברהם אבינו :

בראשית פרק ט"ו פסוק ה' :

"ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספר הכוכבים אם תוכל לספר אתם

ויאמר לו כה יהיה זרעך"

אמר לו בשימוש המילה "כה".

לרמז :

שזרעו יקבלו ברכות, "כה תברכו את בני ישראל"

ורמז :

"כה תברכו את בני ישראל אמור להם יברכך ה' וישמרך"

ראש תיבות, אותיות :

כ', ת', א', ב', י', א', ל', י', ו' עולה 490

"כה יהיה זרעך" באתב"ש : לץ מצמצץ עגזל עולה 490

ועוד :

אמר הקב"ה על פינחס :

במדבר פרק כ"ה פסוק י"ב :

"הנני נתן לו את בריתי שלום"

זו ברית כהונת עולם.

רואים מזה שברית כהונה כרוכה בשלום.

"שלום" עולה 376

"נלכה עד כה" באתב"ש : טכלץ זק לץ עולה 376

על זה שאמר אברהם אבינו "נלכה עד כה" זכה זרעו לברכת כהנים שמסתיימת במילים
"וישם לך שלום" :

"ויחנך ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום"

סוף תיבות, אותיות : ד', א', ה', ו', ד', ס', ד', ס' עולה 152

"ואני והנער נלכה עד כה" ראש תיבות, אותיות : ו', נ', ע', כ' עולה 152

וגם :

"וישם לך שלום" באתב"ש : פמבי כל בכפי

ראש וסוף תיבות, אותיות : פ'+י', כ'+ל', ב'+י' עולה 152

"ואני והנער נלכה עד כה" ראש תיבות, אותיות : ו', נ', ע', כ' עולה 152

וגם :

**"להם יברכך ה' וישמרך יאר ה' פניו אילך ויחנך ישא ה'
פניו אליך וישם לך שלום ושמו את שמי על בני"**

ראש תיבות, אותיות :

ל', י', ו', י', פ', א', ו', י', פ', א', ו', ל', ש', ו', א', ש', ע', ב' עולה 979
"נלכה עד כה ונשתחוה"
עולה 979

וגם :

"ויחנך ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום"

באתב"ש :

פמסטל מבת מ-ץ וטמף תכמל פמבי כל בכפי

ראש וסוף תיבות, אותיות :

פ'+ל', מ'+ת', מ'+ץ', ו'+ף', ת'+ל', פ'+י', כ'+ל', ב'+י' עולה 1348
"נלכה עד כה ונשתחוה ונשובה"
עולה 1348

ועוד :

כאשר בני ישראל מקבלים ברכה מהכהנים הם זוכים לנאמר "כה יהיה זרעך", קרי
כאשר זוכים לקבל ברכה על ידי הכהנים המקיימים "כה תברכו את בני ישראל",
גם בני ישראל וגם הכהנים מתברכים מאת ה', ולפי הכתוב "ושמו את שמי על בני
ישראל ואני אברכם" :

"ושמו" עולה 352

"כה יהיה זרעך" עולה 352

ועוד :

ברכות באות על ישראל כאשר הם שומרים את התורה והמצוות.
בברכת כהנים מברכים את בני ישראל בשלום ושיהיו זרעם בני תורה.

על השלום כתוב :

עוקצין פרק ג' משנה י"ב :

"לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום"

ועל התורה כתוב :

משלי פרק ג' פסוק י"ז :

"דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום"

התורה מביאה שלום וברכה למקימה.

רואים מזה קשר בין ברכה, לשלום, ולתורה. והכול רמוז בבכרת כהנים :

ולפי :

**"בני ישראל אמור להם יברכך ה' וישמרך יאר ה' פניו אילך ויחנך ישא ה' פניו אליך
וישם לך שלום"**

ראש תיבות, אותיות :

ב', י', א', ל', י', ו', י', פ', א', ו', י', פ', א', ו', ל', ש' עולה 613 למנין 'תרי"ג'.

וגם :

"ישראל אמור להם יברכך ה' וישמרך יאר ה' פניו אליך ויחנך
ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום"

ראש תיבות, אותיות :

י', א', ל', י', ו', י', פ', א', ו', י', פ', א', ו', ל', ש'
עולה 611 למנין 'תורה'.

וגם :

"לאמר כה תברכו את"

סוף תיבות, אותיות : ר', ה', ו', ת' אותיות המילה 'תורה'

וגם :

"פניו אליך וישם לך" עולה 613 למנין 'תרי"ג'

וגם :

"אמור להם יברכך ה'" עולה 600 ועוד 16 אותיות עולה 616 למנין המילה 'התורה'

וגם :

"אילך ויחנך ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

א'+ד', ו'+ד', י'+א', י'+ה', פ'+ו', א'+ד', ו'+ס', ל'+ד', ש'+ס'
עולה 616 למנין 'התורה'

וגם :

"ישראל אמור להם יברכך ה' וישמרך יאר ה' פניו אליך ויחנך"

ראש תיבות, אותיות : י', א', ל', י', ו', י', פ', א', ו' עולה 174

תורה באתב"ש : אפגץ עולה 174

וגם :

"כה תברכו את בני ישראל אמור להם"

באתב"ש :

לץ אשגלף תא שטס מבגתך תיפג כצי

סוף תיבות, אותיות : צ', פ', א', ס', ד', ג', י' עולה 244

תרי"ג באתב"ש : אגמ"ר עולה 244

וגם :

"אמור להם" באתב"ש : תיפג כצי עולה 613 למנין 'תרי"ג'

* * * * *

"ושמו את שמי על בני ישראל"

כתוב :

מסכת ברכות דף מ', עמוד ב' (דברי רב, ודברי רבי יוחנן):
"כל ברכה שאין בה הזכרת שם ומלכות אינה ברכה"

בברכת כהנים יש שם אבל אין מלכות.

ונראה להגיד :

כאשר אנחנו מיזמים את הברכה צריך שיהיה מכוון היטב עם שם ומלכות.

אבל בברכת כהנים הקב"ה הוא המברך, ולפי :

"ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם"

"ושמו את שמי על בני ישראל ואני"

סוף תיבות, אותיות : ו', ת', י', ל', י', ל', י' עולה 496 למנין המילה 'מלכות'.

* * * * *

"מלאה קטרת"

הנשיאים הביאו קרבנם לחנוכת המזבח, וכל אחד הביא :
פרק ז' פסוק י"ד :

"כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת"

במקדש עשו הגרלות לבחור מי זוכה בעבודה. וההגרלה השלישית הייתה עבור הקטרת הקטורת. לא נתנו לכהן להשתתף יותר מפעם אחת בהגרלה השלישית להקטרת הקטורת. ולמה? כי אמרו חז"ל המקטיר את הקטורת היה מתעשר, ולפי :
יומא כ"ו, א' : "תנא מעולם לא שנה אדם בה, מאי טעמה, אמר רבי חנינא מפני שמעשרת"

וגם :

"עשרה זהב מלאה קטרת" עולה 1374
המקטיר מתעשר עולה 1374

וגם :

"כף אחת עשרה"

ראש וסוף תיבות, אותיות : כ' + ו', א' + ת', ע' + ה' עולה 576
עושר עולה 576

וגם :

"מלאה קטרת" באתב"ש : יכתץ דנגא עולה 578 ועוד 2 מילים עולה 580
עשיר עולה 580

וגם :

"עשרה זהב מלאה קטרת" באתב"ש : זבגץ עצש יכתץ דנגא
ראש תיבות, אותיות : ז', ע', י', ד' עולה 91
"מפני שמעשרת" באתב"ש : יוטם ביאזבגא עולה 91

וגם :

"מלאה קטרת" באתב"ש : יכתץ דנגא

סוף תיבות, אותיות : ו', א' עולה 91
"מפני שמעשרת" באתב"ש : יוטם ביאזבגא עולה 91

מי שמקטיר כף מלאה קטרת מתעשר בכסף :

כף מלאה קטרת ראש תיבות, אותיות : כ', מ', ק' עולה 160 למנין המילה 'כסף'.

* * * * *

ברכת כהנים

פרק ו' פסוקים כ"ד – כ"ו :

"יברך ה' וישמר"

"יאר ה' פניו אליך ויחנך"

"ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום"

בברכה שאומרים הכהנים לפני ברכת כהנים מסיימים במילה, באהבה.

באהבה עולה 15.

אולי רמז ל 15 מילים בברכת כהנים. שכל מילה אומרים באהבה.

* * * * *

יום הקמת המשכן

פרק ז' פסוק א':

"ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן..."

רש"י: " ... וראש חודש ניסן היה (גיטין ס')"

שמות י"ב פסוק ב': "החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה"
ראש השנה פרק א' משנה א': "ארבעה ראשי שנים הם, באחד בניסן ראש השנה למלכים ולרגלים..."

"ביום" עולה 58

באחד לאחד עולה 58

אולי רמז ליום הראשון של החודש הראשון, ראש חודש ניסן, שהוא ראשון לחדשי השנה למנין המועדים.

* * * * *

הקמת המשכן

פרק ז' פסוק א':

"ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן וימשח אותו ויקדש אותו ואת כליו ואת המזבח ואת כל כליו וימשחם ויקדש אתם"

רש"י: "אותו יום כלו הקמותיו וראש חדש ניסן היה "

במדבר רבה (י"ב, ט"ו): "מגיד שלא קידש א' מהם עד שנמשח כולם"

במדבר רבה (י"ב, ט"ו): "א"ר איבו מכיון דכתיב 'וימשח אותו ויקדש את' מאי זה דבר נאמר 'וימשחם ויקדש אותם'? א"ר איבו א"ר תחליפא דמן קיסרין ור"ש בן לקיש חד אמר משהיה מושח כל א' וא' חזר והיה מושח כולם כא'. וחד אמר 'וימשחם' משיחה בעולם הזה ומשיחה לעוה"ב "

רמב"ן: "ומכל מקום ביום השמיני היה" והכוונה כאן שמיני למילואים.

1) "להקים את"

ראש וסוף תיבות, אותיות: **ל'+ס', א'+ת', עולה 471**
יום השמיני **עולה 471**

2) "ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן וימשח אותו ויקדש אותו ואת כל כליו"

סוף תיבות, אותיות:

י', ס', ת', ה', ס', ת', ו', ח', ו', ש', ו', ת', ל', ו', עולה 1701
"שלא קדש אחד מהם עד שנמשח כולם" עולה 1701

3) "ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן וימשח אותו ויקדש אותו ואת כל כליו ואת המזבח"

ראש תיבות, אותיות:

ו', ב', כ', מ', ל', א', ה', ו', א', ו', א', ו', כ', ו', ה', עולה 175
א' דניסן עולה 175

4) "ביום כלות משה להקים את המשכן וימשח אותו ויקדש אותו"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ב'+ס', כ'+ת', מ'+ה', ל'+ס', א'+ת', ה'+ו', ח'+א', ו'+ו', ש'+א', ו', עולה 1367
"משהיה מושח כל א' וא' חזר והיה מושח" עולה 1367

5) "ביום כלות משה להקים את" עולה 1445 ועוד 18 אותיות עולה 1463

משהיה מושח כל א' וא' חזר והיה מושח כולם עולה 1463

- (6) "ביום כלות משה להקים את המשכן וימשח אתו ויקדש אתו ואת כל כליו ואת המזבח ואת"
ראש תיבות, אותיות:
ב', כ', מ', ל', א', ה', ו', א', ו', א', ו', כ', כ', ו', ה', ו', עולה 175
א' דניסן עולה 175
- (7) "כלות משה להקים" עולה 986 ועוד 3 מילים עולה 989
ראש חודש ניסן עולה 989
- (8) "וימשח אתו ויקדש"
ראש וסוף תיבות, אותיות: ו'+ח', א'+ו', ו'+ש', עולה 327
בעולם הזה ובעולם הבא עולה 327
- (9) "ויקדש אתו ואת כל כליו" עולה 1350 ועוד 17 אותיות עולה 1367
משהיה מושח כל א' וא' חזר והיה מושח" עולה 1367
- (10) "אתו ואת" עולה 814 ועוד 6 אותיות עולה 820
משח כלי לח מבפנים ומבחוץ עולה 820
- (11) "ואת כל כליו ואת המזבח" עולה 992 ועוד 17 אותיות עולה 1009
"וראש חדש ניסן היה" עולה 1009
- (12) "ואת המזבח ואת כל כליו" עולה 992 ועוד 17 אותיות עולה 1009
"וראש חדש ניסן היה" עולה 1009
- (13) "המזבח ואת כל כליו וימשחם" עולה 989
ראש חודש ניסן עולה 989
- (14) "המזבח ואת כל כליו וימשחם" עולה 989 ועוד 20 אותיות עולה 1009
"וראש חדש ניסן היה" עולה 1009
- (15) "ואת כל כליו וימשחם ויקדש" עולה 1347 ועוד 20 אותיות עולה 1367
"משהיה מושח כל א' וא' חזר והיה מושח" עולה 1367
- (16) "כל כליו וימשחם ויקדש אתם" עולה 1381 ועוד 20 אותיות עולה 1401
"לא קדש אחד מהם עד שנמשח כולם" עולה 1401

רמזים באתב"ש :

(17) "ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן וימשח"
באתב"ש :

פמצם שמפי לכפא יבץ כצדמי תא ציבלט פמיבס

ראש תיבות, אותיות: פ', ש', ל', י', כ', ת', צ', פ', עולה 1010
"משיחה בעולם הזה ומשיחה לעוה"ב" עולה 1010

(18) "ויקדש אתו ואת כל כליו ואת המזבח ואת כל כליו וימשחם"
באתב"ש :

פמדקב תאף פתא לך לכמף פתא ציעשס פתא לך לכמף פמיבסי

ראש תיבות, אותיות: פ', ת', פ', ל', ל', פ', צ', פ', ל', פ', עולה 1010
"משיחה בעולם הזה ומשיחה לעוה"ב" עולה 1010

(19) "אתו ואת כל כליו ואת המזבח ואת כל כליו וימשחם ויקדש"
באתב"ש :

תאף פתא לך לכמף פתא ציעשס פתא לך לכמף פמיבסי פמדקב

ראש תיבות, אותיות: ת', פ', ל', ל', פ', צ', פ', ל', פ', עולה 1010
"משיחה בעולם הזה ומשיחה לעוה"ב" עולה 1010

(20) "ואת כל כליו ואת המזבח ואת כל כליו וימשחם ויקדש אתם"
באתב"ש :

פתא לך לכמף פתא ציעשס פתא לך לכמף פמיבסי פמדקב תאי

ראש תיבות, אותיות: פ', ל', ל', פ', צ', פ', ל', פ', עולה 1010
"משיחה בעולם הזה ומשיחה לעוה"ב" עולה 1010

(21) "כליו וימשחם ויקדש אתם"
באתב"ש :

לכמף פמיבסי פמדקב תאי עולה 1009
"וראש חדש ניסן היה" עולה 1009

(22) "ביום כלות משה להקים"
באתב"ש :

שמפי לכפא יבץ כצדמי

ראש וסוף תיבות, אותיות: ש'+י', ל'+א', י'+ץ', כ'+י', עולה 471
יום השמיני עולה 471

(23) "להקים את"
באתב"ש :

כצדמי תא עולה 565 ועוד 2 מילים עולה 567
שמיני למלואים עולה 567

* * * * *

"נשיאי ישראל"

פרק ז' פסוק ב' :

"ויקריבו נשיאי ישראל ראשי בית אבתם הם נשיאי המטת הם העמדים על הפקדים"

רש"י (על המילים "הם נשיאי המטת") : " (ספרי) שהיו שוטרים עליהם במצרים והיו מוכים עליהם שנאמר (שמות ה') ויכו שטרי בני ישראל"

לפי המדרש נשיאי ישראל היו השוטרים שהיו עליהם במצרים. וזכו לכל הכבוד הזה. ורמזים :

(1) **"ויקריבו נשיאי ישראל ראשי בית אבתם הם נשיאי המטת הם העמדים על הפקדים"**

סוף תיבות, אותיות :

ו', י', ל', י', ת', ס', ס', י', ת', ס', ס', ל', ס' עולה 1096
שטרים עליהם במצרים עולה 1096

(2) **"ויקריבו נשיאי ישראל ראשי בית אבתם הם נשיאי המטת"**

סוף תיבות, אותיות : ו', י', ל', י', ת', ס', ס', י', ת' עולה 946
השטרים במצרים עולה 946

(3) **"נשיאי ישראל ראשי בית אבתם הם נשיאי המטת"**

באתב"ש :

טבמתם מבגתך גתבם שמא תשאי צי טבמתם צינא

ראש תיבות, אותיות : ט', מ', ג', ש', ת', צ', ט', צ' עולה 941
שטרים במצרים עולה 941

(4) **"בית אבתם הם"**

באתב"ש :

שמא תשאי צי עולה 1152 ועוד 9 אותיות ועוד 3 מילים עולה 1164

"ויכו שטרי בני ישראל" עולה 1164

* * * * *

שש עגלות צג

פרק ז' פסוק ג':

"ויביאו את קרבנם לפני ה' שש עגלות צב ושני עשר בקר עגלה על שני הנשאים..."

רש"י (על "שש עגלות צב"):

"אין צב אלא מחופים וכן (ישעיה סו) בצבים ובפרדים עגלות מכוסים קרוים צבים"

אבן עזרא (על "צב"):

"כמו ובצבים ובפרדים השוורים המושכים את העגלות, וי"א שהוא כטעם מלאות יותר מדאי מדזרת ואת בטנך צבה בדרך רחוקה..."
לפי רש"י, "צב", זה מכוסה, ולפי האבן אזרע זה השוורים המושכים את העגלה או שהיו העגלות מלאות (לפי חז"ל היו העגלות מלאות בקרבנות שהביאו הנשיאים).

יונתן בן עוזיאל: "שית עגלן מזווגן"

פירוש יונתן: "...מתרגמם מזווגין כלומר שכל עגלה היה לה זוג בקר המושכים אותה..."
יונתן בן עוזיאל מפרש "צב" כזוג הבקר המושך את העגלה (דומה לאבן אזרע).

ואולי יש רמז:

"צב", אותיות: צ', ב'

צ' – צמד

ב' – בקר

"עגלות צב", עגלות העשויות לצמד בקר. כי היה אפשר לחלק 12 הבקר באופן לא שווה בין העגלות (לדוגמה, שמונה בקר לשתי עגלות, 4 בקר לכל עגלה, וארבע בקר לארבע עגלות, 1 לכל עגלה). אבל לפי יונתן בן עוזיאל והרמז יוצא שמטבעה העגלה עשויה להימשך על ידי צמד בקר, ואז החלוקה שווה לכל העגלות.

* * * * *

”עגלת צב”

הנשיאים הביאו קרבנם למשכן ”שש עגלת צב”, ולפי:
פרק ז' פסוק ג':

”ויביאו את קרבנם לפני ה' שש עגלת צב”

לפי חז”ל (גמרא שבת צ”ח-צ”ט) עגלה שרוחבה 5 אמה ועם הגלגלים רוחבה 7.5 אמה. ושתי עגלות שעומדות זו על יד זו רוחבם ט”ו אמות. ועוד אמה ללוי לסדר הקרשים בזמן נסיעה. יוצא שרוחב שתי עגלות בנסיעה ט”ז אמה. ולפיכך, הדרך הראשית שבו נסעו העגלות בתוך מחנה ישראל במדבר, היה לפחות רוחב ט”ז אמה (ישר, ולא מקורה). וכל דרך (ישר, ולא מקורה) ברוחב כזה, רשות הרבים לשבת מן התורה.

ולפי זה יש בעגלות ענין הקשור לרשות הרבים:

”ויביאו את קרבנם לפני ה' שש עגלת צב”

סוף תיבות, אותיות: ו', ת', ס', י', ה', ש', ת', ב' עולה 1163

רשות הרבים עולה 1163

בשבת:

”שש עגלת צב” סוף תיבות, אותיות ש', ת', ב', אותיות המילה **’שבת’**.

וזה דרך שרחבו:

ט”ז אמות באתב”ש: **נ”ע תיפא** עולה 611 למנין המילה **’תורה’**.

לרמוז:

מן התורה, דרך ישרה לא מקורה שהולכים בא רבים, ורחבו ט”ז אמות, רשות הרבים לשבת.

ועוד:

רש”י: **”אין צב אלא מחופים”**

לפי רש”י פירוש המילה **”צב”** שהיו העגלות מחופות, מכוסות בכיסוי מלמעלה.

ורמז:

”שש עגלת צב” באתב”ש: **בב זרכא הש** עולה 537 ועוד 3 מילים עולה 540

מחופות עולה 540

וגם:

”ה' שש עגלת” באתב”ש: **מ-ץ בב זרכא** עולה 532

מכוסות עולה 532

ועוד:

הנשיאים הביאו קרבנם **”שש עגלת צב”**.

ושואלים:

למה יש שם קרבן על העגלות (הלא הם לא עולות על המזבח, ונראה שהם יותר כמו תרומה)?

אלא הם **”עגלת”**:

”צב” באתב”ש (בכיוון הפוך) **”שה”**.

שונה מן העגלות האלה, שלמרות שהם לא עולות על המזבח, הן בתקן של קרבן.

והם (לפי הרמב”ן) **”לעבד את עבודת אהל מועד”**, כלומר:

”עגלת” באתב”ש: **זרכא**, אותיות המילה **’כארז’**.

העגלות תפקידם להסיע קרשי המשכן שהם **’עצי שטים’**, מן ארז (ראה ראש השנה כ”ג, א').

* * * * *

ויקריבו הנשאים

פרק ז' משנה י':

"ויקריבו הנשאים את חנכת המזבח ביום המשח אתו ויקריבו הנשאים את קרבנם לפני המזבח"

בפסוק זה כתוב המילה "הנשאים" פעמים. פעם אחד כתוב חסר אות י' בין האות ש' לבין האות א' ("הנשאים"). ובפעם השני כתוב חסר אות י' בין האות א' לבין האות ס' ("הנשאים").

ונראה לי להגיד:

כאשר כותבים את המילה "הנשאים" מלא:

אות י' הראשונה במילה "הנשאים" מצביע על שלימות המילה "נשיא" - על שלימות הפרט.

אות י' השנייה במילה "הנשאים" מצביע על שלימות הרבים - על שלימות קבוצת הנשאים.

ואולי זה הרמז כאן:

כאשר הגישו קרבנותיהם להקריב על המזבח ("ויקריבו הנשאים את חנכת המזבח ביום המשח אתו") הם באו כקבוצה אחת וחשבו שכולם מקריבים באותו יום (כתוב "הנשאים", האות י' של הרבים נמצא, והאות י' של הפרט לא נמצא).

אבל אחרי שה' אמר למשה "נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום", הם הפכו כלפי ההקרבה ליחידים (כתוב "ויקריבו הנשאים את קרבנם לפני המזבח", במילה "הנשאים", אות י' של הפרט נמצא, אות י' של הרבים לא נמצא).

לרעיון הזה יש גיבוי מפירוש אור החיים.

אור החיים (על המילים "ויקריבו הנשאים"):

"נראה כי כולם כאחד רצו להקריב ביום הראשון לחנכת המזבח שרצו שיתחנך מכולם יחד וה' אמר נשיא אחד ליום וגו' ואמר כי בכל י"ב ימים יחשב חנוכת המזבח ולזה אומרו נשיא אחד וגו'...."

* * * * *

”נשיא אחד ליום”

במדבר פרק ז' פסוק י"א:

”וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה נְשִׂיא אֶחָד לְיוֹם נְשִׂיא אֶחָד לְיוֹם יִקְרִיבוּ אֶת קִרְבָּנָם לַחֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ”

כתוב שביום השביעי הקריב שבט אפרים.

ושואלים, האם הקריבו גם בשבת? (האם יום השביעי הייתה שבת כלומר, האם יום השביעי זה לא רק שביעי להקרבה אלא גם שביעי למעשה בראשית, יום השבת או זה רק יום השביעי להקרבה, ודלגו על השבת).

הלא ב12 יום מוכרח להיות לפחות שבת אחת. ולא מקריבים קרבן יחיד בשבת (נדבה). וכאן הנשיאים הביאו את קרבנם (כל אחד הביא קרבן שלו, קרבן אישי לחנכת המזבח).

לפי מסקנת המדרש, וחז"ל, הקריבו גם בשבת:

נשא רבה (י"ד, א'): "ד"א, אפרים מעוז ראשי מדבר בנשיא אפרים שהקריב קרבנו לחנכת המזבח ביום השבת שנאמר ביום השביעי נשיא לבני אפרים וגו' מנין שיום השבת היה לפי שכבר אמרנו אותו יום שהתחילו הנשיאים יום ראשון היה מכאן את למד שיום ז' להקרבה שבת היה שלא תאמר היאך חלל את השבת והלא אין קרבן יחיד דוחה את השבת וזה הקריב בשבת אמר הקב"ה לא על פיו עשה שאני אמרתי למשה נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום זה הוי אפרים מעוז ראשי לכך נאמר ביום השביעי נשיא לבני אפרים וגו'”

וגם:

נשא רבה (י"ג, ב'): "בכל מקום אין היחיד מתנדב בקטורת והנשיאים הביאו כף אחת עשרה זהב מלאה קטורת. בכ"מ אין היחיד מביא חטאת אלא אחר ידיעת חטאו ואלו הביאו שעיר שלא חטאו. בכ"מ אין קרבן יחיד דוחה שבת וכאן קרבן יחיד דוחה שבת, הא למדת כמה קרבן נשיאים חביב לפני הקב"ה”

ושני תירוצים נתנו לזה.

תירוצ ראשון:

אבן עזרא ז', מ"ח: "יש אומרים כי בשבת הקריבו, והיא הוראת שעה”

חזקוני ז', מ"ח: "שבת היה, והוראת שעה היתה שהקריבו בו ביום”

שזה הייתה הוראת שעה.

תירוצ שני:

הנשיאים הקדישו את קרבנם לציבור לפני הקרבתם.

הקרבן הפך להיות משל ציבור, וקרבנות ציבור מקריבים בשבת.

לפי המדרש התחילו להקריב ביום ראשון בשבוע ובגלל שכתוב ”נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום” הם הקריבו על הסדר ברצף ואז הקריבו גם בשבת.

אבל מניין למדרש מהפסוק הזה שהקריבו ברצף?

הלא יכול לקיים ”נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום” גם אם לא מקריבים ברצף, אלא כל יום שיש הקרבה מקריב רק נשיא אחד.

ונראה לי להגיד:

המדרש דווקא הביא את הפסוק **"נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום"** כי כדי לקיים הציווי הזה בשלמותו מוכרח להיות שהקריבו ברצף וגם בשבת.

ואסביר:

יש 7 סוגי ימים בשבוע, יום מסוג ראשון, יום מסוג שני, וכן הלאה. כדי לקיים משמעות של הציווי **"נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום"** במלואו, לא רק שנשיא אחד יקריב בכול יום אלא גם שיהיה שני סוגי ימים שבהם רק הקריבו בו נשיא אחד (כתוב **"נשיא אחד ליום"** פעמים, קרי שני סוגי ימים).

וזה יכול להתקיים רק כאשר מקריבים ברצף ובשבת. כי התחילו ביום ראשון בשבוע, וכאשר הקריבו ברצף גמרו ביום חמישי בשבוע שאחרי זה. ובתקופה הזאת, יש רק יום אחד מסוג ששי, ויום אחד מסוג שבת, ובזה אפשר לקיים גם **"נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום"** במשמעות שיהיה לפחות שני סוגי ימים (כאן ששי, שבת) שרק הקריבו נשיא אחד. (כי בכל יתר סוגי הימים, ראשון, שני, שלישי, רביעי וחמישי הקריבו 2 נשיאים. כי באותו יום בשבוע, בשבוע הראשון הקריב נשיא אחד ובאותו יום בשבוע השני הקריב נשיא אחד)

* * * * *

קרבנות הנשיאים

פרק ז' פסוק י"ב:

"ויהי המקריב ביום הראשון את קרבנו נחשון בן עמינדב למטה יהודה"

חז"ל אמרו יום הראשון להקרבת הנשיאים היה גם ראשון לחודש ניסן (ראש חודש ניסן) וגם ראשון למעשה בראשית, יום ראשון בשבוע.

ביום השביעי הקריב נשיא אפרים. ואותו יום שביעי היה שבת. ואמרו חז"ל שנשיא אפרים קיבל הוראת שעה (אישור חד פעמי) להקריב את קרבנו בשבת. וכל זה בגלל יוסף אביו שהיה צדיק ושמר את השבת במצרים (לפני מתן תורה), ולפי:

בראשית פרק מ"ג פסוק ט"ז:

"וַיֹּאמֶר לְאִשְׁרָאֵל בֵּיתוֹ הֵבֵא אֶת הָאֲנָשִׁים הַבֵּיתָה וְטָבַח טָבַח וְהָכֵן כִּי אֲנִי יֹאכְלוּ הָאֲנָשִׁים בְּצֹהֲרֵי הַיּוֹם"

רבינו בחיי (על המילה "והכין"): "יש לפרש 'והכין' שזמן אותם בערב שבת ליום שבת. כענין שכתוב (שמות ט"ו, ה') 'והיה ביום הששי והכינו וגו'". וכן תמצא בבראשית רבה (צ"ב, ד') אין והכן אלא שבת...הדה אמרה ששמר יוסף את השבת"

נשא רבה (י"ד, ב'): "ימי הקדימני ואשלם' מדבר ביוסף שהוא שמר את השבת עד שלא נתנה"

ידוע שכל אחד מהנשיאים הביא אותו הקרבן (לדוגמה):
פרק ז' פסוקים י"ג-י"ז:

"וַיִּקְרְבוּ קִעְרַת כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרֶק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בִּשְׁקָל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מִלֵּאִים סֶלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה. כָּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מִלֵּאָה קִטְרֶת. פָּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שָׁנָה לְעֹלָה. שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת. וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילָם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה"

ולפי חז"ל (ראה נשא רבה) למרות שקרבנם היה זהה, כוונתן לא הייתה זהה. אם נתבונן היטב באותיות של המילים המתארים את הדברים שהביאו נגלה שחסר האות ג' והאות צ'.
ואם חסר חלק מאותיות האלף בית מהמילים המתארים את הקרבנות, אי אפשר לכוון בהבאת הדברים האלו (כמו שכתובים) לכל השמות הקדושים, כי אי אפשר לרמוז לכול הצרופים של שמות הקדושים באותיות אלו בגלל שחסר מהם אותיות מהאלף בית.

וגם אם נוסיף לתיאור, המילים שקדמו לתיאור הקרבן (לדוגמה):
פרק ז' פסוק מ"ח:

"ביום השביעי נשיא לבני אפרים אלישמע בן עמיהוד"

וגם אם נוסיף את המילים אחרי תיאור הקרבן (לדוגמה):
פרק ז' פסוק נ"ג:

"וזה קרבן אלישמע בן עמיהוד"

נגלה שאצל כל הנשיאים, חוץ מאצל נשיא מנשה, לא השלים הכתוב את האות ג' וגם את האות צ' לתיאור הקרבן של אותו יום (בחלק השלים אחד מהאותיות).

רק אצל קרבן מנשה יש השלמה מלאה של כל אותיות האלף בית.
 כי שמו **"גמליאל בן פדהצור"** כולל האות ג' והאות צ', שחסרים במילים המתארים את הקרבנות.

ונראה לי להגיד על פי הכתוב :
תהילים ס': "לי גלעד לי מנשה ואפרים מעוז ראשי יהודה מחוקקי"
 ודורש המדרש :
נשא רבה (י"ד, א') : " לי גלעד, זה אליהו שהיה מתושבי גלעד.
 'לי מנשה', זה משיח שעומד מבניו של מנשה... "

וכתוב על בית יוסף בעתיד (שיבוא משיח בן יוסף מבני מנשה) :
רש"י (בראשית ל"ז, א') : "וישב יעקב, הפשתני הזה נכנסו גמליו טעונים פשתן, הפחמי תמה אנה יכנס כל הפשתן הזה, היה פיקח אחד משיב לו ניצוץ אחד יוצא ממפוח שלך ששורף את כולו. כך יעקב ראה כל האלופים הכתובים למעלה, תמה ואמר מי יכול לכבוש את כולן. מה כתיב למטה (פסוק ב) אלה תולדות יעקב יוסף, דכתיב (עובדיה א', י"ח) 'והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש', ניצוץ יוצא מיוסף שמכלה ושורף את כולם"

אותיות ג', צ', הם אותיות המילה **'גץ'**.
 ניצוץ שישורף את אדום, זה **'גץ'**, שיצא מבית יוסף וישורף את בית אדום.

ועוד :
 השלמת האותיות האלו בקרבן מנשה זכות מיוחדת לשבט מנשה בגלל יוסף אביו.
 כי יוסף היה גדור עריות (סירב לאשת אדוניו), ולא הסתכל על בנות מצריות, ולפי :
נשא רבה (י"ד, ו') : "הוא לא נתן עיניו בה ולא במצריות בעת שמלך, כמה דתימא 'בן פרת יוסף בן פרת עלי עין' שעילם עינו מאשת פוטיפר ומן המצריות 'בנות צעדה עלי שור' "

והזכות רמוז בהוספת האותיות :
ג' – גדור בעריות (או גילוי עריות)
צ' – צדיק, "בנות צעדה" (לא הסתכל על הבנות שעמדו על החומה כאשר עבר למטה מהם)

ועוד :
 אולי זכה אפרים לכבוד הזה בגלל שלמרות שמנשה היה הבכור, ויעקב אבינו הקדים אחיו אפרים על פניו בברכות, וגם אפרים הקדים את מנשה בקרבנות, שתק מנשה וקיבל על עצמו את הדין. וכל מי ששותק, ולא נכנס למחלוקת, מביא שלום לעולם, ואור השכינה חופפת עליו (ברסלב).

* * * * *

קרבנות הנשיאים

קרבנות הנשיאים היו זהים. כל אחד הביא :

פרק ז' פסוקים י"ג-י"ז :

"...קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה. כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת. פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה. שעיר עזים אחד לחטאת. ולזבח השלמים בקר שנים אילים חמשה עתודים חמשה כבשים בני שנה חמשה"

ואמרו חז"ל למרות שהקרבן שהביא כל נשיא היה זהה לקרבן שהביא חברו הכוונה של כל נשיא הייתה שונה. כל אחד התכוון במה שהוא הביא לדבר אחר מחברו ובנס הביאו אותו הדברים (וראה נשא רבה לכוונות של כל נשיא).

ואולי זה רמוז במילים שמסיים כל קרבן **"זה קרבן"** פלוני בן פלוני. הלא כבר כתב לנו בתחילת הקרבן מי הקריב ובאיזה יום הקריב. ולמה חזרה על זה בסוף כל קרבן?

ונגיד :

שלמרות שמבחינת תכולת הקרבן כל הנשיאים הביאו אותו הדבר בסוף הודיע לנו ברמז **"זה קרבן"** פלוני בן פלוני שכל נשיא הכניס בהבאת הקרבן שלו הכוונה שלו, והכוונה שלו הייתה שונה מכוונת חברו. והלא **כוונותיו** של אדם בתוך לבו :

לבו באתב"ש : **כסף** עולה **400**

כוונותיו באתב"ש : **לפפטפאמף** עולה **400**

ולא ידוע כוונותיו של נשיא מהקרבן שהוא הביא, וגם לא ידוע אם כיוון נכון, בא הכתוב וכתב בסוף כל קרבן **"זה קרבן"** פלוני בן פלוני, ולפי :

נשא רבה : "כיון שראה הקב"ה שהקריב על סדר...התחיל מקלס את קרבנו, קרבן..."

"על סדר" עולה **364**

"זה קרבן" עולה **364**

זאת אומרת, הקב"ה מקלס קרבנו של כל נשיא 'על סדר' הקרבתו, על כוונתו בקרבנו ולפי זה חזר וכתב בסוף כל יום **"זה קרבן"** (פלוני בן פלוני). וגם :

"זה קרבן" באתב"ש : **עץ דגשט** עולה **476**

כונת עולה **476**

(ואם נוסיף 6 האותיות של 'זה קרבן' נקבל 482 העולה למנין 'כונתו' באתב"ש)

ועוד :

יש 195 אותיות במילים בפרשת כל קרבן בכל יום (המילים בפסוקים הכתובים למעלה).
ואם נוסיף 6 האותיות של 2 המילים הכתובים בסוף כל קרבן, המילים "זה קרבן"
(פלוני בן פלוני), המשותפים לכל קרבן בכל יום ברצף המילים
(ולא נוסיף המילה "קרבנו" בתחלה כי רק מופיע ב11 ימים, ביום הראשון כתוב "וקרבנו").
יש 201 אותיות שזהים ברצף בכל יום (6+195) לרמוז על חשיבות וחביבות **כונתו** של כל
נשיא, ולפי :
כונתו באתב"ש : **לפטאף** עולה 200 ועוד המילה עולה 201.

"זה קרבן" עולה 364

מידת הרחמים באתב"ש : **ימקא צגסימי** עולה 364
(הקרבן מכפר והופך מידת הדין למידת הרחמים)

* * * * *

קרבנות הנשיאים

פרק ז' פסוק י"ג:

"וקרבנו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה"

(1) **"שבעים שקל"** עולה 852

שבעים נפש עולה 852

(2) **"כסף אחת שלשים ומאה"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: כ'+ף', א'+ת', ש'+ם', ו'+ה' עולה 852

שבעים נפש עולה 852

(3) **"שלשים ומאה"**

באתב"ש:

בכבמי פיתץ

ראש וסוף תיבות, אותיות: ב'+י', פ'+ץ' עולה 182

יעקב עולה 182

שהיה בן 130 כאשר עמד לפני פרעה במצרים

(4) **"מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים"**

באתב"ש:

יעגד תסק לחו בשזמי בדך שבדך צדקב בטמצי יכתמי

סוף תיבות, אותיות: ד', ק', ו', י', ד', ד', ב', י', י' עולה 182

יעקב עולה 182

(5) **"שקל בשקל הקדש"**

באתב"ש:

בדך שבדך צדקב

סוף תיבות, אותיות: ד', ד', ב' עולה 42

יוכבד עולה 42

(6) **"בשקל הקדש שניהם מלאים"**

באתב"ש:

שבדך צדקב בטמצי יכתמי

סוף תיבות, אותיות: ד', ב', י', י' עולה 42

יוכבד עולה 42

- (7) "שבעים שקל בשקל הקדש"
 ראש תיבות, אותיות: ש', ש', ב', ה' עולה 607
 משה ואהרן עולה 607
- (8) "שקל בשקל הקדש שניהם"
 ראש תיבות, אותיות: ש', ב', ה', ש' עולה 607
 משה ואהרן עולה 607
- (9) "בלולה בשמן למנחה" עולה 598 ועוד 3 מילים עולה 601
 משה אהרן עולה 601
- (10) "הקדש שניהם מלאים"
 ראש תיבות, אותיות: ה', ש', מ' עולה 345
 משה עולה 345
- (11) "מלאים סלת" עולה 611
 תורה עולה 611
- (12) "מלאים סלת" עולה 611 ועוד 2 מילים עולה 613
 תרי"ג עולה 613
- (13) "בלולה בשמן למנחה" עולה 598 ועוד 14 אותיות עולה 612
 ברית עולה 612

* * * * *

"מזרק אחד כסף"

הנשיאים הביאו כחלק מקרבנם כלים :
פרק ז' פסוקים י"ג-י"ד :
"קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה"
"מזרק אחד כסף שבעים שקל"
"כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת"

בתיאור כל כלי מובא 5 דברים :
סוג הכלי (קערה, מזרק, כף), חומר הכלי (ממה הוא עשוי, כסף או זהב), כמות כלים כאלו
שהביא (אחד או אחת), משקל הכלי (10, 70, 130), ומה יש בתוך הכלי (סולת, קטרת).

ואצל כל כלי הסדר שמופיע 4 מהדברים האלו זה שונה.
אצל הקערה הסדר : סוג, חומר, כמות, משקל
אצל המזרק הסדר : סוג, כמות, חומר, משקל
אצל הכף הסדר : סוג, כמות, משקל, חומר
ונשאלת השאלה למה?

רש"י מסביר (על סמך דרשה של ר' משה הדרשן) למה במזרק הסדר "מזרק אחד כסף" ולא
'מזרק כסף אחת' כמו הסדר אצל הקערה, וזה לשונו :
רש"י (על המילים "מזרק אחד כסף") : "בגימטריה תק"ך, על שם נוח שהעמיד תולדות בן
חמש מאות שנה ועל שם עשרים שנה שנגזרה גזירת המבול קודם תולדותיו... לפיכך
נאמר 'מזרק אחד כסף' ולא נאמר 'מזרק כסף אחד' כמו שנאמר בקערה, לומר שאף
אותיות 'אחד' מצטרפות למנין"

רש"י מסביר שהמילים "מזרק אחד כסף" עולה למנין 520. ומחלק את המספר ל500
ועוד 20 ודורש את 500 על נוח שהוליד בגיל 500. ודורש 20 על שנגזרה הגזירה על
המבול 20 שנה לפני שהוליד.
(כי המבול בשנת 600 לחיי נח. ונח התחיל לבנות התבה בהיותו בן 120, 480 שנה קודם המבול. כי אז
נגזרה הגזירה. וזה היה 20 שנה לפני שהוליד, כי הוליד בהיותו בן 500. ואז, כשהגיע המבול הבן
הבכור שלו 'שם' היה בן 100 ורק אז הגיע להיות בר עונשין בבית דין של מעלה)

ונראה להגיד שאצל הכף הסדר "כף אחת עשרה זהב" ולא 'כף אחת זהב עשרה' כמו
אצל המזרק, כדי לתת רמז על נתינת עשרת הדברות כפי שמביא :
רש"י (ז', כ') :
"כף אחת" – "כנגד התורה שניתנה מידו של הקב"ה"
"עשרה זהב" – "כנגד עשרת הדברות"

ועוד אולי להצמיד את המילה "זהב" למילים "מלאה קטרת". לרמוז שהקטרת הקטרת מעשרת את המקטיר אותה. ולפי שמובא בגמרא (יומא כ"ו, א') שבכל בוקר היו מכריזין קול בעזרה שרק מי שלא זכה להקטיר קטורת מימיו יכול להשתתף בהגרלה על הקטורת. וזאת משום שמעולם לא הקטיר אדם פעמיים קטורת, מפני שהקטורת היתה מעשרת, ורצו שעוד כהנים יזכו לעשירות.

* * * * *

קרבנות הנשיאים

כל נשיא הקריב אותו הדבר. סה"כ הביאו 12 הנשיאים (פרק ז' פסוקים פ"ד-פ"ט):
12 קערות, 12 מזרקים, 12 כפות,
לעולה- 12 פרים, 12 אילים, 12 כבשים
לחטאת- 12 שעירי עזים
לזבח השלמים- 24 פרים, 60 אילים, 60 עתודים, 60 כבשים
סה"כ הביאו 12 הנשיאים 288 פריטים $(60 \cdot 3 + 24 + 12 \cdot 7)$.

288 (פריטים) ועוד 12 (הנשיאים), עולה 300, למנין המילה 'כפר'.
לא רק חנכו את המזבח, אלא גם הייתה כמין 'כפר' על בני ישראל.

ואולי נרמז בכתוב:
"זאת חנוכת המזבח אחרי המשך אותו". המילה "זאת" רומזת על מתכונת התשובה
("זאת יבא אהרן אל הקדש"- ביום הכפורים) וזה עניין של 'כפר' לנפש, וכפרה.

* * * * *

"לי גלעד" זה אליהו

כתוב:

תהילים ס': "לי גלעד לי מנשה ואפרים מעוז ראשי יהודה מחוקקי"

ודורש המדרש:

נשא רבה (י"ד, א'): "לי גלעד, זה אליהו שהיה מתושבי גלעד. 'לי מנשה', זה משיח שעומד מבניו של מנשה..."

"אמר אלקים, שלא יבא אדם ויהרהר אחר אליהו שמגלעד שהקריב האיסור במה ובנה מזבח בהר הכרמל והקריב עליו קרבן ובית המקדש היה קיים והתורה אמרה (דברים י"ג) השמר לך פן תעלה עולתיך וגו' כי אם אל המקום וגו'. אמר הקב"ה אני הוא שאמרתי לו שיעשה כך שנאמר (מלכים א', י"ח) ובדברך עשיתי, הוי לי גלעד"

המילה 'גלעד' מקרין על אליהו הנביא

וכתוב:

בראשית פרק ל"ז פסוק כ"ה:

"וישב לאכל לחם וישאו עיניהם ויראו והנה ארחת ישמעאלים באה מגלעד וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט הולכים להוריד מצרימה"

"וישאו עיניהם ויראו" – אולי מדובר כאן גם בראיה רוחנית על העתיד. שראו אליהו הנביא מגלעד.

ורמזים:

(1) **"וישאו עיניהם ויראו"**

סוף תיבות, אותיות: ו', ס', ו' עולה 52
אליהו עולה 52

(2) **"ישמעאלים באה מגלעד"**, ראש תיבות, אותיות: י', ב', מ' עולה 52
"אליהו" עולה 52

(3) **"עיניהם ויראו"**

סוף תיבות, אותיות: ס', ו' עולה 46
אליה עולה 46

(4) **"מגלעד וגמליהם נשאים"**

באתב"ש:

ירכזק פריכמצי טבתמי

סוף תיבות, אותיות: ק', י', י' עולה 120
אליהו הנביא עולה 120

(5) "לאכל לחם וישאו עיניהם"

באתב"ש :

כתלך כסי פמבתף זמטמצי

120 עולה סוף תיבות, אותיות : ד', י', ו', י' עולה

120 עולה אליהו הנביא

* * * * *

עצת בני יששכר

פרק ז' פסוק י"ח:

" ביום השני הקריב נתנאל בן צוער נשיא יששכר "

רש"י: "...בשביל שני דברים זכה להקריב שני לשבטים, אחת, שהיו יודעים בתורה שנאמר, "ומבני יששכר יודעי בינה לעתים", ואחת, שהם נתנו עצה לנשיאים להתנדב קרבנות הללו. וביסודו של רבי משה הדרשן מצאתי, אמר רבי פנחס בן יאיר, 'נתנאל בן צוער השיאן עצה זו' "

" הקריב נתנאל בן צוער נשיא יששכר " עולה 2457 ועוד 25 אותיות

עולה 2482

עולה 2482

הם נתנו העצה לנשיאים להתנדב קרבנות הללו

* * * * *

"אחרי המשח אתו"

כאשר הנשיאים הביאו את קרבנם לחנוכת המזבח, כל אחד ואחד הביא אותם הדברים.
אחרי שגמרו לחנך את המזבח יש חשבון של סה"כ כמה הביאו ביחד. בפסוק לפני הסכום הכללי כתוב:
פרק ז' פסוק פ"ד:
"זאת חנוכת המזבח ביום המשח אתו"

ובפסוק אחרי סכום הכללי כתוב:
פרק ז' פסוק פ"ח:
"זאת חנוכת המזבח אחרי המשח אתו"

יש שינוי בין הפסוקים האלו:
בפסוק הראשון כתוב המילה **"ביום"**. ובפסוק האחרון כתוב המילה **"אחרי"**.

רש"י: "ביום שנמשח הקריב"
שהמילה "ביום", והמילה "אחרי" באים להגיד לנו שהנשיאים הביאו את קרבן בדיוק "ביום" שנמשח המזבח. ובאותו יום "אחרי" שנמשח המזבח הקריבו קרבנם.

במדבר רבה י"ד, י"ד: "שלושים ומאה הקערה האחת כסף. כל כסף הכלים אלפים וארבע מאות. כי אין יודע שאלפים וארבע מאות הן. למה צריך הכתוב לומר משקלן בכלל. לומר יכול בזמן ששקלן בבת אחת היו יתרים ובזמן שהיה שקלן אחד אחד היו חסרים. לכך צריך הכתוב לומר כל אחד ואחד משקלו ומשקל כולן בבת אחת שלא פחתו ולא הותירו"

לפי המדרש לא רק שכל אחד מהנשיאים הביא בדיוק אותם הדברים בכל יום, אלה הם גם הביאו אותם במדויק במשקלם ובמידתם. כי בדרך כלל אנשים או מוסיפים קצת או מחסרים קצת מהמשקל. אבל כאן בא הכתוב לרמוז לנו שהיה אפשר לדעת את הסכום הכללי במדויק מהסכום של החלקים. כי המשקלים של החלקים היו זהים לחלוטין.

"זאת חנוכת המזבח", "ביום" (שהביאו, לפני) הקרבתן. "זאת חנוכת המזבח" גם "אחרי" (בימים אחרי) הקרבתן. הסכום של סך הכול נשאר בדיוק הסכום שהביא כל אחד ואחד ביחד.

ויש לתמוה בעניין הזה. כי עד שהנשיאים הביאו את קרבן למזבח הם לא ידעו שהם מביאים אותם הדברים בדיוק. ואחרי שהם גילו שהם הביאו אותם הדברים קיים חשש שזה יגרום להם קצת עצבות או בושה או מבוכה ויכול לגרום להם לרצות לחליף את קרבנם (שיהיה שונה אחד מהשני).

ואסביר :

למה הדבר דומה? לאנשים המוזמנים ובאים למסיבה ומביאים אותה המתנה. כאשר כולם באים עם המתנות שלהם עבור בעל השמחה, כל אחד לא יודע מה מביא חברו. אבל כאשר נותנים המתנות לבעל השמחה והוא פותח אותם מתברר שכולם הביאו לו אותו הדבר. עכשיו יש להם קצת עצבות, ובושה, ומבוכה בדבר. כי למרות שערך המתנות אותו הדבר בעל השמחה ירצה לשמור רק אחת מהם ולהחליף את היתר.

אצל הנשיאים :

בהתחלה, למרות שהם הביאו אותו הקרבן בדיוק, הם חשבו שמקריבים את כל הקרבנות ביום הראשון (ראה אור החיים). וזה יראה כקרבן מכולם. ואז יבלוט פחות לעין שכל אחד הביא אותו הדבר.

אבל אחרי שנאמר למשה רבנו :

פרק ז' פסוק י"א :

"נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום"

קרי, שהם מקריבים כל אחד ביום אחר, יבלוט ביותר העובדה שהם הביאו אותו הדבר. ואולי זה יגרום להם קצת עצבות או בושה או מבוכה וירצו להחליף את קרבנם. ועוד, אולי יהיה אצלם חשש שאחרי היום הראשון (שבו נחנך המזבח בפועל, בפעם הראשונה) אצל המקבל יהיה פחות ערך לקרבנות שמביאים בימים הנוספים, כי זה כבר לא הראשון וזה גם בדיוק אותו הדבר שחוזר על עצמו.

ונראה לי להגיד :

אצל הנשיאים לא הייתה עצבות או בושה או מבוכה מהדבר הזה. ואדרבה, כאשר שמעו את הדבר הזה היה להם שמחה גדולה להקריב את אותו הדבר במשך 12 יום. כי לפי המדרש (במדבר רבה י"ג, ב') כל נשיא ונשיא התכוון למשהו אחר בקרבן שלו. וידוע לנו שכוונת הקרבן הוא חלק מהקרבן ומשפיע על כשרותו. (לדוגמה : ראובן התכוון במילים "קערת כסף" לאדם הראשון שחי 930 שנה כמנין המילים "קערת כסף", ראה מדרש רבה, ורמב"ן) ולפי זה למרות שהקרבן של כל אחד ואחד היה זהה בגשמיות (במשקל ובמידה), הוא היה שונה ברוחניות (בכוונות). ומן השמים צוה להם להקריב את קרבנם במשך 12 יום. וכל נשיא, בגלל חשיבותו, קבל את היום שלו. וכמו שכתוב :

"נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום", סוף תיבות, אותיות : א', ד', ס', א', ד', ס',

המילים **"אדם"** **"אדם"**.

ואולי רמז שכל אחד מהנשיאים השקיע בקרבן שלו את ה **"אדם"** שלו, את האנוכי שלו, את הכוונה הפרטית שלו, וזה עשה את כל הקרבנות רצויים ושווים ומיוחדים בערכם.

ואולי גם בגלל זה כתוב בסוף החשבון הכללי של כל הקרבנות :

"זאת חנוכת המזבח אחרי שמשח אתו"

הנשיאים לא שינו דבר בקרבנם, כי "אחרי" הקרבתם הסכום הכולל נשאר בדיוק סכום החלקים שכל אחד ואחד הביא "ביום" הראשון. "אחרי" היום הראשון, במשך כל הימים של חנוכת המזבח, הם לא שינו דבר. וקרבים נשאר **"זאת חנוכת המזבח ביום המשח אתו"**, אותו הדבר כמו שהיה "ביום" שהם הביאו קרבנם למזבח.

ולמרות ששבת ראובן הקריב ראשון (וכביכול המזבח כבר נחנך בהקרבתו) חנוכת המזבח לא נגמרה עד יום ה-12. עד שגמרו כל השבטים להקריב. ורמז לדבר :

כתוב אצל כל שבט ושבט המילה **"ביום"** (ביום פלוני הקריב פלוני).

"ביום", אותיות : **ב', י, ו', ס'**

ב', י' – י"ב, קרי 12

י', ו', ס' – יום

רמז ל-12 יום בתוך המילה "ביום" שמופיע אצל כל השבטים. וכאילו כולם הקריבו בחלק של יום אחד' ארוך לחנוכת המזבח.

* * * * *

פרשת בהעלתך

אל מול פני המנורה

פרק ח' פסוק ב':
"דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרת אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות"

1. "...בהעלתך את הנרת אל מול פני המנורה יאירו..."

נשאלות השאלות:

- א. למה כתוב "בהעלתך" (ולא להדליק)?
- ב. מה פירוש "אל מול פני המנורה"?

רש"י: "על שם שהלהב עולה כתוב בהדלקתן לשון עליה, שצריך להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה. ועוד דרשו רבותינו מכאן שמעלה היתה לפני המנורה שעליה הכהן עומד ומטיב"
ולפי פירוש רש"י היו לכהן שלוש מדרגות שהיה עולה עליהן להדליק את הנרות. הכהן הגדול היה מחכה עד שהלהבה תעלה מאליה, והוא לא היה מדליק את הנרות ועוזב.

"אל מול פני המנורה":

גמרא מנחות דף צ"ח עמוד ב':

"תנו רבנן מזרח ומערב היו מונחין דברי רבי, רבי אלעזר ברי שמעון אומר צפון ודרום"

לפי מאן דאמר מנורה עומד ממזרח למערב "מול פני המנורה" זה המזבח.
לפי מאן דאמר מנורה עומד מצפון לדרום "מול פני המנורה" זה פרוכת ההיכל.

ועוד פירוש ל "מול פני המנורה":

הכהן היה מטיב הנרות ומכוון אותם שלושה מצד אחד ושלושה מצד שני, מול האמצעי (גוף המנורה), וזה נר האמצעי שיוצא מגוף המנורה. ולמה צריך לכוון הנרות לאמצעי? שלא יאמרו בטעות שאני צריך לאורה.
מדרש רבה ט"ו, ב': "...בא ללמדך שאינו צריך לנרות של ב' ו'..."
ושהאור יעלה יפה, ויהיה מרוכז באזור המנורה. ונשאלת השאלה, אם האור מרוכז באזור המנורה, והאור לא מתפשט לכל החדר למה מועילה המנורה? ואולי אפשר להגיד שזה לטובתינו, להראות נסים שנעשו במנורה. כשהכהן בא ומצא נר מערבי דולק מערב לערב, (ולא משנה אם מערבי זה נר השני, מערב לנר המזרחי ביותר לפי מן דאמר מנורה עומדת ממזרח למערב, או שנר המערבי זה נר האמצעי בגוף המנורה), נס היה במנורה והנר המערבי דלק תמיד.
מדרש תנחומא פרשת תצוה ג': "...ומעשה נסים היה במנורה. משהיו מדליקין אותה מראש השנה, לא היתה מתכבה עד שנה אחרת"

ואולי רמז לדבר **"בהעלתך את הנרת"** כתוב **"הנרת"** חסר האות וו. ואולי הרמז הוא: שכאשר יבוא הכהן לעלות הנרות ולסדר הפתילות היטב, הוא ימצא שישה (האות וו עולה 6) נרות חסרים והשביעי דולק.

ואולי אפשר ללמוד מוסר השכל מהפסוק.
"בהעלתך את הנרת":

משלי פרק כ' פסוק כ"ז: **"...נר ה' נשמת אדם..."**
מדרש רבה (ט"ו, ד'): **"...אם הזהרתם להיות מדליקין לפני אני משמר את נפשותיכם מכל דבר רע שנמשלו נפשות כנר שנא' (משלי כ'), 'נר ה' נשמת אדם' "**
מדרש רבה (פרשת ראה ד', ד'): **"אמר הקב"ה לאדם הזה, נרי בידך ונרך בידך, נרי בידך-זו התורה, ונרך בידך- זו הנפש, אם שמרת את נרי אני משמר את נרך..."**

"נרי" - התורה, "נרך" - נפשך.
התורה זה נר ה' בידנו, אם אנחנו שומרים את התורה, הבטיח לנו ה' שישמור את נפשנו.

והמוסר לאדם הוא:
"בהעלתך את הנרת":
אם אתה בא להעלות הנפש שלך ("נרך") - לחזק הרוחניות שלך,
"אל מול פני המנורה יאירו":
המנורה זה הכלי שמחזיק את הנרות והגוף זה הכלי שמחזיק את הנפש, וכאשר באים להעלות הנרות (להעלות הנפש) תעשה את זה באופן שישפיע ויעלה את הגוף (הגשמיות) שלך ולא כמו האנשים שמפרידים בן רוחניות לגשמיות.

2. רש"י: "אל מול נר אמצעי"

"אל מול פני המנורה יאירו" עולה 780 ועוד 5 מילים עולה 785
כולם היו מכוונים לנר האמצעי עולה 785

3. גמרא מנחות דף צ"ח עמוד ב': **"...רבי אלעזר בר' שמעון אומר צפון ודרום"** (ראה פירוש חזקוני)
לפי מאן דאמר צפון ודרום היו הנרות מונחים:

"אל מול פני המנורה יאירו" עולה 780 ועוד 19 אותיות עולה 799
בכיוון הפרכת עולה 799

4. גמרא מנחות דף צ"ח עמוד ב': **"תנו רבנן מזרח ומערב היו מונחין דברי רבי..."**
לפי מאן דאמר מזרח ומערב היו הנרות מונחים:

"מול פני המנורה" עולה 552 ועוד 12 אותיות ועוד 3 מילים עולה 537
היינו נגד השולחן עולה 537

אם הנרות היו מול המנורה ממזרח למערב הם היו מול השולחן.

5. רש"י: "למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו כשלא היה עמהם בחנוכה, לא הוא ולא שבטו. אמר לו הקב"ה, חייך שלך גדולים משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות"

ילקוט בהעלתך (ח'): "א"ל הקב"ה לאהרן (ולבניו), אתם לעצמכם עשו חנוכה, לכך נאמר, "בהעלתך", מה כתיב למעלה מן הענין, "ויקריבו נשיאי ישראל", כל הנשיאים הקריבו חוץ מנשיאו של לוי. ומי היה זה? , זה אהרן שנאמר, "ואת שם אהרן הכתוב על מטה לוי", והיה אומר, אוי לי שמא בשבילי אין הקב"ה מקבל שבטו של לוי. אמר לו הקב"ה (למשה לך אמר לאהרן), אל תירא, לגדולה מזו אתה מתוקן. הקרבנות בזמן שבית המקדש קיים הן נתונים, אבל הנרות לעולם, שנאמר, "אל מול פני המנורה", וכל הברכות שנתתי לך לברך את בני אינן בטלין לעולם".

רמב"ן: "אבל ענין ההגדה הזו לדרוש רמז מן הפרשה על חנכה של נרות שהיתה בבית שני על ידי אהרן ובניו, ר"ל כי הם חשמונאי ובניו. וכלשון הזה מצאתיה במגלת סתרים לרבנו נסים שהזכיר האגדה הזו ואמר, ראיתי במדרש, כיון שהקריבו שנים עשר שבטים ולא הקריב שבט לוי וכו', אמר לו הקב"ה למשה, דבר אל אהרן ואמרת אליו, יש חנכה אחרת שיש בה הדלקת הנרות ואני עושה בה לישראל על ידי בניך נסים ותשועה וחנכה שקרויה על שמם, והיא חנוכת בני חשמונאי..."

אולי רמז לדברי חז"ל שאהרן היה עצוב שלא השתתף בחנוכת המשכן ואולי יש כאן גם רמז מהפסוק שצאצאיו יעלו את הנרות בעתיד, בחנוכה.

א. "אליו בהעלתך את הנרת אל מול"

עולה 1743

עולה 1737 ועוד 6 מילים

עולה 1743

בזמן מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו

עולה 1737

ב. "אליו בהעלתך את הנרת אל מול"

עולה 1737

ויהי בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו

* * * * *

"בהעלתך את הנרת"

פרק ח' פסוק ב' :

"בהעלתך את הנרת אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות"

רש"י (על המילה "בהעלתך") : "על שם שהלב עולה כתוב בהדלקתן לשון עליה שצריך שתהא שלהבת עולה מאליה. ועוד דרשו חז"ל מכאן שמעלה הייתה לפני המנורה שהכהן עומד ומטיב"

לפי רש"י המילה "בהעלתך" מתפרש לשני דברים :

- 1) שהכהן לא רק ידליק פתילת הנר אלא שהוא יחכה עד שהשלהבת תהא עולה מאילה. שהוא לא יעזוב את הפתילה מיד אחרי הדלקה אלא יחכה עם ההדלקה עד שהאש תאחז טוב והשלהבת עולה מאילה.
- 2) שהכהן היה עולה על מעלה (מן מדרגה) הנתון לפני המנורה כדי להיטיב ולהדליק את הנרות.

רש"י (על המילים "אל מול פני המנורה") :

"אל מול פני נר האמצעי שאינו בקנים אלא בגוף של המנורה" נר האמצעי נמצא בגוף המנורה כאשר יתר ששת הנרות נמצאים בששה קני המנורה היוצאים מגוף המנורה. בכול נר הייתה בזך המכיל את השמן, ופתילה בתוך השמן. בשפת הבזך הייתה מקום לשכבת הפתילה. בבזיכים שעל הקנים המקום הזה הייתה מכיוון לכיוון נר האמצעי, פונה לכיוון גוף המנורה, כדי לקיים "מול פני המנורה".

כאשר אהרן הדליק את המנורה בפעם הראשונה כתוב :

פרק ח' פסוק ב' :

"ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרתיה כאשר צוה ה' את משה"

רש"י : "(ספרי) להגיד שבחו של אהרן שלא שינה"

ושואלים חז"ל :

איזה שבח יש כאן? האם יתכן שאהרן ישנה מהציווי שניתן למשה רבנו?

ועל זה מתרצים חז"ל :

שפתי חכמים : "דבר גדול הוא זה שהפסוק מעיד על צדקתו"

אור החיים מביא שתי תשובות :

אור החיים : "כנגד פירוק הנרות וקינוחם כדי שתהיה כחדשה שבזה יוצדק החינוך" "כי מה שעשה אהרן לא עשהו לצד המעלה והכבוד אשר האמיר אותו ה' אלא לצד עשות מצות ה' על דעת אומרים 'לעשות רצונך אלקי חפצתי' "

הכלי יקר גם מביא שתי תשובות :

כלי יקר : "וי"א מה ששבח את אהרן שלא שינה לפי שהקב"ה אמר לו אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות ולא הקפיד על ההעלאה שתהיה מול פני המנורה כי אם על ההארה לבד הקפיד שתהיה מול פני המנורה ולא הקפיד על ההעלאה ואהרן הוסיף אפילו ההעלאה מול פני המנורה כמו שכתוב אל מן פני המנורה העלה נרותיה. ויש אומרים שהשבח הוא שאף על פי שנאמר יערך אותו אהרן ובניו מכל מקום נזדרז הוא לבדו במצוה ויעש כן אהרן לפי שראה בה קדושה יתירה מאחר שהקב"ה בעצמו

עשאה כאמור וכן כתב הרמב"ן

ונראה להגיד :

שניתן לפרש פסוק ב' בשני אופנים :

- שאין קשר בין תחילת הפסוק "בהעלתך את הנרות" לסופו של הפסוק "מול פני המנורה יאירו"
- שיש קשר בין תחילת הפסוק "בהעלתך את הנרות" לסופו של הפסוק "מול פני המנורה יאירו"

ומשמעות הדברים :

- אם אין קשר בין תחילת הפסוק לסופו אפשר לקיים מאמר "בהעלתך", להדליק את הנרות ולדאוג שהשלהבת תעלה מאיליה, כאשר הפתילות של הקנים עדיין 'לא' פונים כלפי גוף המנורה. ואחר כך לסדר הפתילות שיפנו כלפי גוף המנורה לקיים "אל מול פני המנורה יאירו"
- אם יש קשר בין תחילת הפסוק לסופה כדי לקיים בו זמנית מאמר "בהעלתך", וגם "אל מול פני המנורה יאירו", צריך תחילה לסדר הפתילות שיפנו כלפי גוף המנורה ואחרי כך להדליק את הנרות ולדאוג שהשלהבת תעלה מאיליה.

לפי התירוץ הראשון של הכלי יקר משמעות הפסוק הנו 'שאינ' קשר בין תחילה הפסוק לסופו. אבל בכל זאת אהרן הוסיף משלו "ואפילו העלה מול פני המנורה". לא רק שהמצב הסופי יהיה שיאירו הנרות מול פני המנורה אלא גם המצב ההתחלתי, ההדלקה והעלאה של השלהבת, עשה "מול פני המנורה". ואולי היינו חושבים שהתוספת הזו מהווה שינוי.

אלא באו חז"ל ואמרו "שבחו של אהרן שלא שינה" (רש"י). למרות שהוא הוסיף משלו ועשה ההדלקה וגם העלאה של השלהבת כאשר הפתילות פונים כלפי גוף המנורה זה לא שינוי. אדרבה זה שבת. כי מטרת כיוון הפתילות שיאירו מול פני גוף המנורה בגלל מה שאמרו חז"ל ובמדרשים (תנחומא ח', ומדרש רבה ט"ו, ה') :

רש"י : "שלשה מזרחיים פונים למול האמצעי הפתילות שבהן, וכן שלשה המערביים ראשי הפתילות למול האמצעי, ולמה? כדי שלא יאמרו לאורה הוא צריך"

אהרן דייק ועשה את כל מעשה הדלקת המנורה לפי רוח (רצון) הדברים ולא שינה בכלל. (ונוסף, אם הוא היה מדליק ומעלה השלהבת ואחר כך מפנה הפתיל לכיוון גוף המנורה יש חשש שיכבה הנר בהזזתה. ואסור לכבות הנרות. רואים מזה גם שבחו מטעם זהירות)

ונראה לי להוסיף :

יש במשמעות "בהעלתך", העלאה נוספת (שהביא רש"י) "שמעלה היתה לפני המנורה". ואולי אהרן עשה את מצוות "בהעלתך... מול פני המנורה" בשני המובנים :
"אל מול פני המנורה" – הוא סידר את הפתילות בקנים כל אחד לכיוון הנר האמצעי
"העלה נרתיה" – והוא דאג שהשלהבת תעלה מאיליה, והוא גם עלה על המדרגה בדיוק מול גוף המנורה,
כדי שכל מעשה ההדלקה וההעלאה יהיו באופן 'מול פני המנורה' (להראות שהוא לא צריך לאורה).

ונשים לב, אהרן היה לבד בתוך האהל כאשר הוא הדליק את הנרות. ומהתוצאה של ההדלקה רק ניתן לדעת שהוא כיוון את הפתילות (הבזיכים) לכיוון גוף המנורה. אבל אין שום עדות שהפתילות פנו לכיוון גוף המנורה לפני ההדלקה, ואין שום עדות שהוא

חיכה עד שהשלהבת עלה מאליה, או שהוא עלה על המדרגה מול גוף המנורה בזמן הדלקה.

ואולי על זה מעיד הכתוב שבחו של אהרן (שלא שינה) **"ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרתייה"**.

ולמה זה חשוב? כי השפעת הטוב מקיום מצוות הדלקת המנורה הייתה אמורה להיות מורגשת אז לבני ישראל. ויש חשש שבגלל עבירות שבידם הם לא יראו השפעת המצווה ויבואו לחשוש באהרן שלא עשה את המצווה בשלמותה ושהוא גרם לחסרון. ואולי גם לזה בא הכתוב להעיד שבחו של אהרן שעשה את המצווה לפי כל פרטיה, ולא שינה, בכלל וכלל. וכמו שהביא אור החיים "והוא עשה מצוות ה' על דעת אומרים 'לעשות רצונך אלקי חפצתי'".

* * * * *

רמז לחנוכה

פרק ח' פסוק ב' :

"דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרת אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות"

רמב"ן: "אמר הקב"ה למשה ואמרת אליו יש חנוכה אחרת שיש בה הדלקת הנרות ואני עושה בה לישראל על ידי בניך נסים ותשועה וחנוכה שקרויה על שמם והיא חנוכת בני חשמונאי...כשאין בית המקדש והקרבנות בטלין מפני חורבנו אף הנרות בטלות אבל לא רמזו אלא לנרות של חנוכת חשמונאי שהיא נוהגת אף לאחר חורבן בגלותנו"

רמזים מהפסוק לחנוכה :

(1) **"בהעלתך את הנרת"**

ראש תיבות, אותיות: **ב', א', ה', עולה 8.**
רמז לשמונת נרות חנוכה (שמונת ימי חנוכה).

(2) **"אל אהרן ואמרת אליו"**

ראש תיבות, אותיות: **א', ו', א', עולה 8.**
רמז לשמונת נרות חנוכה (שמונת ימי חנוכה).

(3) **"אל אהרן ואמרת"** עולה 934 ועוד 11 אותיות עולה **945**
שמונת ימי חנוכה עולה **945**

(4) **"ואמרת אליו בהעלתך את הנרת אל מול פני המנורה"**

ראש תיבות, אותיות: **ו', א', ב', א', ה', א', מ', פ', ה', עולה 141**
כ"ה כסלו עולה **141**

(5) **"הנרת אל מול פני המנורה יאירו"**

ראש תיבות, אותיות: **ה', א', מ', פ', ה', י', עולה 141**
כ"ה כסלו עולה **141**

(6) **"אל מול"** עולה 107 ועוד 5 אותיות עולה **112**
מכבים עולה **112**

(7) **"אל מול"** עולה **107**

יהודה המכבי עולה **107**

(8) **"פני"** עולה 140 ועוד המילה עולה **141**
כ"ה כסלו עולה **141**

9) "פני המנורה" עולה 446 ועוד 9 אותיות עולה 455
 חשמונאים עולה 455

(10) "אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את"
אתבש"

תך תצגט פתיגא תכמף שצזכאל תא
141 סוף תיבות, אותיות: ד', ט', א', פ', ל', א', עולה
141 כ"ה כסלו עולה

11) "ואמרת אליו בהעלתך את"
באתב"ש :

פתיגא תכמף שצזכא-ל תא
112 עולה סוף תיבות, אותיות: 'א, 'ף, 'ל, 'א,
112 עולה מכבים

12) "אליו בהעלתך את הנרת"
באתב"ש :

תכמף שצזכאל תא צטגא
112 עולה סוף תיבות, אותיות: 'ף, 'ל, 'א, 'א, 'א,
112 עולה מכבים

13) "בהעלתך"
באתב"ש:

שצזכאל עולה 448 ועוד 6 אותיות ועוד המילה עולה 455
חשמונאים עולה 455

14) "בהעלתך את הנרת אל מול"
באתב"ש :

שִׁצְחָאֵל תָּא צִטְגָא תַךְ יִפֵּךְ
72 עולה סוף תיבות, אותיות: ל', א', א', ד', ד', עולה
72 עולה מכבי

15) "בהעלתך את הנרת אל מול פני"
באתב"ש :

שְׂצוּכָאל תֵּא צִטְגָא תְךָ יִפְךָ וְטִם
112 עולה סוף תיבות, אותיות: 'ל', 'א', 'א', 'ד', 'ד', 'ס'
112 עולה מכבים

* * * * *

"בהעלתך את הנרת"

פרק ח' פסוק ב' :

"דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרת אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות"

רש"י : "למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנכת הנשיאים חלשה דעתו שלא היה עמהם לא הוא ולא שבטו. אמר לו הקב"ה חייך, שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות"

לפי דברי רש"י (המבוססים על המדרש) סמיכות הנושאים בפרשיות 'נשא' 'בהעלתך' קשור ל12 הנשיאים. ויש קצת רמז בפתיחת הפרשה למספר 12 :

"דבר אל אהרן ואמרת" ראש תיבות, אותיות : ד', א', א', ו' עולה 12
"אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את" ראש תיבות, אותיות : א', א', ו', א', ב', א' עולה 12

ואולי גם זה קצת רמז ל12 הנשיאים שהקריבו לחנוכת המזבח.
וגם :

"בהעלתך את"

ראש וסוף תיבות, אותיות : ב'+ד', א'+ת' עולה 423
י"ב נשיאים
עולה 423

וגם :

"המנורה יאירו שבעת"

סוף תיבות, אותיות : ה', ו', ת' עולה 411
נשיאים
עולה 411

רמז שהעלת הנרות תהיה לאהרן יותר גדולה מחנוכת המזבח על ידי הנשיאים.
כי כאשר אהרן הכהן ראה שלא הוא ולא שבטו מקריבים לחנוכת המזבח (בפרשת נשא כתוב

12 הנשיאים הקריבו קרבנם לחנוכת המזבח), הוא חשש שאולי יש פסול בו או בשבטו. ואמר לו הקב"ה "חייך שלך גדולה משלהם".
ורמזים :

(1) **"פני המנורה"** עולה 446
"חייך שלך גדולה" עולה 446

(2) **"הנרת אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות"**
ראש תיבות, אותיות : ה', א', מ', פ', ה', י', ש', ה' עולה 446
"חייך שלך גדולה" עולה 446

(3) **"בהעלתך את הנרת אל מול פני המנורה יאירו"**
באתב"ש :
שצזכאל תא צטגא תך יפך וטם ציטפגץ מתמגף
ראש וסוף תיבות, אותיות :
ש'+ל', ת'+א', צ'+א', ת'+ד', י'+ד', ו'+ם', צ'+ץ', מ'+ף' עולה 1618
שאתה מדליק ומטיב הנרות
עולה 1618

ולפי הרמב"ן יש רמז בזה שיהיה לשבטו חנוכה גדולה מזה ובעתיד. וזה בימי החשמונאים, בכ"ה בכסלו, שיתגברו על היוונים ויטהרו את בית המקדש וידליקו נרות ויעשו חנוכה למזבח. והחנוכה הזאת תתנהג לדורות (גם אחרי חורבן הבית) עד היום הזה. ורמזים:

(1) **"ואמרת אליו בהעלתך את הנרת אל מול פני המנורה"**
ראש תיבות, אותיות: ו', א', ב', א', ה', א', מ', פ', ה' עולה 141
כ"ה כסלו
עולה 141
(רמז שיהיה העלות נרות בכ"ה לחודש כסלו)

(2) **"אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרת אל מול פני המנורה"**
ראש תיבות, אותיות:
א', א', ו', א', ב', א', ה', א', מ', פ', ה' עולה 143
כ"ה בכסלו
עולה 143

(3) **"הנרת אל מול פני המנורה יאירו"**
ראש תיבות, אותיות: ה', א', מ', פ', ה', י' עולה 141
כ"ה כסלו
עולה 141

(4) **"מול פני המנורה"** עולה 522
בימי החשמונאים עולה 522

(5) **"אל אהרן ואמרת"** עולה 934 ועוד 11 אותיות עולה 945
שמונת ימי חנוכה עולה 945

(6) **"אל אהרן ואמרת אליו"**
ראש וסוף תיבות, אותיות: א'+ל', א'+ן, ו'+ת', א'+ו' עולה 495
פך השמן עולה 495
(אהרן הכהן היה כהן גדול. ורמז לפך השמן שימצאו החשמונאים חתום בחותמו של כהן גדול)

(7) **"דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך"**
באתב"ש:
קשג תך תצגט פתיגא תכמף שצזכאל
סוף תיבות, אותיות: ג', ד', ט', א', ה', ל' עולה 143
כ"ה בכסלו עולה 143

בחנוכה אנו מדליקים שמונה נרות (וכאן כתוב "שבעת הנרות"). ואולי יש כאן רמז לנרות שהדליקו החשמונאים בימי בית שני. (כתוב בתפלת על הניסים שהם הדליקו נרות בחצרות קדשך ולא דווקא במנורה. אבל במקדש מדליקים ז' נרות כל לילה).

פך השמן שמצאו בחותמו של כהן גדול היה בו מספיק שמן ליום אחד. ולפי זה הנס של יום הראשון לא כל כך על השמן אלא על הניצחון (ויש אומרים על מציאת הפך). אבל נס גדול היה שנשאר אחרי יום הראשון מספיק שמן להדליק ממנו עוד שבעת ימים (עד שהספיקו להוציא שמן טהור להמשיך ההדלקה). גם בנס חנוכה יש עניין של 'שבעת הנרות'. (בחנוכה, באופן עקרוני אחרי היום הראשון יש 'שבעת הנרות'. כי לפי ההלכה נר אחד מספיק לכל יום לפי הכתוב 'נר איש ובתו'. ורק המהדרין מוסיפים נר אחד בכל יום).

ורמזים (עם המילה "שבעת") :

(1) **"אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרת אל מול פני המנורה יאירו שבעת"**

ראש תיבות, אותיות :

א', ו', א', ב', א', ה', א', מ', פ', ה', י', ש' עולה 452
השמונאים
עולה 452

(2) **"מול פני המנורה יאירו שבעת"**

באתב"ש :

יפך וטם ציטפגץ מתמגף בשזא

ראש תיבות, אותיות : י', ו', צ', מ', ב' עולה 148
ימי החנכה
עולה 148

(3) **"שבעת הנרות"**

באתב"ש :

בשזא צטגפא עולה 493 ועוד 2 מילים עולה 495
פך השמן
עולה 495

* * * * *

"כן עשה את המנרה"

פרק ח' פסוק ד' :

"...כמראה אשר הראה ה' את משה כן עשה את המנרה"
בעל הטורים : "כן עשה", "כן" נרות עשה שלמה, "עשה", בג', שלמה "

"משה כן עשה את המנרה" עולה 1486
שלמה יעשה ע' נרות עולה 1486

* * * * *

"אנשים אשר היו טמאים"

פרק ט' פסוק ו':

"ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם..."

ילקוט בהעלתך רמז תשכ"א: " ...דתניא, 'ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם', נושאי ארונו של יוסף היו דר"י הגלילי. רע"א מישאל ואלצפן היו. ר"י אומר, אם נושאי ארונו של יוסף היו כבר יכולין ליטהר, ואם מישאל ואלצפן היו, היו יכולין ליטהר, אלא מי היו?, טמאי מת מצוה היו, וחל שביעי שלהם בערב הפסח..." (ראה חזקוני)

"אשר היו טמאים לנפש אדם" עולה 1127 + 18 אותיות + 5 מילים עולה **1150**
היו נושאי עצמות יוסף עולה **1150**

אולי רמז לדברי רבי יוסי הגלילי.

* * * * *

"למה נגרע"

פרק ט' פסוקים ו'-ז' :

"ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשת הפסח ביום ההוא ויקרבו לפני משה ולפני אהרן ביום ההוא"
"ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקריב קרבן ה' במועדו בתוך בני ישראל"

האנשים האלו היו טמאי מת. יש אומרים שהם היו נושאי ארונו של יוסף (ר' יוסי הגלילי, בעל הטורים). ויש אומרים שהם טיפלו בגופות של נדב ואביהו. ויש אומרים שהם עסקו במת מצווה (ר' עקיבא, בעל הטורים). ויש אומרים שמת עליהם מת פתאום או שהם טיפלו בסתם מת "כי לא יתכן שיהיה מחנה ישראל גדול ושלא ימותו שם מתים בכל יום" (אבן עזרא).

לפי חז"ל למרות שהיה ידוע להם ההלכה שטמא לא יוכל להקריב קרבן, העובדה שטמא לשרץ המת יכול להקריב אחרי שזרקו עליו מי חטאת ביום השביעי לטהרתו והוא טבל במקווה (אור החיים), פתח פתח לאנשים האלו לשאול משה רבנו האם טמא לנפש אדם בדומה. ובגלל שכתוב פעמים **"ביום ההוא"** למדו חז"ל שהם שאלו ביום השביעי לטומאתם וזה היה בערב פסח. נזרק עלינו מי חטאת היום, וטהור ישחט עלינו הקרבן, ואולי מחר (קרי בערב, בליל 15 לחודש ניסן) נוכל לאכול הפסח.

הם שאלו בשימוש המילה **"נגרע"**. **"למה נגרע"** – למה נמנה ונפסיד? למה נהיה גרוע? למה אין אנו רשאים לאכול קדשים בטומאה? (חזקוני). מאחר שהיתה טומאתנו לדבר מצוה למה תהיה גוררת עבירה? (ספורנו).

ואולי יש כאן רמזים בשימוש המילה **"נגרע"** לכול סוגי האנשים שלא יכולים להקריב או לאכול קרבן הפסח. **"למה נגרע"**, **"למה"** נהיה כמו האנשים הרמוזים במילה **"נגרע"** שלא יכולים להקריב קרבן הפסח? **"נגרע"**, אותיות: נ', ג', ר', ע'.

נ' – נכר ("ובן נכר לא יוכל בו", גוי לא יכול לאכול הפסח), **נפש** ("טמא לנפש אדם")
ג' – גר (גר תושב לא יוכל לאכול בפסח. גר צדק שמל יכול לאכול בפסח), **גבעוני** (מהול אבל לא לשמה)

ר' – רחוק (נתחדש הלכה הזו עכשיו על ידם אבל הרמז עומד במקומו)
ע' – ערל ("וכל ערל לא יאכל בו", זה ישראל שמת אחיו מחמת המילה וגם כולל גוי שמהול אבל לא לשמה כמו גבעוני וערבי), **עבד** ("ומלתה אתו אז יאכל בו", עבד כנעני עד שהוא מל לא יכול לאכול בפסח), **ערבי** (מהול אבל לא לשמה)

ועוד, "נגרע":

נ' – נסיעתנו

ג', ר' – גוררת

ע' – עבירה

למה נסיעתנו גוררת עברה?

אנחנו נסענו את המת ועשינו מצוה, למה נסיעתנו גוררת עבירה (ראה חזקוני) לבלתי הקרב הקרבן? הלא כלל הוא, "שמצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה".

* * * * *

"ויאמרו האנשים"

פרק ט' פסוק ז':

"ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במעדו..."

ילקוט בהעלתך רמז תשכ"א: " ... רע"א מישאל ואלצפן היו..."

"ויאמרו האנשים" עולה 669 ועוד 12 אותיות ועוד 2 מילים עולה 683
הם מישאל ואלצפן עולה 683

אולי רמז למאן דאמר שהאנשים הטמאים היו מישאל ואלצפן נוסעי דתן ואבירם.

* * * * *

"או בדרך רחקה"

פרק ט' פסוק י':

"איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחקה לכם או לדרתיכם"

רש"י: "נקוד עליו לומר לא שרחוק ודאי אלא שהיה חוץ לאסקופת העזרה כל זמן השחיטה"

נקוד על האות הה של המילה "רחקה". ודרשו חז"ל, לא רחוק ממש אלא שהיה מחוץ לאסקופת העזרה בזמן שחיטת קרבן הפסח.
ורמזים:

(1) **"כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחקה לכם או"** עולה 1213
לא רחוק ממש אלא מחוץ לעזרה עולה 1213

(2) **"יהיה טמא לנפש או בדרך רחקה"**
ראש תיבות, אותיות: י', ט', ל', א', ב', ר' עולה 252
אסקופה עולה 252

(3) **"יהיה טמא לנפש או בדרך רחקה לכם"** עולה 1176 ועוד 7 מילים עולה 1183
לא רחוק ממש אלא מחוץ לאסקופה עולה 1183

(4) **"יהיה טמא לנפש או בדרך רחקה לכם או"** עולה 1183
לא רחוק ממש אלא מחוץ לאסקופה עולה 1183

(5) **"טמא לנפש או בדרך רחקה לכם או לדרתיכם"**
באתב"ש:
נית כטוב תף שקגל גסדץ כלי תף כקגאמלי
ראש תיבות, אותיות: נ', כ', ת', ש', ג', כ', ת', כ' עולה 1213
לא רחוק ממש אלא מחוץ לעזרה עולה 1213

(6) **"איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחקה לכם או"**
באתב"ש:
תמב לם מצמץ נית כטוב תף שקגל גסדץ כלי תף
סוף תיבות, אותיות: ב', ס', צ', ת', ב', פ', ל', צ', י', פ' עולה 824
לא רחוק ודאי אלא מחוץ לאסקופה עולה 824

* * * * *

"בתצצרת"

פרק י' פסוק ט':

**"וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הצר אתכם והרעתם בחצצרת ונזכרתם לפני ה'
א-ל-ה-י-כ-ם ונושעתם מאיביכם"**

תוקעים בחצצרת להינצל מהאוייב:

"הצר הצר" עולה 790

"בחצצרת" עולה 790

* * * * *

"דגל מחנה ראובן"

פרק י' פסוק י"ח:

"ונסע דגל מחנה ראובן לצבאתם ועל צבאו אליצור בן שדיאור"

נשאלת השאלה:

למה רק אצל מחנה ראובן אין המילה 'בני'?

ראובן כבר לא חי ורק בני ראובן קיימים ולמה ייחס דגל המחנה לראובן?

ונראה להגיד:

כאן נסיעת הדגלים. בני ישראל נוסעים מהר סיני (אחרי שנה מקבלת התורה) לארץ המובטחת. הנסיעה הייתה אמורה להמשיך זמן קצר, ולפי הכתוב:

דברים פרק א' פסוק ב':

"אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר עד קדש ברנע"

אלא, בגלל חטא המרגלים לקח ארבעים שנה. ואחרי ארבעים שנה ואחרי כיבוש ארץ סיחון וארץ עוג באו בני שבט ראובן ובני שבט מנשה לפני משה רבנו ולפני אלעזר הכהן ונשיאי העדה ובקשו:

במדבר פרק ל"ב פסוק ה':

"יתן את הארץ הזאת לעבדיך לאחזה אל תעברנו את הירדן"

במדבר פרק ל"ב פסוק י"ט:

"כי לא ננחל אתם מעבר לירדן והלאה כי באה נחלתנו אלינו מעבר הירדן מזרחה"

רצו להישאר מעבר הירדן מזרחה.

ואולי המילה 'בני', רומז:

בני, בעבר נהר ירדן

ובלי המילה "בני" יש רמזים לבקשתם לא לעבור את הירדן:

"דגל מחנה ראובן"

באתב"ש:

קדך יסטץ גתפשט עולה 1281 ועוד 12 אותיות עולה 1293

"כי לא ננחל אתם מעבר לירדן והלאה" עולה 1293

וגם:

"ונסע דגל מחנה ראובן לצבאתם ועל צבאו אליצור בן"

באתב"ש:

פטחז קדך יסטץ גתפשט כהשתאי פזך השתף תכמהפג שט

ראש וסוף תיבות, אותיות:

פ'+ז', ק'+ד', י'+ץ', ג'+ט', כ'+י', פ'+ד', ה'+ף', ת'+ג', ש'+ט' עולה 1246

"כי לא ננחל אתם מעבר לירדן" עולה 1246

וגם:

"מחנה ראובן"

באתב"ש:

יסטץ גתפשט עולה 961

"באה נחלתנו אלינו מעבר" עולה 961

(וגם "באה נחלתנו" ראש וסוף אותיות: ב'+ה, נ'+ו, עולה 63 למנין המילה 'בני' כולל המילה)

בני ראובן וחצי מבני מנשה לא רצו להתנחל בארץ המובטחת (לפי דעה בחז"ל עבר הירדן מזרחה לא נקרא 'ארץ זבת חלב ודבש'), אלא רצו להישאר בארץ שכבר כבשו כי היה בה מראה טוב למקניהם.

"ונסע דגל מחנה ראובן לצבאתם ועל" עולה 1254 ועוד 6 מילים עולה 1260
"כי באה נחלתנו אלינו מעבר הירדן" עולה 1260

וגם:

"מחנה ראובן לצבאתם ועל צבאו אליצור בן שדיאור"
סוף תיבות, אותיות: ה', ו', ס', ל', ו', ר', ו', ר' עולה 581
"מעבר הירדן" עולה 581

ולמרות שהרעיון להתנחל בעבר הירדן מזרחה היה של בני שבט מנשה, רק חצי משבט מנשה היו בזה. אבל אצל שבט ראובן כל השבט רצו וקבלו נחלתם מעבר הירדן מזרחה.

וזה רמוז בשם נשיא השבט שמיצג את כל השבט:
"אליצור בן שדיאור"

באתב"ש:

תכמהפג שט בקמתפג עולה 1482
"נחלתנו אלינו מעבר הירדן מזרחה" עולה 1482

וגם ראובן היה הבכור, ודגלו ראש דגל המחנה. ואולי לפי זה לא כתוב 'בני' רק אצל ראש הדגל אבל אצל שבט מנשה כן כתוב.

ועוד:

כאשר חסר המילה 'בני' המילה "מחנה" צמודה למילה "ראובן" (קרי, "ונסע דגל מחנה ראובן")

יש רצף אותיות: ו', ד', מ', ר' אותיות המילה 'מרדו'.
ונראה שהמילה 'בני' לשון חיבה, וכאן יש רמז למחלוקת.
אבל למרות שלא כתוב המילה 'בני' בפרוש, יש רמז לזה:
"ונסע דגל מחנה ראובן לצבאתם"

באתב"ש:

פטחז קרך יסטץ גתפשט כהשתאי

ראש וסוף תיבות, אותיות:

פ'+ז', ק'+ד', י'+ץ', ג'+ט', כ'+י' עולה 349
"בני" באתב"ש: שטם עולה 349

כי כל השבטים חביבים.

אלה, בהיעדרות המילה "בני" יש רמז על העתיד, על מרד דתן ואבירם בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן (במדבר ט"ז, א') כי דתן ואבירם היו אלו שמרדו עם קרח נגד משה רבנו ואחרון הכהן, והם נקראים "בני ראובן".

"מחנה ראובן לצבאתם" עולה 925 ועוד 15 אותיות ועוד 3 מילים עולה 943
דתן ואבירם באתב"ש: קאט פתשמגי עולה 943

(בלי המילה 'בני' בין המילה "מחנה" לבין המילה "ראובן" יש רמז לדתן ואבירם)

וגם :

כאשר משה רבנו קרא לדתן ואבירם, הם אמרו למשה רבנו :

במדבר פרק ט"ז פסוק י"ב :

"וישלח משה לקרא לדתן ולאבירם בני אליאב ויאמרו לא נעלה"

"ונסע דגל מחנה ראובן" סוף תיבות, אותיות : ע', ל', ה', ו', אותיות המילה **"נעלה"** יש כאן רמז (בלי המילה 'בני') על עניין של 'נעלה', קרי שיסרבו לעלות למשה רבנו. **"ויאמרו לא נעלה"**, ולפי :

"ונסע דגל מחנה ראובן לצבאתם ועל"

באתב"ש :

פטחז קרד יסטץ גתפשט כהשתאי פזד

ראש וסוף תיבות, אותיות :

פ'+ז', ק'+ד', י'+ץ', ג'+ט', כ'+י', פ'+ד' עולה 449

"ויאמרו לא נעלה" עולה 449

ובלשונם הם חתמו את גזר דינם. אמרו **"לא נעלה"** ופתחה הארץ את פיה ובלעם וירדו.

ועוד :

בלי המילה **"בני"** אצל מחנה ראובן שנסעו ראשון, יש רמז למה שאמרו חז"ל, שנסעו מהר חורב כילד הבורח מבית הספר. שפחדו שיקבלו עוד מצוות.

ורמז שבנסיעתם היה עניין של תורה :

"דגל מחנה ראובן לצבאתם ועל צבאו אליצור בן שדיאור"

סוף תיבות, אותיות : ל', ה', ו', ס', ל', ו', ר', ו', ר' עולה 611 למנין **'תורה'**.

"ועל צבאו אליצור בן" עולה 594 ועוד 15 אותיות ועוד 4 מילים עולה 613 למנין **'תרי"ג'**.

* * * * *

"ויסעו בני ישראל"

ביום כ' לחודש אייר בשנה השנית לצאת בני ישראל ממצרים הם נסעו בפעם הראשונה על פי ה' כיחידה אחת ולפי מחנות ודגלים. הענן נסע ממדבר סיני וחנה במדבר פארן. וככה כתוב:

פרק י' פסוקים י"ד-כ"ח:

"ונסע דגל מחנה בני יהודה בראשונה לצבאתם..."

"ועל צבא מטה בני יששכר..."

"ועל צבא מטה בני זבולן..."

"והורד המשכן ונסעו בני גרשון ובני מררי..."

"ונסע דגל מחנה ראובן..."

"ועל צבא מטה בני שמעון..."

"ועל צבא מטה בני גד..."

"ונסעו הקהתים..."

"ונסע דגל מחנה בני אפרים..."

"ועל צבא מטה בני מנשה..."

"ועל צבא מטה בני בנימין..."

"ונסע דגל מחנה בני דן..."

"ועל צבא מטה בני אשר..."

"ועל צבא מטה בני נפתלי..."

ונשאלת השאלה, למה אצל כל השבטים כתוב המילה **"בני"** אבל אצל מחנה ראובן ואצל קהת לא כתוב **"בני"** ("ונסע דגל מחנה ראובן", "ונסעו הקהתים")?

ואולי ניתן לתרץ:

ידוע ששבט ראובן חנו סביב למשכן בדרום. ומשפחת קהת חנו בינם לבין המשכן גם בדרום. הם היו שכנים.

פרק ט"ז פסוק א':

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן"

קרח שהיה ממשפחת קהת לקח עמו את דתן ואבירם ואת און בן פלת משבט ראובן לחלוק על משה רבנו ועל אהרן הכהן. ועל זה אומרים חז"ל, **"אוי לרשע ואוי לשכנו"**.

השימוש במילה **"בני"** אצל השבטים זה גם לשון חיבה (ואולי גם לשון ענווה, כי הבן יודע את מקומו)

דברים י"ד, א':

"בנים אתם לה' אלוכם לא תתגודדו...". כאשר בני ישראל נסעו בפעם הראשונה הם היו כיחידה אחת, כמשפחה אחת נעים קדימה ביחד, בלי מחלוקת. אבל עתיד לצאת משבט ראובן וממשפחת קהת אנשים שידבקו במחלוקת להשגת כבוד, מחלוקת שאין לה זכות קיום (מחלוקת שלא לשם שמים). ובקשר למחלוקת שלא לשם שמים כתוב: משנה אבות, פרק ה' משנה כ':
"....שאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח וכל עדתו"

והזהיר הכתוב **"לא תתגודדו"**, לא תעשו אגודות אגודות (גמרא יבמות י"ג), לא תתפלגו לקבוצות. הפילוגים בדרך כלל נובע ממחלוקת. ויתכן שזה אחד הסיבות שלא כתוב **"בני"** אצל שבט ראובן ומשפחת קהת, כי בעצם חלק מהם לא רצו להיות בנים אלא להיות אדונים. והם רצו להשיג מטרותם דרך אגודות (קרח ועדתו), פילוג, ומחלוקת.

* * * * *

יתרו יקבל יריחו

פרק י' פסוק כ"ט:

"ויאמר משה לחבב בן רעואל המדיני חתן משה נסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה'

אתו אתן לכם לכה אתנו והטבנו לך..."

רש"י: "שיונדב בן רכב קיבל עיר התמרים"

"לכה אתנו והטבנו לך" עולה 640

נמסור לך יריחו עולה 640

* * * * *

בני יתרו יקבלו ארץ הקיני

פרק י' פסוק ל"ב:

"והיה כי תלך עמנו והיה הטוב ההוא אשר ייטיב ה' עמנו והטבנו לך"
חזקוני: "...ויש מפרשים שנדרו לו את ארץ הקיני"

"והיה כי תלך עמנו והיה הטוב ההוא אשר ייטיב ה' עמנו והטבנו לך" עולה 1599
נדרו בזה למסור לידי בניו את ארץ הקיני עולה 1599

* * * * *

"כמתאננים"

פרק י' פסוק ל"ג :

"וַיִּסְעוּ מֵהָר ה' דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וָאֲרוֹן בְּרִית ה' נִסַּע לִפְנֵיהֶם דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לְתוֹרָה לָהֶם מִנוּחָה"

גמרא שבת (קט"ז, א') : "א"ר חמא ב"ר חנינא שסרו מאחרי ה' "

דורש כאן הגמרא שהנסיעה הראשונה מהר חורב לכיוון ארץ ישראל לא רק שהייתה אחד מהמסעות של בני ישראל במדבר אלא גם סוג של בריחה. וכמו שדרשו חז"ל :

ילקוט שמעוני (בהעלתך תשכ"ט) : "כתינוק שיוצא מבית הספר ורץ" רמב"ן (י, ל"ה) : "שנסעו מהר סיני בשמחה כתינוק הבורח מבית הספר"

ומסביר התורה תמימה למה דרשו דבר כזה. כי בכל מקום כתוב "הר האלקים", או "הר חורב" וכאן כתוב "מהר ה'". ולפי שזה יוצא דופן, דרשו את זה להגיד שהם רצו לברוח מהר ה', רצו לברוח ממצוות ה', כי יראו שייתן להם עוד מצוות.

ונראה להגיד שהבריחה הייתה "מהר ה' ", כלומר מרוחניות גבוהה מאוד ("מהר") למציעות של העולם הגשמי (המדבר).

ונראה להגיד שגם המילים "דרך שלושת ימים", שנסעו כשלושת ימים "מהר ה'", גם רומז על זה. כי בסוף הפסוק כתוב על הארון שנסע לפניו שלושת ימים למצוא להם מנוחה (מקום חנייה), ומזה היינו יודעים שהם נוסעים נסיעה של שלושת ימים. אלא להגיד שגם כאן רמז לבריחה מהתורה, בדומה לכתוב :

שמות פרק ט"ו פסוק כ"ב :

"...וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים"
וידרשו חז"ל לא התעסקו בתורה (שנמשלה למים).

ומיד אחרי זה כתוב 85 אותיות :

פרק י' פסוקים ל"ה-ל"ו :

"וַיְהִי בְּנִסְעֵהָ הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוֹמָה ה' וַיַּפְצוּ אִיבִיךָ וַיִּנְסוּ מִשְׁנֵאִיךָ מִפְּנֵיךָ"
"ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל"

ולפניו אות נון הפוכה, ולאחריו אות נון הפוכה.

רש"י : "עשה סימניות לפניו ומלאחריו לומר שאין זה מקומו, ולמה נכתב כאן, להפסיק בין פורענות לפורענות, כדיאתא בכל כתבי הקדש (שבת קט"ז)"

לפי חז"ל (גמרא שבת קט"ו, ב', קט"ז, א') 85 האותיות הכתובה כאן זה לא מקומם. אלא כתוב כאן להפריד בין פורענות ראשונה, "ויסעו מהר ה' דרך שלשת ימים" לפורענות שנייה "ויהי העם כמתאננים רע באזני ה'".
ונשאלת השאלה :

למה דווקא הפסוקים האלו להפריד מפורענות לפורענות ולא פרשה אחרת כמו השיחה בין משה רבנו ליתרו בקשר לנסיעתם (שבקש ממנו לא לעזוב ולהישאר איתם במדבר).

אלא נראה להגיד במישור הרעיוני :
שדווקא הפסוקים האלו מפרידים בין פורענות לפורענות כי הם מסמלים התיקון לפורענות.

אות נון הראשונה רומז על "נעשה", ואות נון האחרונה רומז על "נשמע", וביניהם 85 אותיות שמהווה חומש של תורה בפני עצמה. ואותיות הנון הם הפוכות, פונים לעבר, לרמז לעם לא לחזור ממה שאמרו בהר סיני "נעשה ונשמע". לחזור ולהדבק במה שאמרו אז "נעשה ונשמע" – לחזור מכוונתם לברוח מהתורה (הרמז ב85 אותיות בין הנונים).

ואומר משה רבנו :

"ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך" –
שלא רק יפוצו אויבי ה', שהם אויבי ישראל (הפשט של המילים), אלא שגם הרשעים לא יתחברו לחבורה אחת. ושלא יהיה תועלת למחשבותיהם (להפריד אותם, שלא יגיעו עוד פורענות. כי אספת רשעים זה רע לעולם). ובקשה :

"שובה ה' רבבות אלפי ישראל" –
להחזיר אותם בתשובה ולקבל תשובתם.

בדרך כלל כאשר אדם חוטא זה לא קורא פתאום אלא קודם לזה תהליך של פריקת עול. מתחיל בהרהור הלב, עובר לדיבור הפה, ומסיים במעשה (ולפי חז"ל המעשים הולכים אחרי המחשבות).

גם כאן למרות שהפורענות הראשונה "ויסעו מהר ה'" נראה למבחין בה רק כנסיעה במדבר, היא הייתה כרוכה גם בבריחה באופן רוחני, בריחה בהרהור הלב ובמחשבה מהתורה.

ובפורענות שנייה "ויהי העם כמתאננים רע באזני ה'" זה עבר לרמת הדיבור. הם התחילו להגיד דברי 'עלילה'. התלוננו על הדרך הקשה, ועל העריות שנאסר להם (כלי יקר), ולפי :

רש"י (על המילה "כמתאננים") : "אין מתאננים אלא עלילה. מבקשים עלילה האיד לפרוש מאחרי המקום ..."

רש"י (על המילים "רע באזני ה'") : "תואנה שהיא באזני ה' שמתכוונים שתבא באזניו ויקניט אמרו אוי לנו כמה לבטנו בדרך הזה שלשה ימים שלא נחנו מענוי הדרך"

לא מתאננים ממש (כי אז לא היה להם תקומה) אלא "כמתאננים" – עלילת דברים (ילקוט שמעוני תשל"ב, י"א).
וברור שיש כאן עלילת דברים. כי למרות שההליכה במדבר הייתה קשה, הלא ליווה אותם ענני הכבוד שהגן עליהם, והיה להם מן, ובאר מים. ולא נשכח שהם היו חזקים בגופם אחרי שעבדו במשך שנים עבודת פרך במצרים. אז בשבילם להגיד שקשה הליכה של שלשת ימים במדבר נראה עלילה שבאה לכסות על תלונתם האמיתית.

ורמז לתלונתם האמיתית מהכתוב :

"ויהי העם כמתאננים רע"

"העם" – הרשעים שבהם (רש"י)

"כמתאננים" – עולה 611 למנין 'תורה'

וזה רומז על הסיבה האמיתית שלהם, שרצו לפרוש מאחורי ה'. רצו לעזוב מצוות התורה, וזה "רע".

ולפי מה שאמרו חז"ל על הפסוק "זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם" - חנם
מהצוות (הלא המצרים לא נתנו להם שום דבר חנם גם לא תבן וקש).

וכתוצאה מהתנהגותם, "בערה במ אש ה' ".
הם פגעו בכבוד ה', שהוא 'אש אוכלת', ופגעה בהם אש (מדרש ילקוט שמעוני).

ונראה להוסיף :
הם רצו לעזוב את התורה שהיא הייתה כתובה אש על אש, והיא "אש דת למו", ופגעה
בהם אש.

ודרשו חז"ל על הסכנה למי שעזוב את התורה :
דברים רבה (ד', ב') : " אמר רבי אלעזר, הסייף והספר ירדו יחד כרוכים מין השמים. אמר
להם הקב"ה לישראל, אם תקיימו את מה שכתוב בספר התורה הזה, אז תהיו ניצולים
מן הסייף הזה, ואם לאו, אתם נהרגים בסייף הזה
אם לא שומעים לתורה (הספר) ייפגעו (בסייף).

* * * * *

"בנסע הארן"

פרק י' פסוק ל"ה:

"ויהי בנסע הארן ואמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך"
רש"י: "אלו שונאי ישראל שכל השונא את ישראל שונא את מי שאמר והיה העולם..."

שונאי ישראל הם אומות העולם.

ונשאלת השאלה:

למה כתוב "בנסע הארן", ולא בנסע המשכן?
אולי לרמוז על התורה, כי הארון מקום הנחת הלוחות.
בגלל שרק ישראל אמרו "נעשה ונשמע" וקבלו את התורה בהר סיני (כאשר אומות העולם סירבו לקבלה), אומות העולם שונאים את ישראל בגלל התורה שקבלו.
וה' סיני – (ילקוט שמעוני רפ"ד) "שירדה בו שינאה לאומות העולם".
אומות העולם מקנאין את ישראל בתורתם.
ואולי כאן גם תפלה של משה רבנו להגן על ישראל מקבלי התורה משונאיהם.

במישור הרעיוני:

כאשר הארון נוסע לפניו, התורה מובילה את בני ישראל,
ואז "ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך".
כאשר בני ישראל עושים רצון שמים הם ניצולים מאויביהם.
כל מי שבא:

להדבק בתורה באתב"ש: כצקשד שאפגץ עולה 988
זוכה לכתוב:

"ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך"
(ראה פרשת בחקותי, "אם בחקותי תלכו")
וככה היה בשושן בימי מרדכי ואסתר.
כאשר היהודים קבלו את התורה מרצון מאהבה (ולא רק בכפייה ומיראה):
"קימו וקבל היהודים" באתב"ש: **דמיף פדשך צמצפקמי** עולה 988

וגם:

'תכלת מרדכי' באתב"ש: **אלכא יגקלם** עולה 235
(בגלל תכלית דרכו בתורה וקיום רצון ה')

"ויפצו איביך" עולה 235
אויביו נפלו לפניו.

כי התורה:

'תורת חיים' באתב"ש: **אפגא סממי** עולה 235

פרק י' פסוק ו':

"ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל"
רש"י: "מנחם תרגמו לשון מרגע וכן בשובה ונחת תושעון (ישעיה ל', ט"ו)"

בנסיעה, הארון מקדים את מחנה ישראל, ומחנה ישראל נוסע אחריו. יש מן ניתוק
זמנית של ישראל מתורתו. וכאשר הארון נח, שם מגיע מחנה ישראל. כלומר ישראל
מתחבר שוב עם תורתו.

וככה זה בגלות. בגלות ישראל נוסעים ממקום למקום. למצוא לעצמם קצת מנוחה מצרות הגלות. וכאשר הם מוצאים קצת מנוחה יושבים במקום ומקימים שם בתי מדרש ובתי תפילה. ואז מבקשים "שובה ה'". רבבות אלפי ישראל מחכים לשובו של השכינה בתוכם.

* * * * *

ע' זקנים

פרק י"א פסוק א':

"ויהי העם כמתאננים רע באזני ה' וישמע ה' ויחר אפו ותבער בם אש ה' ותאכל בקצה המחנה"

בהעלתך רבה (ט"ו, כ"ד): "וכי לא היה להם זקנים קודם לכן. והכתיב בהר סיני (שמות כ"ד) 'ויעל משה ואהרן נדב ואביהו' והפרשה הזו אח"כ היתה ואז היו הזקנים, אלא בשעה שבאו ישראל לאותן הדברים 'ויהי העם כמתאננים' נשרפו כולם באותה שעה, אלא שהיתה שריפתם כשריפת נדב ואביהו שאף הם הקלו ראשם בעלותם להר סיני שראו את השכינה. 'ויחזו את ה-א-ל-ה-י-ם ויאכלו וישתו', וכי אכילה ושתייה היתה שם. למה הדבר דומה לעבד שהיה משמש את רבו ופרנסתו בידו והיה נושך ממנה כך הקלו ראשן מאוכלין ושותין והיו ראויין לישורף באותה שעה הזקנים ונדב ואביהו, ומפני שהיה יום מתן תורה חביב לפני הקב"ה לפיכך לא רצה לפגוע בהו בו ביום לעשות פרצה בהן 'ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו' מכלל שהיו ראויין להשתלח יד אבל לאחר זמן גבה מהן נדב ואביהו אף הן נשרפו כשנכנסו לאוהל מועד, והן נשרפו כשנתאוו אותה תאוה שנא' (במדבר י"א) 'והאספסוף אשר בקרבו התאוו תאוה' מהו והאספסוף, ... והאספסוף אלו סנהדרין שנא' (במדבר י', א') 'אספה לי שבעים איש' מה כתיב שם 'ותבער בם אש ה' ותאכל בקצה המחנה', בקוצים שבמחנה ומניין שאותן זקנים שעלו להר סיני נשרפו שנא' (תהלים ק"ו) 'ותבער אש בעדתם', ואין עדה אלא סנהדרין שנא' (במדבר ט"ו) 'והיה אם מעיני העדה נעשתה' "

לפי המדרש גם ע' זקנים, הסנהדרין של אז, מתו בתבערה עם המתאננים כעונש על שאכלו וחזו את ה-א-ל-ה-י-ם במתן תורה.
ורמז:

"כמתאננים" עולה 611 למנין **'תורה'**.

מה הקשר בין המתאוננאים והתורה? אלא לרמוז שיש עניין של תורה אצל המתאננים, ונראה להגיד שזה בגלל חטאם של ע' זקנים בזמן מתן תורה שגורלם **כמתאננים**.

וגם:

(1) **"העם כמתאננים רע באזני ה' וישמע ה' ויחר אפו ותבער בם אש ה'"**
ראש תיבות, אותיות:

ה', כ', ר', ב', י', ו', א', ו', ב', א', י' עולה 279
בע' זקנים עולה 279

(2) **"ה' ותאכל"** עולה 483 ועוד 9 אותיות עולה 492
שבעים זקנים באתב"ש: **בשזמי עדטמי** עולה 492

(3) **"בם אש"** עולה 343 ועוד 4 אותיות ועוד 2 מילים עולה 349
הסנהדרין באתב"ש: **צחטצקגמט** עולה 349

חז"ל למדו מהמילים **"ותאכל בקצה המחנה"** שאכל בקצינים שלהם, קרי בסנהדרין שלהם, שהם העדה.

(1) **"עדה"** באתב"ש: זקץ עולה 197
"בקצה" עולה 197

(2) **"המחנה"** באתב"ש: ציסטץ עולה 259
סנהדרין באתב"ש: חטצקגמט עולה 259

ועוד רמזים שגורל הסנהדרין, ע' זקנים, כמתאננים:

(1) **"ויהי העם כמתאננים רע באזני ה' וישמע ה'"**
ראש תיבות, אותיות: ו', ה', כ', ר', ב', י', ו', י' עולה 259
סנהדרין באתב"ש: חטצקגמט עולה 259

(2) **"העם כמתאננים רע באזני ה' וישמע ה' ויחר"**
ראש תיבות, אותיות: ה', כ', ר', ב', י', ו', י' עולה 259
סנהדרין באתב"ש: חטצקגמט עולה 259

(3) **"העם כמתאננים"**
באתב"ש: צזי ליאתטטמי עולה 616 ועוד 11 אותיות ועוד 2 מילים עולה 629
שבעים זקנים עולה 629

(4) **"העם כמתאננים"**
באתב"ש:
צזי ליאתטטמי
ראש וסוף תיבות, אותיות: צ'+י', ל'+י' עולה 140
ע' זקנים באתב"ש: ז' עדטמי עולה 140

(5) **"העם כמתאננים רע"**
באתב"ש:
צזי ליאתטטמי גז עולה 626 ועוד 3 מילים עולה 629
שבעים זקנים עולה 629

חז"ל פרשו שהאספסוף הם הערב רב (רש"י). ובמדרש דרשו **"והאספסוף התאו תאוה"**, **"והאספסוף אלו סנהדרין"**, קרי המילה **"והאספסוף"** חוזר גם על הסנהדרין. ורמזים:

(1) **"והאספסוף אשר בקרבו התאו תאוה וישבו יבכו גם"**
סוף תיבות, אותיות: ו', ו', ר', ו', ה', ו', ו', ס' עולה 349
הסנהדרין באתב"ש: צחטצקגמט עולה 349

(2) "והאספסף אשר בקרבו התאו תאוה"

באתב"ש :

פצתחוהו תבג שדגשף צאתפף אתפץ

סוף תיבות, אותיות : ו', ג', ה', ו', ז' עולה 259

סנהדרין באתב"ש : חטצקגמט עולה 259

* * * * *

"ותבער במ"

פרק י"א פסוק א':

"ותבער במ אש ה' ותאכל בקצה המחנה"

רש"י: "במוקצין שבהם לשפלות אלו ערב רב, רבי שמעון בן מנסיא אומר בקצינים שבהם ובגדולים"

(1) **"בקצה המחנה"** עולה 305

"במוקצין" עולה 302 ועוד 7 אותיות עולה 305

(2) **"ותאכל בקצה המחנה"** עולה 762

זה בקצינים שבהם ובגדולים עולה 762

יונתן בן עוזיאל: "ושציאת מן רשיעיא דבסייפי משריתא דבית דן"

(1) **"ותבער במ אש ה' ותאכל"**

סוף תיבות, אותיות: ר', ס', ש', ה', ל', עולה 575

במחנה דבית דן עולה 575

(2) **" ותבער במ אש ה' "**

באתב"ש:

פאשזג שי תב מנשץ

ראש וסוף תיבות, אותיות: פ'+ג', ש'+י', ת'+ב', מ'+ץ' עולה 925

רשעים בסוף מחנה דן עולה 925

* * * * *

רצו להתיר העריות

פרק י"א פסוק א' :

"ויהי העם כמתאננים רע באזני ה' וישמע ה' ויחר אפו ותבער במ אש ה' ותאכל בקצה המחנה"

"אפו ותבער במ", אותיות ברצף ו', ו', ת', ב', ע', ר', ב' עולה 686
עריות עולה 686

רמז שבגלל שרצו להתיר העריות לקו.

* * * * *

"התאו"

אחרי שבני ישראל נסעו מהר סיני עם הדגלים בפעם הראשונה ב20 לחודש אייר הערב רב, ובעקבותיהם בני ישראל, התחילו להתלונן. התלונות התחילו בדרך בתבערה וכמו שכתוב:

פרק י"א פסוק א':

"ויהי העם כמתאננים רע באזני ה' וישמע ה' ויחר אפו ותבער במ אש ה' ותאכל בקצה המחנה"

למרות שלא כתוב על מה היו מתאננים חז"ל אמרו (ראה כלי יקר), שהערב רב רצו להתיר לעצמם את העריות. ורמז לדבר:

"אפו ותבער במ", אותיות ברצף ו', ו', ת', ב', ע', ר', ב' עולה 686 עריות עולה 686

ואולי עוד:

"כמתאננים רע", "רע", אותיות ר', ע'

ר' – רצו

ע' – עריות

ואחרי זה, בחניתם בקברות התאוה, הערב רב המשיכו להתלונן והצטרפו אליהם גם בני ישראל:

פרק י"א פסוק ד':

"והאספסוף אשר בקרבו התאו תאוה וישבו ויבכו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלנו בשר"

ונראה מאוד תמוה.

במשך כמעט שנה שלימה (רש"י י', י"א - שכתב שבני ישראל חנו סביב הר סיני במשך שנה פחות 10 ימים), הם לא התלוננו, לא על העריות שאסרו להם, ולא על המן. למה עכשיו כאשר נסעו בפעם הראשונה מהר סיני הם התחילו להתלונן?

ונראה לי להגיד:

בעקבות הסמיכות של פרשת המתאננים, ופרשת המתאוים, לפרשת נסיעת הארון:

פרק י' פסוקים ל"ה – ל"ו:

"ויהי בנסע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך"

כל תלונותיהם היו על בסיס התורה, קרי לפרוק עול התורה מעל עצמם. וכמו שכתוב ברש"י על המילים "אשר נאכל במצרים חנם": "חנם מן המצוות (ספרי)"

ולמה דווקא עכשיו?

כי עכשיו הם התחילה לנסוע לכיוון ארץ ישראל, נסיעה של כמה ימים. ואז הם יכנסו לארץ ויצתרכו לכבוש את הארץ בכוח המלחמה. וגם יצתרכו לשמור (אחרי הכיבוש והחלוקה) עוד מצוות, כל המצוות התלויות בארץ (כמו: תרומות ומעשרות, חלה, בכורים, שמיטה, יובל ועוד).

ועל נסיעתם מהר חורב, אמרו חז"ל, שהם ברכו משם כי הם פחדו שיתן להם עוד מצוות.

ונוסיף לזה עוד שלערב רב לא היה קשר הדוק עם "ארץ חמדת אבות". כי הם לא מזרע האבות. אלא הם המון גרים שנצטרפו לבני ישראל בצאתם מארץ מצרים (רש"י).

הערב רב, "העם", היו "כמתאננים" - רמז שהם רצו להיות דומים לאונן שאסור לו ללמוד תורה והוא פטור מהמצוות.
"ותבער בם אש ה'" - כמידה כנגד מידה. הם רצו לפרוק עול התורה המכונה "אש דת למו", והם לקו באש.
"ותבער בם" כי רצו להפר "ודברתה בם", למוד התורה.
(ואולי גם רמז מהמילה "בם", אותיות: ב', ס', למילים 'בשר', 'מן'. שהם יכשלו מיד בדברים האלו)

והם חזרו והתלוננו על האוכל – על הבשר ועל המן.
פרק י"א פסוק ד':

"והאספסוף אשר בקרבו התאוות וישבו ויבכו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלו בשר"

פרק י"א פסוק ו':

"ועתה נפשנו יבשה אין כל בלתי אל המן עינינו"

על הבשר:

לפי המפרשים (רש"י), והמדרש (בהעלותך רבה) היה להם בשר, וזה היה רק עלילת דברים. כי כתוב ביציאת מצרים (שמות י"ב, ל"ח) "וגם ערב רב עלה אתם וצאן ובקר מקנה כבד מאד". ולפני כניסתם לארץ כתוב (במדבר ל"ב, א') "ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד".

ואולי רמז לזה מהמילה "בקרבו". נראה את המילה כצירוף של 2 מילים, 'בקר' 'בו'. "שהאספסוף אשר בקרבו" אשר היה 'בקר בו' (שהיה להם בקר), "התאוות תאוה". אז למה דווקא בקשו "בשר"?

בעל הטורים מסביר שבגלל שהם חששו שבכניסתם לכבוש את הארץ יצטרכו לעזוב מקניהם מאחור, מעבר הירדן מזרחה, הם אמרו "מי יאכלו בשר", קרי כאשר אנחנו במלחמה.
(אבל צריך עיון איך זה מסתדר עם העובדה שהם קבלו בשר עוף עכשיו לפני כניסתם לארץ).

לפי הכלי יקר המילה "בשר" רמז לרצונם שיתיר להם העריות.
ואולי עוד רמז לזה מהשימוש כאן במילה "תאוה" שמזכיר לנו חטא אדם הראשון שכתוב "וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תֵאָוָה הוּא לְעֵינַיִם". שם מדובר על עץ הדעת טוב ורע, קרי, על גלוי דעת, על תאוה, בנושא פרו ורבו.

אבל לפי הפשט הם רצו בשר ממש. כי במדבר לא היה להם לא בשר עוף ולא דגים. ואנו רואים שהם כן קבלו בסופו של דבר בשר עוף. ונראה שטענתם הייתה הגיונית, לבקש החסר להם. אז מה העלילה כאן?
ונראה להגיד:

התשובה נמצאה במילים "התאוות תאוה". שלמרות שהיה להם בשר צאן ובשר בקר, הם השתמשו בעובדה שאין להם בשר עוף ודגים כעלילה כדי לקבל בשר עוף ודגים שהכנתם ואכילתם כרוכות בפחות מצוות (עדיין עוף וחלב לא נאסר. ודגים לא צריכים

שחיטה). וגם רצו למלות תאוותם - באכילת גס בשר עוף ודגים. כי נראה שרצו לאכול יותר ממה שהגוף צריך לקיומו (פרק י"א פסוק ל"ב, "הממעט אסף עשרה חמרים וישטחו להם שטוח סביבות המחנה. והבשר עודנו בין שניהם טרם יכרת"). והם לא הסתפקו במה שנתן להם ה' בשר צאן, ובשר בקר, והמן, והבאר. וזה חלק מפריקת עול. כי אכילת יתר מרגילה את האדם לתאוות הגוף וגורם לביטול תורה.

על המן :

לפי חז"ל, הם לא רצו להיות כמו העניים המחכים כל יום למנת האוכל שלהם (וכמו שאמרו חז"ל "אינו דומה מי שיש פת בסלו למי שאין פת בסלו").

והם גם לא רצו שנתנת המן יהיה מותנה בעשייה או באי עשייה של המצוות. וגם זה חלק מרפיון הביטחון ומניסיון לפרוק עול.

ואסביר :

גוף האדם נהנה מאוכל בדרך : הטעם, הריח, המראה, והעיכול.

לפי חז"ל הם טעמו במן איזה טעם של אוכל שהם רצו וגם הריחו אותו ("לחם משנה", קרי 'משונה', שטעמו וריחו בשבת הייתה משונה ומשובח מביום חול). המן, 'לחם אבירים', ונספג כולו בגוף ולא מוציא שום פסולת, נאכל ומזין במאה האחוז.

רק דבר אחד היה שונה במן- מראהו. "המן כזרע גד לבן" –קרי, עגול ובצבע לבן (או שקוף, ראה רש"י). המן לא נראה כמו האוכל שהם התכוונו לאכול. אבל המן היה נקי (ירד על שכבת טל שכיסה את הארץ), והיה מעולה. אלא הם אמרו "אל המן עינינו". ונראה שהם התלוננו שהם לא רואים מה שהם אוכלים, הם רק רואים את המן כל הזמן, למרות שטועמים ומריחים דברים שונים. הם ראו בזה חיסרון במן.

(כמו שאמרו, במדבר כ"א, ה' - "ונפשנו קצה בלחם הקלקל", "הקלקל", לחם קל לעיכול. רש"י, 'אמרו עתיד המן הזה שיתפח במעינו כלום יש ילוד אשה המכניס ולא מוציא'). אבל זה היה דפקווא יתרון.

ונראה להגיד :

המן לימד אותם מוסר באכילה. המן לא קיבל מראה האוכל שאכלו, כי האדם צריך לאכול כדי לחיות ולא לחיות כדי לאכול. העיניים גורם ללב לחמוד. וזה מביא לתאוה ולאכילת יתר. ולפי חז"ל 'לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן' - המן נתן להם בדיוק מה שהם היו צריכים כדי ללמוד כל הזמן תורה, קרי כוח הגוף והמחשבה, וגוף נקי. וכל ניסיון להוסיף למן רק יקלקל פעולתו.

במישור הרמז :

הם חטאו ביציאתם לדרך (בפעם הראשונה) כאשר אספו (ניצוצות) התאוה (שהתממש אצלם) באוכל - בשר, ומן.

(המילה 'אסף' באתב"ש 'תחו' העולה 414. וכולל 3 האותיות והמילה עולה 418, למנין המילה 'התאוה')

וזה רמז בשימוש חוזר של צירוף האותיות א', ס', פ', פעמים רבות בפרשת בהעלותך, המראה על אסיפה של משהו.

וכמו שכתוב :

(י', כ"ה) : "ונסע דגל מחנה דן מאסף"

(י"א, ד') : "והאספסוף אשר בקרבו"

(י"א, ט"ז) : "אספה לי שבעים זקנים"

(י"א, כ"ב) : "אם את כל דגי הים יאסף להם"

(י"א, ל') : "ויאסף משה אל המחנה"

(י"א, ל"ב) : "ויאספו את השלוי"

(י"ב, ט"ו) : "עד האסף מרים"

וכל 'אסף' מוסיף על הקיים. ואם הקיים מתוקן כל צרכו, המוסיף גורע (במקום להוסיף מוריד). וכך במן – שהיה מתוקן כל צרכו לתזונת האדם בצד הטוב ביותר לצרכיו הגשמיים והרוחניים.

וידוע שבעולם הזה יש הרבה דברים שהם בגדר 'תאוה' לאדם. כל זמן שהוא לא מתאוה להם (שלא רוצה לאסוף אותם פנימה במידה הלא נכונה) הכול בסדר. אבל "האספסוף" "התאוה" לתאוה. הם היו צריכים להיות יותר זהירים ובמיוחד, ביציאתם לדרך, כי ידוע שביציאה לדרך יש סכנה, כי השטן מקטרג. 'השטן מקטרג', באתב"ש 'צבנט ידנגר' עולה 418 למנין "התאוה".

כלומר, רפיונם בביטחון, ורצונם לפרוק עול, ולדחות את הקץ (שלא יכנסו לארץ), ורצונם להיאסף בחזרה למצרים, התבטא אצלם במילים "התאוה תאוה".

זה התחיל במילה "התאוה", שרומז על המילה 'אסף', קרי על תשוקתם לאסוף תאוות, ונגמר כאשר הם 'נאספים' אל עמם - כאשר קברו את המתאווים 'בקברות התאוה'.

* * * * *

"והאספסף"

פרק י"א פסוק ד':

**"והאספסף אשר בקרבו התאוו תאוה וישבו ויבכו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלו
בשר"**

רש"י: "אלו ערב רב שנאספו אליהם בצאתם ממצרים"

"והאספסף אשר בקרבו" עולה 1103 ועוד 15 אותיות עולה 1118
והמה הערב רב שנאספו אליהם עולה 1118

* * * * *

תאוה של כבוד

כאשר בני ישראל התאוה תאוה ואמרו למשה רבנו **"מי יאכלנו בשר"**, משה רבנו אומר :
פרק י"א פסוק ד' :
"לא אוכל לבדי לשאת את כל העם הזה כי כבד ממני".

הראב"ע כותב שהתאוה היתה תאוה של הכבוד.

ואולי יש כאן רמז במילים **"כי כבד ממני"**. כי לא רק המשא והמחלוקות של העם כבד על משה, אלא גם התאוה של העם כבד, קרי בא מהכבד.

* * * * *

המן עגול

פרק י"א פסוק ז':

"והמן כזרע גד הוא ועינו כעין הבדלח"

רש"י: "עגול כגידא"

ההשוואה של המן לזרע גד זה לא במובן הצבע שלו אלא בצורה שלו (כי זרע הגד שחור, והמן לבן, ראה אבן עזרא). אבל בא להגיד שהמן היה עגול כזרע גד (רש"י).

ורמזים:

(1) **"והמן כזרע גד הוא"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: ו' + נ', כ' + ע', ג' + ד', ה' + א' עולה 159

עגולים עולה 159

(2) **"ועינו"** עולה 142 ועוד 5 אותיות עולה 147

עגול כגידא עולה 147

ועוד:

אמרו שהמן היה כמו אבנים טובות קטנות.

רש"י (על המילה "בדלח"): "שם אבן טובה"

ורמז:

"כזרע גד" עולה 34 ועוד אותיות ועוד 2 מילים עולה 312

אבנים קטנים עולה 312

ועוד:

הצבע של המן היה לבן (אבן עזרא) כמו הפנינה הבא מצדף הים. ולפי:

סד"ג (על המילה "הבדלח"): "לולו"

פירוש "לולו" זה פנינה, שבא מצדף בים.

"גד הוא ועינו כעין הבדלח" עולה 360 ועוד 19 אותיות עולה 379

פניני הצדף עולה 379

* * * * *

"את העם בכה"

פרק י"א פסוק י':

"וישמע משה את העם בכה למשפחתיו..."

ובפסוק י"א:

"...ולמה לא מציתי חן בעיניך לשום את משא כל העם הזה עלי"

ובפסוק י"ג:

"מאין לי בשר לתת לכל העם הזה..."

משה רבנו אמר **"העם הזה"** ולא את **"כל העם הזה"** כאשר הם בכו. ואולי יש רמז כאן למה שאמרו חז"ל שכולם לא התלוננו, אלה שנולדו במדבר לא התלוננו. אז הוא שמע חלק מהעם (**"העם הזה"**), הערב רב, ולא את כל העם, (**"כל העם הזה"**).

* * * * *

"וַיֹּאסֹף שִׁבְעִים אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל"

פרק י"א פסוק ט"ז :

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֲסֹפֶה לִּי שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָדַעְתָּ כִּי הֵם זִקְנֵי הָעָם וְשִׁטְרֵי וְלִקְחָתָם אֵת אֶהָל מוֹעֵד וְהִתִּיצְבוּ שָׁם עִמָּךְ"

כדי לאסוף שבעים זקנים מהעם, משה רבנו הלך מאוהל מועד אל עם, ולפי :

פרק י"א פסוק כ"ד :

"וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶל הָעָם אֵת דְּבָרֵי ה'"

אֲבָן עֲזָרָא : "וַיֵּצֵא מֵאֵהָל מוֹעֵד"

ומכוון שמספר 70 לא מתחלק בשווה ל-12 השבטים הוא עשה גורל. וכך מפורש :
רש"י (י"א, כ"ו) : "במבוררים שבהם לסנהדרין, ונכתבו כלם נקובים שמות ועל ידי גורל. לפי שהחשבון עולה לי"ב שבטים ששה ששה לכל שבט חוץ משני שבטים שאין מגיע אליהם אלא חמישה חמשה. אמר משה אין שבט שומע לי לפחות משבטו זקן אחד. מה עשה, נטל ע"ב פתקין וכתב על שבעים זקן ועל שנים חלק'. וברר מכל שבט ושבט ששה והיו ע"ב. אמר להם טלו פתקיכם מתוך קלפי. מי שעלה בידו זקן נתקדש. מי שעלה בידו חלק אמר לו : המקום לא חפץ בך"
(ויש אומרים שלקח 144 פתקים וכתב על 72 זקן ו-72 חלק'. ויש אומרים שלקח 74 פתקים וכתב על 72 זקן ו-2 חלק')

אחרי שבחר שבעים זקנים העמיד אותם סביב אוהל מועד, ולפי :

פרק י"א פסוק כ"ד :

"וַיֹּאסֹף שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי הָעָם וַיַּעֲמֵד אֹתָם סְבִיבֹת הָאֵהָל"

הענין ירד, וינח עליהם הרוח. נתן להם רוח מהרוח אשר למשה רבנו והם התחילו להתנבא. כתוב שנשארו שני אנשים במחנה, אלדד ומידד, ולפי :

פרק י"א פסוק כ"ו :

"וַיֵּשְׂאָרוּ שְׁנֵי אַנְשִׁים בַּמַּחֲנֶה שֵׁם הָאֶחָד אֱלֹדָד וְשֵׁם הַשֵּׁנִי מִידָד וַתֵּנַח עֲלֵהֶם הָרוּחַ וְהֵמָּה בִּכְתָבִים וְלֹא יָצְאוּ הָאֵהָלָה וַיִּתְנַבְּאוּ בַּמַּחֲנֶה"

ונשאלת השאלה (ראה הדעות בגמרא סנהדרין י"ז, א') :

האם אלדד ומידד היו חלק מהשבעים שנבחרו לצאת לאהל (השתתפו בגורל וזכו), או היו רק חלק מהשבעים ושתים שנבחרו להשתתף בגורל (והם פרשו לפני הגורל)?

יש אומרים (רשב"ם, רש"י) שאלדד ומידד היו חלק מהשבעים שנבחרו לצאת לאהל.

ויש אומרים (חזקוני, דעת רבי שמעון בסנהדרין י"ז, א') שהם היו מהשבעים ושנים שנבחרו לגורל אבל הלכו והטמינו את עצמם ולא באו לגורל.
חזקוני : "היתרים על השבעים...אף על פי שלא נבחרו בכלל השבעים הואיל והיו ראויין לכך לא הוכלמו ושרתה עליהם הרוח ונתנבאו"

ויש שאמרו שהם היו השנים שלא נבחרו מהשבעים ושנים, הם אלו שקבלו פתק חלק בגורל (עקידה, אנציקלופדיה יהודית).

ונראה לי שמה שכתוב 'לא נבחרו' זה שלא בגלל שנפסלו בגורל, כי כתוב על אלו שנפסלו "המקום לא חפץ בד", והם דווקא היו מרוצים.

בכלל מקרה, גם אם אלדד ומידד היו מהשבעים זקנים שנבחרו או אם רק חלק מהשבעים ושתים, כתוב שמה רבנו העמיד שבעים זקנים סביב האוהל.

ומשמעות הדבר –

אם הם היו מהשבעים שנבחרו (שהיו בגורל), ונשארו במחנה ולא יצאו, אז חסר ממספר שבעים שני אנשים (יש רק 68). ומשה רבנו היה צריך לאסוף עוד שני זקנים כדי להעמיד שבעים זקנים סביב האהל.

ואם הם היו רק חלק מהשבעים ושנים ופרשו לפני שעשו הגורל, יוצא שמהשבעים שכן זכו בהגרלה, 68 מהם היו אלה שהיו זוכים גם אם אלדד ומידד היו משתתפים בגורל.

סיכום הדברים: בכל מקרה, גם אם אלדד ומידד השתתפו בגורל, וגם אם לא השתתפו בגורל, אותם 68 זקנים (חוץ מאלדד ומידד) מהשבעים ושנים היו נבחרים.

אולי רמז לדבר:

(1) **"ויאסף שבעים איש מזקני העם"**

באתב"ש:

פמתחו בשזמי תמב יעדטם צזי

סוף תיבות, אותיות: ו', י', ב', ס', י' עולה 68

(2) **"שבעים איש מזקני העם"**

באתב"ש:

בשזמי תמב יעדטם צזי עולה 1041 ועוד 16 אותיות עולה 1057

ששים ושמונה עולה 1057

(3) **"והמה בכתבים ולא יצאו האהלה ויתנבאו במחנה"**

סוף תיבות, אותיות: ה', ס', א', ו', ה', ו', ה' עולה 68

העמיד 70 זקנים סביב האהל, אבל עקב פרישתם של אלדד ומידד 68 מהזקנים האלו היו מהשבעים שהיו ראויים לזכות הגורל לפני פרישתם של אלדד ומידד.

(ולא נראה להגיד ש 1 או 2 מה 68 נפסלו לטובת 2 החדשים שבאו במקום אלדד ומידד. כי אם 2 החדשים היו יותר ראויים הם כבר היו בגורל במקום 2 מה 68 האלו)

* * * * *

"מאין לי בשר"

פרק י"א פסוק י"ג:

"מאין לי בשר לתת לכל העם הזה כי יבכו עלי לאמר תנה לנו בשר ונאכלה"

אולי התנבא ולא ידע שהתנבא כאשר אמר "מאין לי בשר לתת לכל העם הזה" שהבשר שיקבלו יהיה בשר עוף, 'שלו', ולפי:

"מאין" עולה 101 ועוד המילה עולה 102

שלו באתב"ש: בכף עולה 102

זאת אומרת "מאין" זה הבשר שיהיה לתת להם, קרי, 'שלו'.

וגם רמז שזה יהיה מן הים:

"לכל העם הזה כי"

ראש וסוף תיבות, אותיות: ל'+ל', ה'+ס', ה'+ה', כ'+י' עולה 145

"מן הים" עולה 145

ועוד:

"מאין לי בשר לתת לכל העם הזה כי יבכו עלי לאמר"

באתב"ש:

יתמט כם שבג כאא כלך צזי צעץ לס משלף זכס כתיג

סוף תיבות, אותיות:

ט', ס', ג', א', ד', י', צ', ס', פ', ס', ג' עולה 336

שלו עולה 336

וגם:

"כי יבכו עלי לאמר תנה לנו בשר"

באתב"ש:

לם משלף זכס כתיג אטץ כטף שבג

סוף תיבות, אותיות: ס', פ', ס', ג', צ', פ', ג' עולה 336

שלו עולה 336

וגם:

"יבכו עלי לאמר תנה לנו בשר ונאכלה"

באתב"ש:

משלף זכס כתיג אטץ כטף שבג פטתלכץ

סוף תיבות, אותיות: פ', ס', ג', צ', פ', ג', צ' עולה 386

"שלוים" עולה 386

וגם:

"לתת לכל העם הזה כי יבכו"

באתב"ש:

כאא כלך צזי צעץ לס משלף

ראש וסוף תיבות, אותיות:

כ'+א', כ'+ד', צ'+י', צ'+ץ', ל'+ס', מ'+ף' עולה 531

"שלוים מן הים" עולה 531

וגם :

"לכל העם הזה כי יבכו עלי"

באתב"ש :

כלך צזי צעץ לס משלף זכס

ראש וסוף תיבות, אותיות :

כ'+ד', צ'+י', צ'+ץ', ל'+ס', מ'+ף', ז'+ס' עולה 557

"ויגז שלויס מן היס" עולה 557

וגם :

"לתת לכל העם הזה כי יבכו עלי"

באתב"ש :

כאא כלך צזי צעץ לס משלף זכס

עולה 1036 ועוד 21 אותיות ועוד 7 מילים עולה 1064

"שלויס מן היס ויטש על המחנה" עולה 1064

* * * * *

"והתיצבו שם עמד"

משה רבנו ביקש עזרה להנהיג את העם. ונאמר לו שיאסוף שבעים זקנים.

פרק י"א פסוק ט"ז

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֲסֹפֶה לִּי שְׁבָעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל...וְהִתִּיצְבוּ שָׁם עִמָּד"

רש"י (על המילים "והתיצבו שם עמד"): "כדי שיראו ישראל וינהגו בהם גדולה וכבוד"

וכתוב:

פרק י"א פסוק י"ז:

"וַאֲצַלְתִּי מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשָׁמַתִּי עֲלֵיהֶם וְנִשְׂאוּ אִתְּךָ בְּמִשָּׁא הָעָם"

ובמדרש נתנו משל:

בהעלותך רבה (ט"ו, כ"ה):

"למה הדבר דומה? למלך שהיה לו פרדס ושכר לתוכו שומר ונתן לו שכר שמירה. אחרי זמן אמר לו השומר איני יכול לשומרו כולו לבדי אלא הבא עוד אחרים שישמרו עמי. אמר לו המלך נתתי לך את הפרדס כולו לשומרו וכל הפירות שמירתן לך נתתי ועכשיו אתה אומר הבא לי עוד אחרים שישמרו עמי. הרעני מביא אחרים שישמרו עמך והוי יודע שאין אני נותן להם שכר שמירה משלי אלא מתוך שכר שנתתי לך משם הן נוטלין שכרן"

לפי זה נראה שמשה רבנו חסר משהו כאשר "ועצלתי מהרוח אשר עליך ושמתי עליהם".

אבל בהמשך המדרש כתוב "שמשלי אין נוטלין כלום אלא 'ואצלתי מן הרוח אשר עליך' ואף על פי כן משה לא חסר כלום...".

כלומר, שלמרות שבעים הזקנים קבלו רוח הנבואה ממשה רבנו, משה רבנו לא הפסיד שום דבר מרוח הקודש שלו. ומסבירים (דעת זקנים) שרוח דומה קצת להדלקת נר מנר.

וגם (אבן עזרא) כמו החכמה, "שאם תתן מחכמת ראובן לשמעון לא חסר חכמת ראובן" שכאשר מדליקים נר מנר, הנר הראשון לא חסר כלום. כאשר מעבירים חכמה מאדם לאדם לא חסר כלום למעביר.

ונשאלת השאלה:

למה התכוון המדרש שמשכר השומר משלם לאחרים? הלא השומר מפסיד משכרו. אלא צריכים להגיד שלמרות שרוח הקודש של משה רבנו לא נפגע, גדולתו כן נפגעה. כי עד עכשיו משה רבנו הנהיג לבד את העם ועכשיו הוא משתף עמו עוד אנשים. והם (לפי רש"י י"א, ט"ז) יקבלו 'גדולה וכבוד' מתוקף תפקידם. ונראה להגיד שזה בא על חשבון הגדולה של משה רבנו. כי הכבוד שנותנים העם למנהיגים עכשיו מפוצל בין משה רבנו ובין שבעים הזקנים.

"וינהגו בהם":

"גדולה וכבוד" עולה 86 ועוד 2 מילים עולה 88

מהגדולה עולה 88

שלך.

בגלל :

"והתיצבו" באתב"ש : **פצאמה שף** עולה 596 ועוד המילה עולה 597
שבעים הזקנים עם משה רבנו לשאת את העם, משה רבנו שילם :
מהגדולה באתב"ש : **יצרקפכץ** עולה 590 ועוד 7 אותיות עולה 597
שנתו לו העם.

ולמרות :

"ואצלתיו" באתב"ש : **פתהכאם** עולה 546 ועוד 6 אותיות ועוד המילה עולה 553
מן הרוח שעליך ושמתי עליהם, ולא הפסדת כלום מרוחך, אבל
מן גדולתך
תפסיד.

ועוד :

ביציאת מצרים כתוב (שמות י"ב, ל"ו) **"וינצלו את מצרים"**.
ופירש רש"י על המילה **"וינצלו"**, **"ורוקינו"**. ופירש רלב"ג על המילה **"וינצלו"**, **"הוא ענין
הפרשה והבדלה"**. כלומר מן הפרדה, שהפרידו זהב וכסף ושמלות מהמצריים.
ונראה שבמידה מסוימת על המילה **"וינצלו"** ועל המילה **"ואצלתיו"** שייך ענין של
העברה :
"וינצלו" — מדבר בענין גשמי, שמעביר דבר ממשי, חפץ (כמו זהב, כסף, שמלות).
"ואצלתיו" — מדבר בענין רוחני, שמעביר דבר לא ממשי (כמו רוח, כבוד, גדולה).
ולפיכך :
"ואצלתיו" — למרות שהעביר מהרוח של משה רבנו לזקנים, למשה רבנו לא היה חסר
כלום.
ואולי גם רמז שקצת מהאצילות (הכבוד והגדולה) שהיה למשה רבנו בעיני העם הועבר
לזקנים, ובגלל זה היה למשה רבנו קצת פחות גדולה וכבוד בעיני העם.

* * * * *

"ומצא להם"

פרק י"א פסוק כ"א :

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי הָעָם אֲשֶׁר אֲנִי בִקְרָבוֹ וְאַתָּה אַמַּרְתָּ בָשָׂר אֶתָּן לָהֶם וְאָכְלוּ חֹדֶשׁ יָמִים"
סְפֹרָנוּ: "וַיִּצְטַרֵּךְ רוֹב בָּשָׂר לְהַשְׁבִּיעֵם"

פרק י"א פסוק כ"ב :

"הֲצֹאֵן וּבִקֵּר יִשְׁחַט לָהֶם וּמִצָּא לָהֶם אִם אֶת כָּל דָּגֵי הַיָּם יֵאָסֵף לָהֶם וּמִצָּא לָהֶם"

ונשאלת השאלה :

למה בדיוק התכוון משה רבנו?
כי על פי הכתוב נראה שמשה רבנו אמר דברים קשים.

ומסביר הרמב"ן שזה דעת רבי עקיבא ואונקלוס.
והוא כותב: "ומדרשו של רבי עקיבא שאמר דברים כמשמען מי מספיק להם, הוא משמעות הכתוב באמת, והוא דעתו של אונקלוס"
והוא ממשיך ומסביר (שזה לא יתכן):
"אבל הענין בעצמו תמה כמו שאמר רבי שמעון, מי שכתוב בו 'בכל בתי נאמן הוא',
יאמר שאין המקום מספיק להם, ועוד כי כלם ראו נפלאות גדולות מזו.
ור"א תירץ כי משה היה חושב שלא יחדש ה' מופת כי אם להצדיק נביאו"

משה רבנו לא חשש ביכולת הכול יכול. אלא הוא חשש שלא יעשה נס גדול מסוג כזה לבני ישראל, וגם לא בזכות שבעים הזקנים (חזקוני - "על ידי אנשים מעט כשבעים נפש"..."לשש מאות אלף רגלי עד חודש ימים")
ובאמת (לפי שפרש הרמב"ן בעצמו) לא נעשתה להם 'נס' בשליו, אלא השליו בא להם בדרך הטבע אבל בכמויות גדולות.
(במדבר י"א, כ"ג: "עתה תראה היקרך דברי אם לא" - ורמז מהמילה "היקרך", לשון מקרה, בדרך הטבע, ולא בדרך הנס).

ועוד נשאלת השאלות :

- 1) למה הזכיר מספר בני ישראל ברמז ולא במדויק (הם היו 603500, והוא אמר 600,000 ראה רש"י)?
- 2) למה הוסיף המילים "אשר אנכי בקרבו"?

ונראה לי להגיד (במישור הרמז):

משה רבנו אמר כפי שאמר כדי לרמוז על איכות הגשמית והרוחנית של בני ישראל.
הוא הזכיר מספר בני ישראל ברמז "שש מאות אלף רגלי" ולא במדויק, כי המספר הזה הוא מספר שמראה על שלימות הקהל ואיכות מספרם.
ולרמז על כמותם החשובה של בני ישראל, קרי ס' ריבוא.
כי ס' ריבוא נגאלו ממצרים, וס' ריבוא עמדו בהר סיני וקבל התורה.
והוא המשיך להגיד "אשר אנכי בקרבו", לרמז על איכות הרוחנית של בני ישראל.
"אנכי בקרבו" - קרי יש "אנכי בקרבו", בתוך בני ישראל יש התורה. הם קבלו עשרת הדברים המתחיל במילה "אנכי", וזה בתוכם.
וידוע 'מי שרוחניותו גבוה יותר, יצרו גבוה יותר'.

ואולי מזה חשש משה רבנו. כי כאשר אנשים ברמה איכותית כזו רוצים לפרוק עול, קשה מאוד להוציא את תאוותם מלבם "כי הכול בידי שמים חוץ מיראת שמים"

וכמו שפירש הספורנו :
"איך יספיק זה להסיר תלונותם. מאחר שאינם שואלים בשר אלא כדי לנסות, כאמרו 'וינסו קל בלבבם' (תהילים ע"ח, י"ח), הלא אין ספק שכמו שניסו בזה ינסו במאכלים זולת זה לאין תכלית. ואתה לא תסיר את בחירתם כאמרם ז"ל 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים' "

משה רבנו חשש שמחמת זדון לבם לא ישביע את רצונם שום דבר.
(פרוש זה נמצא בחומש 'תורת חיים' של מוסד הרב קוק, על דברי הרס"ג פסוק כ"א, כ"ב - " והנה מחמת התעללותם והתלוננותם, הצאן ובקר וגוי ")
ולפי זה יהיה מאוד קשה להוציא תאוותם מלבם.

זה אולי רמזו בשימוש חוזר של צירוף האותיות **צ, א, א'** (המילה 'צא') פעמים רבות בפרשת בהעלותך, הרמזו על הוצאה של משהו.
וכמו שכתוב :

(י, י"ז) : "ואצלתי מן הרוח אשר עליך"
(י"א, כ) : "עד אשר יצא מאפכם"
(י"א, כ"ב) : "הצאן ובקר ישחט להם"
(י"א, כ"ב) : "ומצא להם"
(י"א, כ"ד) : "ויצא משה אל העם"
(י"א, כ"ה) : "ויאצל מן הרוח"
(י"א, כ"ו) : "ולא יצאו האהלה"
(י"ב, ד') : "צאו שלשתם"
(י"ב, ה') : "ויצאו שלשתם"
(י"ב, ד') : "ויצאו שניהם"
(י"ב, ד') : "אשר בצאתו מרחם אמו"

ומשה רבנו קבל תשובה (י"א, כ"ג) :
"**היד ה' תקצר**"

ספורנו : "מלמצוא דרך שימאסו כל מאכל תאוה כאמרו 'עד שיצא מאפכם' (לעל פסוק כ')"
במדבר פרק י"א פסוק י"ג :

"**עתה תראה היקרד דברי אם לא**"

ספורנו : "תראה שיקרה זה שיאכלו מן הבשר בהמשכם בבחירתם אחר תענוג עד שיצא מאפם וימאסו בו, מבלי שאסיר בחירתם כלל, כי אמנם יוכלו לשוב בתשובה מאהבה ומיראה אם תרצו..."

קרי, הבשר שאתן להם "יצא מאפם" ויהיה להם לזרא. ובזה גם יצא מהם תאוותם.
(ואולי רמז מהמילה "היקרד", 'האיך יקרר כולם'.
כי אצל עמלק כתוב : "אשר קרד בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריך". וכותב רש"י על המילה 'קרד' – "לשון קור וחום, צננך והפשירך מרתיחתך, שהיו כל האומות יראים להלחם בכם ובא זה והתחיל והראה מקום לאחרים". ואולי כאן בדומה, שיקרר כולם מרתיחת תאוותם).
כי יותר מדי של דבר טוב יכול להיות רע.
ובמקרה הזה יותר מדי בשר שליו הפך להיות רע לתאוה שלהם.
וככה קרה :
פרק י"א פסוק ל"א :
"**ויגז שלום מן הים ויטש על המחנה**"

"שלוים מן הים", ראש תיבות, אותיות : **ש', מ', ה',** אותיות המילה **'משה'**.
אולי רמז למשה למה שנאמר לו **"עתה תראה היקרך דברי אם לא"**. עכשיו שבא
שלוים, בשר מהים שהיה להם גם טעם בשר וגם טעם דג (לספק להם מה שאמרו **"מי יאכלנו**
בשר", **"זכרנו את הדגה"**), ובאופן טבעי, ובכמויות עצומות, **"אתה תראה"** שבגלל תאוותם
ימאסו מהם.

ועוד רמזים לרעיון הזה מהפסוק :

פרק י"א פסוק כ' :

"עד חדש ימים עד אשר יצא מאפכם והיה לכם לזרא יען כי מאסתם את ה' אשר

בקרבתכם..."

(לשים לב, המילה 'תאוה' כתוב בתורה 'תאוה')

(1) **"מאפכם והיה לכם לזרא"** עולה 535

יוציא תאוה עולה 535

(2) **"חדש ימים"** עולה 412

"תאוה" עולה 412

(3) **"אשר יצא"** עולה 602 ועוד 2 מילים עולה 604

יצא מהם תאוה עולה 604

(4) **"ימים עד אשר יצא"**

באתב"ש :

מימי זק תבג מהת

סוף תיבות, אותיות : **י', ק', ג', ת',** עולה 513

יצא תאוה עולה 513

(5) **"עד אשר יצא מאפכם"**

באתב"ש :

זק תבג מהת יתולי

סוף תיבות, אותיות : **ק', ג', ת', י',** עולה 513

יצא תאוה עולה 513

(6) **"לכם לזרא יען"**

באתב"ש :

כלי כעגת מזט עולה 609

יצא מהם התאוה עולה 609

* * * * *

בשר שלו

פרק י"א פסוק כ"ב:

"הצאן ובקר ישחט להם ומצא להם אם את כל דגי הים יאסף להם ומצא להם"

נשאלת השאלה: למה הזכיר רק בשר צאן ובקר ובשר דג ולא הזכיר בשר עוף?
ואולי אפשר לתרץ:

מבחינת איכות בשר צאן ובקר זה המעולה.
מבחינת כמות בשר דג זאת הכמות הגדולה ביותר בעולם.
אם הבעיה שלהם חוסר איכות באוכל, נותנים בשר צאן ובקר.
אם הבעיה שלהם חוסר כמות באוכל, נותנים להם בשר דג.
בשר עוף לא המעולה ולא המרובה בבשר, אז לא הזכיר.

פרק י"א פסוק ל"א:

**"ורוח נסע מאת ה' ויגז שלוים מן הים ויטש על המחנה כדרך יום כה וכדרך יום כה
סביבות המחנה וכאמתיים על פני הארץ"**

פרק י"א פסוק ל"ב:

"...הממעית אסף עשרה חמרים וישטחו להם שטוח סביבות המחנה"

ובסוף ה' נתן להם בשר עוף, בשר שלו.
והם ראו שכל הטענות של חוסר בשר לא היו העיקר, כי הם אכלו את השלו בתאבון.
השלו היה טעים וגם מספיק, עד שיצא להם מהאף.
הבעיה לא היתה איכות או כמות האוכל. כי אם היה חסר להם, או לא טוב להם, היו
ממשיכים להתלונן, והם הפסיקו להתלונן אחרי שקבלו את השלו. אלא עיקר תלונתם
היתה (ולא בצדק) של הערב רב, שאמרו:

פרק י"א פסוקים ד'-ה':

**"והאספסף אשר בקרבו התאוו תאוה וישבו ויבכו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלנו
בשר. זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם את הקשאים ואת האבטחים ואת
החציר ואת הבצלים ואת השומים"**

ועיקר תלונתם היתה:

פרק י"א פסוק כ':

"...ותבכו לפניו לאמר למה זה יצאנו ממצרים"

* * * * *

"וישארו שני אנשים במחנה"

פרק י"א פסוק כ"ו :

"וישארו שני אנשים במחנה שם האחד אלדד ושם השני מידד"

פרק י"א פסוק כ"ז :

"ויגד למשה אלדד ומידד מתנבאים במחנה"

אלדד ומידד נשארו במחנה ומתנבאים, וזה שבחם :

רש"י : "(ספרי) מאותן שנבחרו, אמרו אין אנו כדין לגדולה זו"

והם פרשו, ולפי :

סנהדרין (י"ז, א') : "רבי שמעון אומר במחנה נשתיירו בשעה שאמר לו הקב"ה למשה אספה לי שבעים איש אמרו אלדד ומידד אין אנו ראויין לאותה גדולה אמר הקב"ה הואיל ומיעטתם עצמכם הריני מוסיף גדולה על גדולתכם ומה גדולה הוסיף להם שהנביאים כולן נתנבאו ופסקו והם נתנבאו ולא פסקו ומה נבואה נתנבאו אמרו משה מת יהושע מכניס את ישראל לארץ אבא חנין אומר משום רבי אליעזר על עסקי שליו הן מתנבאים עלי שליו עלי שליו רב נחמן אמר על עסקי גוג ומגוג היו מתנבאין"

ונשאלת השאלה :

אם הם כי לא רצו לעלות למשרה של שררה וכבוד בציבור ופרשו אחרי ההגדרה, למה חיכו להגדרה ולא אמרו את זה מיד כאשר משה רבנו התחיל לאסוף 72 זקנים לערוך את ההגדרה?

אולי נשארו לעבור את ההגדרה כדי לא לסרב, ולענות לבקשת משה רבנו ונשיאי שבטם. או, אולי בגלל שהיו ענווים מאוד חשבו שיפסלו בהגדרה ואז לא יצטרכו לפרוש מעצמם.

ולפי האמרה של חז"ל, 'הבורח מהכבוד הכבוד משיגו', בגלל שמיעטו את עצמם וברכו מהכבוד, הם זכו שהכבוד ישיג אותם, וינח עליהם הרוח בתוך המחנה (ראה יונתן בן עוזיאל י"א, כ"ו). ובניגוד לאחרים הם קבלו רוח נבואה מהקב"ה ולא מהרוח שהיה על משה רבנו. הם זכו לדברים שיתר השבטים לא זכו להם, והם :

בהעלותך רבה ט"ו, י"ט : "אלדד ומידד היו שם ומיעטו עצמם. אין אנו כדי להיות במינוי הזקנים. ועל שמיעטו עצמן נמצאו יתרים על הזקנים ה' דברים. זקנים לא נתנבאו אלא למחר... אבל אלו נתנבאו על מה שעתיד בסוף מ' שנה... מה היו מתנבאים, יש אומרים על מפלתו של גוג, ויש אומרים מת משה ויהושע מכניס את ישראל לארץ"

ואם נבואתם מורה על שבחם למה אמר יהושע "כלאם", ולפי :

פרק י"א פסוק כ"ח :

"ויען יהושע בן נון משרת משה מבחריו ויאמר אדני משה כלאם"

אלא צריך להגיד לפי :

רמב"ן (על המילה "כלאם") : "כי אולי רוח הוא שקר בפייהם או רוח רעה מבעתם, והנה

צריכים לשומם בבית בכלא כאיש משוגע ומתנבא"

עקידה: "נראה שהם היו השנים שפתקיהם היו חלקים ולא נבחרו. ומספר זאת להודיענו שאף שבשעה שמודיע גנותן לא קשה כלל למצא מיד ע' איש שתשרה עליהם שכינה, וגם ענוים כאלדד ומידד"

דרשות הר"ן: " כי ראה יהושע שהם חולקים על הכוונה הא-לוקית הזאת, כי עושים ראש לעצמם ורוצים להינבא מרוח מיוחדת ובסגנון מיוחד, ויוכל להמשיך מזה רוע סדר וקלקול הנהגה, וביקש לשימם בכלא. אך יהושע טעה בזה כי הנבואה באה להם דוקא מצד ענוותנותם. ולדברי האומר שאלדד ומידד נשתירו בקלפי, הנה היו 'מתנבאים', רוצה לומר משתדלים להשיג נבואה בכל זאת, ומפני זה אמר יהושע 'כלאם', שהיו מתחזקים לחלוק על הרצון הא-לוקי. ועוד שחשדם שאינם רוצים רק נבואה בלבד כדי להשתרר על הציבור וראוי להענישם שיהיו דוקא משועבדים תחת הציבור בכלא"

ונראה לי להגיד שיותר נראה שאלדד ומידד פרשו לפני שעשו הגורל. ואסביר:
בסנה משה רבנו, שהיה העניו מכל אדם (ולא רצה שררה וכבוד), סירב במשך שבוע ימים לקבל על עצמו את השליחות להוציא בני ישראל ממצרים. ושם כתוב:
שמות פרק ד' פסוק י"ד: "ויחר אף ה' במשה"
ורושם מזה נשאר, והכהנה הגדולה הועבר לאהרון אחיו.

וכאן כאשר אלדד ומידד סירבו לקבל על עצמם שליחות שכרוך בה שררה וכבוד הדבר נחשב להם לזכות (ולא כמי שמסרב לבצע שליחות).

ונראה לי להגיד שהמקרים לא דומים.
מעבר לעניין שבסנה ה' בא ודיבר עם משה רבנו, וכאן לא היה דיבור עם אלדד ומידד. בסנה, משה רבנו כבר נבחר להיות המשיח, וה' בא אליו לשלוח אותו להוציא את בני ישראל ממצרים.

אבל כאן אלדד ומידד כנראה עדיין לא נבחרו (רק היו ראויים להיבחר).
הם כנראה לא השתתפו בגורל ואז לא סירבו לשליחות לשאת בעול עם משה רבנו. ומיתוך מעשיהם, שפרשו לפני הגורל, ענוותנותם התגלה והם זכו לכבוד ושררה.

(ושמעתי שפרשו לפני הגורל כדי לחוס על כבודם של יתר הזקנים שנבחרו להיות בגורל. וכדי שלא יהיה צורך לפסול 2 מהזקנים בגורל. כי אחרי שפרשו נשארו בדיוק 70)

כל עניין של הגורל לא כתוב בכתב ורק מובא בגמרא ובמדרשים.
(ואם היה עוד גורל להשלים המספר לשבעים עקב פרישתם של אלדד ומידד זה לא כתוב בכתב וגם לא כתוב במדרשים)

ורמזים שכדי לבחור ע' זקנים אסף ע"ב זקנים ועשה גורל בקלפי עם ע"ב פתקין :

(1) "ויאמר ה' אל משה אספה"

עולה 805 ועוד 18 אותיות ועוד 5 מילים עולה 828
שבעים ושנים עולה 828

(2) "ה' אל משה אספה לי שבעים איש מזקני ישראל אשר ידעת כי הם זקני" ראש וסוף תיבות, אותיות :

י'+ה', א'+ל', מ'+ה', א'+ה', ל'+י', ש'+ס', א'+ש', מ'+י' עולה 828
שבעים ושנים עולה 828

(3) "אל משה אספה לי"

ראש תיבות, אותיות : א', מ', א', ל' עולה 72

(4) "ויאמר ה' אל משה אספה"

עולה 805 ועוד 18 אותיות ועוד 5 מילים עולה 828
שבעים ושנים עולה 828

(5) "ה' אל משה אספה לי שבעים איש מזקני ישראל אשר ידעת כי הם זקני" ראש וסוף תיבות, אותיות :

י'+ה', א'+ל', מ'+ה', א'+ה', ל'+י', ש'+ס', א'+ש', מ'+י' עולה 828
שבעים ושנים עולה 828

(6) "משה אספה לי"

באתב"ש :

יבץ תחוצ כס

סוף תיבות, אותיות : י', ח', י', ס' עולה 220
קלפי עולה 220

(7) "שבעים איש"

באתב"ש :

בשזמי תמב עולה 801

נטל ע"ב פתקין עולה 801

(8) "שבעים איש מזקני ישראל"

באתב"ש :

בשזמי תמב יעדטם מבגתך

סוף תיבות, אותיות : י', ב', ס', ד' עולה 72

(9) "אשר ידעת כי הם"

באתב"ש :

תבג מקזא לס צי

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ת'+ג', מ'+א', ל'+ס', צ'+י' עולה 614

עשה גורל עולה 614

* * * * *

"אלדד ומידד מתנבאים"

פרק י"א פסוק כ"ז :

"וירץ הנער ויגד למשה ויאמר אלדד ומידד מתנבאים במחנה"

יונתן בן עוזיאל מפרש שאלדד ניבא שמשה מת יהושע מכניס.

משה מת יהושע מכניס, ראש תיבות, אותיות : מ', מ', י', ס' המילה ממים.

אולי יש כאן עוד רמז שעל ידי מים תבוא תקלה למשה רבנו.

ועוד :

רש"י : "י"א גרשום בן משה היה"

גם המדרש (בהעלותך רבה) וגם רש"י כותבים שהנער שבא להגיד למשה רבנו היה בנו גרשום.

שים לב : גרשום כתוב בתורה חסר 'גרשם', ולפי :

שמות פרק י"ח פסוק ג' :

"ושם האחד גרשם"

ורמז"ם :

- (1) "ויאמר אלדד ומידד מתנבאים" עולה 93 ועוד 4 מילים עולה 907
"ושם האחד גרשם" עולה 907

- (2) "מתנבאים" עולה 543

גרשם עולה 543

גרשם בן משה רבנו הוא זה שאמר "מתנבאים".

- (3) "אלדד ומידד מתנבאים" עולה 646 ועוד 16 אותיות ועוד 3 מילים עולה 665
בנו גרשום הגיד לו עולה 665

- (4) "וירץ הנער ויגד למשה ויאמר אלדד ומידד"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ו'+ח', ה'+ר', ו'+ד', ל'+ה', ו'+ר', א'+ד', ו'+ד' עולה 567

זהו גרשום עולה 567

(5) "הנער ויגד למשה ויאמר אלדד"

באתב"ש :

צטזג פמרק כיבץ פמתיג תכקק

ראש וסוף תיבות, אותיות :

צ' + ג', פ' + ק', כ' + ץ', פ' + ג', ת' + ק' עולה 966

966 עולה "גרשום בן משה היה"

ועוד :

לפי תרגום יונתן בן עוזיאל ופירוש רש"י, אלדד ומידד ניבאו שמשה מת ויהושע מכניס לארץ ישראל. ראה בעל הטורים שמביא רמזים לזה מהמילה 'מתנבאים'.

ואולי עוד רמזים מסוג זה :

"מתנבאים", אותיות : מ', ת', נ', ב', א', י', ס'

מ', ת' – מת

נ' – נביא

ב' – במדבר

א' – ארצה

י' – יהושע

ס' – מכניס

מת נביא במדבר ארצה יהושע מכניס

וגם :

מ', ת' – מת

נ' – נשיקה

ב' – בגיא

א' – ארצה

י' – יהושע

ס' – מכניס

מת נשיקה בגי ארצה יהושע מכניס

וגם :

מ' – משה

ת' – תם

נ' – נטמן

ב' – בגיא

א' – אז

י' – יהושע

ס' – מכניס

משה תם נטמן בגיא אז יהושע מכניס

* * * * *

"וירץ הנער ויגד"

פרק י"א פסוק כ"ז:

"וירץ הנער ויגד למשה ויאמר אלדד ומידד מתנבאים במחנה"

רש"י: "יש אומרים גרשום בן משה היה"

אבל עזרא: "בה"א, הוא הנודע לשרת משה חוץ מיהושע, כי שרות יהושע איננו כשרות כל נער"

ורמז לדברי רש"י:

"הנער ויגד"

ראש וסוף תיבות, אותיות: ה'+ר', ו'+ד' עולה 215

גרשם באתב"ש: **רגבי** עולה 215

השם גרשום כתוב בתורה חסר "גרשם":

שמות פרק י"ח פסוק ג': "ושם האחד גרשם"

ועוד:

יש אומרים (ראה זקנים מבעלי התוספות) שאלדד ומידד היו אחים של משה רבנו מצד האב מעמרם, אבל לא מצד האם.

"אלדד ומידד מתנבאים במחנה" עולה 751 ועוד 4 מילים עולה 755

אחים של משה היו עולה 755

וגם יש להם קשר נומירית למשה רבנו:

"אלדד ומידד" עולה 103

"משה" באתב"ש: **יבץ** עולה 102 ועוד המילה עולה 103

ועוד, אומרים שהם התנבאו:

או על 'משה' ('משה מת יהושע מכניס) או על 'גוג' (על מלחמת גוג ומגוג) או על 'שלו' (על עסקי שלו).

"וירץ הנער ויגד למשה ויאמר אלדד ומידד מתנבאים במחנה"

ראש תיבות, אותיות: ו', ה', ו', ל', ו', א', ו', מ', ב' עולה 102

שלו באתב"ש: **בכף** עולה 102

משה באתב"ש: **יבץ** עולה 102

וגם:

"וירץ הנער ויגד למשה ויאמר אלדד ומידד"

סוף תיבות, אותיות: צ', ר', ד', ה', ר', ד', ד' עולה 507

על גוג באתב"ש: **זך רפר** עולה 507

וגם:

"אלדד ומידד" עולה 103 ועוד 9 אותיות עולה 112

על גוג עולה 112

וגם:

"בכתובים" עולה 480

גוג באתב"ש: **רפר** עולה 480

וגם :

"למשה ויאמר אלדד ומידד מתנבאים"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ל'+ה', ו'+ר', א'+ד', ו'+ד', מ'+ס' עולה 336

שלו עולה 336

וגם :

"למשה ויאמר אלדד ומידד מתנבאים במחנה"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ל'+ה', ו'+ר', א'+ד', ו'+ד', מ'+ס', ב'+ה' עולה 343

משה, גוג, שלו ראש תיבות, אותיות: מ', ג', ש' עולה 343

הם "מתנבאים במחנה". המילה "במחנה" אולי לא רק אפוא הם מתנבאים אלא אולי

גם רמוז בזה על מה הם מתנבאים, קרי, על עניין הקשור למחנה :

"במחנה"— על העתיד, בדבר הקשור למחנה ישראל ולמשה רבנו.

'משה מת ויהושע מכניס את (מחנה) ישראל לארץ' :

"במחנה" עולה 105

"משה" באתב"ש : יבץ עולה 102 ועוד 3 אותיות עולה 105

* * * * *

"האשה הכשית"

רק י"ב פסוק א' :

"...על אדות האשה הכשית אשר לקח כי אשה כשית לקח"

רש"י : "על אודות גירושיה"

שפתי חכמים : "...פ' על אודות הפרשתה שפירש בעלה ממנה ומקרא קצר הוא"

(1) "על אדות האשה" עולה 822 ועוד 10 אותיות עולה 832

עולה 832 פירש בעלה ממנה

(2) "אשר לקח כי אשה "

באתב"ש :

תבג כדס לס תבץ עולה 1051

על אודות גירושיה עולה 1051

(3) "האשה הכשית אשר לקח כי אשה כשית"

ראש וסוף תיבות אותיות :

ה'+ה', ה'+ת', א'+ר', ל'+ח', כ'+י', א'+ה', כ'+ת' עולה 1110

הכשית צפרה עולה 1110

(4) "אשר לקח כי אשה כשית" עולה 1705

על אודות שגירש צפרה עולה 1705

* * * * *

"בכל ביתי נעמן הוא"

במדבר פרק י"ב פסוק ז :
"לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא"

"וידבר במשה", קשה הדבר. ואמרו :
" גם בנו דיבר ה' " איך אפשר להשוות למעלה של משה רבנו
הלא לא רק דיבר ה' עם משה רבנו **"פה אל פה"**, אלא גם משה רבנו עלה למרום ושהה
שם 40 יום ו40 לילה (ג' פעמים), והיה כמו מלאך.
משה רבנו עלה למרום ושם היה בנוכחות המלאכים.
הוא הורשה להיכנס למעלה למקום שרק מלאכים נמצאים.
משה רבנו היה כמו מלאך למעלה ואיש למטה.
ורמז :
"בכל ביתי נאמן הוא" סוף תיבות, אותיות : **ל', י', ו', א'** עולה **91** למנין המילה
'מלאך'.

* * * * *

”רפה נא לה”

משה רבנו ביקש על מרים אחותו :

פרק י”ב פסוק י”ג :

”א-ל נא רפא נא לה”

לא ביקש 'רפא נא אותה' אלא 'רפא נא לה'
לא רק שהמילה "לה" יותר קצרה, וצריך לקצר בבקשה, אלא אולי גם בגלל שהמילה
"לה" ראשי תיבות הרומז על החטא :

”לה”, אותיות : ל', ה'

ל' – לשון

ה' – הרע

ועוד :

יש בבקשה 11 אותיות ו 5 מילים סה"כ 16, העולה למנין המילה 'צרעת' באתב"ש
(הגזא).

הבקשה מכוון היטב לרפות מחלת **צרעת** שנגרמה על ידי **לשון הרע**.
(וכמו שאמרו חז"ל : 'מצורע' מוציא שם רע)

ועד שהייתה רפואת הנפש ורפואת הגוף, שבעה ימים, העם לא נסע :
ורמז : במילים **”רפא נא”** יש 5 אותיות, 2 מילים, עולה למנין 7 (הרפואה אחרי שבעה
ימים).

”רפא נא” עולה 332

”והעם לא נסע” עולה 332

* * * * *

שעה קלה ומידה טובה

פרק י"ב פסוקים ט"ו-ט"ז :

"ותסגר מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא נסע עד האסף מרים ואחר נסעו העם מחצרות ויחנו במדבר פארן"

רש"י: "זה כבוד חלק לה המקום בשביל שעה אחת שנתעכבה למשה כשהושלך ליאור שנאמר: 'ותתצב אחת מרחק' לדעה מה יעשה לו (שמות ב', ד')"

וגם כתוב, שמרים חיכתה, שעה אחת שהיא שעה קלה, שזה 20 דקות.
ורמזים:

(1) **"עד האסף מרים"** עולה 510
שעה קלה עולה 510

(2) **"עד האסף מרים ואחר נסעו העם מחצרות"** עולה 1770
"ותתצב אחת מרחק לדעה" עולה 1770

(3) **"ותסגר מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם"**
עולה 2229 ועוד 7 מילים עולה 2236
"ותתצב אחת מרחק לדעה מה יעשה לו" עולה 2236

(4) **"לא נסע עד האסף מרים ואחר"**
באתב"ש :
כת טחז זק צתחו יגמי פתסג עולה 1661
"ותתצב אחת מרחק" עולה 1661

(5) **"נסעו העם מחצרות ויחנו במדבר פארן"**
באתב"ש :
טחזף צזי יסהגפא פמסטף שיקשג ותגט עולה 1770
"ותתצב אחת מרחק לדעה" עולה 1770

(6) **"ותסגר מרים מחוץ"**
באתב"ש :
פאחרג יגמי יספה עולה 510
שעה קלה עולה 510

(7) "ותסגר מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא נסע עד האסף מרים ואחר נסעו העם מחצרות" באתב"ש : פאחרג יגמי יספה כיסטץ בשזא מימי פצזי כת טחז זק צתחו יגמי פתסג טחזף צזי יסהגפא ראש וסוף תיבות, אותיות : פ'+ג', י'+י', י'+ה', כ'+ץ', ב'+א', מ'+י', פ'+י', כ'+ת', ט'+ז', ז'+ק', צ'+ו', י'+י', פ'+ג', ט'+ף', צ'+י', י'+א' עולה 1313 "ותתצב אחתו" עולה 1313

(8) "לא נסע עד האסף מרים ואחר" באתב"ש : כת טחז זק צתחו יגמי פתסג עולה 1661 "ותתצב אחתו מרחק" עולה 1661

(9) "למחנה שבעת" באתב"ש : כיסטץ בשזא עולה 499 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה 510 שעה קלה עולה 510

(10) "שבעת ימים והעם לא נסע עד האסף מרים ואחר" באתב"ש : בשזא מימי פצזי כת טחז זק צתחו יגמי פתסג ראש וסוף תיבות, אותיות : ב'+א', מ'+י', פ'+י', כ'+ת', ט'+ז', ז'+ק', צ'+ו', י'+י', פ'+ג' עולה 885 פי חמש מאות עולה 885

ועוג : אמרו חז"ל, רואים מי זה : תוספתא סוטה (ד', א') : 'מידה טובה גדולה פי חמש מאות ממידה רעה' מרים חיכתה למשה רבנו שעה אחת (שעה קלה, ויש אומרים 20 דקות) והעם חיכו לה שבוע. ואולי החישוב : שבוע זה 7 ימים. בכל יום יש 24 שעות ו60 דקות בכל שעה, 10080 דקות חיכו למרים. כי 10,080 בערך פי 500 מ20 (20.16=10080/500).

ורמזים : (1) "ואחר נסעו העם מחצרות ויחנו" עולה 1340 מידה טובה פי חמש מאות ממידה רעה עולה 1340

(2) "והעם לא נסע עד האסף מרים ואחר נסעו העם"
עולה 1358 ועוד 30 אותיות
עולה 1388
'מידה טובה גדולה פי חמש מאות ממידה רעה' עולה 1388

(3) "האסף מרים ואחר נסעו העם"
באתב"ש :
צתחו יגמי פתסג טחזף צזי עולה 1321 ועוד 19 אותיות עולה 1340
מידה טובה פי חמש מאות ממידה רעה עולה 1340

(4) "האסף מרים ואחר נסעו העם"
באתב"ש :
צתחו יגמי פתסג טחזף צזי עולה 1321 ועוד 19 אותיות עולה 1340
מידה טובה פי חמש מאות ממידה רעה עולה 1340

* * * * *

מידה טובה מרובה

כאשר משה רבנו היה בתיבה בים סוף עמדה אחותו מרים "לדעה מה יעשה לו" כמו שכתוב:

שמות פרק ב' פסוק ד':

"ותצב אחתו הרחק לדעה מה יעשה לו"

כאשר מרים נסגרה לשבוע ימים מחוץ למחנה (אחרי שדברה באחיה משה) כמו שכתוב: במדבר פרק י"ב פסוק ט"ו:

"ותסגר מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא נסע עד האסף מרים"

בני ישראל לא נסעו וחיכו לה לחזור לתוך המחנה.

רש"י (במדבר י"ב, ט"ו): "זה כבוד חלק לה המקום בשביל שעה אחת שנתעכב' למשה כשהושלך ליאור שנא' 'ותצב אחתו מרחק וגו' "

חז"ל אמרו שבגלל שמרים חיכתה למשה על הים שעה אחת (או שעה קלה), 600,000 מבני ישראל חיכו לה שבוע ימים (בזמן הסגרתה מחוץ למחנה) ולא נסעו. ועל זה מביאים המימרא של חז"ל:

גמרא יומא (ע"ו, א'), סוטה (י"א, א'), סנהדרין (ק', א'): **"מידה טובה מרובה ממידת פורענות"** ולפי עוד גרסאות:

"מידה טובה מרובה ממידת רעה"

"מרובה מדת הטוב ממדת הפורענות"

רש"י (שמות לד, ז): **"מרובה מדת הטוב ממדת הפורענות על אחת מחמש מאות"**

שפתי חכמים (על הפסוק במדבר י"ב, ט"ו):

"ויוש לפרש משום מידה טובה מרובה ממדת פורענות אחת מחמש מאות ה"נ היא המתניה למשה שליש של שעה ונשתלם לה 500 שלישיות שעות"

ורמזים לדבר:

"מרובה מדת הטוב ממדת הפורענות על אחת מחמש מאות"

כאשר מרים חיכתה למשה כתוב "לדעה":

"מה יעשה לו", ראש תיבות, אותיות: מ', י', ל', המילה 'מיל'.

רמז שחיכתה לו זמן הולכת 'מיל' (שזה בערך שליש שעה).

וכאשר בני ישראל לא נסעו הם חיכו למרים זמן השווה להולכת 500 מיל (פי חמש מאות).

(1) **"מרים מחוץ למחנה"** עולה 567 ועוד 13 אותיות עולה **580**

ת"ק מיל עולה **580**

שמרים הייתה מחוץ למחנה זמן השווה ל-500 מיל.

(2) **"נסע עד האסף"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: נ'+ע', ע'+ד', ה'+ף', עולה **279**

זמן מליון אמה עולה **279**

מיל זה 2,000 אמה. 500 מיל זה 1,000,000 אמה (מליון אמה, או 100 ריבוא אמה).

- (3) "ותסגר מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא"
ראש תיבות, אותיות: ו', מ', מ', ל', ש', י', ו', ל', עולה 462
זמן ק' ריבוא אמה עולה 462

- (4) "מחוץ למחנה" עולה 277 ועוד 2 מילים עולה 279
זמן מליון אמה עולה 279

- (5) "ותסגר מרים"
באתב"ש:
פאחרג יגמי עולה 355
ק' רבוא אמה עולה 355

- (6) "מחוץ למחנה"
באתב"ש:
יספה כיסטץ עולה 344 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה 355
ק' רבוא אמה עולה 355

- (7) "מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא"
באתב"ש:
יגמי יספה כיסטץ בשזא מימי פצזי כת
ראש תיבות, אותיות: י', י', כ', ב', מ', פ', כ', עולה 182
מליון אמה עולה 182

- (8) "שבעת"
באתב"ש:
בשזא עולה 310 ועוד המילה עולה 311
מאה ריבוא אמה עולה 311

בני ישראל חיכו למרים שבוע ("שבעת ימים"), קרי 10080 דקות ($10080 = 60 \times 24 \times 7$). וזה בקירוב טוב זמן הולכת מליון אמה.
לפי פרוש שפתי חכמים מרים חיכתה למשה (שעה קלה, שליש שעה) בערך 20 דקות (כי בקירוב $10080/20 \sim 500$).
וכמו שכתבנו רמז לדבר:
"מה יעשה לו", ראש תיבות, אותיות: מ', י', ל', המילה 'מיל'.
'מיל' זה אלפיים אמה. ולפי חז"ל לוקח בן אדם בנוני בין 18 עד 24 דקות ללכת מיל.

ועוד רמזים המקשר בין הפסוקים האלו והמימרא של חז"ל:

- (9) "ותסגר מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם"
עולה 2229 ועוד 7 מילים עולה 2236
"ותתצב אחתו מרחק לדעה מה יעשה לו" עולה 2236

(10) "מרים מחוץ למחנה שבעת ימים"

סוף תיבות, אותיות: ס', צ', ה', ת', ס', עולה 575
 "לדעה מה יעשה לו" עולה 575

(11) "מחוץ למחנה שבעת ימים והעם"

סוף תיבות אותיות: צ', ה', ת', ס', עולה 575
 "לדעה מה יעשה לו" עולה 575

(12) "שבעת ימים" עולה 872

"אחתו מרחק לדעה" עולה 872

(13) "מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא"

באתב"ש:

יגמי יספה כיסטץ בשזא מימי פצזי כת

ראש וסוף תיבות, אותיות:

י'+י', י'+ה', כ'+צ', ב'+א', מ'+י', פ'+י', כ'+ת', עולה 708
 מידה טובה מרובה ממידה רעה עולה 708

(14) "והעם לא נסע עד האסף"

באתב"ש:

פצזי כת טחז זק צתחו

ראש וסוף תיבות, אותיות: פ'+י', כ'+ת', ט'+ז', ז'+ק', צ'+ו', עולה 729
 מרובה מידת הטוב עולה 729

(15) "האסף מרים"

באתב"ש:

צתחו יגמי עולה 567 ועוד 8 אותיות עולה 575

"לדעה מה יעשה לו" עולה 575

* * * * *

"עד האסף מרים"

פרק י"ב פסוק ט"ו :

"ותסגר מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא נסע עד האסף מרים"

אמרו חז"ל (ראה תרגום יונתן בן עוזיאל, תרגום ירושלמי) :
שבגלל שמרים חכתה למשה רבנו (שעה קלה) על שפת הים כאשר הוא היה בתיבה, העם
לא נסע מחצרות "עד האסף מרים", וחיכו למרים שבעת ימים.

"עד האסף מרים" עולה 510

שעה קלה עולה 510

* * * * *

מידה טובה

פרק י"ב פסוק ט"ו:

"והעם לא נסע עד האסף מרים"

כאשר מרים נענשה והייתה מחוץ למחנה שבוע ימים בני ישראל לא נסעו וחיכו לה.
רש"י: "(סוטה ט') זה הכבוד חלק לה המקום בשביל שעה אחת שנתעכבה עבור משה
כשהושלך היאור שנאמר (שמות ב') 'ותתצב אחותו מרחק וגו' "

יונתן בן עוזיאל (י"ב, ט"ז): "לפום דאתיעדת מרים נביאתא שעא זעירא למידוע מה הוה
בסיפיה דמשה בההוא זכותא הוון כל ישראל אשתין רבוון דהינון סכום תמניין לגיונין
וענני יקרא ומשכנא ובירא לא זייעין ולא נטלין עד זמן דאיתסיאת מרים נביאתא"

לפי המפרשים העם חיכו למרים מידה כנגד מידה, בגלל שהיא חיכתה למשה רבנו
כאשר הוא היה בתיבה בים סוף. וכמו שכתוב:

שמות פרק ב' פסוק ד':

"ותתצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו"

ועוד אמרו חז"ל (סוטה פרק א' משנה ט', בתוספתא סוטה א', ד'): :

'מידה טובה מרובה ממידת פורענות פי 500'

התוספות (בסוטה י"א, א') כתב, "לאו דווקא נקט שעה, אלא שליש או רביע, דקתני
בתוספתא מידה טובה מרובה ממידת פורענות אחת על חמש מאות"
כצד?

מרים חיכתה למשה רבנו 'שעה זעירה', קרי 'שעה קלה', וזה בערך 20 דקות (שליש שעה).
וכאן העם חיכו לה שבוע ימים. בשבוע ימים יש 168 שעות (7*24), או 10080 דקות
(60*24*7).

החישוב של פי 500 המבוסס על 20 דקות (שעה קלה) נותן 20 דקות * 500 = 10000 דקות.
רואים מזה שהחישוב קרוב אבל לא מדויק (יש הפרש של 80 דקות, שעה ושליש).
אמנם זה מאוד קרוב ומספיק לאמת הפתגם.

ואולי ניתן לגשר על ההפרש באחד מאופנים הבאים:

- תקח בחשבון 'פלג המנחה'

של היום האחרון (שאויל לא נכנס לחשבון של השבוע). שאז היא הייתה יכולה לחזור
למחנה (כי זה כבר לילה מדרבנן) ואז נוכל להוריד ה-80 דקות מהחשבון (ונקבל 500 * 20 = 10000).

- חשב את הזמנים לפי שעות זמניות

שמו את משה רבנו בתיבה בז' סיון.

(הרי משה רבנו נולד לפי המסורת בז' אדר. והצפינו שלשה ירחים, אז שמו אותו בתיבה בז' סיון).

מרים נסגרה מחוץ למחנה (82 שנים אחר כך) ב-22 סיון.

(גמרא מסכת תענית כ', א', וראה דברי החזקוני דברים ב', א').

בין ז' סיון לכ"ב סיון יש תוספת זמן לשעה זמנית (כי היום עדיין מתארך).

אם נוסיף 28.57 שניות לשעה זמנית (וזה סביר לתקופת השנה ההיא. להפרש של בערך 15 יום), נקבל שה-168 שעות שהעם חיכו למרים היו בהם באמת $60 / (28.57 * 168) = 80$ דקות נוספות.

ואז יוצא שכל עשרים דקות שהעם חיכו למרים היו באמת 20 דקות ועוד 9.52 שניות, (שזה 20.16 חלקי דקה) ביחס ל-20 דקות שחיכתה מרים למשה רבנו בתיבה.

סיכום :

מרים חיכתה למשה רבנו 20 דקות והעם חיכו לה 20.16 * 500 = 10080 דקות.

שזה בדיוק פי 500 לפי שעות זמניות.

(החשוב בהנחה ששתי השנים היו שנים רגילות או שניהם היו שנים מעוברות. כי אם לא כן, ייתכן שהפרש יותר לפי שעות זמניות).

* * * * *

רתמה

פרק י"ב פסוק ט"ז :

"ואחר נסעו העם מחצרות ויחנו במדבר פארן"

ספורנו : " במקום מן המדבר שלא היה לו שם כלל, אבל היה מול קדש ברנע וקרוב לה, כדי לסדר עניניהם ולהכנס שם, שהיא העיר הראשונה מארץ ישראל שפגעו באותו הדרך, כמו שהעיד באמרו "ונבא עד קדש ברנע, ואומר אליכם באתם עד הר האמורי, אשר ה' אלקינו נותן לנו...עלה רש וגו'" (דברים א', י"ט-כ"א). ויקרא אותו המקום 'רתמה' כמבואר באלה מסעי "

(1) **"ויחנו במדבר פארן"** עולה 659
זה ברתמה עולה 659

(2) **"ואחר נסעו"**
באתב"ש :

פתסג טחז עולה 647
ברתמה עולה 647

(3) **"נסעו העם מחצרות ויחנו"**
באתב"ש :

טחזף צזי יסהגפא פמסטף עולה 639 ועוד 18 אותיות עולה 657
זה רתמה עולה 657

(4) **"ויחנו במדבר פארן"** עולה 659 ועוד 14 אותיות ועוד 3 מילים עולה 676
אל רתמה עולה 676

* * * * *

פרשת שלח לך

"שלח לך"

פרק י"ג פסוק ב' :

"שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל איש אחד איש אחד למטה אבתיו תשלחו כל נשיא בהם"

רש"י : "לדעתך, אני איני מצוה לך, אם תרצה שלח. לפי שבאו ישראל ואמרו (דברים א') 'נשלחה אנשים לפנינו, כמה שנאמר 'ותקרבון אלי כלכם וגו', ומשה נמלך בשכינה, אמר אני אמרתי להם שהיא טובה שנאמר (שמות ג') 'אעלה אתכם מעני מצרים וגו', חייכם שאני נותן להם לטעות בדברי המרגלים למען לא יירשוה"

נראה קשה, איך משה רבנו שלח את המרגלים אחרי שה' אמר לו שהם ייטעו בשליחות? ומתרגלים חז"ל :

לפי שעה בעיני הדור הם היו "אנשים", קרי צדיקים עם מעשיהם טובים. (אבל לפי המדרש מחשבותיהם כבר היו עכורים).

ועוד כתוב מדרש :

שלח רבה (ט"ז, ז') : "וכך אמר הקב"ה לישראל טובה הארץ. ולא האמינו אלא אמרו 'נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו'. אמר הקב"ה אם מעכב אני עליהם הם אומרים על שאינה טובה לא הראה אותה לנו. אלא יראו אותה ובשבעה שאין אחד מהם נכנס לתוכה, שנאמר (במדבר י"ד) 'אם יראו את הארץ אשר נשבעתי לאברהם וכל מנאצי לא יראוה', אלא לבניהם אני נותנה"

לפי זה יוצא שאם לא ישלחו מרגלים יכול להיות יותר גרוע (האמונה והביטחון שלהם יפגעו יותר).

ומוסיף אור החיים עוד טעם :

כאשר בני ישראל אמרו למשה רבנו (דברים א') "נשלחה אנשים לפנינו", שהם רוצים לשלוח מרגלים, הם באו במרמה והתעו את משה רבנו באמרם שמטרת הריגול זה למצוא את המקומות שבו הטמינו אנשי כנען את ממונם. וזה כדי שיהיה נוח לכובשים לקחת את ממונם. ומשה רבנו קיבל תענה זאת כי אין רע בדבר.

משה רבנו שלח אותם לדעתו וכמה שמפרש רש"י "שלח לך" לדעתך. אבל סגנון הדבור, "שלח לך", בשימוש המילה "לך" מראה על עוד משהו אחר שאישי למשלח. הסגנון מזכיר לנו עוד מקומות שיש אותו סגנון דיבור. לדוגמה :

— "לך לך מארצך" (נאמר לאברהם אבינו, בראשית י"ב, א')

— "פסל לך שני לחת אבנים כראשנים" (נאמר למשה רבנו, שמות ל"ד, א')

— "קח לך סמים" (נאמר למשה רבנו, שמות ל', ל"ד)

ובמקרים האלו מפרשים חז"ל:

"לך לך":

רש"י: "להנאתך ולטובתך. שם אעשך לגוי גדול וכאן אי אתה זוכה לבנים (ראש השנה

ט"ז:)"

"פסל לך"

רש"י: "הראהו מחצב סנפירינן מתוך אהלו ואמר לו הפסולת יהיה שלך. ומשם נתעשר

משה הרבה"

"קח לך"

מדובר כאן ב11 סממנים לעשות מהם קטורת הסמים. וידוע שהקטורת הייתה מעשרת עושר (יומא כ"ו). המקטיר את הקטורת היה מתעשר.

בכל המקרים האלו המילה "לך" כולל המשמעות לטובתך, להנאתך.

אבל איזה טובה או הנאה יש כאן?

ונראה להגיד שגם כאן המילה "לך" משמש גם לטובתך.

ואסביר:

כלי יקר: "לפי שאמרו ישראל 'נשלחה לפנינו אנשים ויחפרו לנו את הארץ', 'לנו' היינו להנאתנו ולטובתנו. ואמר הקב"ה למשה 'שלח לך', ולא להם. כי 'לך' יהיה השליחות להנאה ולטובה אבל לא להם יהיה לטובתם. כי על ידי שליחות זה נגזרה עליהם מיתה ולמשה גרם שיהיה חי עוד מ' שנה. כי כבר נגזר על משה שלא יראה את העשוי למלכי ז' אומות. ועל ידי חטא המרגלים נשתהו מ' שנה"

ופרוש הדברים:

אם בני ישראל לא היו חוטאים בחטא המרגלים הם היו נכנסים מיד לארץ כנען לכבוש אותה מידי ז' העמים. ומשה רבנו היה נשאר לבד במדבר. כי כבר נגזר על משה רבנו במצרים שהוא לא יכנס לארץ ישראל.

(כי כאשר משה ואהרן באו אל פרעה בפעם הראשונה פרעה לא רק סירב לענות לדרישתם "שלח את עמי ויעבדוני", אלא גם צווה את הנוגשים בעם לא לתת לבני ישראל תבן ללבון הלבנים. ושהם יסתובבו בכל מצרים לאסוף קש לתבן. וגם צווה שמתכונת הלבנים תישאר כמו שהייתה. וכאשר משה רבנו יצא מלפני פרעה הוא אמר, שמות ה', כ"ג - "ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך". והקב"ה ענה "עתה תראה אשר אעשה לפרעה". ועל זה פרשו חז"ל את אשר אעשה לפרעה עתה תראה אבל את אשר אעשה לל"א מלכים של ארץ כנען לא תראה, קרי אתה לא נכנס לארץ כנען)

משה רבנו קיבל הנאה וטובה מזה ששלח המרגלים כי אחרי שהם נכשלו הם נשארו

עמו במדבר עוד 38 שנה.

(והוא לא היה לבד, והם זכו ללמוד ממנו עוד הרבה שנים תורה. ויש שנסו ללמד עליהם זכות ואמרו שזה היה אחד מהסיבות שהם לא רצו להיכנס לארץ. כי היה להם טוב במדבר. אכלו את המן, שתו מי באר, היו מוגנים בענני הכבוד, ולמדו תורה מפי משה רבם).

* * * * *

המרגלים

פרק י"ג פסוק ב' :

"שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל איש אחד איש אחד למטה אבתיו תשלחו כל נשיא בהם"

בפסוק זה מתואר שליחות אנשים לתור את ארץ כנען. כולם נבחרו צדיקים אבל עשרה מהם חזרו רשעים.

ונראה לי להגיד שכל זה רמוז בתוך הפסוק, ואסביר :

הפשט של "כל נשיא בהם" - שכולם היו נשיאים, ראשי בני ישראל, אנשים צדיקים וחשובים.

החזקוני פירש "תשלחו כל נשיא בהם" שאיש אחד איש אחד נבחרו על ידי הנשיאים. (ונראה בגלל שהמילים "כל נשיא בהם" בא בסוף הפסוק, אחרי המילה "תשלחו" ולא כתוב לדוגמה 'איש אחד איש אחד נשיא למטה אבתיו תשלחו')

כאשר נבחרו הם היו באמת צדיקים (הלא משה רבנו וגם הקב"ה הסכימו לבחירתם). ורמז :

(1) **"איש אחד איש אחד"**

ראש וסוף תיבות, אותיות :	א' + ש', א' + ד', א' + ש', א' + ד'	עולה	612
ברית		עולה	612
דברות		עולה	612

(2) **"איש אחד איש אחד למטה"**

סוף תיבות אותיות :	ש', ד', ש', ד', ה'	עולה	613
תרי"ג		עולה	613

"איש אחד איש אחד למטה", כאשר נבחרו היו שומרי ברית, דברות, ותרי"ג המצוות.

ורק בנסיעה עשרה מהם שינו את דעתם, ולפי :

"והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם..."

"והאנשים"	עולה 412 ועוד המילה	עולה	413
-----------	---------------------	------	-----

י' המרגלים באתב"ש :	מ' ציגרכמי	עולה	413
---------------------	------------	------	-----

ועל זה אמר משה רבנו "דור תהפכות המה (תנחומא שלח לך ד') :

(1) "לך אנשים ויתרו את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל איש אחד איש אחד למטה אבתיו תשלחו כל נשיא"
באתב"ש :

כל תטבמי פמאגף תא תגה לטזט תבג תטס טאט כשטס מבגתך תמב תסק
תמב תסק כינץ תשאמף אבכסף לך טבמת
סוף תיבות, אותיות :

ל', י', א', ה', ט', ג', ס', ט', ס', ד', ב', ק', ב', ק', א', י', ד', ת'
עולה 1121
דור תהפכות עולה 1121

(2) "אחד למטה אבתיו תשלחו"
באתב"ש :

תסק כינץ תשאמף אבכסף

ראש וסוף תיבות, אותיות : ת'+ק', כ'+א', ת'+א', א'+א' עולה 1171
דור תהפכות המה עולה 1171

בסוף הפסוק במילים "כל נשיא בהם" יש רמז לשינוי שהם יעברו.

(1) "בהם"

באתב"ש :

שצי עולה 400

עין רע עולה 400

(2) "ארץ כנען אשר אני נתן"

סוף תיבות, אותיות : א', נ', ר', י', נ' עולה 400

עין רע עולה 400

בסוף הסתכלו על הארץ בעין רע.

ועוד :

כתוב :

תהילים ל"ב: "והבוטח בה' חסד יסובבנו"

"כל נשיא בהם"

ראש תיבות, אותיות : כ', נ', ב' עולה 72 למנין המילה 'חסד'
רמז שבראש, יצאו אנשים צדיקים שמגיע להם חסד.

סוף תיבות, אותיות : ל', א', ס עולה 71

רמז שבסוף, חזרו רשעים שלא מגיע להם חסד, ובגלל שלא בטחו בה' 'חסד לא סובבנו'.
(חסד רמז רק בראש ולא בסוף)

והם הוציאו דבה, לשון הרע, על הארץ. ורמז שיעשו זאת:

(1) **"לך אנשים ויתרו את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל"**

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ל'+ד', א'+ס', ו'+ו', א'+ת', א'+ץ', כ'+ן', א'+ר', א'+י', נ'+ן', ל'+י', י'+ל'

עולה 1057

לשון הרע על הארץ עולה 1057

(2) **"ויתרו את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל איש אחד איש אחד למטה אבתיו תשלחו"**

באתב"ש:

פמאגף תא תגה לטזט תבג תטס טאט כשטס מבגתך תמב תסק תמב תסק

כינץ תשאמף אבכסף

סוף תיבות, אותיות:

ף, א', ה', ט', ג', ס', ט', ס', ד', ב', ק', ב', ק', צ', ף, ף, עולה 661

עולה 661

לשון הרע

לפי המדרש (תנחומא שלח לך ד') הם הפכו להיות כסילים על שהוציאו דבת הארץ, שנאמר (משלי י', י"ח) "ומוציא דבה הוא כסיל", ורמז:

(1) **"אני נתן לבני ישראל איש אחד איש אחד למטה אבתיו תשלחו כל נשיא בהם"**

סוף תיבות, אותיות:

י', ן', י', ל', ש', ד', ש', ד', ה', ו', ו', ל', א', ס' עולה 796

עולה 796

עשו עצמן כסילים

(2) **"תשלחו כל" עולה 794 ועוד 2 מילים עולה 796**

עולה 796

עשו עצמן כסילים

(3) **"למטה"**

באתב"ש:

כינץ עולה 170

כסילים עולה 170

השליחות שלהם, להוציא דבת הארץ רעה, גרמה להם להיות כסילים.

עצם הדרישה של בני ישראל לשלוח אנשים "ויחפרו לנו את הארץ" הייתה בעייתית, וכפי שמעיד המדרש:

תנחומא שלח ה': "...ומה הוא אומר שלח לנו אנשים, אלא ישראל הן בקשו דברים הללו. שבשעה שהגיעו אל התחומים אמר להם הקדש ברוך הוא יראה נתן ה' א-לקיך לפניך את הארץ עלה רש וגו'. באותה שעה נתקרבו כל ישראל לפני משה, שנאמר 'ותקרבו אלי כלכם' זה שאמר עזרא 'ולא שמעו אל מצותיך וימאנו לשמע ולא זכרו נפלאתיך'. וכן הוא אומר 'וארון ברית ה' נסע לפניו' דרך שלשת ימים'. והם אמרו 'נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ', שלא האמינו..."

(1) "כנען אשר אני נתן"

סוף תיבות, אותיות : ן', ר', י', ן' עולה **310**
 ויחפרו עולה **310**

(2) "אחד איש אחד למטה אבתיו תשלחו כל נשיא בהם"

סוף תיבות, אותיות : ד', ש', ד', ה', ו', ל', א', ס' עולה **396**
 ויחפרו לנו עולה **396**

הם דרשו "נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ".
 שאמרו למשה רבנו שהם רוצים לדעת היכן אנשי כנען הטמינו את זהבם וכספם.
 כי טענו, הלא ה' הבטיח להם ארץ מלאה כל טוב, ואם לא ימצאו את הזהב כאילו
 תהיה בעיה עם ההבטחה.
 ומובא (במדרש) שמשה רבנו נלכד בטענה זו שלהם והסכים לשלוח אנשים.

ובהמשך כתוב במדרש :
 "וכן דוד אומר לא שמרו ברית א-לקים ובתורתו מאנו ללכת"
 שהפרו 'ברית ותורה', בדיוק אותם הדברים הרמוזים במילים
 "איש אחד איש אחד למטה" כפי שכתבנו בפתח דברנו.
 הרמז מעיד שבתחילה כשיצאו היו צדיקים שומרי ברית ותורה, ובסוף כאשר חזרו היו
 רשעים המפרים ברית ותורה.

כי הקב"ה אמר למשה רבנו "שלח לך אנשים ויתרו"

"יתרו" עולה 616

התורה עולה 616

שיזוהו לשמור על התורה גם ביציאה וגם בחזרה.

"ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" (פרשת ציצית אחרי וסמוך לפרשת מרגלים).

"נתן לבני ישראל איש אחד איש אחד" עולה 1781

"ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" עולה 1781

ועשרה מהתורים את הארץ לא עשו את זה. וכאשר תרו את הארץ לא היה להם ביטחון
 בה' והלכו אחרי עיניהם.

"תרו" באתב"ש : 84 ועוד המילה עולה 85

ביטחון עולה 85

וגרמו לבני ישראל להישאר במדבר ארבעים שנה עבור הארבעים יום שרגלו (ולא רק תרו)
 את הארץ.

וחז"ל קראו להם 'מרגלים', ורמז :

מרגלים עולה 323

י' מרגלים באתב"ש : מ' יגרכמי עולה 323

ארבעים עולה 323

(ובחסדי שמים הספיקו לתור הארץ בארבעים יום במקום שמונים יום)

במדבר רבה (ט"ז, כ'): "שבכו בליל ט' באב ואמר להם הקב"ה אתם בכיתם בכיה של חינום לפני, אני אקבע לכם בכיה לדורות"
'העדה הרעה הזאת' הוציאו 'דבה רעה' על הארץ:
"לעדה הרעה" באתב"ש: כזקץ צגזץ עולה **407**
"דבה על הארץ" עולה **407**
(פרק י"ד פסוק ל"ו- "...להוציא דבה על הארץ")

וגרמו לבני ישראל לבכות כל הלילה, ואז היום הפך להם להיות 'יום בכיה' לדורות, ולפי:

דבה רעה באתב"ש: קשץ גזץ עולה **590**
יום בכיה באתב"ש: מפי שלמץ עולה **590**
(זה ט' באב)

'העדה הרעה הזאת' עולה 777 ועוד 3 מילים עולה **780**
'תשעה באב' עולה **780**

ועוד:
"אתם בכיתם בכיה של חינום"
"חינום"
ח' – חטא
י' – 10
נ' – נשיאים
מ' – מרגלים

"בכיה של חינום" –
בכיתם בגלל חטא (בגלל לשון הרע) של י' נשיאים שהפכו מרגלים.

* * * * *

"שלח לך אנשים"

פרק י"ג פסוק ב' :

"שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל איש אחד איש אחד למטה אבתיו תשלחו כל נשיא בהם"

במדרש דורשים את המילה "אנשים" לשבח ולגנאי.
לשבח, שהיו צדיקים וראויים. לגנאי שהיו רשעים.
לשבח, "שלח לך אנשים" שהיו אז צדיקים.
לגנאי, "והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות", שחזרו רשעים והוציאו דבה על הארץ.

לפני שיצאו לתור את הארץ היו כשרים וראויים וצדיקים, ולפי :

"איש" עולה 311 ועוד המילה עולה 312

ראויים הם עולה 312

וגם :

"אנשים ויתרו"

באתב"ש :

טבבמי פמאגף

ראש וסוף תיבות, אותיות : ת'+י', פ'+ף' עולה 570

כשרים עולה 570

שומרי תורה :

"איש אחד איש אחד"

ראש וסוף תיבות, אותיות : א'+ש', א'+ד', א'+ש', א'+ד' עולה 612

דברות עולה 612

וגם :

"לבני ישראל איש אחד איש אחד"

באתב"ש :

כשטם מבגתך תמב תסק תמב תסק

סוף תיבות, אותיות : ס', ד', ב', ק', ב', ק' עולה 264

התורה באתב"ש : צאפגץ עולה 264

ומצות :

"אנשים ויתרו את ארץ"

סוף תיבות, אותיות : ס', ו', ת', צ' עולה 536

מצות עולה 536

וגם :

"איש אחד איש אחד למטה"

סוף תיבות, אותיות : ש', ד', ש', ד', ה' עולה 613

תרי"ג עולה 613

אבל כבר רמוז מראש מה שהם יעשו :

"לך אנשים ויתרו את ארץ כנען אשר אני נתן"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ל'+ד', א'+ס', ו'+ו', א'+ת', א'+ץ, כ'+ן, א'+ר', א'+י', נ'+ן' עולה 977
"דבת הארץ רעה" עולה 977

וגם :

'אנשים" עולה 401 ועוד 5 אותיות עולה 406
דבת עולה 406

וגם :

"אשר אני נתן לבני ישראל איש אחד איש אחד למטה"

באתב"ש :

תבג תטם טאט כשטם מבגתך תמב תסק תמב תסק כינץ

סוף תיבות, אותיות :

ג', ס', ט', ס', ד', ב', ק', ב', ק', צ' עולה 406
דבת עולה 406

וגם :

"ויתרו את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל איש אחד איש אחד

למטה אבתיו תשלחו"

באתב"ש :

פמאגף תא תגה לטזט תבג תטם טאט כשטם מבגתך תמב תסק תמב תסק

כינץ תשאמף אבכסף

סוף תיבות, אותיות :

ף, א', ה', ט', ג', ס', ט', ס', ד', ב', ק', ב', ק', צ', ף, ף עולה 661
לשון הרע עולה 661

* * * * *

"דבת הארץ"

המרגלים נכשלו באזהרה "ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם". הם ראו רק חלק של חשיבות הגשמית של הארץ (פרותיה) אבל לא דברו על חשיבות הרוחנית של הארץ "אשר תרו אתה", קרי מקום שאפשר לקיים בה כל תרי"ג מצוות התורה, ולפי:

(1) **"אשר תרו אתה"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: א'+ר', ת'+ו', א'+ה' עולה 613

תרי"ג עולה 613

(2) **"אשר עברנו בה לתור אתה ארץ"**

ראש וסוף תיבות, אותיות:

א'+ר', ע'+ו', ב'+ה', ל'+ר', א'+ה', א'+ץ' עולה 611

תורה עולה 611

ובסוף שליחותם:

שמות פרק י"ג פסוק ל"ב:

"ויציאו דבת הארץ אשר תרו אתה אל בני ישראל לאמר..."

למרות שהנשיאים ששלח לתור את הארץ היו בגדר צדיקים לפני שיצאו, לפי חז"ל יש רמז בשמות שלהם שהם ייכשלו ויחזרו ויוציאו 'דבת הארץ רעה'. וכמו שדורש המדרש:

שלח לך רבה (ט"ז, י'): "שמותיהם כעורים ומעשיהם כעורים אלו מרגלים"

ואולי יש עוד רמז מסה"כ מספר האותיות של שמות של 10 הנשיאים (פלוגי בן פלוגי, לא כולל יהושע וכלב). כי

יש 101 אותיות בשמות של 10 המרגלים.

'רעה' באתב"ש גזץ עולה 100 ועוד המילה עולה 101

כבר בתוך אותיות שמותיהם יש רמז שיוציאו דבת הארץ **רעה**. וזה מה שעשו:

(1) **"אתה אל בני ישראל לאמר"**

סוף תיבות, אותיות: ה', ל', י', ל', ר' עולה 275

רעה עולה 275

(2) **"הארץ אשר תרו אתה אל בני ישראל לאמר הארץ"**

סוף תיבות, אותיות: צ', ר', ו', ה', ל', י', ל', ר', צ' עולה 661

לשון הרע עולה 661

יש אומרים שחטאם בכך שהם הוציאו פרשנות למה שראו ('ארץ אכלת יושבה הוא'): **פרשנות** באתב"ש: **וגבטפא** עולה 101 למנין המילה **'רעה'** באתב"ש.

ועוד :

בשמות של 10 הנשיאים יש כל אותיות האלף בית חוץ מהאות צ' והאות ק'
וכתוב: **"ויציאו דבת הארץ"**
"דבת הארץ" ראש תיבות, אותיות: ד', ה'
ק' באתב"ש ד'
צ' באתב"ש ה'

כבר בתוך אותיות שמותיהם רמוז שיהיה להם חיסרון 'קצ', הרומז על דבר מכוער,
דבר מאוס ("קצ" כמו "קצתי בחיי"), שיוציאו **דבת הארץ** :
"אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו"
ראש תיבות, אותיות: א', ל', נ', ל', א', ה', כ', ח', ה', מ' עולה 190 למנין 'קצ'
(מעשיהם כעורים, דיבורם מאוסים, כי אמרו "ממנו", רש"י: "כביכול כלפי מעלה אמרו")

ועוד :

למרות שהמרגלים אמרו אמת על פרי הארץ (אין שקר בלי קצת אמת), קרי אמרו "וגם
זבת חלב ודבש וזה פריה" לא השתמשו במילים "ארץ זבת חלב ודבש", אלה אמרו
"וגם זבת חלב ודבש". כי לגבי פרות הארץ לא יוכלו לשקר, הלא הביאו פירות בחזרה
איתם, אבל לגבי מהות הארץ כארץ טובה וברוכה לא רק בגשמיות אלא גם ברוחניות,
קרי "ארץ זבת חלב ודבש" זה לא אמרו בפרוש.
"זבת חלב ודבש" סוף תיבות, אותיות: ת', ב, ש' עולה למנין 702
וכתוב שהמרגלים הוציאו:
"דבת הארץ" עולה 702

וגם :

"ויציאו דבת הארץ אשר תרו" סוף תיבות, אותיות: ו', ת', צ', ו' עולה 702

המרגלים הוציאו :

"דבת הארץ" – לשון הרע על הארץ הטובה, על ארץ שהיא **"זבת חלב ודבש"**.
הוצאת הדבה, השקר, פגע בקצת האמת שאמרו "זבת חלב ודבש".

ועוד :

"ויציאו דבת הארץ"

כביכול **"ויציאו דבת" מ "הארץ"** (שלא הייתה דבה בארץ)
ולפי :

"הארץ" עולה 296

"הארץ" באתב"ש: צתגה עולה 498

ביחד (296+498) עולה 794

"ויציאו דבת" עולה 524

כאשר מורידים ערך המילים **"ויציאו דבת"** מערך המילה **"הארץ"**, מקבלים :
524-794=270 העולה למנין המילה **"רע"**.

(1) "ויציאו דבת הארץ"

באתב"ש :

פמהמתף קשא צתגה

ראש תיבות, אותיות : פ', ק', צ' עולה 270

רע עולה 270

(2) "אל בני ישראל לאמר"

סוף תיבות, אותיות : ל', י', ל', ר' עולה 270

רע עולה 270

(3) "ישראל לאמר"

ראש וסוף תיבות, אותיות : י'+ל', ל'+ר' עולה 270

רע עולה 270

"ויציאו" – הם המציאו במחשבותיהם והוציאו בפיהם שקרים על הארץ הטובה, וזה רע.

יכול להיות שהמדבר לשון הרע מדבר אמת.

אבל כאן אצל המרגלים הוציאו 'דבה' על הארץ שהייתה 'שקר', ולפי :

דבה עולה 11 ועוד המילה עולה 12

שקר באתב"ש : בדג עולה 9 ועוד 3 אותיות עולה 12

ועוד :

גם המקום שממנו שולחו המרגלים רומז על מה שיקרה.

המרגלים יצאו לתור את הארץ ממקום קרוב לקדש ברנע, 'רתמה' במדבר פארן.

וכאשר הם חזרו לשם "ויציאו דבת הארץ".

ורמז :

"ויציאו" באתב"ש : **פמהמתף** עולה 645

רתמה עולה 645

(תהילים כ"ג, ג' – "מה יתן לך ומה יסיף לך לשון רמיה")

וגם :

במדבר פרק י"ג פסוק ג' : "וישלח אתם משה ממדבר פארן..."

ממדבר פארן עולה 617

הדברות עולה 617

לרמז על מה שכתוב כאשר חזרו :

במדבר פרק י"ג פסוק כ"ו "וילכו ויבאו אל משה ואל אהרן ואל כל עדת בני ישראל אל

מדבר פארן קדשה"

רש"י : "להקיש הליכתן לביאתן, מה ביאתן בעצה רעה אף הליכתן בעצה רעה"

בעצה רעה באתב"ש : **שזהץ גזץ** עולה 502

בלב ובמעשים עולה 502

למרות שכאשר נבחרו היו בגדר צדיקים שומרי 'דברות', כבר ביציאתם "ממדבר פארן" ('פארן' – הרומז על פורענות) במחשבתם כאילו פגעו בעול דברות כאשר הכינו עצמם להוציא לשון הרע, ולפי :

"אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זימרא, כל המספר לשון הרע כאילו כפר בעיקר..."
תנא דבי רבי ישמעאל: "כל המספר לשון הרע מגדיל עונות כנגד שלש עבירות, עבודת
כוכבים, גילוי עריות ושפיכות דמים..."

ומה תקנתה ללשון הרע?
"אמר רבי חמא ברבי חנינא מה תקנתו של מספר לשון הרע, אם תלמיד חכם הוא
יעסוק בתורה...ואם עם הארץ הוא ישפיל דעתו..."

ונסיים בהבדל בין מה שאמרו המרגלים למה שאמרו כלב ויהושע.
המרגלים אמרו:
פרק י"ג פסוק ל"ב: "**לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אתה ארץ אכלת יושביה הוא**"

וכלב ויהושע אמרו:
פרק י"ד פסוק ז': "**לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אתה טובה הארץ מאד מאד**"

המרגלים הוציאו דבה על הארץ, מסר רע, שמבחינת גשמית היא לא טובה ליושבים
עליה "**אכלת יושביה**"
"**ארץ אכלת יושביה הוא**" ראש תיבות, אותיות: א', א', י', ה' עולה 17
נפש באתב"ש: **טוב** עולה 17

וברמז, שהארץ גם פוגעת בנפש יושביה.
ואילו כלב ויהושע שבחו את הארץ ואמרו:
"**טובה הארץ מאד מאד**" עולה 408 למנין המילה 'זאת'
רמז לתורה, "**זאת התורה**".
כלב ויהושע כללו בתיאורם רמז גם לצד הרוחני הטוב של הארץ, שטובה היא גם לנפש,
כי אין תורה כתורת ארץ ישראל.

* * * * *

שבט לוי לא הושלח

פרק י"ג פסוק ב':

**"שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל
איש אחד איש אחד למטה אבתיו תשלחו כל נשיא בהם"
דעת זקנים מבעלי התוספות: "אך משבט לוי לא הושלח"**

737	עולה	ועוד 5 מילים	עולה 732	"איש אחד איש אחד למטה"
737	עולה			<u>שבט לוי לא הושלח</u>

* * * * *

"שלח לך אנשים"

פרק י"ג פסוק ב' :

"שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען"

רש"י : "ומשה נמלך בשכינה אמר אני אמרתי להם שהיא טובה שנאמר (שמות ג') 'אעלה אתכם מעני מצרים וגו', חייהם שאני נותן להם מקום לטעות בדברי המרגלים למען לא יירשוה"

ורמז :

"שלח לך אנשים" ראש תיבות, אותיות : ש', ל', א', אותיות המילה **'שאל'**.
משה רבנו **שאל** בשכינה לפני ששלח אותם.

* * * * *

"שלח לך אנשים"

פרק י"ג פסוק ב' :

"שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען"

סוף תיבות, אותיות : ח', ד', ס', ו', ת', צ', נ' עולה 614 למנין המילה 'חרות'.
וגם :

י' הדברות באתב"ש : מ' קשגפא עולה 614

מדקדק במצות באתב"ש : יקדקד שיהפא עולה 614
לרמוז :

שלח אנשים שהם שומרי תורה ומצות.

* * * * *

”כל נשיא בהם”

משה רבנו הוסיף את אות יי לשמו של הושע בן נון.
וכתבו חז”ל שלא עשה את זה עכשיו כאשר שלח את המרגלים, אלא לפני כשנה כאשר הושע בן נון, כנער, התחיל להיות משרתו, תלמידו. והסיבה:

רשב”ם:
”ולא שקראו עכשיו יהושע, אלא כן פרושו: הושע בו נון שאמרנו למעלה שנקרא כן בבית אביו, הוא אותו שקרא משה יהושע כשנעשה משרתו והפקידו על ביתו. שכך היה מנהגם, כמו שקרא פרעה את שם יוסף צפנת פענח (בראשית מ”א, מ”ה), ויקרא לדניאל בלשצר...”

חזקוני:
”הושע בו נון שאמרנו למעלה שנקרא כן בבית אביו, הוא אותו שקראו משה יהושע כבר שנעשה משרתו ומצא חן בעיניו שכן הוא המנהג, שכן מצינו באברהם, ושרה, ויעקב, ויוסף דניאל חנניה מישאל ועזריה צדקיה שכבר שמו מתניה ונחמיה שנקרא חתרשתא...”

לפי המפרשים האלו משה רבנו שינה את שמו של הושע בן נון כי הוא עלה לגדולה, ומנהג בידם שהעולה לגדולה מקבל שם חדש.
שינוי שמו של הושע ליהושע היה בגלל שעלה להיות משרתו של משה רבנו, אבל האות שהוסיף לשמו, אות יי, על העתיד, להגן עליו מעצת יי המרגלים.

וידוע הכתוב על משה רבנו:
במדבר פרק י”ב פסוק ג’:
”והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה”
כאן המילה ”ענו” בכתיב חסר (חסר אות יי מעניו).
לרמז: שמשה רבנו היה האיש הכי עניו בעולם.
אמרו חז”ל שמשה רבנו היה כל כך עניו שלא היה יכול להביא את עצמו לכתוב על עצמו שהיה עניו וכתב ’ענו’.

ובגמרא כתוב:
סוטה ה’, א’:
”א”ר חייא בר אשי אמר רב ת”ח צריך שיהא בו אחד משמונה בשמינית”
והכוונה, שצריך להיות לתלמיד החכם אחד משישים וארבע מהגאווה. זאת אומרת, קצת גאווה.
ומי היה תלמיד חכם יותר ממשה רבנו?
ומשה רבנו היה כל כך עניו שגם בקשר למעמדו כתלמיד החכם של כל הדורות, לא היה יכול אפילו לרמוז על זה וכתב ’ענו’ חסר יי.
כי באות יי יש קצת רמז לגאווה (רומזת על תלמיד חכם) ולפי:
יו”ד עולה 20 ועוד המילה עולה 21 למנין המילה ’גאווה’.
וכמו שהאות יי, היא האות הקטנה שבין כל האותיות, כך היא רומזת על כמות קטנה של הגאווה של תלמיד חכם.

ואולי משה רבנו הוסיף את האות הזה לשמו של הושע בן נון גם כדי שיהושע תמיד יזכור שצריך להיות לו שמונה בשמינית מהגאווה ולא יותר. כי על האנשים שנבחרו לתור את הארץ כתוב:

פרק י"ג פסוק ב':

"שלח לך אנשים...איש אחד איש אחד למטה אבתיו תשלחו כל נשיא בהם"

"שלח לך אנשים"— שהם היו צדיקים

"כל נשיא בהם"— אנשים חשובים בשבט שלהם.

המילים "נשיא בהם" רומז על 'נשיאות ראש', קרי גאווה, ולפי:

"נשיא בהם" באתב"ש: **טבמת שצי** עולה 851

גאווה באתב"ש: **רתפפץ** עולה 850 ועוד המילה עולה 851

כי תמיד יש חשש במי שעולה לגדולה, במי שחשוב בעיני אדם, ומכבדים אותו, שהכבוד יביא אותם לגאווה. והגאווה יכול להביא את האדם לבטוח בעצמו, בדעות שלו, ולהחליש את הבטחון ואמונה שלו בה'.

ואולי כאן המילה "כל" לאו דווקא כולם אלא רובם, קרי יי' מהם. ולא כלל יהושע וכלב.

כי יהושע היה מוגן מהאות יי' שנתן לו משה רבנו, שיזכיר לו תמיד את מקומו למרות שעלה לגדולה והיה תלמיד חכם, ולמרות שנבחר כנשיא להיות נשלח לתור את הארץ. שהוא לא ייסחב אחרי הגאווה של יי' המרגלים, קרי לא ייכשל בגאווה שלהם הרמוז במספרם יי' ויישאר תמיד רק עם שמונה בשמינית של הגאווה ולא יותר. וכלב, שלא היה בדרגה של יהושע בתורה, כתוב עליו "רוח אחרת עמו". לא היה צריך להגנה נוספת. כי יי' המרגלים היה להם גסות הרוח, ולכלב היה עמו רוח אחרת, קרי רוח נמוכה, שפל רוח (רוח שפלה).

"רוח אחרת עמו"

באתב"ש:

גפס תסגא זיף

ראש תיבות, אותיות: ג', ת', ז' עולה 410

שפל עולה 410

וגם:

"עקב היתה רוח אחרת"

סוף תיבות, אותיות: ב', ה', ח', ת' עולה 415

שפלה עולה 415

וגם:

"רוח אחרת עמו וימלא"

סוף תיבות, אותיות: ח', ת', ו', א' עולה 415

שפלה עולה 415

"עקב"— לא רק כאשר נשלח, אלא גם 'עקב', בסוף, כאשר חזר היה עמו רוח אחרת. ומה עשה?

פרק י"ג פסוק ל':

"ויהס כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אתה כי יכול נוכל לה"

"ויהס כלב את העם אל משה"— "השתיק את העם" (ספורנו).

כלפי חוץ הראה את עצמו כאילו הוא עם י' המרגלים, אבל בפנים היה נגדם. ולפי זה כולם נתנו לו לדבר כי חשבו שהוא יוסיף דברים נגד משה רבנו ונגד הארץ, אבל היה עמו רוח אחרת.

ולגבי משה רבנו, ברוח האחרת שהיה עמו, מה עשה?
ורמזים:

"כלב עקב היתה רוח"

באתב"ש:

לכש זדש צמאץ גפס עולה 1025

"ויהס כלב את העם אל משה" עולה 1025

וגם:

"רוח אחרת עמו וימלא" עולה 1026

"ויהס כלב את העם אל משה" עולה 1025

ולגבי הארץ ויושביה, ברוח האחרת שהיה עמו, מה אמר?
"וויאמר עלה נעלה וירשנו אתה כי יכול נוכל לה" – "אמת הוא שהעם חזק אבל אנחנו יותר חזק מהם ומעריהם הבצורות" (רמב"ן). למרות שהעם היושב בארץ חזקים אנחנו נהיה יותר חזקים מהם, "וירשנו אתה" את הארץ הטובה:
"וויאמר עלה נעלה וירשנו אתה כי יכול נוכל לה"

ורמז:

"היתה רוח אחרת עמו וימלא"

באתב"ש:

צמאץ גפס תסגא זיף פמיכת עולה 1475

"עלה נעלה וירשנו אתה כי יכול נוכל לה" עולה 1475

ויהושע וכלב אמרו: "טובה הארץ מאד מאד"
אמרו בלשון "מאד מאד" הרומז שהם נשארו שפל רוח, ולפי:
אבות פרק ד' משנה ד':
"רבי לויטס איש יבנה אומר מאד מאד הוי שפל רוח כי תקות אנוש רימה"

* * * * *

מרתמה

פרק י"ג פסוק ג' :

" וישלח אתם משה ממדבר פארן על פי ה' "

(1) "אתם משה ממדבר פארן על פי"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

א'+ס', מ'+ה', מ'+ר', פ'+ן', ע'+ל', פ'+י', עולה 646

רתמה 645 עולה

(2) "וישלח אתם משה ממדבר פארן"

באתב"ש :

פמבכס תאי יבץ ייקשג ותגט עולה 1556 ועוד 5 מילים עולה 1561

ויקרא אותו מקום רתמה 1561 עולה

* * * * *

"כלם אנשים"

פרק י"ג פסוק ג' :

"וישלח אתם משה ממדבר פארן על פי ה' כלם אנשים ראשי בני ישראל המה"
רש"י : "כשרים היו"

לפני שיצאו המרגלים לתור את ארץ כנען הם היו "כלם אנשים".
"כלם" — כתוב חסר. אולי לרמוז שהם שלטו על כליות, על לב, ועל מוח שלהם.
"אנשים" — כלומר כשרים, ישרים.
הם היו במדרגה של "ישראל המה" ("ישראל" רמז למעלה רוחני בקדושה) :
"ישראל המה" עולה 591
כשרים היו עולה 591

"וישלח אתם משה ממדבר פארן על פי ה' כלם אנשים ראשי בני ישראל"
ראש תיבות, אותיות :
ו', א', מ', מ', פ', ע', פ', י', כ', א', ר', ב', י' עולה 560
ישרים עולה 560
וגם :
"וישלח אתם משה ממדבר פארן על"
ראש וסוף תיבות, אותיות :
ו'+ח', א'+ס', מ'+ה', מ'+ר', פ'+ן, ע'+ל' עולה 570
כשרים עולה 570

ועוד :
"וישלח אתם"
באתב"ש :
פמבכס תאי עולה 613
תרי"ג עולה 613
מתי ששלח אותם הם היו שומרי מצות.

ועוד רמז :
"ממדבר פארן" עולה 617
שיצאו כשהם שומרי :
הדברות עולה 617
(התורה ניתנה במדבר)

* * * * *

שמות האנשים ששלח

פרק י"ג פסוק ט"ז :

"אלה שמות האנשים אשר שלח משה לתור את הארץ"

(1) **"אלה שמות האנשים אשר"**,
סוף תיבות, אותיות : ה', ת', ס', ר', אותיות המילה 'רתמה'.

(2) **"משה לתור"**

בדילוג אות אחת, אותיות : מ', ה', ת', ר', אותיות המילה 'רתמה'

פרק י"ג פסוק י"ז :

"וישלח אתם משה לתור את ארץ כנען ויאמר אליהם עלו זה בנגב ועליכם את ההר "

(1) **"אתם משה לתור את"**,
סוף תיבות, אותיות : ס', ה', ר', ת', אותיות המילה 'רתמה'

(2) **"וישלח אתם משה"**

באתב"ש :

פמבכס תאי יבץ עולה 715 ועוד 11 אותיות עולה 726

קדש ברנע עולה 726

(3) **"זה בנגב ועליכם את ההר"**

סוף תיבות, אותיות : ה', ב', ס', ת', ר', אותיות המילה 'ברתמה'

* * * * *

"יהושע"

פרק י"ג פסוק ט"ז :

"ויקרא משה להושע בן נון יהושע"

משה רבנו הוסיף אות י' לשמו של הושע בו נון וקרא אותו יהושע..
רש"י : "נתפלל עליו י-ה יושיעך מעצת מרגלים"

המדרש נותן הטעמים :

שלח לך רבה (ט"ז, ט"י) : "י-ה יושיעך מן הדור הזה"
"ויהושע נטל שכר עשרה אנשים של מרגלים שנתוסף בו יו"ד יתיר, יו"ד עשרה"

האות י' באה להגן על הושע בן נון שלא ייכשל בעצת י' המרגלים ולהורות על שכרו.

וכתוב :

פרק י"ד פסוק כ"ב :

"וינסו אתי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי"

ואולי האות י' גם רמז :

שלא יהיה שותף לפעם העשירי, פעם י', שלא שמעו בקולו של הקב"ה.

ועוד :

י' באתב"ש : מ'

לרמוז :

להגן עליו כל מ' יום שתרו את הארץ מעצת מרגלים, כדי שלא יהיה בתוך הגזרה של מ' שנה.

* * * * *

כוח האות "י"

פרק י"ג פסוק ט"ז :

"ויקרא משה להושע בן נון יהושע"

משה רבנו כבר הבחין, משמות של המרגלים, שיש איתם בעיה. וזה לפי המדרש :

שלח רבה (ט"ז, י') :

"יש בני אדם ששמותם נאים ומעשיהם כעורים. שמותם כעורים ומעשיהם נאים.

ששמותיהם נאים ומעשיהם נאים. שמותיהם ומעשיהם כעורים.

שמותיהם כעורים ומעשיהם כעורים אלו המרגלים מה כתיב בהן "סתור", שסתרו מן העולם"

בעל הטורים : "אלא שמות האנשים", בגמטריה שמותיהם עכורים"

כתוצאה מזה משה רבנו שינה את שמו של משרתו, הושע בן נון, ליהושע (הוספה של אות "י" לשמו). ולפי חז"ל (רש"י) משה רבנו התפלל עליו "י-ה יושיעך מעצת מרגלים" (גמרא סוטה ל"ד, ב').

תוספת של האות "י" לתחילת שמו של הושע מייצרת סמיכות של האות "י" להאות "ה" בשמו של יהושע. עכשיו יש יותר אותיות משם ה' בשמו של הושע, ולפי תפילת משה רבנו עליו "י-ה יושיעך".

יש מפרשים (חזקוני, רשב"ם) שהושע בן נון נקרא כן בבית אביו, ומשה קראו יהושע כשנעשה משרתו. וכפי שראינו הרבה פעמים שכאשר עולים לגדולה משנים את השם (כמו אצל אברהם אבינו, שרה אמנו, יוסף ועוד).

יש מפרשים (אור החיים) הוספת האות "י" העולה 10 להגן עליו מ-10 המרגלים ולתת לו כוח נגד 10 המרגלים. ושהוא ייטול זכות וחלק הטוב של כל 'העשרה'.

ואולי יש עוד רמז באות "י".

שהאות "י" מזכיר 'עשרת' הדברות ודרך זה רומז על לוחות 'העדות'. ואסביר :

כאשר אברהם אבינו היה בין 70 (או 75) נאמר לו (לפני ברית בין הבתרים) :

בראשית פרק ט"ו פסוק ה' :

"ויצא אתו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספור הכוכבים אם תוכל לספור אתם ויאמר כה יהיה זרעך"

רש"י (בראשית ט"ו, ה') : "אמר לו צא מאצטגנינות שלך שראית במזלות שאינך עתיד להעמיד בן. אברם אין לו בן אבל אברהם יש לו בן. שרי לא תלד, אבל שרה תלד. אני קוראת לכם שם אחר וישתנה המזל" בעתיד ה' ישנה את שמם והם יוכלו להוליד אחד מהשני.

וכאשר אברהם אבינו הגיע לגיל 99 נאמר לו :

בראשית פרק י"ז פסוק ה' :

"ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם"

בראשית פרק י"ז פסוק ט"ו :

"ויאמר אלקים אל אברהם שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה" אצל אברהם אבינו הוסיפו אות, "ה", אבל אצל שרה אמנו הורידו אות "י" ובא אות "ה" במקום האות "י".

רש"י (בראשית י"ז, ה'): "שאף יו"ד של שרי נתרעמה על השכינה עד שנתוספה ליהושע שנאמר: ויקרא משה להושע בן נון יהושע (במדבר י"ג, ט"ז)"

כאשר הוחלף שם של שרי לשרה הוחלף האות "י" באות "ה". יש שתי דעות מה קרה לאות "י" שנעלם משמה של שרי: יש אומרים (מובא בזקנים מבעלי התוספות במדבר י"ג, ט"ז) שהאות יו"ד נחלק לשנים, לשני אותיות, "ה" ועוד "ה". אות "ה" אחד ניתן בשמה של שרה, ואות "ה" אחד בשמו של אברהם אבינו (שרי הפכה לשרה, ואברם הפך לאברהם). וזה לפי המדרש: בראשית רבה (מ"ז, א'):

"יו"ד שנטל הקב"ה משרי נחלק חציו לשרה וחציו לאברהם" לפי הדעה הזו צורת האות "י" נעלמה לגמרי אבל ערכו (10) נשמר בשמות.

ויש שאומרים (מובא ברש"י) שהאות יו"ד חזרה לתורה בשמו של יהושע. וזה לפי המדרש:

בראשית רבה (מ"ז, א'):

"אמר רבי שמעון בן יוחאי יו"ד שנטל הקב"ה משרי היה טס ופורח לפני כסאו של הקב"ה אמר לפניו רבש"ע בשביל שאני קטנה שבאותיות הוצאתני משרה הצדקת אמר לו הקב"ה לשעבר חיית משמה של נקבה ובסופן של אותיות עכשיו אני נותן בשמו של זכר ובראשן של אותיות שנאמר ויקרא משה להושע בן נון יהושע" "

ונראה לי להגיד:

האות "י" מהווה גם כהזכרה לעשרת הדברות שרומז על לוחות הברית – על לוחות העדות.

וכמו לוחות העדות האות "י" מהווה בעצמו כמין עדות.

כי האות "י" היה נוכח בשם של שרי כל השנים מהזמן שהגיע אברהם אבינו (בגיל 70) לארץ כנען (מאז שנאמר לו: "לך לך מארצך"), עד להחלפת שמו ושמה (בהיות אברהם אבינו בן 99). האות "י" הזה היה בעבר כמין 'עד' להבטחות שהבטיח הקב"ה לאברהם אבינו: הבטחת הארץ, והבטחת הזרע. הבטחות שחזרו על עצמם כמה פעמים. רמב"ן (ט"ו, י"ח): "הנה הקב"ה הבטיח את אברהם במתנת הארץ פעמים רבים. וכולם לצורך ענין. בבואו בארץ כנען מתחלה אמר לו לזרעך אתן את הארץ הזאת (לעיל י"ב, ז)...ואחר כך כשרבו זכויותיו בארץ הוסיף לו: שא נא עיניך וראה צפונה ונגבה וקדמה וימה (לעיל י"ג, י"ד)...ובפעם השלישית באר לו תחומי הארץ והזכיר לו כל עשרת אומות"

דווקא האות "י" שבא משמה של שרי יכול להעיד לפני יהושע, ולהזכיר לו כל הזמן, שארץ כנען נתונה לזרעו של אברהם אבינו. כי בגלל האות "י" אברהם אבינו הוליד בן משרה אמנו (לפי רש"י שהבינו למעלה), בן שקרוי זרעו ("כי ביצחק יקרא לך זרע"). והאות "י" הזו תחזק את יהושע שלא ייפול קרבן לעצת 10 המרגלים ולהוציא דיבה על הארץ. ושיהושע לא ישתתף בחטא המרגלים, שהיתה הפעם ה-10 שבני ישראל נסו את ה' ולא שמעו בקולו, כמו שכתוב:

במדבר י"ד, כ"ב: "וינסו אתי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי"

וגם הזכיר לו ירושת ארץ 10 העמים דווקא לזרעו של אברהם אבינו (ג' עמים עזבו מעצמם, ונשארו ז' עמים לכבוש).

וכאילו האות יו"ד העומד בראש שמו מכריז ומעיד לו, אני הייתי שמה בזמן ההבטחות ובאתי להזכיר –

תיזהר לא להשתתף באי שמיעה בקול ה' בפעם העשירי, תיזהר מעצת 10 המרגלים, תזכור חשיבות מתן ארץ כנען, ארץ 10 העמים לבני ישראל (לזרעו של אברהם אבינו, שעמד ב10 ניסיונות). ואז תצליח לעלות לגדולה ותזכה ליטול זכות וחלק של 10 המרגלים.

* * * * *

שמות האנשים ששלח

פרק י"ג פסוק ט"ז :

"אלא שמות האנשים אשר שלח משה לתור את הארץ..."

מדרש רבה (ט"ז, י'): "שמותיהם כעורים ומעשיהם כעורים אלו המרגלים"
(ראה מדרש תנחומא, שלח, ו')

1. **אולי יש רמז משמותם של יי המרגלים (לא כולל כלב ויהושע), לרעיון במדרש.**

פרק י"ג פסוקים ד'-ט"ו :

"ואלה שמותם למטה ראובן **שמוע** בן זכור"

"למטה שמעון **שפט** בן חורי"

"למטה למטה יששכר **יגאל** בן יוסף"

"למטה בנימין **פלטי** בן רפוא"

"למטה זבולן **גדיאל** בן סודי"

"למטה יוסף למטה מנשה **גדי** בן סוסי"

"למטה דן **עמיאל** בן גמלי"

"למטה אשר **סתור** בן מיכאל"

"למטה נפתלי **נחבי** בן ופסי"

"למטה גד **גאואל** בן מכי"

שמות של המרגלים, (בלי כלב ויהושע), עולה 1971

י' מרגלים, היה מעשיהם ושמותיהם כעורים עולה 1971

2. **"אלה שמות האנשים אשר שלח"**

עולה 2027

עולה 2027

בבני אדם ששמותיהם ומעשיהם כעורים

* * * * *

”ויבא עד חברון”

פרק י”ג פסוק כ”ב:

”ויעלו בנגב ויבא עד חברון...”

רש”י: ”(סוטה ל”ד) כלב לבד הלך שם”

”עד חברון” עולה 340

כלב בן יפנה הלך לבד עולה 340

* * * * *

"וישאהו במוט"

פרק י"ג פסוק כ"ג :
"ויבאו עד נחל אשכל ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד וישאהו במוט בשנים..."

רש"י : "...בשני מוטות, הא כיצד, שמנה נטלו אשכול אחד נטל תאנה ואחד רמון..."

(1) **"וישאהו במוט"**, ראש תיבות, אותיות : ו', ב', עולה למנין 8

(2) **"אחד וישאהו במוט"** עולה 398 ועוד 3 מילים עולה **401**
שמונה עולה **401**

ששמונה אנשים נשאו את האשכול.

* * * * *

”על אדות האשכול”

פרק י”ג פסוק כ”ד :

”למקום ההוא קרא נחל אשכול על אדות האשכול אשר כרתו משם בני ישראל”

”על אדות” באתב”ש : זך תקפא עולה 608 ועוד 6 אותיות ועוד 2 מילים עולה 616 למנין המילה ‘התורה’.

”אשכול”— רמז לאנשים מופלגים בחכמה, וכאן בחכמת התורה.
(ואולי כתוב מלא עם האות יו’ לרמז על חכמי התורה, כי התורה ניתן ביום ו’ סיון)

”אשר כרתו משם בני ישראל” — אשר גרמו להריגתם של בני ישראל
(”כרתו משם” ראש תיבות, אותיות כ’, מ’ עולה 60, אולי רמז ל ס’ ריבוא שמתו במדבר)

חטא המרגלים גרם לכריתות של 600,000 מבני ישראל, שמתו 15,000 בכל שנה במשך 40 שנה. ובני ישראל דאז היו מאוכלי המן ומקבלי ולומדי וחכמי התורה.

ונראה להגיד שכל התיאור המפורט הזה על ”אדות האשכול” :
”למקום ההוא קרא נחל אשכול על אדות האשכול אשר כרתו משם”
ראש תיבות, אותיות : ל’, ה’, ק’, נ’, א’, ע’, א’, ה’, א’, כ’ מ’ עולה 323
בגלל מחשבת י’ המרגלים.

י’ מרגלים באתב”ש : מ’ יגרממי
שרצו להראות שפריה של הארץ משונה מאוד ולהפחיד את בני ישראל
(ולרמז שמזג האוויר של הארץ גרם לזה).

ועוד :

יוסף הצדיק האשים י’ האחים ואמר להם (בראשית מ”ב, ט’) ”מרגלים אתם”.
אולי לא ממש עכשיו, אבל בעתיד כן.
(למרות שלוי לא היה מרגל בעתיד, ובנימין לא היה אתם כאשר יוסף האשים אותם, הדגש על המספר 10)
אמרו חז”ל, מכירת יוסף על ידי י’ האחים גרמה להריגה של י’ חכמים על ידי מלכות רומי.

והם הנקראים י’ הרוגי מלכות.
ואולי כאן גם יש רמז, באופן סמלי, בין י’ המרגלים של עכשיו לבין י’ המרגלים דאז.
כמו ש”י המרגלים של עכשיו כרתו אשכול, כך י’ המרגלים דאז גמרו לכריתת אשכול, קרי להריגת י’ חכמי התורה.

וזה כאשר יבואו בעתיד למלכות אדום, הרמז במילים ”עד נחל אשכול” :
”עד נחל אשכול” באתב”ש : זק טסך תבלפך עולה 728 ועוד 3 מילים עולה 731
מלכות אדום באתב”ש : יכלפא תקפי
אז, יכרתו אשכול :
י’ הרוגי מלכות
עולה 730

וזה תוצאה של יי האחים שמכרו את יוסף ומכונים גם בכינוי 'מרגלים' ('מרגלים אתם') :

"נחל אשכול על אדות האשכול אשר כרתו משם"

סוף תיבות, אותיות: ל', ל', ל', ת', ל', ר', ו', ס' עולה 766

"מרגלים אתם" עולה 764 ועוד 2 מילים עולה 766

* * * * *

לרתמה

פרק י"ג פסוק כ"ו :

"ויבאו אל משה ואל אהרן ואל כל בני ישראל אל מדבר פארן קדשה"

(1) **"אל משה ואל אהרן"** עולה 675

לרתמה עולה 675

(2) **"אל משה ואל אהרן ואל כל בני ישראל אל"**

סוף תיבות, אותיות : ל', ה', ל', ו', ל', ת', י', ל', ל', עולה 645

רתמה עולה 645

(3) **"ואל אהרן ואל כל בני ישראל אל"**

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ו'+ל', א'+ן, ו'+ל', כ'+ל', ע'+ת, ב'+י, י'+ל', א'+ל', עולה 726

קדש ברנע עולה 726

(4) **"בני ישראל אל מדבר פארן"**

באתב"ש :

שטם מבגתך תך יקשג ותגט

ראש תיבות, אותיות : ש', מ', ת', י', ו', עולה 756

לקדש ברנע עולה 756

* * * * *

אחרי פרשת המרגלים- פרשת נסכים

מיד אחרי חטא המרגלים בני ישראל קבלו פרשת הנסכים.
שינסכו על המזבח יין עם הבאת קרבנם.

לפי פרוש הרמב"ן הם קבלו מצווה זו עכשיו כי רק עושים אותה על קרבנות שיביאו
בארץ.

(חוץ מעולת התמיד, בקר ובין הערבים, שגם במדבר הביאו איתם נסכים. ומביא הרמב"ן מחלוקת
בחז"ל אם הכוונה כאן לקרבנות ציבור או רק לקרבנות יחיד)

וזה חלק מהנחמה שאמר לבנים שהודיעם שיזכו ויכנסו לארץ.

ואולי יש רמז לזה מהמילה 'נכסים':

"נכסים", אותיות: נ', כ, ס', י', ס'.

נ' – נחמה, נמחל

ס' – ס' ריבא

כ' – כלב

י' – יהושע

ס' – משה

נחמה לס' ריבוא שנמחל להם בעקבות תפילת משה רבנו. ותזכורת לרוח הטובה של
הצדיקים כלב ויהושע (שאמרו "טובה הארץ מאד מאד").

* * * * *

"וגם זבת חלב ודבש הוא"

פרק י"ג פסוק כ"ז :

"ויספרו לו ויאמרו באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש הוא וזה פריה"

ונשאלת השאלה :

למה הגידו "וגם זבת חלב ודבש הוא". למה לא אמרו רק 'זבת חלב ודבש הוא'.
מה רצו להגיד בתוספת המילה "וגם"? ונראה שיש כאן מן היסוס מצדם.
ואולי רמוז בזה כוונתם, שלמרות שאמרו פרי הארץ טוב, התכוונו שהארץ היא רעה.
(יש מפרשים שהם הראו פרי משונה בגודל וככה רמזו שהארץ גם משונה)
ולפי :

"וגם זבת חלב ודבש" ראש תיבות, אותיות : ו', ז', ח', ו' עולה 290 למנין המילה 'פרי'.
קרי 'פרי' הארץ טוב, אבל היא רעה :

ולפי :

"וגם" באתב"ש : פרי עולה 290 ועוד המילה עולה 291

היא רעה עולה 291

וכוונתם להוציא דיבת הארץ רעה :

"זבת חלב ודבש" סוף תיבות, אותיות : ת', ב', ש' עולה 702
דבת הארץ עולה 702

כי כתב :

רש"י : "כל דבר שקר שאין אומרים בו קצת אמת בתחלתו אין מתקיים בסופו"

* * * * *

"אפס"

פרק י"ג פסוק כ"ח :

"אפס כי עז העם הישב בארץ..."

המרגלים אמרו **"אפס"** ומשמעו בלתי אפשרי.

ואולי יש כאן רמז (כאילו אמרו) :

"אפס" אותיות א', פ', ס'

אין פה סיכוי

* * * * *

40 שנה במדבר

פרק י"ג פסוק ל"א :

" והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו."

פרק י"ג פסוק ל"ב :

"...הארץ אשר עברנו בה לתור אתה ארץ אכלת יושביה היא וכל העם אשר ראינו

בתוכה אנשי מדות"

פרק י"ג פסוק ל"ג :

"ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפילים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם"

בפסוקים הנ"ל יש 40 מילים שאמרו המרגלים על הארץ ויושביה. ואולי יש כאן רמז במספר ארבעים לעונש שבו לקו.

* * * * *

”נחל אשכל”

פרק י”ג פסוקים כ”ג-כ”ד :

”ויבאו עד נחל אשכל ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד...”
”למקום ההוא קרא נחל אשכול על אדות האשכול אשר כרתו משם בני ישראל”

”אשכל” שם של מקום (כמו כאן) וגם שם של איש, ולפי הידוע שהאנשים ענר, אשכל, וממרא היו בעלי ברית של אברהם אבינו. וזה דומה למה שפרשו על המילה ”ממרא”. כי יש שפרשו שהמילה ”ממרא” זה מקום (בראשית ל”ה, כ”ז) - ”אלוני ממרא קרית ארבע היא חברון”), ויש שפרשו שזה שם של איש (בראשית י”ד, כ”ד) - ”וחלק האנשים אשר הלכו אתי ענר אשכל וממרא הם יקחו חלקם”).
וגם כאן המילה ”אשכל” יכולה להיות שם של מקום וגם שם של איש.

ונשאלת השאלה :

ולמה כתוב ”נחל אשכל”. אם כרתו זמורה מאשכול למה קראו למקום ’נחל’?

יונתן בן עוזיאל (י”ג, כ”ד) : ”לא תרא ההוא קרו נחלא דאתכלא על עיסק עוברתא דקציצו מתמן בני ישראל והוה חמרא נטיף נניה בנחלא”
פירוש יונתן : ”דלא הוה לקרוא שם המקום רק אשכל לבד על שם האשכול ולמה נקרא נחל? אלא על שם היין שהיה נוטף כנחל”

לפי פירוש יונתן על התרגום היה מספיק לכתוב רק המילה ’אשכל’ (ולפי מה שכתבנו למעלה שאשכל יכול להיות שם מקום) אלא הוסיפו המילה ’נחל’ לתאר שהענבים שכרתו היו עסיסיים כל כך שנטף מהם יין כנחל. ואולי זה חלק ממה שאמרו חז”ל שהביאו פרי משובח מאוד להפחיד את בני ישראל ולהראות להם עד כמה שהארץ משונה בפרי ובמזגו, וברמז גם לעמים היושבים בה.

ולמה כתוב ”קרא” (ביחיד), מי קרא?

יש שפרשו שלא ידוע מי הקורא, ולפי :

אבן עזרא : ”הקורא כמו אשר ילדה אותה ללוי”

ויש שפרשו שזה היה הכנעניים, ולפי :

ספורנו : ”תמהו הכנעניים על שאותו אשכול אצל ישראל שכרתו אותו היה דבר חדוש ונפלא כי רבים היו בארץ אשכולות גדולים כמוהו או יותר ממנו ולא היה זה נפלא אצל הכנעניים יושבי הארץ כלל. ועל תמהתם זו קראו המקום נחל אשכול”

אבל כאן צריך קצת עיון. הלא הכנעניים היו רבים ולא יחיד. אלא נגיד לפעמים

מתייחסים לרבים כמו אומה אחת.

ובמדרש דורשים שהקורא זה הקב”ה, ולפי :

שלח רבה (ט”ז, ט”ז) : ”למקום ההוא קרא נחל אשכול זש”ה (ישעיה מ”ו) מגיד מראשית אחרית, שהכל צפוי לפני הקב”ה. אשכל אוהבו של אברהם היה ונקרא אשכול על אודות האשכול שעתידין ישראל לכרות ממקומו”

למקום ההוא קרא 'אשכל' מזמן-מזמן של אברהם אבינו (הלא 'אשכל' אוהבו של אברהם אבינו היה), והכול בגלל שעתידים בני ישראל לחרות משם אשכול ענבים.

ולמה כתוב המילה "אשכל" גם חסר (בלי האות ו'), "נחל אשכל" וגם "אשכול" מלא (עם האות ו'), "נחל אשכול", וגם "ואשכול ענבים אחד", "על אדות האשכול"?

חדושי הרד"ל (על שלח רבה ט"ז, ט"ז): " בילדותי פרשתי שאשכול אוהב אברהם קראו אשכל כשמו חסר בלא ו' ועל שם האשכול אשר כרתו בני ישראל קראוהו בוא"ב (הרומז על ישראל) שכן כתוב תחילה נחל אשכל חסר ואחר כך מלא. אלא בפרשת דברים חזר וכתב אשכל חסר"

ולפי דבריו, הקשה על הרעיון שלו מהכתוב בספר דברים א', כ"ד- "ויפנו ויעלו ההרה ויבאו עד נחל אשכל וירגלו אתה", שם כתוב "נחל אשכל" חסר. ונראה הטעם כי אם אחרי הזמן שבני ישראל כרתו את האשכול כתוב שקראו למקום "נחל אשכול" (מלא) על שם המעורה של בני ישראל (לפי הכתוב כאן בספר במדבר) למה חזר משה רבנו בספר דברים (שהיה אחרי 40 שנה) ואמר "נחל אשכל" חסר?

ומפרש הגר"א שהמילה "אשכל" חסר (בלי אות ו') מקרין על אשכל אחד, קרי האיש אשכל (וכמו שכתוב המילה 'בסכת' חסר, שמשמעו סכה אחת). והמילה "אשכול" מלא (עם אות ו') מקרין על שנים (וכמו שכתוב המילה 'בסכות' מלא, שמשמעו שתיים). שבתחילה שם המקום היה אשכל על שם האיש ועכשיו קראו אותו "נחל אשכול" על שם אשכל האיש וגם על שם אשכול הענבים שכרתו משם בני ישראל.

וגם לפי פירוש זה נראה שצריך לגשר עם מה שכתוב בספר דברים. ונחזור לזה אחר כך.

ועוד :

בלי יקר: "כי מימים רבים היה נקרא מקום זה אשכול כדמסיק בילקוט פ' חיי שרה ובפ' זו, ועל ידי מעשה זה קראוהו נחל אשכל, הוסיפו לו שם נחל... ויתכן לפרש שנקרא אשכול על שם 'למה אשכל שניכם יום אחד'. כי מקום זה גרם לעם שנעשו שכולים כי אמרו כשם שפריה משונה כך גם עמה. ועל ידי זה כרתו משם בני ישראל כי כולם נכרתו ספו תמו, לכך נאמר אשר כרתו בני ישראל"

ונראה לי להגיד במישור הרעיוני :

לא רק 'אשכל' על העתיד (שהקב"ה קרא 'אשכל' על שם העתיד), אלא אולי גם "ענר אשכל וממרא", שלשתם רמז על העתיד- על חטא המרגלים, ולפי :

תחילה :

"ענ"ר" – עינו רעה (הוציאו דיבה רע על הארץ)

וגרמו לשכול :

"אשכ"ל" – "למה אשכל שניכם יום אחד", גרמו לשכל הרבה מבני ישראל. לא רק הם מתו במגפה אלא בכל שנה במשך ארבעים שנה ביום תשעה באב מתו כ-15,000 מבני ישראל.

כי :

"ממר"א" – היו ממרים באחד, "אך בה' אל תמרדו", שמרדו ואמרו "לא נוכל לעלות", "נתנה ראש ונשובה מצרימה"

(ועוד משה רבנו מוכיח אותם, דברים ט', כ"ג- "ובשלח ה' אתכם מקדש ברנע לאמר עלו ורשו את הארץ...ותמרו את פי ה' א-לקיכם". ומיד אחרי זה אמר להם, דברים ט', כ"ד- "ממרים הייתם עם ה' מיום דעתי אתכם")

וכבר הזכרנו שהמקום הזה "נחל אשכל" מוזכר אחרי ארבעים שנה.

פעם בפרשת מטות כאשר משה רבנו מדבר עם בני גד ובני ראובן :

פרק ל"ב פסוק ט' :

"ויעלו עד נחל אשכול ויראו את הארץ ויניאו את לב בני ישראל לבלתי בא אל הארץ".
כאן כתוב **"אשכול" מלא.**

ועוד הפעם בפרשת דברים כאשר משה רבנו מוכיח את בני ישראל לפני מותו :

דברים א', כ"ד : "ויפנו ויעלו ההרה ויבאו עד נחל אשכל וירגלו אתה"

כאן כתוב **"אשכל" חסר.**

בפרשת מטות "אשכול" כתוב מלא. ובפרשת דברים "אשכל" כתוב חסר.

החזרה לכתוב "אשכל" חסר (בספר דברים) הקשה על הרד"ל (ראה למעלה) כי כתוב

בפרשה כאן "למקום ההוא קרא נחל אשכול על אדות האשכול", שמעכשו השם

"אשכול" מלא.

גם בפרשת מטות וגם בפרשת דברים הזכרת המרגלים.

בפרשת מטות הדבור רק אל בני גד ובני ראובן. משה רבנו מזכיר "נחל אשכול" כאשר

הוא מאשים אותם במעשה שיכול להוביל למטרת המרגלים.

שבגלל שהם רוצים להישאל בעבר הירדן מזרחה, ולפי :

במדבר פרק ל"ב פסוק ה' : "אל תעברנו את הירדן"

הם יגרמו לבני ישראל גם לרצות להישאר מעבר לירדן ולא ינחלו את הארץ.

(כאן הזכרת "נחל אשכול" נראה רק ענין עובדתית המזכיר הדבר היחיד שהם הביאו בחזרה אתם להראות שליחותם - פרות מנחל אשכול. ובאמצעות הפרות הטובות והמשונים האלו הם ניסו להפחיד את בני ישראל שמזג אויר משונה בארץ גרם לזה. ולפיכך "אשכול" כתוב מלא לרמוז על הפרות שכרתו מנחל אשכול)

אבל בפרשת דברים הדיבור תוכחה לכל בני ישראל.
ומשה רבנו חוזר על סיפור המרגלים ומזכיר להם :

דברים פרק א' פסוק כ"ג:

"וַיִּטֵּב בְּעֵינֵי הַדָּבָר וַאֲקַח מִכֶּם שְׁנַיִם עָשָׂר אַנְשִׁים אִישׁ אֶחָד לְשִׁבְטוֹ"

רש"י (על המילה "ואקח"): "מן הברורים שבכם מן המסולתים שבכם"

מזכיר להם איך הוא לקח "אנשים", שהיו צדיקים, והם הפכו לרשעים, ולפי, "ויפנו ויעלו ההרה ויבאו עד נחל אשכל":

אור החיים (דברים א', כ"ד): "אומרו ויפנו פירוש שפנו מדרך שהיו בה כי קודם שהתחיל השליחות היו צדיקים כאומר 'כלם אנשים' ומעת שהתחילו ללכת בשליחות זה הרשיעו ופנו מדרך השכל"

ואולי מטעם זה נזכר המקום בספר דברים חסר ("נחל אשכל"). כי רצף האותיות "שכל" במילה "אשכל" (כאשר כתוב חסר) מקרין על המילה 'שכל', והם 'פנו מדרך השכל'.

ועוד: אולי האות ו' מקרין על ששה בסיון יום קבלת התורה. והם פנו מהתורה ומרדו ואולי גם בגלל זה מוזכר בתוכחה בלי אות ו'.

ונראה שבגלל שפנו משליחותם, 'בתוכחה' הוזכר "נחל אשכל" חסר. שזה הזכרה על נושא אחד - וזה 'אשכל' אוהבו של אברהם אבינו. ולא כתב "אשכול" (מלא) כדי לא להזכיר שני נושאים (אשכל האיש, ומעשה כריתת הזמורה על ידי המרגלים). כי המעשה של עשרה מן המרגלים הפך להיות לא לרצון.

ולמרות שהזכיר בספר דברים בפרוש ענין הפרות שהביאו בחזרה (מנחל אשכל), ולפי: דברים פרק א' פסוק כ"ה:

"וַיִּקְחוּ בִידָם מִפְּרֵי הָאָרֶץ וַיֹּרִידוּ אֵלֵינוּ וַיִּשְׁבוּ אֵתָנוּ דְּבַר וַיֹּאמְרוּ טוֹבָה הָאָרֶץ"
מדובר כאן בכלב ויהושע שהתכוונו רק להגיד דברים טובים על הארץ (רש"י).

ובסיכום:

נראה להגיד שבגלל שלא הוזכר 'בתוכחה' (שהזכרנו) עוד מקום בהליכתם של המרגלים חוץ מהמקום הזה, הזכרת המקום "נחל אשכל" (חסר) רומז לנו שהמקום הזה היה מקום מפנה להתנהגות המרגלים, שכבר בהגעתם למקום הזה (בתחילת הליכתם) המרגלים פנו ושינו דעתם והפכו לרשעים.

* * * * *

וישובו מתוך 40 יום

פרק י"ג פסוק כ"ה :

"וישובו מתוך הארץ מקץ ארבעים יום"

יונתן בן עוזיאל : " ותבו מלאללא ית ארעא בתמניה יומין בירחא דאב מסוף ארבעין יומין"

1. **"מתוך הארץ מקץ ארבעים"** עולה 1495
שבו יום שמיני לחודש החמישי עולה 1495

2. **"וישובו מתוך הארץ מקץ"** עולה 1496
שבו ביום השמיני לחודש החמישי עולה 1496

אולי רמז לדברי חז"ל שהמרגלים חזרו בערב ט' באב. (חודש אב זה חודש החמישי).

* * * * *

"חמשים לעצה"

"חמשים" באתב"ש : סיבמי עולה 122

"לעצה" באתב"ש : כזהץ עולה 122

לרמוז על קשר בין המילה "חמשים" לבין המילה "לעצה", ולפי :
"בן חמשים לעצה" – (שמות י"ג, י"ח) "וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים".
בני ישראל יצאו ממצרים וקבלו את התורה (חמישה חומשי תורה) אחרי חמישים יום.
(וכל מצות התורה נקראות עצה)

ובמישור הרעיוני :

רמוז כאן הקשר בין תורה "לעצה", קרי העצה צריכה להיות על דעת תורה.
והמרגלים טעו בזה.

המרגלים שולחו מרתמה, שעל יד קדש ברנע, לתור את הארץ. וחזרו אחרי 40 יום :

"בן חמשים לעצה" ראש תיבות, אותיות : ב', ח', ל' עולה 40

(גם רומז על התורה שנתנה אחרי 40 יום ולילה בהר)

והוציאו דבת הארץ רעה ונתנו עצה רעה ואמרו :

במדבר פרק י"ג פסוק ל"א : "לא נוכל לעלות אל העם"

לשון הרע בחניה של רתמה :

"לא נוכל לעלות" עולה 673

"ויחנו ברתמה" באתב"ש : פמסטף שגאיץ עולה 673

י' מרגלים עולה 333 ועוד 7 אותיות עולה 340 למנין המילה 'יצרם'.

י' מרגלים נכנעו ליצרם הרע .

נתנו ליצרם לבלבל אותם ולא הלכו אחרי התורה שכתוב בה שהארץ "טובה".

ועוד :

"בן חמשים לעצה" סוף תיבות, אותיות : ו', ס', ה' עולה 95

"לבבכם" עולה 94 ועוד המילה עולה 95

וגם :

"בן חמשים לעצה" ראש וסוף תיבות, אותיות : ב'+ו', ח'+ס', ל'+ה' עולה 135

"עיניכם" באתב"ש : זטממלי עולה 136

לרמוז על מה שאמרה תורה :

במדבר פרק ט"ז פסוק ל"ט : "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם"

ועל מה שכתוב בחזרתם של המרגלים :

פרק י"ג פסוק כ"ה : "וישב מתור הארץ מקץ ארבעים יום"

"מתור" באתב"ש : יאפג עולה 94

"לבבכם" עולה 94

כאשר חזרו, לא רק תרו את הארץ, אלא תרו אחרי 'לבבכם', והוציאו דבת הארץ.

המילה "רתמה" והמילים "בן חמשים לעצה" קשורים באופן נומרית.

"בן חמשים לעצה" עולה 645

"רתמה" עולה 645

לרמוז :

שהמרגלים (ששולחו מרתמה) נכשלו באזהרה "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", ולא לקחו עצה של תורה :

"תתורו" באתב"ש : **אאפגף** עולה 165

עצה עולה 165

אלא, עצה מלבם :

"ולא תתורו" באתב"ש : **פכת אאפגף** עולה 665

"לבבכם" באתב"ש : **כששלי** עולה 660 ועוד 5 אותיות עולה 665

בעקבות מה שראו נתנו לרגשי ולפחדי לבם להתגבר עליהם ואמרו :
פרק י"ג פסוק ל"ב "הארץ אשר עברנו בה לתור אתה ארץ אכלת יושביה הוא"

כאשר חזרנו מלתור את הארץ עברנו על "חמשים עליו", על תורה שנתנה אחרי 50 יום :

"עברנו" באתב"ש : **זשגטף** עולה 399

"חמשים" עולה 398 ועוד המילה עולה 399

עברנו על עצה טובה של תורה שנתנה אחרי 50 יום :

לפי חז"ל (מדרש שלח לך רבה) שמותיהם של י' המרגלים רומזת על מחשבותיהם הרעה כבר לפני שיצאו לתור את הארץ :

"עברנו בה לתור" ראש תיבות, אותיות : **ע', ב', ל'** עולה 102

עצה באתב"ש : **זהצ** עולה 102

עברנו עם עצה רעה ולא עם עצה טובה של תורה, וזוהי התבטאה העצה?

"עברנו בה" באתב"ש : **זשגטף שץ** עולה 786 ועוד 7 אותיות עולה 796

"ארץ אכלת יושביה הוא" עולה 796

וחזרתם רמוז ביציאתם :

"אשר עברנו בה לתור אתה" ראש תיבות, אותיות : **א', ע', ב', ל', א'** עולה 104

רתמה באתב"ש : **גאיצ** עולה 104

יצאנו מרתמה הרומז על לשון הרע :

תהלים ק"כ : "מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה..."

ועברנו לתור הארץ וחזרנו והוצאנו דבה על הארץ.

יצאו מרתמה וחזרו מלתור עם לשון רמיה :

רתמה באתב"ש : **גאיץ** עולה 104

לתור באתב"ש : **כאפג** עולה 104

* * * * *

"לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא"

פרק י"ג פסוק ל"א:

"והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו" כגיבוי לאמרם "לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא", הם אמרו שראו שם "הנפילים בני ענק מן הנפילים", וגם "וכל העם אשר ראינו בתוכה אנשי מדות". אבל למרות שסיחון ועוג כלולים בנפילים, וכמו שמפרש: מהר"ם: "והשלישי הנפילים... אשר מעולם (בראשית ו', ד'), היינו דאמרין סיחון ועוג מבני שמחזאי ועזאל היו" הם לא אמרו סיחון ועוג במפורש.

ובאמת, הפרוש הזה שהנפילים הם סיחון ועוג מובא ביונתן בן עוזיאל על הכתוב בבראשית ו', ד'. וגם מובא בבעל הטורים שם ובגמרא מסכת נידה. אבל יש עוד פרושים שם על הפסוק ולפי זה לא ניתן להגיד בברור שהמרגלים התכוונו לסיחון ועוג בזה. ונוסף, עוג נשאר מיתר הרפאים. והמרגלים לא הזכירו הרפאים.

ונראה להגיד שבכל זאת יש רמזים שהמרגלים כללו גם סיחון ועוג במה שאמרו:

(1) "אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו" ראש תיבות, אותיות:

א', ע', ע', א', ל', נ', ל', א', ה', כ', ח', ה', מ' עולה 331
רפאים עולה 331

(2) "אל העם כי חזק הוא ממנו"

ראש תיבות, אותיות:

א', ה', כ', ח', ה', מ' עולה 79
עוג עולה 79

(3) "לעלות אל"

באתב"ש:

כזכפא תך עולה 548 ועוד 7 אותיות עולה 555
הרפאים סיחון ועוג עולה 555

(4) "לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו"

באתב"ש:

כזכפא תך צזי לם סעד צפת ייטף

סוף תיבות, אותיות: א', ד', י', ס', ד', ת', ה' עולה 555
הרפאים סיחון ועוג עולה 555

(5) "כי חזק"

באתב"ש:

לם סעד

ראש וסוף תיבות, אותיות: ל'+ס', ס'+ד' עולה 134
סיחון עולה 134

(6) "כי חזק"

באתב"ש :

לם סעד עולה 204 ועוד 5 אותיות עולה **209**
סחון ועוג עולה **209**

(7) "כי חזק הוא"

באתב"ש :

לם סעד צפת

סוף תיבות, אותיות : **ס', ד', ת'** עולה **444**
הנפילים סיחון ועוג עולה **444**

ועוד :

פרק י"ג פסוק ל"ב :

"ארץ אכלת יושביה הוא וכל העם אשר ראינו בתוכה אנשי מדות"

"הוא וכל העם אשר ראינו בתוכה"

ראש תיבות, אותיות : **ה', ו', ה', א', ר', ב'** עולה **219**
סיחון ועוג עולה **219**

ועוד :

המילה נפילים כתוב בפסוק פעם א' מלא "הנפילים", ופעם א' חסר "הנפילים".
בעל הטורים (בראשית ו', ד') : "א' מלא וב' חסרים – 'הנפילים היו בארץ' חסר, 'ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפילים' (במדבר נ"ג, ל"ג). וזה סיחון ועוג וכו', כדאיתא בנידה, סיחון ועוג היו מבני שמחזאי ועזאל, ונפלו מן השמים בימי דור המבול, לכן כתיב כאן הנפילים היו בארץ"

נצטרך לדייק ולהגיד שכאשר כתוב חסר "הנפילים" זה המלאכים שנפלו מן השמים. וכאשר כתוב מלא "הנפילים" זה סיחון ועוג שהיו מצאצאיהם.

ומעניין :

"נפילים" עולה 220 ועוד המילה עולה **221**
סיחון ועוג עולה 219 ועוד 2 מילים עולה **221**

* * * * *

"ראינו הנפילים בני ענק"

בראשית פרק ו' פסוק ד':

"הנפילים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני הא-לקים אל בנות האדם וילדו להם המה הגברים אשר מעולם אנשי השם"
האגדה על הנפילים:

בראשית רבתי ו', ב': "ר' יוסף אמר ראו המלאכים שהיה הקב"ה מתעצב על שברא בני אדם. מיד עמדו שני מלאכים לפני הקב"ה ששמו שמחזאי ועזאל ואמרו לפניו רבש"ע הלא אמרנו לפניך בשעה שבראת עולמך אל תברא אדם, כענין שנאמר 'מה אנוש כי תזכרנו וגו' (תהלים ח', ה'). א"ל הקב"ה ועולם מה תהא עליו, א"ל אנו מסתפקים בו, א"ל גלוי וידוע לפני אלו הייתם בעולמם ויצר הרע שולט בכם כשם ששלט באדם הייתם קשים מהם, א"ל תן לנו רשות ונדור עם הבריות ותראה איך אנו מקדשים שמך. א"ל הקב"ה כבר נתתי לכם רשות. מיד ירדו והשליט בהם יצר הרע. כיון שראו בנות האדם שהם יפות תעו אחריהן ולא יכלו לכבוש ביצרן הדא ה"ד 'ויראו בני האלהים וגו'..."

במדבר פרק י"ג פסוק ל"ג:

"ושם ראינו הנפילים בני ענק מן הנפילים"

רש"י: "ענקים מבני שמחזאו ועזאל שנפלו מן השמים"

שפתי חכמים: "כמו שכתוב 'ויראו בני הא-לקים את בנות האדם וגו', דאם לא כן נפילים למה לי? אלא ודאי נפילים השני מלשון נפילה ממש כחומר ושם ראינו מאות שנפלו מן השמים הם שמחזאי ועזאל"

כתוב כאן **"הנפילים"** מלא (עם שתי אותיות י'), וכתוב כאן גם **"הנפילים"** חסר (רק עם אות י' אחת). ובספר בראשית כתוב **"הנפילים"** חסר (וזה כמו "הנפילים" השני כאן). וכתוב (בספר בראשית) **"הנפילים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן"**.

בעל הטורים (בראשית ו', ד'): "א' מלא וב' חסרים – הנפילים היו בארץ חסר, 'ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפילים' (במדבר י"ג, ל"ג). וזה סיחון ועוג וכו', כדאיתא בנידה, סיחון ועוג היו מבני שמחזאי ועזאל, ונפלו מן השמים בימי דור המבול, לכן כתיב כאן הנפילים היו בארץ"

ולפי זה המילה **"הנפילים"** (חסר) זה אלו שנפלו מהשמים ובאו אל בנות האדם (אותיות ברצף 'נפלי' הרומז על שהם נפלו משמים). והם הולידו ענקים. והענקים הולידו את **"הנפילים"** (מלא). אותיות ברצף 'נפילי', זקנים מבעלי התוספות - "שכל הרואה אותם מתיירא שלא יפלו עליו". והמרגלים ראו **"הנפילים"** (מלא) שהיו צאצאי הענקים שהיו צאצאי **"הנפילים"** (חסר).

ורמזים:

1) **"בימים ההם וגם אחרי כן"** עולה 490 ועוד 17 אותיות עולה **507**

"הנפילים בני ענק" עולה **507**

אלו שהיו אחרי כן הם **"הנפילים"** (מלא).

(2) "בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ב' + ו' + ס', ה' + ו' + ס', ו' + ס', א' + י', כ' + ו' + נ', א' + ר' עולה 507
507 עולה "הנפילים בני ענק"

(3) "בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני הא-לקים אל"

עולה 1194 ועוד 35 אותיות ועוד 10 מילים עולה 1239

1239 עולה "ושם ראינו את הנפילים"

(4) "אחרי כן אשר"

ראש וסוף תיבות, אותיות : א' + י', כ' + ו' + נ', א' + ר' עולה 282

282 עולה "בני ענק"

(5) "אחרי"

באתב"ש :

תסגם עולה 503 ועוד 4 אותיות עולה 507

507 עולה "הנפילים בני ענק"

ומעניין הדבר :

המרגלים הזכירו ילידי ענק ראשון ("וגם ילידי הענק ראינו שם"), ואחריו עמלק ("עמלק יושב בארץ הנגב"), וחזרו והזכירו "הנפילים" אחרון ("ושם ראינו את הנפילים"). פתחו דבריהם על יושב הארץ בתיאור מפחיד וכללית "כי עז העם היושב בארץ", ובפרט ספרו ראשון על הנפילים (ילידי הענק) וגמרו דבריהם גם בנפלים ("ושם ראינו את הנפילים").

ונראה להגיד שכל זה לפי דעת חז"ל (רש"י י"ג, כ"ט) שהזכירו עמלק כדי להפחיד את העם. כי עמלק תמיד רצועה רעה לישראל (רצועה המכה בישראל). ואולי הזכירו "הנפילים" ראשון וגם אחרון כדי להגדיל ולהשאיר אצלם הפחד.

ולא רק בגלל שעמלק אכזרי והנפילים מפחידים, אלא גם בגלל שבהבטחת הארץ וגירוש העמים מהארץ כתוב :

שמות ג', ח' : "אל ארץ טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב ודבש אל מקום הכנעני והחתי והאמרי והפרזי והחוי והיבוסים"

שמות כ"ג, כ"ג : "כי ילך מלאכי לפניך והביאך אל האמרי והחתי והפרזי והכנעני החוי והיבוסים"

שמות ל"ג, ב' : "וגרשתי את הכנעני האמרי והחתי והפרזי החוי והיבוסים"

שמות ל"ד, י"א : "הנני גרש מפניך את האמרי והכנעני והחתי והפרזי והחוי והיבוסים" הוזכר שמות של 7 עממים (ולא כתוב עמלק או הנפילים, והנפילים הם בודדים ולא עם).

ולמרות שכתוב (הבטחה יותר כללית) :

שמות כ"ג, ל"א : "כי אתן בידכם את יושבי הארץ וגרשתמו מפניך"

כמו שעמלק יושב בנגב והוא לא חלק מ7 העמים (שהם יושבי הארץ), אולי חשבו על

"הנפילים", שלמרות שהם בארץ (כבשו או הניחו להם לגור בחברון), בגלל שהם לא מ7 העמים (ש7 העמים הם יושבי הארץ), ההבטחה לא בהכרח כוללת אותם. והזכירו דווקא שני אלו להוסיף פחד בעם, וברמז להגדיל ספיקות בתוך לבם של העם על יכולתם לכבוש את הארץ- כי ספרו להם שיש אנשים בארץ שהם חזקים ומפחידים (והם מאדום, ומהנפלים, ולא מ7 העמים).

ואולי מהרמזים האלו מחוסרי האמונה שבעם יחשבו שנגד אלו אין לנו הבטחה (בפירוש) ויחלשו דעתם ויאבדו תקוותם לנצח אותם.

ואולי נגד מחשבות מחוסרי האמונה כתוב שהם ראו "הנפילים" בכתב מלא עם אותיות ברצף 'נפיל'. רמז, שלמרות שהם מהנפלים (חסר) הידועים בגובהם וחוזקם, כן 'נפיל' אותם.

* * * * *

"ונהי בעינינו כחגבים"

פרק י"ג פסוק ל"ב:

"...וכל העם אשר ראינו בתוכה אנשי מדות"

רש"י:

"גדולים וגבוהים וצריך לתת להם מדה כגון גלית (שמואל ב', כ"א) גבהו שש אמות וזרת וכן (ירמ' ט"ו) ואיש מדון איש מדה"

פרק י"ג פסוק ל"ג:

"ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפילים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם"

המרגלים חשבו את עצמם "כחגבים" כלפי הענקים. הם שמעו את הענקים מדברים בינם לבין עצמם ואומרים "יש נמלים בצורת אדם בכרם". הענקים התייחסו למרגלים כנמלים ולא כחגבים. לומדים מזה שהענקים ראו יצורים קטנים מיתר אנשי ארץ כנען (רש"י, אור החיים), כי אם לא, הם לא היו מתייחסים להם כנמלים.

נשאלת השאלה האם יש הבדל בין חגבים לנמלים (שניהם יצורים קטנים)?
אומר החזקוני שאין הבדל:

"לאו דווקא כחגבים אלא קטנים ביותר"

וגם מסביר הכלי יקר שאין הבדל, שזה רק עניין של התייחסות:

"...כי אינו דומה רא' מרחק לרא' מקרוב. כי ממרחק נראה הכל קטן ממה שהוא נראה מקרוב. וחגבים גדולים מנמלים..."

זה דורש קצת הסבר, כי המרחק בין המרגלים לבין הענקים (מלמטה למעלה) זה זהה למרחק בין הענקים למרגלים (למעלה למטה).

לפי דעתי כוונתו זה שכאשר מסתכלים מלמטה למעלה נקודת יחוס הראייה זה העינים של המרגלים שנמצאים בראשם והם מסתכלים למעלה ורואים חלק התחתון של גוף הענקים. אבל כאשר הענקים מסתכלים למטה נקודת היחוס שלהם זה העינים שלהם שנמצא גבוה יותר בראשם והם רואים יצורים יותר קטנים. יוצא לפי זה שחגבים ונמלים שניהם תיאור ליצורים קטנים, שניהם מתארים אותו הגודל (אותו המידה) והשינוי נובע מנקודת מבט של המסתכל.

בתחילת פסוק ל"ב כתוב שהמרגלים הוציאו דיבת הארץ רעה.

פרק י"ג פסוק ל"ב:

"ווציאו דבת הארץ אשר תרו אתה אל בני ישראל לאמר..."

מדרש תנחומה (שלח לך, ז'):

"...בנסים שהיה עושה להם הקדוש ברוך הוא בו הוציאו דבה..."

ונשאלת השאלה איזה דיבה יש בתיאור של "חגבים"?

(להרגיש קטן מול יצורים גדולים זה נראה טבעי).

ואולי ניתן להגיד:

אולי בעובדה שהם אמרו שני הדברים, מה שהם חשבו על עצמם, וגם מה שהענקים אמרו עליהם, טמון הדיבה (שהיה מספיק להגיד רק מה ששמעו מהענקים, קרי, "נמלים").

ואולי כאילו הם אמרו :

אמנם אנחנו הרגשנו קטנים כלפיהם, "חגבים", אבל בכל זאת אנחנו עדיין נחשבו ראויים וכשרים למשימה ("חגבים", משרץ העוף שהוא כשר). ואולי יש עדיין קצת פחד לענקים מאיתנו מהטעם "נמוגו כל יושבי כנען". אבל כאשר שמענו את הענקים מתייחסים אלינו כנמלים, יצור שאתה דורס תחת רגליך, יצור שפל, יצור לא כשר, אז הבנו שעכשיו אין לענקים שום פחד מאיתנו ואין לנו סיכוי להצליח במשימה.

וגם בזה היו המרגלים צריכים לקחת מוסר השכל ממשל "נמלים". כתוב :

משלי (ו', ו') :

"לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם"

ידוע שנמלה הזו יצור שעושה את תפקידה במרץ רב ולא חורגת ממשימתה. ועוד נמלה אחת בדרך כלל לא מסוגלת להכריע את האויב. אבל הנמלים תוקפים בהמוניהם את האויב וככה הם מתגברים על יצורים הרבה יותר גדולים. הכוח לא ביחידים אלא בשיתוף פעולה של הכלל (אחדות).

לכאורה באמצעות הכוח הגשמי לבד קשה ואולי אי אפשר להתגבר על ענקים ואנשי מידות. ואם באמצעות הכוח הרוחני, אולי המרגלים חשבו שלמרות שה' הבטיח להם את הארץ אולי קלקלו ואין להם מספיק זכויות.

אבל למה הם לא למדו מהאבות (רק כלב הלך לבד לחברון להתפלל על קברי אבות), שהאבות לא היססו במשימה למרות שזה נראה בלתי אפשרי :

אברהם אבינו רדף אחרי המלכים רק עם 318 אנשים (ויש אומרים רק הוא ואליעזר עבדו) והצליח להתגבר עליהם למרות שהם היו חזקים מאוד והם היו אלו שהשמידו את הרפאים בעשרות קרניים. המרגלים נתקלו רק בכמה ענקים (אחימן, ששי, תלמי, סיחון ועוג) ולא באומה שלמה של רפאים.

יצחק אבינו מסר את עצמו בעקידה ובסוף ניצול (ולא שמע לשטן שניסה לקטרג ולמנוע ממנו העקידה).

יעקב אבינו בדרכו לשוב לארץ כנען, כאשר שמע שעשו אחיו בא לקרתו עם 400 איש, היה ירא, אבל המשיך בהליכתו לארץ כנען והתפלל אל ה' ("קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך", "הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אתו פן יבוא והכני אם על בניי"). ובסופו של דבר יעקב אבינו התגבר על שרו של עשו ("ויאבק איש עמו") וגם הגיע לארץ כנען שלם. ועשו שב לדרכו. ולא ראינו שהמרגלים פעלו כמו יעקב אבינו, שבשעת צרה שהתפללו לה'.

ואם לא רצו להכנס לארץ ישראל מהטעם שהיה להם טוב במדבר - למדו תורה, אכלו מן, שתו מי באר, אכלו בשר, והגן עליהם ענני הכבוד, למה הם לא הרגישו שהיה חסר להם האפשרות לקים הרבה מתרי"ג המצות במדבר ("ללמוד ולעשות", חסר העשייה, רעיון זה שמעתי מנפתלי יערי). ולמרות שאפילו כאשר בני ישראל על אדמתו אי אפשר ליהודי 'בודד' לקיים את כל תרי"ג המצות, בני ישראל ככלל כן יכולים לקיים תרי"ג מצות כאשר הם על אדמתם.

(דבר שאי אפשר להם לעשות בחו"ל. לדוגמה, יהודי שאינו כהן חסר לו מצות הכהונה. אם הוא אינו חקלאי חסר לו מצות הקשורות לאדמה. אם הוא לו גר בארץ ישראל חסר לא כל אותם המצות התלויות בארץ. אבל בני ישראל ככלל, קרי עם בני ישראל, השרוי על אדמתו, יכול לקיים את כל תרי"ג המצות)

ובאותו מידה הניצחון נגד האויב לא בכוח הגשמי של יחידים (או אפילו ציבור), וגם לא בכוח הרוחני של יחידים (בדרך כלל), אלא בכוח הרוחני של הכלל, קרי של עם בני ישראל כיחידה אחת (כמו שכתוב, "עם בני ישראל רב ועצום ממני", אחדות העם). ולפי זה המשל של "נמלים" לטובה ולא לרעה. כי הנמלים פועלים ביחד להשיג מטרתם. והמשל "חגבים" לרעה, כי חגבים פועלים לבד (בלי אחדות). וכאשר חשבו על עצמן 'כחגבים' הם ויתרו על כוח הכלל לטובת כוח הפרט ואיבדו תקווה, והפסידו את זכות קיום המצות של 'כללי בני ישראל שתעזור להם.

ואולי כל זה נובע מהדימוי האישי הנמוך שלהם. כאשר המשילו את עצמם "כחגבים", הם אולי רמזו לנו על רמת שפלות הביטחון העצמי שאליה הם הגיעו. הם הרגישו עצמם "חגבים", אותיות: ח', ג', ב', י', ס.

ח' – חלשים, חרדים

ג' – גמדים

ב' – ביזוים

י' – יראים

ס' – מפוחדים

מי שמרגיש את עצמו ככה אין לו סיכוי להצלחה, ויצרו יתגבר עליו, ואמונתו יתחלש בהתאם ("עד אנה לא יאמינו בי"), והוא לא רק יברח מאתגר המשימה שלפניו (כיבוש הארץ) אלא גם ינסה לחבל בה (הוצעה דבה על הארץ).

* * * * *

"בני ענק"

פרק י"ג פסוק ל"ג:

"ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפלים..."
רש"י: "ענקים מבני שמחזאי ועזאל"

"בני ענק מן הנפלים" עולה 587

הם בני שמחזאי ועזאל עולה 587

* * * * *

ט' באב

פרק י"ד פסוק א':

"ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא"

לפי חז"ל המרגלים חזרו למחנה ישראל בסוף יום ח' באב. והעם בכו בליל ט' באב. ובגלל שבני ישראל בכו לשווא, יום ט' באב נקבע כיום של בכייה לדורות. ורמזים:

(1) **"ויבכו העם בלילה ההוא"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: ו' + ו', ה' + ס', ב' + ה', ה' + א' עולה 70
יום ט' באב עולה 70

(2) **"את קולם ויבכו העם בלילה ההוא"**

עולה 830 ועוד 6 מילים עולה 836
יום תשעה באב עולה 836

(3) **"קולם ויבכו העם"**

סוף תיבות, אותיות: ס', ו', ס' עולה 86
בליל ט' באב עולה 86

(4) **"העדה"** עולה 84

ליל ט' באב עולה 84

בכו כל "העדה" בליל ט' באב.

(5) **"קולם"**

באתב"ש:

דפכי

ראש וסוף תיבות, אותיות: ד' + י' עולה 14

ט' באב עולה 14

(6) **"קולם ויבכו"**

באתב"ש:

דפכי פמשלף

ראש תיבות, אותיות: ד', פ' עולה 84

ליל ט' באב עולה 84

(7) "ויבכו העם"

באתב"ש :

פמשלף צזי

260 עולה ראש וסוף תיבות, אותיות : פ'+ף', צ'+י' עולה

260 עולה **חרבן**

* * * * *

”בלילה ההוא”

פרק י”ד פסוק א’ :

”...ויבכו העם בלילה ההוא”

יונתן בן עוזיאל (על פרק י' פסוק כ"ה): "ותבו מלאללא ית ארעא בתמניה יומין בירחא דאב מסוף ארבעין יומין"
לפי יונתן בן עוזיאל המרגלים חזרו בשמיני לחודש אב, ובאותו לילה (אחרי היום, בתשיעי לחודש אב) בכו העם.

”בלילה ההוא” יש כאן 9 אותיות

אולי רמז ללילה התשיעי, שהוא תשעה באב.

* * * * *

"ויבכו העם בלילה ההוא"

פרק י"ד פסוק א': "ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא"

כאשר י"ב המרגלים חזרו למחנה ישראל לקראת ליל ט' באב, י' מהם הוציאו 'דבת הארץ רעה'. והחטא הביא בעתיד לחורבן בית המקדש בט' באב:

חטא המרגלים באתב"ש: **סנת ציגרכמי** עולה 883
חורבן הבית באתב"ש: **ספגשט צשמא** עולה 883

וגם:

"דבת הארץ רעה" באתב"ש: **קשא צתגה גזץ** עולה 999
חורבן בית המקדש באתב"ש: **ספגשט שמא צידקב** עולה 999
ט' חודש אב עולה 992 ועוד 7 אותיות עולה 999

וגם:

"בלילה ההוא" באתב"ש: **שכמכץ צצפת** עולה 1130
חורבן בית המקדש עולה 1127 ועוד 3 מילים עולה 1130

ועוד:

"בלילה ההוא" יש כאן 9 אותיות אולי רמז לט' באב.

במקום אחד כתוב שבית המקדש הראשון נחרב בז' באב (מלכים ב', כ"ב, ח').
ובמקום אחר כתוב שנחרב בי' באב (ירמיהו נ"ב, י"ב).

ומתוצאת הגמרא:

גמרא תענית כ"ט, א': "תניא אי אפשר לומר בשבעה, שהרי כבר נאמר בעשור. ואי אפשר לומר בעשור, שהרי כבר נאמר בשבעה. הא כיצד? בשבעה נכנסו נכרים להיכל, ואכלו וקלקלו בו שביעי שמיני. ותשיעי סמוך לחשכה הציתו בו את האור, והיה דולק והולך כל היום כולו שנאמר 'אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב' (ירמיהו, פרק ו', ד)"
ואולי יש רמזים לזה מהמילים **"בלילה ההוא"**:
"בלילה" אותיות המילים **'ליל ב' + ה'**, קרי ליל ז'.

וגם:

"בלילה ההוא" ראש תיבות, אותיות **ב', ה' עולה 7**.

וגם:

"ההוא" אותיות: **ה', ה', ו', א'**

ה' + ה' – עולה 10

ו' + א' – עולה 7

וחז"ל קבעו את האבלות והצום ביום ט' באב, יום שנחרב בית שני (והציתו בית ראשון).
ואחת הסיבות היא כי חורבן בית שני הוא יותר אבלות בשבלינו כי ידעו שיכול להימשך הרבה זמן, ונמשך עד ימינו. ואמרו חז"ל:

גמרא ברכות ל"ג, א': "כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו"
(כאילו חורבן בית שני קורה בכל דור)

אחרי שהעם שמעו דברי י' המרגלים, בגלל חוסר בטחון ואמונה, הם בכו "בלילה ההוא" על הפחד מעמי הארץ שהם גדולים עצומים כענקים (כמו שאמרו י' המרגלים "לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא". וגם אמר להם משה רבינו, דברים ד', ל"ח-"להוריש גוים גדלים ועצמים ממך")

"ויבכו העם בלילה" עולה 236
כי עצום עולה 236

ולא הלכו בתמימות אחרי דברי ה' כי הסכימו עם דעת י' המרגלים שלא יוכלו לעלות:
"לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו" עולה 1112
"תמים תהיה עם ה' א-ל-ה-י-ך" עולה 1112
(דברים י"ח, י"ג)

ופתחו בבכי: ונקבע יום זה לחורבן בית המקדש:
"ויתנו את קולם" באתב"ש: **פמאטף תא דפכי** עולה 725
חורבן המקדש עולה 715 ועוד 10 אותיות עולה 725

וגם:
"ויבכו העם" באתב"ש: **פמשלף צזי** עולה 657
חורבן המקדש באתב"ש: **ספגשט צידקב** עולה 658

וכל זה בגלל ש' המרגלים לא שמרו על "ולא תתורו" (במדבר ט"ו, ל"ט-"ולא תתורו אחר לבבכם ואחרי עיניכם")
וגרמו לעם "ויתנו את קולם ויבכו בלילה ההוא":
"ולא תתורו" עולה 1049
"ויתנו את קולם" עולה 1049

וכתוב בגמרא:
תענית (כ"ט, א'): "אתם בכיתם בכיה של חנם ואני קובע לכם בכיה לדורות"
הבכיה הייתה על חנם כי הקב"ה אמר להם שהארץ טובה ונתונה להם ירושה.
ויום ט' באב נקבע ליום של בכיה ופורענות לדורות:
בכיה לדורות עולה 683
חורבן הבית עולה 683

בגלל ש' המרגלים עברו על "ולא תתורו אחרי לבבכם", הם גרמו ליום בכיה לדורות ביום הזה:
"בלילה ההוא" עולה 94
"לבבכם" עולה 94
יום בכיה עולה 93

וזה מידה כנגד מידה:
"אתם בכיתם חנם" באתב"ש: **תאי שלמאי סמטי** עולה 911
"קובע לכם בכיה" באתב"ש: **דפשוז כלי שלמץ** עולה 911
(הגמטריה נכונה באופן רעיוני אבל לא מדויקת לפי הכתוב בגמרא. כי הנוסח בגמרא: "אתם בכיתם בכיה של חנם", ולא 'אתם בכיתם חנם'. וגם בגמרא המילה 'חנם' כתובה בלי האות י')

"אתם בכיתם בכיה של חנם" ובעתיד צום בחודש החמישי, חודש אב, באותו יום :

"בכיתם בכיה" עולה 509

צום החמישי עולה 509

(ככה קראו לזה חז"ל, 'צום החמישי', קרי הצום בחודש החמישי, ט' באב)

צום החמישי באתב"ש : הפי צסימבם עולה 337

על לא דבר עולה 337

(**"בכיה של חנם" זה בכיה 'על לא דבר'**)

למרות שביום השבת אין אבלות בפרהסיה, בשבת שנופל בתוך ט' הימים לפני ט' באב, שבת חזון (קוראים הפטרת חזון ישעיהו בן אמוץ), יש אווירה של אבלות ותזכורת ואזהרה לצרות :

שבת חזון עולה 773

"לכם בכיה לדורות" עולה 773

ובגלל עוונותינו הרבים, מלכות אדום, זרעו של עשו, החריבה את בית המקדש השני והגלתה את ישראל לגלות ארוכה, ובתוכה פורענויות הרבה, וזה חלק מהבכיה לדורות שעדיין ממשיכה עד לימינו :

'עשו שונא ליעקב' באתב"ש : זבף בפטת כמזדש עולה 951

"קובע לכם בכיה לדורות" עולה 951

* * * * *

נכשלו ביצר

יצר הרע דומה לזבוב. ובגלל שטאו בזבוב (נכנעו ליצר), חטאו המרגלים בט' באב והוציאו דבת הארץ רעה.

ט' באב באתב"ש: **ן' שתש** עולה 1050
בזבוב באתב"ש: **שעשפש** עולה 1050

* * * * *

"לבז"

פרק י"ד פסוק ג':
"...נשינו וטפנו יהיו לבז..."

"לבז" עולה למניין 39

בני ישראל התלוננו בשנה הראשונה אחרי שהמרגלים חזרו.
אולי יש כאן מידה כנגד מידה.
הם חששו על נשותיהם וטפם, (בחוסר אמונה), שיהיו לבז. ועונשם היה שקיבלו עוד
39 שנים, (כמנין "לבז") במדבר, סה"כ 40 שנה (והם היו בעצמם לבז).

* * * * *

"ויפל על פניהם"... "קרעו בגדיהם"

משה רבנו ואהרן הכהן נפלו על פניהם, ויהושע וכלב קרעו בגדיהם :
פרק י"ד פסוק ה' :

"ויפל משה ואהרן על פניהם לפני כל קהל עדת בני ישראל"

פרק י"ד פסוק ו' :

"ויהושע בן נון וכלב בן יפנה מן התרים את הארץ קרעו בגדיהם"

לפי חז"ל נפלו על פניהם לפני כל קהל עדת בני ישראל לנסות לשכנע אותם שלא ייראו (מכניסה לארץ המובטחת) ושלא ישובו מצרימה ולפי :
מב"ן : "וטעם 'ויפל משה ואהרן על פניהם' שראו שהיו העם נועצים לעשות ראש ולשוב מיד וקמו הצדיקים והשתחוּ לאפס ארצה לאמר להם אל נא אחי תרעו..."

וגם בגלל שלא ידעו מה לעשות :
ספורנו : "בראותם 'מעוות לא יוכל לתקון' בענין הסנהדרין שכבשו פניהם בקרקע כשלא ידעו מה לעשות מאימת המלך"

ובמישור הרעיוני והרמזי :
תפילת תחנון נקראת 'נפילת אפיים'.

מטה משה :
"הטעם שנופלים על הפנים בתחנון, לפי שכאשר היו ישראל משתחוּיים בעזרה, היה בין כל אחד ואחד ד' אמות, כדי שלא ישמע אחד וידוי חברו ויתבייש ממנו. אנו עושים כהאי גונא בהסתר פנים, כאילו כל אחר אינו רואה את חברו ואינו יודע מה שמתפלל"

נפילת אפיים זמן אמירת תחנונים.
וכאן משה רבנו ואהרן הכהן נפלו על פניהם וכנראה התפללו על ישראל.
"ויפל משה ואהרן על פניהם"
סוף תיבות, אותיות : ל', ה', ו', ל', ס' עולה 155 ועוד 5 אותיות עולה 160
תחנון עולה 159 ועוד המילה עולה 160

ונראה יש כאן גם רמזים לעתיד. על מה שיקרה בתשעה באב, חורבן בתי המקדש.
יהושע וכלב "קרעו בגדיהם" :

"קרעו בגדיהם" עולה 440

אבלות עולה 439 ועוד המילה עולה 440

קריעת הבגד סימן למתאבל (לאבלות).

הקדימו להתאבל על העתיד על חורבן בתי המקדש.

ובדומה לאחר החובן, מי שרואה הר הבית בחורבנה, חייב קריעה.

כי דברי יתר המרגלים יביאו למוות, לבכי לדורות, ולחורבן :

"קרעו בגדיהם" עולה 440 ועוד 10 אותיות ועוד 2 מילים עולה 452

חורבן באתב"ש : **ספגשט** עולה 452

וכמו בן אדם הקורע את בגדיו מחוסר אונים (לא יודע עוד מה יכול לעשות).
כאן החוסר אונים שלהם נובע מאי יכולתם לשכנע בדבריהם את בני ישראל לדברי
אמת שהם אומרים על הארץ:

"קרעו בגדיהם" עולה 440 ועד 2 מילים עולה 402

אמת עולה 401 ועוד המילה עולה 402

נגד דברי השקר של יתר המרגלים.

כי **שקר** באתב"ש: **בדג** עולה 9, לרמוז שהשקרים של יתר המרגלים יביא לאסון בט'
באב.

וכתב:

אור החיים: "...גם נתכוון בזה לומר כי נתכוונו בקריעתם זו כדי להרעישם לומר אלו
תרו אותה וקרעו בגדיהם על מאיסתה בעיני ישראל ויכחישו דברי המאנים"

אחרי שלא הצליחו לשכנע את בני ישראל בדיבורים עשו מעשה לפני בני ישראל להפגין
עמדתם נגד המרגלים ושאוּלי ישפיע.

וגם בנפילת אפיים של משה רבנו ואהרן הכהן יש קצת רמז על העתיד, לאבלות
ולתפילה על החורבן:

"ויפל משה ואהרן על פניהם לפני כל קהל עדת בני ישראל"

ראש תיבות, אותיות:

ו', מ', ו', ע', פ', ל', כ', ק', ע', ב', י' עולה 434 ועוד 11 אותיות עולה 445

אבלות עולה 440 ועוד 5 אותיות עולה 445

וגם:

"ויפל" עולה 126

"ויפל" באתב"ש: **פמוך** עולה 146

ביחד (146+126) עולה 272

החורבן עולה 271 ועוד המילה עולה 272

* * * * *

הקדים יהושע

פרק י"ד פסוק ו':

"ויהושע בן נון וכלב בן יפנה נן התרים את הארץ קרעו בגדיהם"
בפסוק הזה הקדים הכתוב את יהושע לפני כלב.
ואמרו חז"ל בגלל חכמתו (רמב"ן) וגדולתו (רש"י) של יהושע.

ואולי יש בזה עוד טעם :

כבר התפרסמה הנבואה (של אלדד ומידד) 'משה מת ויהושע מכניס את ישראל לארץ'.
ויהושע , שיהיה מנהיג של ישראל בעתיד, גדול הדור, מקומו ליזום קריעה על נושא
שקרי שהמרגלים שיביאו לאבדן של רבים מבני ישראל.

* * * * *

"מן התרים את הארץ"

פרק י"ד פסוק ו':

"ויהושע בן נון וכלב בן יפנה מן התרים את הארץ קרעו בגדיהם"

ונשאלת השאלה:

למה כתוב גם "מן התרים את הארץ"?

הלא כבר כתוב 'הושע בן נון' (י"ג, ח') וכלב בן יפנה (י"ג, ו') היו מהאנשים שנשלחו לתור את הארץ.

ונראה להגיד:

לקרוע בגדים זה סימן של צער (וחוסר אונים). וכתוב:

"מן התרים את הארץ" – כדי להדגיש שמתוך 12 האנשים שנשלחו לתור את הארץ רק

יהושע בן נון וכלב בן יפנה קרעו את בגדיהם. ושהם לא רק התנגדו לדיבור 10

המרגלים, אלא גם עשו מעשה להראות צערם על המרד, ועל הוצאת דבה על הארץ, ועל העונש הצפוי למורדים:

"את הארץ קרעו בגדיהם" ראש תיבות, אותיות: **א', ה', ק', ב'** עולה 108 למנין המילה **'גיהנם'**.

(כי יכול להיות שגם אלו שהוציאו דבת הארץ יקרעו בגדיהם אבל מטעם אחר, מפחד עמי הארץ, שיכנסו לדיכאון ולצער מחוסר בטחון ואמונה)

* * * * *

"כי לחמנו הם"

יהושע וכלב אמרו :

פרק י"ד פסוק ט' :

"אל תראו את עם הארץ כי לחמנו הם סר צלם מעליהם"

"כי לחמנו הם"

ראש תיבות, אותיות: כ', ל', ה', המילה 'כלה'.

סוף תיבות, אותיות: י', ו', ס', המילה 'יום'.

קרי, לא לפחד מהם כלל, כי הגיע יום כלה' שלטון בעולם, וגם הם כלים מהעולם.

וביחד, המילה 'כלה' והמילה 'יום', עולים **111** (56+55).

רמז לכתוב בברית בין הבתרים :

בראשית פרק ט"ו פסוק ט"ו : **"ודור רביעי ישובו הנה כי לא שלם עון האמורי עד הנה"**

" כי לא שלם עון האמורי ", סוף תיבות, אותיות: י', א', ס', ו', י', עולה **111**.

* * * * *

”סר צלם”

פרק י”ד פסוק ט’ :

”...כי לחמנו הם סר צלם מעליהם וה’ אתנו אל תיראם”
בראשית פרק ט”ו פסוק ט”ז : ”כי לא שלם עון האמורי עד הנה”

”סר צלם מעליהם” עולה 615 ועוד 11 אותיות עולה 626
כי שלם עונם הנה עולה 626

ועוד :

”סר צלם מעליהם”, ראש תיבות, אותיות : ס’, צ’, מ’ עולה 190
קצ עולה 190

יהושע אמר להם שהגיע ה’ קצ’ ונשלם עונם ואין לאמורי הגנה.

ועוד :

יהושע וכלב אמרו למרגלים לא לפחד כי אין ליושבי ארץ כנען עוד הגנה או מגן.

רש”י :

”מגינם וחזקם, כשרים שבהם מתו איוב שהיה מגן עליהם (סוטה ל”ח). ד”א צלו של המקום סר מעליהם”

בברית בין הבתרים ה’ אמר לאברהם :

פרשת לך לך, פרק ט”ו פסוק ט”ז :

”ודור רביעי ישובו הנה כי לא שלם עון האמרי עד הנה”

באתב”ש :

פקפג גשמזם מבפסף צטץ לס כת בכי זפט צתיגם זק צטץ

ראש תיבות, אותיות : פ, ג, מ, צ, ל, כ, ב, ז, צ, ז, צ עולה 459

מת איוב עולה 459

אולי יש כאן רמז לדברי רש”י שכאשר יגיעו לדור רביעי, ימות איוב וסר מגינם מעליהם.

ועוד :

"עון האמרי עד הנה"

ראש וסוף תיבות, אותיות : ע+ן, ה+י, ע+ד, ה+ה עולה **219**

סיחון ועוג עולה **219**

אולי רמז לפירוש השני של רש"י, צלו של ה' יסור מעליהם, ממני? ממלכי האמרי, סיחון ועוג, מתי? שיושלם עון האמרי.

ועוד :

פרק י"ד פסוק ט' :

"סר צלם מעליהם"

יהושע וכלב אמרו למרגלים לא לפחד כי אין ליושבי ארץ כנען עוד הגנה או מגן.

רש"י :

"מגינם וחזקם, כשרים שבהם מתו איוב שהיה מגן עליהם (סוטה ל"ח). ד"א צלו של המקום סר מעליהם"

כאשר בן אדם הולך על האדמה גופו עושה צל על האדמה.

ואולי יש רמז שאנשי ארץ כנען הם כמתים הולכים, קרי, הם נידונו כבר למות (כי לא שלם עון האמרי עד הנה") והם דומים כבר למתים. המתים לא עושים צל על האדמה כי גופן איננו. ואולי זה הרמז כאן **"סר צלם מעליהם"** הם דומים למתים, פג תוקפם, אין מה לפחד מהם, כי הם כמו מתים שהגוף שלהם לא עושה צל על האדמה (ראה רמב"ן).

* * * * *

”סר צלם מעליהם”

פרק י”ד פסוק ט’:

”...ואתם אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם סר צלם מעליהם...”

(1) ”אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם סר צלם”
באתב”ש:

תך אמגתף תא זי צתגה לס כסיטף צי חג הכי

סוף תיבות אותיות: ד’,ף,א’,י’,ה’,ס’,ף,י’,ג’,י’ עולה 259

אבדו צלם א-ל-ה-ים עולה 259

(2) ”ואתם אל תיראו את עם”

סוף תיבות אותיות: ס’,ל’,ו’,ת’,ס’ עולה 516

עון האמרי עד הנה עולה 516

”הנה” – פרוש ‘עכשיו’, קרי דור רביעי ישובו לארץ כנען וראה פרשת לך לך, ברית בין הבתרים). עכשיו שלם עוון האמורי ואין להם עוד הגנה.

* * * * *

"עד אנה"

פרק י"ד פסוק י"א:

"עד אנה ינאצני העם הזה ועד אנה לא יאמינו בי בכל האתות אשר עשיתי בקרבם"

יש רמז מאותיות המילה "אנה" למה שקלקלו במעשיהם, ובדיבורם, ובמחשבותיהם.

"עד אנה" הגיעו, "אנה", אותיות א', נ', ה' :

א' – "אפס כי עז העם הישב בארץ" (י"ג, כ"ח)

"אשר ראינו בתוכה אנשי מדות" (י"ג, ל"ב)

"ארץ אכלת יושביה הוא" (י"ג, ל"ב)

"אל הארץ הזאת לנפל בחרב" (י"ד, ג')

"אלה אלהיך ישראל" (שמות ל"ב, ד')

נ' – "נשינו וטפנו יהיו לבז" (י"ג, ג')

"נתנה ראש ונשובה מצרימה" (י"ד, ד')

ה' – "הלא טוב לנו שוב מצרימה" (י"ד, ב')

"הוציאתם אתנו אל המדבר הזה להמית את כל הקהל הזה ברעב" (שמות ט"ז, ג')

"השביעי יצאו מן העם ללקט ולא מצאו" (שמות ט"ז, כ"ז)

גם בפרשת המן נאמר "עד אנה מאנתם לשמר מצותי ותורתי"

* * * * *

"כאשר דברת לאמר"

פרק י"ד פסוק י"ז :

"ועתה יגדל נא כח א-ד-נ-י כאשר דברת לאמר"

בני ישראל נפלו קרבן לדבה שהוציאו המרגלים על הארץ ובכו בלילה ההוא. אבל בסוף הם אמרו (במדבר י"ד, מ') "כי חטאנו". התחילו לחזור בתשובה. אבל 10 המרגלים רק המשיכו להסיט, (במדבר י"ד, ל"ו) "וישבו וילונו עליו את כל העדה להוציא דבה על הארץ".

לפי המדרש אמר משה רבנו :

תנחומה שלח י"ג :

"...רבון העולמים עשה בשבילך 'ועתה יגדל נא כח א-ד-נ-י וגו', תנצח מדת רחמים למדת הדין"

ורמז :

"ועתה יגדל נא כח א-ד-נ-י כאשר דברת"

עולה 1799 ועוד 27 אותיות ועוד 7 מילים עולה 1833

"תנצח מדת רחמים למדת הדין" עולה 1833

"סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך..."

ביקש שמידת הרחמים תתגבר על מידת הדין :

"כגדל חסדך" עולה 149

דין באתב"ש : קמט עולה 149

ועוד (רש"י מביא מהגמרא סנהדרין קי"א, א) :

רש"י (י"ד, י"ז) :

"לצדיקים ולרשעים. כשעלה משה למרום מצאו להקב"ה שהיה יושב וכותב 'ה' ארץ אפים', אמר לו לצדיקים. אמר לו הקב"ה אף לרשעים.... והלא אמרת לי אף לרשעים, יגדל נא כח ה' לעשות כדברך 'ונקה' לשבים, 'לא ינקה' לשאינן שבים" מידת הרחמים גם לרשעים. ומשה רבנו ביקש רחמים על עם ישראל ('לשבים', שהתחלו לחזור בתשובה) ואמר "כאשר דברת" כאשר אמרת לי 'אף לרשעים'.

ורמזים :

"דברת לאמר ה' ארץ אפים ורב חסד"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ד'+ת', ל'+ר', י'+ה', א'+ך', א'+ם', ו'+ב', ח'+ד' עולה 731

'אף לרשעים' עולה 731

וגם :

"כח א-ד-נ-י כאשר דברת"

באתב"ש :

לס ת-ק-ט-ם לתבג קשגא עולה 1478

מדת הרחמים אף לרשעים עולה 1478

וגם :

"ועתה יגדל נא כח א-ד-נ-י כאשר דברת לאמר ה' ארץ אפים"

באתב"ש :

פזאץ מרקך טת לס ת-ק-ט-ם לתבג קשגא כתיג מ-ץ תגל תומי

סוף תיבות, אותיות : צ', ד', ת', ס', ס', ג', א', ג', צ', ל', י' עולה 747

מדת הרחמים עולה 747

ועוד :

חז"ל אמרו בקשות בסוף התפילה, בסוף שמונה עשרה (ראה גמרא ברכות י"ז, א'), בקשת 'א-ל-ה-י נצור'. ובתוכה יש ארבעה 'עשה למען', המובאים בטור : הטור (סימן קכב) : "אמר שמואל כל הזריז לומר ד' דברים הללו זוכה ומקבל פני שכינה עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה למען תורתך עשה למען קדושתך" ואחד מהם, "עשה למען תורתך".

שאין קיום לעולם בלי ישראל שקבלו את התורה.

וזה בקשת רחמים, שזכות התורה תציל אותנו.

ובבקשה שביקש משה רבנו שמידת הרחמים תנצח למידת הדין, יש רמזים לתורה :

"ועתה יגדל נא כח" עולה 607 ועוד 4 מילים עולה 611 למנין המילה 'תורה'

וגם :

"ועתה יגדל נא כח א-ד-נ-י כאשר דברת לאמר"

באתב"ש :

פזאץ מרקך טת לס תקטם לתבג קשגא כתיג

סוף תיבות, אותיות : צ', ד', ת', ס', ס', ג', א', ג' עולה 617

הדברות עולה 617

* * * * *

מי בגזירת 40 שנה?

פרק י"ד פסוק כ"א :

"ואולם חי אני וימלא כבוד ה' את כל הארץ"

לפנינו שני מדרשים על פסוק כ"א :

מדרש רבה חקת כז, כג :

"ואולם חי אני אם יראו האנשים העולים מבין עשרים שנה ומעלה בן עשרים שנה בין שהיה עמהם בעצה בין שלא היה עמהם בעצה, פחות מבין כ' שנה ולא הביא ב' שערות בין שהיה עמהם בין שלא היה עמהם בעצה, ואם הביא ב' שערות והוא פחות מכ' היה עמהם בעצה לא היה נכנס, ואף על פי כן לא מת אחד מהם פחות מסי' שנה..."

תנחומה שלח יג :

"...ואולם חי אני אם יראו האנשים העולים מבין עשרים שנה ומעלה בן עשרים שנה בין שהיה עמהם בעצה בין שלא היה עמהם בעצה, פחות מבין כ' שנה ולא הביא ב' שערות אם היה עמהם בעצה לא היה נכנס, ואף על פי כן לא מת אחד מהם פחות מסי' שנה..."

המדרשים באים לדרוש :

- 1) שכל הדור ההוא שהיו בעת הגזירה בן כ' שנה ולמעלה לא נכנסו לארץ.
- 2) שהיו גם מאלו שהיו פחות מכ' שנה שלא נכנסו לארץ
- 3) אך אחד שהיה בתוך הגזירה מת לפני שהיה 60 שנה

כדי לשים לב :

יש כנראה שיבוש בגרסת המדרש בתנחומה. שם כתוב :

"פחות מבין כ' שנה ולא הביא ב' שערות אם היה עמהם בעצה לא היה נכנס"

וזה לא הגיוני שמי שהיה 'קטן' (פחות מכ' שנה לא הביא ב' שערות) בזמן הגזירה לא היה נכנס.

וגם שבמדרש רבה (נראה) שכתוב (ההפך) :

"פחות מבין כ' שנה ולא הביא ב' שערות בין שהיה עמהם בין שלא היה עמהם בעצה"

(כאן במדרש רבה חסר בסוף, המלה 'נכנס' להשלים הענין).

על זה האיר העץ יוסף (בתנחומה) שצריך להיות כתוב "פחות מבין כ' שנה ולא הביא ב' שערות בין שהיה עמהם בין שלא היה עמהם בעצה נכנס".

ונשאלת השאלות :

- 1) למה לא נכנסו אלו שהיו כ' שנה ולמעלה ולא היו בעצה עמהם?
(הלא הם לא עשו שום דבר)
- 2) למה לא נכנסו אלו שהיו פחות מכ' שנה והביאו שתי שערות?
(הלא מדין שמים הם נחשבים קטנים, פחות מכ' שנה)
- 3) כל אלו שהיו כ' שנה או פחות בזמן הגזירה לא הגיעו ל60 שנה בעת שבני ישראל נכנסו לארץ, ואיך מתקים "לא מת אף אחד פחות מ60 שנה"?
(הלא גזרת המרגלים היתה בשנה השניה לצאתם ממצרים ותום הגזירה היתה בשנת הארבעים, סה"כ 38 שנה של גזירה בפועל וארבעים שנה במדבר. ומי שהיה בן 21 שנה או

פחות לא הגיע 60 שנה, $59 = 38 + 21$

חז"ל התייחסו לקושיות האלו והנה חלק מדבריהם :

תשובה לשאלה (1) :

מי שהיה כ' שנה ולמעלה ולא היה עמהם בעצה גם לא נכנס בגלל שהם לא מחו ונתפסו בעוון הדור לפי הכלל כאשר אנדרלמוסיה באה לעולם הורג טובים עם רעים (תוספות בבא בתרא קכא, א).

פרוש מהר"ז (מדרש רבה טז, כג) : "הדין ע"פ הרוב וצדיק נתפס בעוון הדור"

תשובה לשאלה (2) :

כאן הקשו חז"ל להסביר הענין והם הוסיפו עוד הרבה שאלות משלהם. ובגלל שהדיונים בנושא הם מסובכים ונוגעים בהרבה הלכות כדי לראות פרוש הרש"ש במדרש רבה טז, כב.

תשובה לשאלה (3) :

רש"י בחומש (במדבר יד, לג) מפרש שאלו שהיו בן כ' שנה בזמן הגזירה נידונו משנה לפני חטא המרגלים, קרי מחטא העגל. ואז יש עוד שנה ושליש לגילם. וזה לשונו :
"...שנה ראשונה היתה בכלל ואף על פי שקדמה לשלוח המרגלים, לפי שמשעשו את העגל עלתה גזירה זו במחשבה אלא שהמתין להם עד שתתמלא סאתם, וזהו שנאמר" וביום פקדי, במרגלים ופקדתי עליהם חטאתם (שמות לב, לד). ואף כאן נאמר תשאו את עונותיכם (פסוק לד), שתי עוונות של עגל ושל תלונה, וחשב להם מקצת שנה ככולה וכשנכנסו לשנת הששים מתו אותם של בני עשרים"
התוספות (גמרא ב"ב קכא, א) מעלה הדעה שאלו שהיו כ' שנה באמת היו כ' שנה ולפחות עוד חודש ואז נחשב מקצת השנה (החודש) כשנה.

ההסברים האלו מסבירים למה אלו שהיו בני כ' ולמעלה בזמן הגזירה לא נכנסו וגם מלאו 60 שנה. אבל איך נסביר מאמר המדרש שאלו שהיו פחות מכ' שנה והביאו ב' שערות והיו בעצה עמהם לא נכנסו? - הלא הם היו הרבה פחות מ-60 שנה כאשר הם הגזירה בשנת הארבעים.
(ואם הם מתו בשנת הארבעים, הם מתו לפני שהגיעו ל-60 שנה. ואם לא מתו הלא הם לא יוכלו להיכנס לארץ, אז מה היה אתם?)
ועל זה לא מצאתי דיון.

ונגיד :

יש אפשרות לקיים בו זמנית גזרת הכתוב, שלא יכנסו לארץ (שיפלו במדבר), וגם דבר המדרש שיגיעו ל-60 שנה.
אם נזכור התנאי שעשה משה רבנו עם בני גד ובני ראובן. כל חלוץ צבע מבני גד ובני ראובן יעברו את הירדן עד כיבוש וחלוקה של הארץ. כל חלוץ צבע זה רק אלו מ-20 שנה ולמעלה. הנשים והטף ואלו שהיו פחות מעשרים שנה משבט גד, ראובן, וחצי שבט מנשה נשארו מעבר הירדן מזרחה.
ואולי מהם היו אלו שהיו פחות מ-20 שנה ושהביאו ב' שערות ושהיו עם המרגלים בעצה. והם לא מתו בשנת הארבעים, וגם לא נכנסו לארץ, אבל מתו כאשר הגיעו ל-60 שנה מעבר לירדן.

ועוד אפשרות: אולי הביטוי "לא מת אחד מהם פחות מ-60 שנה" – שכעונש עבור עוון המרגלים לא מתו אנשים לפני שהגיעו ל-60 שנה. אבל אולי עוד עבירות בידם (של חלק מהאנשים) גרמו להם למות לפני 60. (כאן נאלצנו להגיד שכל האנשים מהקבוצה (פחות מכי שנה, ושהביאו בי' שערות, ושהיו עמהם) או שהיו רק משבטי גד, ראובן, ומנשה. או שהיו לאנשים האלו (פחות מכי שנה, ושהביאו בי' שערות, ושהיו עמהם) עוד עבירות ומתו לפני 60 שנה, וזה צריך עיון).

* * * * *

"עקב"

פרק י"ד פסוק כ"ד :
**"ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי והביאתיו אל הארץ אשר בא שמה
וזרעו יורשנה"**
רש"י : "שתי רוחות, אחת בפה ואחת בלב. למרגלים אמר אני עמכם בעצה ובלבו היה
לומר האמת..."
"וירשנו אתה כי יכול"
באתב"ש :
פמגבטף תאץ לס מלפך עולה 945
"אחת בפה ואחת בלב" עולה 945

וגם :
"ויהס כלב את העם" עולה 649 ועוד 13 אותיות ועוד 4 מילים עולה 666
להוציא האמת מלבו
עולה 666

וגם :
"ויאמר עלה נעלה"
באתב"ש :
פמתיג זכץ טזכץ עולה 776 ועוד 12 אותיות עולה 788
"ובלבו היה לומר האמת"
עולה 788

פירוש המילה **"עקב"** :
"עקב" – בגלל
וגם :
"עקב" – בסוף

כלב זכה לכל זה **"עקב"** :
בגלל שבהתחלה היה פיו איתם ולבו נגדם.
אבל בסוף פיו ולבו נגדם, ולפי :
פרק י"ג פסוק ל' :
"ויהס כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אתה כי יכול נוכל לה"
(1) **"ויהס כלב"** עולה 133 ועוד 2 מילים עולה 135
פהו ולבו
עולה 135

(2) **"עלה נעלה וירשנו אתה כי יכול נוכל לה"**
ראש תיבות, אותיות : ע', נ', ו', א', כ', י', נ', ל' עולה 237
פיו ולבו נגדם
עולה 237

(3) **"כי יכול נוכל לה"** עולה 237
פיו ולבו נגדם
עולה 237

בתחילה כולם היו 'אנשים', קרי כשרים וחשובים :
רש"י (על המילים "כלם אנשים") : "לשון חשיבות ואותה שעה כשרים היו"
אבל אחרי שתרו את הארץ וחזרו והוציאו דבה על הארץ ירדו ממדרגתם ("לעדה הרעה הזאת").

אבל כלב נשאר גם בסוף 'איש' :
"עקב" באתב"ש **זדש** עולה **311** למנין המילה 'איש'
קרי, בריאה חשובה הממלא את ייעודה. כי בסוף ("עקב") כאשר חזרו, פיו ולבו אחת
למלא מצוות ה'.
פיו ולבו עולה 606 ועוד 7 אותיות עולה 613 למנין **תרי"ג**.

* * * * *

"והביאתי אתם וידעו את הארץ"

פרק י"ד פסוק ל"א :

"וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה והביאתי אתם וידעו את הארץ"

רש"י: "להוציא שבטו של לוי שאין פקודיהם מבין עשרים"

אבן עזרא: "והלויים והכהנים אינם בכלל השבועה כי לא הלך מהם נשיא מרגל"

רש"י מדייק ומסביר שהגזירה לא חל על שבט לוי כי הגזירה רק על אלו שנמנו מ20 ולמעלה עד 60. אבל שבט לוי נמנו מ30 ולמעלה עד 50. ומוסיף עוד האבן עזרא שהם גם לא שלחו נשיא לרגל את הארץ. ובגלל ששבט לוי לא היו בחטא הם גם לא היו בגזירה של מתי מדבר, ונכנסו מהם לארץ גם אנשים מבין 20 ל60.

וגם בחטא העגל בני לוי לא השתתפו. ולא נחסר מהם אף אחד בגלל החטא. וכמו

שכתוב:

שמות פרק ל"ב פסוק כ"ו:

"ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי לה' אלי ויאספו אליו כל בני לוי"

רש"י (על המילים "כל בני לוי"): "(יומא ס"ו) מכאן שכל השבט כשר"

וכאשר משה רבנו ברח את שבט לוי הוא אמר להם:

דברים פרק ל"ג פסוק ט':

"האמר לאביו ולאמו לא ראיתיו ואת אחיו לא הכיר ואת בנו לא ידע כי שמרו אמרתך

ובריתך ינצרו"

רש"י (על המילים "האמר לאביו ולאמו לא ראיתיו"): "כשחטאו בעגל ואמרתי מי לה' אלי (שמות ל"ב) נאספו אלי כל בני לוי...ומשבט לוי לא חטא אחד מהם שנאמר כל בני לוי"

בני לוי שמרו את התורה ונשארו נאמנים לברית (מלו את ילדיהם גם במדבר, רש"י) והם לא הוציאו דיבה על הארץ, והם זכו להיכנס לארץ אשר המרגלים וההולכים אחריהם מאסו בה.

ורמזים:

(1) **"לבז יהיה והביאתי"**

ראש תיבות, אותיות: ל', י', ו' אותיות המילה 'לוי'.

את בני לוי אביא לארץ.

(2) **"אמרתם לבז יהיה והביאתי אתם וידעו"**

סוף תיבות, אותיות: ס', ז', ה', י', ס', ו' עולה 108

בני לוי עולה 108

(3) **"אתם וידעו"**

סוף תיבות, אותיות: ס', ו' עולה 46

לוי עולה 46

(4) **"אתם וידעו את הארץ אשר מאסתם בה"**
עולה 2283 ועוד 24 אותיות ועוד 7 מילים
עולה 2314
"האמר לאביו ולאמו לא ראיתיו ואת אחיו לא הכיר ואת בנו לא ידע"
עולה 2314
רמז לבני לוי, שהם אז לא חטאו, וגם עכשיו לא חטאו, והם יזכו להיכנס לארץ שמאסתם בה.

(5) **"את הארץ אשר"** עולה 1198 ועוד 9 אותיות עולה 1207
"שמרו אמרתך" עולה 1207
רמז לבני לוי, שהם אז לא חטאו וגם עכשיו לא חטאו והם יזכו להיכנס לארץ שמאסתם בה (ראה פירוש רש"י על מילים "כי שמרו אמרתך").

(6) **"הארץ אשר מאסתם"**
ראש תיבות, אותיות: ה', א', מ' עולה 46
לוי עולה 46
בני לוי יכנסו לארץ אשר מאסתם בה.

(7) **"אשר מאסתם בה"**
באתב"ש:
תבג יתחאי שץ עולה 1224 ועוד 10 אותיות ועוד 3 מילים עולה 1237
"כי שמרו אמרתך" עולה 1237
רמז לבני לוי, שהם אז לא חטאו וגם עכשיו לא חטאו והם יזכו להיכנס לארץ שמאסתם בה (ראה פירוש רש"י על מילים "כי שמרו אמרתך").

(8) **"הארץ אשר מאסתם בה"**
באתב"ש:
צתגה תבג יתחאי שץ
סוף תיבות, אותיות: ה', ג', י', צ' עולה 108
בני לוי עולה 108
בני לוי יכנסו לארץ אשר מאסתם בה.

* * * * *

"יפלו במדבר"

אחרי חטא המרגלים כתוב:

פרק י"ד פסוק ל"ב:

"ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה"

יש במשפט הזה 22 אותיות ועוד 5 מילים, עולה סה"כ 27. רמז ל 27 מסעות שעשו במדבר' אחרי חטא המרגלים, מרתמה עד ערבות מואב.

ואולי יש כאן רמז לעונש, במילה **"במדבר"**. אותיות: **ב', מ', ד', ב', ר'**

ב', מ' – עולה 42 (סה"כ היו 42 מסעות במדבר, מרמסס עד ארץ כנען)

ד', ב', ר' – המילה דבר

ועוד עם נצטרף לזה:

"ופגריכם אתם יפלו במדבר", ראש תיבות, אותיות: **ו', א', י', ב', עולה 19.**

נקבל רמז:

בגלל **'דבור'** (רמז מאותיות 'דבר', הוצאת דיבת הארץ רע) יסעו סה"כ **42'** מסעות במדבר עד שיכנסו לארץ. והגזירה תהיה רק ב **19** מהמסעות, מרתמה (מדבר פארן, קדש ברנע, מקום חטא המרגלים, ראה רש"י במדבר פרק ל"ג, פסוק י"ח) עד 'הר ההר' בשנה הארבעים, שאז תמו למות (ראה פרשת מסעי).

* * * * *

מגפת מוצאי דבת הארץ

פרק י"ד פסוק ל"ז :

"וימתו האנשים מוצאי דבת הארץ רעה במגפה..."

רש"י (על "במגפה לפני ה' ") : " באותה מיתה ההגונה להם, מדה כנגד מדה, הם חטאו בלשון ונשתרבו לשונן עד טבורם ותולעים יוצאים מלשונם ובאין לתוך טבורם..."

1. **"וימתו האנשים מוצאי דבת הארץ"** עולה 1711
נשתרבו לשונם עד טבורם עולה 1711

2. **יונתן בן עוזיאל** : "ומיתו גובריא דאפיק טיב ביש על ארעא בשבעא יומין באילול..."

"במגפה" עולה 130
ז' יום, אלול עולה 130

* * * * *

"חיו מן האנשים"

פרק י"ד פסוק ל"ח:

"ויהושע בן נון וכלב בן יפונה חיו מן האנשים ההם ההלכים לתור את הארץ"
רש"י: מנה תלמוד לומר 'חיו מן האנשים ההם', אלא מלמד שנטלו חלקם של מרגלים בארץ וקמו תחתיהם לחיים"
בלי יקר: "שהצדיק נוטל חלקו וחלק של הרשע בגן עדן. כן יהושע וכלב קבלו חלקם וחלק האנשים שהלכו עמהם לתור וזהו 'חיו מן האנשים', שקבלו גם חלק אותן האנשים אשר הלכו אתם"

לפי שיהושע בן נון וכלב בן יפונה לא היו מאלו שהוציאו דבה, ברור שהם 'חיו' ולא מתו במגפה עם המרגלים. ולפי זה דורשים את הפסוק הזה שהם "חיו מן האנשים ההם", קרי על חשבון האנשים, מחלקם של האנשים ההם. כי יהושע וכלב קיבלו חלק של עצמם וגם את חלקם של המרגלים בארץ ובגן עדן.
ורמזים:

"חיו" באתב"ש: **סמך** עולה 180

בגן עדן עולה 179 ועוד המילה עולה 180
וגם:

"חיו מן" עולה 114 ועוד 2 מילים עולה 116
עדן באתב"ש: **זקט** עולה 116

וגם:

(1) **"ויהושע בן נון וכלב בן יפונה חיו מן"**

ראש וסוף תיבות, אותיות:

"ו'+ע', ב'+ו', נ'+ן, ו'+ב', ב'+ן, י'+ה', ח'+ו', מ'+ן" עולה 357

עולה 357

חלקם בגן עדן

(קרי נטלו חלקם של י' מרגלים בגן עדן)

(2) **"ויהושע בן נון וכלב בן יפונה חיו מן"**

באתב"ש:

פמצפבז שט טפט פלכש שט מופטץ סמך יט

עולה 1869 ועוד 27 אותיות עולה 1896

נטלו חלקם של עשרת מרגלים עולה 1896

(3) **"בן נון וכלב בן יפונה חיו מן האנשים ההם"**

באתב"ש:

שט טפט פלכש שט מופטץ סמך יט צתטבמי צצי

ראש תיבות, אותיות: **ש', ט', פ', ש', מ', ס', י', צ', צ'** עולה 979

עולה 979

קבלו חלקם של י' מרגלים

(4) **"האנשים ההם ההלכים לתור"**

באתב"ש :

צטטבמי צצי צצכלמי כאפג

עולה 1125 ועוד 19 אותיות ועוד 4 מילים עולה 1148

נטלו גם חלקם של מרגלים בגן עדן עולה 1148

שהם נטלו את חלקם וגם חלק י' המרגלים "ההלכים לתור את הארץ" בגן עדן וגם בארץ :

"ההלכים לתור את הארץ" עולה 1443 ועוד 4 מילים עולה 1447

קבלו חלקם של מרגלים בארץ ובגן עדן עולה 1447

לפי רש"י חלקם בארץ, ולפי הכלי יקר גם חלקם בגן עדן :

"את הארץ" עולה 697

חלקם של י' בגן עדן עולה 697

קרי, י' המרגלים שהלכו לתור את הארץ, אבדו חלקם בארץ וגם בגן עדן.

* * * * *

”מרגלים חרש”

הפטורה, יהושע פרק ב' פסוק א':

”וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים חרש לאמר...”

מדרש תנחומא שלח פרק א': ”ואין לך בני אדם שנשלחו לעשות מצוה ונותנין נפשם להצליח בשליחותן כאותן שני שלוחים ששלח יהושע בן נון וגו', ומי היו? שנאמר ”וישלח יהושע בן נון” שנו רבותינו, אלו פינחס וכלב”

”שנים אנשים מרגלים חרש” עולה 1632 ועוד 18 אותיות ועוד 4 מילים

עולה 1654

עולה 1654

הוא שלח את פינחס בן אלעזר הכהן וכלב בן יפנה

* * * * *

"חלה תרימו"

פרק ט"ו פסוק כ: **"ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה כתרומת גרן כן תרימו אתה"**

בפסוק הזה יש **43** אותיות למנין המילה 'חלה'.

ועוד:

נותנים חלה רק מחמשת מיני דגן:

"כתרומת גרן כן תרימו אתה"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

כ'+ת', ג'+ן', כ'+ן', ת'+ו', א'+ה' עולה **955**
מחמשת מיני דגן עולה **955**

והם, חיטה, ושעורה, וכוסמין, ושיבולת שועל ושיפון:

"ראשית ערסתכם חלה תרימו" עולה **2400** ועוד **19** אותיות עולה **2419**
חיטא ושעורה וכוסמין ושיבולת שועל ושיפון עולה **2419**

וגם:

בעל הטורים: **"תגין על ה"א שה' דברים חייבין בחלה מחמשת רבעים קמח חייבין"**
ורמזים:

"חלה תרימו תרומה" עולה **1350** ועוד **3** מילים עולה **1353**
חמשת רבעים קמח חייבין בחלה עולה **1353**

וגם:

"תרימו תרומה כתרומת גרן כן תרימו אתה"

באתב"ש:

אגמף אגפיץ לאגפיא רגט לט אגמף תאץ

עולה **1319** ועוד **29** אותיות עולה **1348**

"מחמשת רבעים קמח חייבין" עולה **1348**

* * * * *

שיעור חלה

פרק ט"ו פסוק כ"א :

"מראשית ערסתיכם תתנו לה' תרומה לדרתיכם"

רש"י : "למה נאמר, לפי שנאמר ראשית ערסתיכם (פסוק כ') שומע אני ראשונה שבעיסות תלמוד לומר, מראשית, מקצתה ולא כולה"

בגלל שכתוב פסוק כ' "ראשית", בא כאן הכתוב בפסוק כ"א לומר "מראשית", כלומר לא כל ראשית, אלא מקצתה. ואמרו חז"ל שאין לחלה שיעור מן התורה, אלא קבעו חכמינו שיעור לבעל הבית אחד מעשרים וארבעה מהעיסה.

ורמז :

"מראשית" עולה 951 ועוד 6 אותיות עולה 957

אחד מעשרים וארבעה עולה 957

שהמילה "מראשית" בא להגביל התרומה לחלק מסה"כ של ראשית, חלק 1/24.

ועוד :

"מראשית...תתנו...תרומה"

ומעניין, אם נדייק, ברמז נקבל השיעור של חלה מנתינת שיעור תרומה "מראשית" (מערך המילה "מראשית").

מה "תרומה" קבעו חז"ל לתת עין טובה 1/40 - תתנו לשיעור חלה האחוז הרמז ב1/40 "מראשית".

"מראשית" עולה 951 ועוד 6 אותיות ועוד המילה עולה 958

$958 * 1/40 = 23.95 \sim 24$.

תתנו לחלה 1/24 מהעיסה לפי הרמז בנתינת תרומה, עין טובה, מהמילה "מראשית".

* * * * *

”ותצפנו”

הפטרה, יהושע פרק ב' פסוק ד':

”ותקח האשה את שני האנשים ותצפנו...”

רד"ק: ”...ובמדרש, אלו שני המרגלים היו כלב ופינחס. ועמד לפניהם פינחס ולא הכירוהו ולא ראוהו לפי שהיה מלאך. ואמר ”ותצפנו” על כלב לבדו...”
(ראה רש"י)

”ותצפנו” עולה 632

כאן זה רק כלב בן יפנה עולה 632

אולי רמז למדרש שכתוב שהצפין רק אחד מהמרגלים וזה היה כלב.
פינחס שהיה נביא וכהן רוצה נראה, רוצה אינו נראה.

* * * * *

מערת מואב

לאורך התקופה מאברהם אבינו עד כניסת בני ישראל לארץ כנען היו אירועים שקראו בתוך מערה הקשור למואב, והם:

(1) לוט נסע למערה בהרים כי פחד להישאר בצער. ושם בנותיו באו אליו והולידו ממנו את מואב ואת עמון.

(2) בשנת הארבעים לבני ישראל במדבר הם עברו את נחל ארנון בגבול מואב. ושם נעשה להם ניסים גדולים במערות מעל הנחל.

(3) משה רבנו ע"ה נטמן במערה בגיא בראש הפסגה בהר נבו בערבות מואב

מערה היא מקום חסוי מעיני בני אדם. מקום מוסתר. וכאשר נעשה שמה, בתוך המערה, דבר טוב לזולת, זה בגדר 'חסד'. ונראה לי להגיד שמכנה משותף בין האירועים האלו הם הדברים שקראו בתוך המערה. דברים שנעשו בחסד הבורא, בנסתר, לטובת ולגאולת ישראל. ואסביר:

המערה בסדום בזמן אברהם אבינו

כאשר לוט פחד לשבת בצער, הוא עבר עם בנותיו לגור במערה בהר. ובגלל שחשבו בנותיו שהעולם נחרב הם באו אליו והולידו ממנו את מואב ועמון. ועל זה כתוב: 'מצאתי דוד עבדי בסדום'. כי דוד המלך בא מרות המואביה, שבא מעגלון מלך מואב, שבא ממואב הבא מלוט ובתו. ולא נודע לעולם שהתחיל שרשרת הדורות שיוביל לדוד המלך ולמשיח בין דוד. רמז, "לוט" עולה 45 והמילה 'הגואל' עולה 45. שמלוט יבוא הגואל. וזה חסד גדול לטובת ולגאולת בני ישראל.

המערות בהרי נחל ארנון

רש"י (חקת כ"א, ט"ו): "כשם שמספרים בנסי ים סוף כך מספרים בנסי נחל ארנון שאף כאן נעשו נסים גדולים, ומה הם הנסים" "תרגום של שפך אשד. שפך הנחלים שנשפך שם דם אמוריים שהיו נחבאים שם לפי שהיו ההרים גבוהים והנחל עמוק וקצר. וההרים סמוכים זה לזה. עומד על הר מזה ומדבר עם חבירו בהר מזה והדרך עובר בתוך הנחל. אמרו אמוריים כשיכנסו ישראל לתוך הנחל לעבור נצא מן המערות בהרים שלמעלה מהם ונהרגם בחצים ואבני בליסטראות. והיו אותן הנקעים בהר של צד מואב. ובהר של צד אמוריים היו כנגד אותן נקעים כמין קרנות ושדים בולטין לחוץ. כיון שבאו ישראל לעבור נדעזעו ההר של א"י כשפחה היוצאת להקביל פני גבירתה ונתקרב לצד הר של מואב ונכנסו אותן השדים לתוך אותן נקעים והרגום. וזהו 'אשר נטה לשבת ער'. שההר נטה ממקומו ונתקרב לצד גבול מואב ונדבק בו וזהו 'ונשען לגבול מואב'

בני ישראל נצלו מהאמוריים שהתחברו במערות נחל ארנון בגבול ארץ מואב. והם לא ידעו מה קרה במערות עד שהבאר העלה עצמות ההרוגים סביב המחנה. וזה חסד גדול לטובת ולגאולת בני ישראל.

המערה בגיא בהר נבו

משה רבנו קבור בגיא בראש הפסגה בהר נבו.
אבו עזרא (דברים ל"ד, ו'): "שנכנס במערה בגיא"
לפי האבן עזרא הוא נטמן במערה בהר.
מקום קבורתו זה אחד מהדברים שנבראו בערב שבת בין השמשות, כמו שכתוב:
אבות פרק ה' משנה ח': "עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות... ויש
אומרים... וקבורתו של משה"

מדרש רבה (פרשת ואתחנן ב', ט'): "אמר לו הקב"ה למשה אם נקבר אתה כאן אצלן
במדבר, הן באים בזכותך, ואת בא בראשם, שנאמר (דברים ל"ג) 'וירא ראשית לו וגו'
'ויתא ראשי עמ'... "

משה רבנו חי עד לפני שבני ישראל נכנסו לארץ כנען.
ולפי המדרש הוא קבור בצד המזרחי של הירדן קרוב למדבר להיות שמה כדי להוביל
את מתי המדבר לארץ ישראל בזמן תחיית המתים. וכדי שלא יאמרו שאין למתי מדבר
חלק לעולם הבא.
וזה חסד גדול לטובת ולגאולת בני ישראל.

* * * * *

פרשת קרח

ויקח קרח

פרק ט"ז פסוק א':
"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי"

1. גמרא סנהדרין דף ק"ט עמוד ב': "אמר ריש לקיש, 'קרח', שנעשה קרחה בישראל, בן יצהר, שהרתיח עליו את כל העולם כזהרים, 'בן לוי', שנעשה לוייה בגיהנם"

ומסביר התורה תמימה:
שכונת "כזהרים" שפרסם מאוד דבר המחלוקת.
כמו שכתוב אצל אברהם אבינו,
בראשית פרק י"ז פסוק כ"ו:
"בעצם היום הזה נמול אברהם"
בחצי היום, לפרסם הדבר.

"בן לוי": שנעשה לוייה בגיהנם.
ומסביר תורה תמימה: שירד לגיהנם בלוייה גדולה.

ברכת יעקב אבינו לשמעון ולוי:
בראשית פרק מ"ט פסוק ו':
"בסדם אל תבא נפשי בקהלם אל תחד כבדי"
רש"י (פרשת ויחי פרק מ"ט פסוק ו' על "בסדם על יבא נפשי"): "זה מעשה זמרי..."
רש"י (פרשת ויחי פרק מ"ט פסוק ו' על "אל תחד כבדי"): "שם אל יחד שמי שנאמר,
'קרח בן יצהר בן קהת בן לוי', ולא נאמר בן יעקב..."
לפי פירוש רש"י התחלת וסוף הפסוק לא מתייחסים לאותו נושא.
תחילת הפסוק מתייחסת לנושא זמרי בן סלוא וסופו של הפסוק מתייחס
לנושא קורח. ובאמת תחילת הפסוק, "ובסדם אל תבא נפשי", לא מתייחס טוב
עם הגמרא (מאמר ריש לקיש המובא למעלה), אם פרסם המחלוקת כזהרים
איזה 'סודי' ("בסדם על תבא נפשי") יש בדבר? ובנוסף, לפי ההגיון ברכה השייכת
לשמעון וגם ללוי, היתה אמורה להתייחס לזרעו של שמעון וגם לזרעו של לוי,
ולא רק לזרעו של שמעון.
יש עוד פירוש:

גמרא סנהדרין דף ק"ט עמוד ב': "בסדם", אלו מרגלים, 'בקהלם', אלו עדת קרח"
התורה תמימה גם מקשה על הפירוש הזה (פרשת ויחי) מה שיכים פרשת מרגלים
כאן? והוא נוטה לפירוש מדרש תנחומא שהביא רש"י, שכאן מדובר בנושא זמרי.

בפסוק הזה (לפי הפרשנים ולפי המדרש) יש התייחסות לזמרי, למרגלים וגם לקורח.
אולי במישור הרמז, (על התחלת הפסוק), אפשר לכלול גם את קרח.

אולי בכל זאת **"בסדם אל תבא נפשי"** מתייחס, דרך הרמז, לקרח.
ידוע שה' נתן את המצווה השמינית, מצות המילה, לאברהם אבינו. המדרש קורא לזה **"סוד"** המילה.
מדרש תנחומא (לך לך, י"ט): **"... סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם"** (תהלים כ"ה, י"ד).
אי זה הוא סוד שגילה ליראיו?, זו המילה. שלא גלה הקדוש ברוך הוא מסטורין של מילה אלא לאברהם...
מדרש תנחומא (לך לך, כ'): **"... חביבה המילה שנשבע הקדוש ברוך הוא לאברהם, שכל מי שהוא מהול אינו יורד לגיהנם שנאמר, 'ביום ההוא כרת ה' את אברם ברית לאמר'. ומי ירד לשם? מה כתיב אחריו 'את הקני ואת הקנזי וגו'. למה?, שכולם ערלים. אבל הכופרים ופושעי ישראל שכפרו בהקדוש ברוך הוא והלכו בחקות הגוים והן מולין, הקדוש ברוך הוא מושך להן ערלה ונופלין לגיהנם, שנאמר, 'שלח ידיו בשלמיו חלל בריתו' (תהלים נ"ה, כ"א)..."**
ולפי המדרש יש מלאך הממונה על פתח גיהנם ובודק מי עובר שם, אם יש לו, או אין לו ערלה, (האם הוא נימול?). מי שאין לו ערלה (שעבר ברית אברהם אבינו), המלאך לא נותן לו להיכנס. אצל הרשעים, מלאך מושך ערלתם, והם באים לפתח גיהנם עם ערלה.
ואולי זה מה שביקש יעקב אבינו, **"בסדם אל תבא נפשי"**.
"אל תבא נפשי": מדובר בנושאי הנפש בעתיד, (עולם הבא).
"בסדם": נושא המילה, הוא מבקש שלא יהיה לו קשר עם אלו שהמלאך ימשוך ערלתם ויכנסו לגיהנם.

2. **רש"י**: **"... והלבישן טליתות שכולן תכלת. באו ועמדו לפני משה אמרו לו: טלית שתכלת חייבת בציצית או פטורה? אמר להם חייבת..."**

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי" עולה 1444 + 23 אותיות עולה 1467
בא עם טלית כלה תכלת עולה 1467

* * * * *

"ויקח קרח"

פרק ט"ז פסוק א':

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי"

"ויקח" – לפי חז"ל (ראה רש"י) קרח 'לקח' את עצמו וכל הנלווים אליו לצד אחד לחלוק על הכהונה. קרח 'לקח' עמו 250 נשיאי עדה, ודתן ואבירם ואון בן פלת משבט ראובן, והם נקהלו על משה ואהרן.

לפי המדרש אשתו של און בן פלת אמרה לו שלא כדאי לו להיות במחלוקת הזו כי לא יצא לו מזה כלום. כי הוא לא משבט לוי וגם לא בכור. הוא שמע לאשתו ועזב את המחלוקת, והוא שרד.

(ואולי רמז לזה משמו בן 'פלת', אותיות: פ', ל', ת', אותיות המילה 'תפלי' שהוא עשה את עצמו 'תפלי' לאשתו ושמע בקולה. וגם המילה 'פלת' מצלצל כמו המילה 'פלט' שהוא נפלט מהמחלוקת.)

ואולי יש רמז לזה מהכתוב:

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי"

ראש תיבות, אותיות: ו', ק', ב', י', ב', ק', ב', ל' עולה **252**

רמז 250 נשיאי עדה ועוד 2, דתן ואבירם, שלקח קרח אתו ושהמשיכו אתו במחלוקת נגד משה רבנו ונגד אהרן הכהן.

סה"כ 252 (ולא 253 אם כוללים גם את און בן פלת). כי לפי מה שהזכרנו למעלה און בן פלת לא המשיך עם קרח וכל עדתו במחלוקת, אלא הוא עזב אותם.

ועוד:

המספר **250** רומז על המילים **'מרדו'** ועל המילה **'מורד'**, שעולה כל אחד למנין **250**.

קרי רמז שהם מרדו. וכמו שכתוב:

מדרש רבה (י"ח, י"א):

"ויאמרו, אמרו לפניו רבש"ע מלך ב"י שמרדה עליו מדינה ועמדה וקללו את המלך או שלוחיו עשרה או עשרים מהם משלח שם לגיונותיו ועושה בם אנדרלמוסיה והורג הטובים עם הרעים לפי שאינו מכיר בהם מי מרד ומי לא מרד מי כבד את המלך ומי קלל אבל אתה היודע מחשבותיו של אדם ומה שהלבבות והכליות יועצות ויצרי בריותיך אתה מבין ואתה יודע מי חטא ומי לא חטא מי מרד ומי לא מרד אתה יודע רוח של כל אי' ואי' מהם לכך נאמר אלקי הרוחות לכל בשר האיש אי' יחטא אמר להם הקב"ה יפה אמרתם אני יודע מי חטא ומי לא חטא"

ועוד:

רמב"ן (ט"ז, א'): "ויקח", מה לקח, לא לקח כלום, אלא לבו נטלו, אמר הכתוב 'מה

יקח לבד' "

לפי חז"ל קרח לקח עצה מלבו. והוא היה צריך לשלוט על לבו ולא לבו עליו. ומביאים תחילת הפסוק:

איוב (ט"ו, י"ב): "מה יקח לבד ומה ירמזון עיניך"

ובזה יש רמז למה שיכול לקרות כאשר הלב שולט באדם :
"מה יקח לבד", עולה 235 ועוד 9 אותיות עולה 244, למנין המילה **'מרד'**.

"מה יקח לבד"

באתב"ש :

יץ מדסל כשל עולה 584

מחלוקת עולה 584

שתגיע למרד ומחלוקת.

קרח פגע בשני הדברים שיוכלו להציל אותו מלבו.
 הוא ניסה להגיד למשה רבנו שבתנאים מסוימים (כגון כאשר יש בגד שכולו תכלת, או בית מלא ספרי תורה) אפשר לוותר על מצות ציצית על כנף הבגד, ועל מצות מזוזה על פתח הבית (ראה רש"י, ומדרש רבה).
 כי בפרשה הראשונה של שמע הנמצא במזוזה כתוב :
"והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך", קרי התורה והמצוות יהיו על הלב, שולט בלב, ולא להפך.
 ובפרשת ציצית כתוב :
"וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", קרי לא תלכו אחרי עצת הלב.

והוא בחר בשתי הדוגמאות האלו כי זה התאים למגמתו לשלול משה רבנו כמנהיג ולשלול את אהרן ככהן גדול.
 כי לפי טענתו אם הבגד 'כולו' תכלת לא צריך עוד משהו על הבגד לזיכרון. ואם הבית מלא ('כולו') ספרים של תורה לא צריכים עוד פרשה אחת של תורה בכניסת הבית. וזה בדומה לטענתו שהקהל "כלם קדשים" והם לא צריכים מנהיגים עליהם.
 (ראה פרוש מהרז"י על מדרש רבה י"ח, ג' שפרש ברוח זה)

ובזה נראה לי טענתו :
 כי המזוזה מקומה על פתח הבית, ורואים אותה בכניסה וביציאה, וככה שומר על האדם מעצת לבו ("ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם").
 והציצית הם תוספת לבגד, על כנפי הבגד, ובולטים ונראים תמיד (גם כאשר הבגד מכוסה), וככה שומר על האדם מעצת לבו.
 (כמו שמובא במדרש על יוסף הצדיק עם אשת פוטיפר, שהציצית, ודיוקן של אביו, הציל אותו מלחטאו).

קרח רצה לעשות כביכול שוויון בין כולם, ברוחניות.
 (במדבר ט"ז, ג' - "כי כל העדה כלם קדשים").
 בגשמיות, יכול שזה רעיון לא רע, כדי שלא יהיו עשירים או עניים יותר מדי.
 ולמרות שמשה רבנו לא פסל שכולם יהיו נביאים כמו שאמר ליהושע כאשר אלדד ומדד התנבאו במחנה, "המקנא אתה לי ומי יתן כל עם ה' נביאים".
 ברוחניות כל אחד לפי רוח נפשו.

בסופו של דבר שלטה המחלוקת 'בתוכם', בתוך קרח וכל עדתו.
(וכמו שכתוב במשנה אבות ה', כ' – "איזו היא מחלקת שהיא לשם שמים? זו מחלקת הלל ושמאי,
ושאינה לשם שמים זו מחלקת קרח וכל עדתו". שהיה מחלוקת לא רק בינם למשה ואהרן אלא גם
בנם לבין עצמם)
כי למרות שהם ניסו להגיד שהם בעד שוויון בין כולם ("כלם קדשים"), כל אחד מהם
רצה להיות כהן גדול או מנהיג.

* * * * *

"ויקח" - "ואתפליג"

פרק ט"ז פסוק א':

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן"
 רש"י: "לקח את עצמו לצד אחר להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה, וזהו
 תרגום אונקלוס ואתפליג, נחלק משאר העדה להחזיק במחלוקת. וכן מה יקח לבד
 (איוב טו יב) משך ראשי סנהדראות שבהם בדברים"
תנחומא קרח ב': "ויקח קרח, אין ויקח אלא לשון פליגה, שליבו לקחו"

"ויקח קרח", לא כתוב מה לקח. אמרו חז"ל שלקח עצמו לצד אחר לחלוק על הכהונה
 ועל משה רבנו. ועוד אמרו שלבו לקחו (קרח רבה י"ח, ט"ז). אמנם למרות שאנו רואים
 מהפרשה שקרח ועדתו מרדו וקמו נגד משה רבנו ונגד אהרן הכהן ונגד שמים, איך בכל
 זאת ידעו חז"ל את זה מהמילה "ויקח"?

ונראה להגיד רמזים לזה:

(1) **"ויקח"** עולה 124 **פילג** עולה 123 ועוד המילה עולה 124

(2) **"ויקח"** 124 ועוד 4 אותיות עולה 128 **פליגה** עולה 128

(3) **"ויקח"**
 באתב"ש: **פמדס** עולה 184 **פקד** עולה 184 **מחולק** עולה 184
 קרח רצה כבוד, ומעמד, ולהיות כהן הגדול. הוא רצה להיות זה שנותן
 הפקודות. ולהיות זה שלובש המעיל של כהן גדול שעליו אבני הזיכרון (פקודי'
 פירושו זיכרון).

(4) **"ויקח"** באתב"ש: **פמדס** עולה 184 ועוד המילה עולה 185 **המחלקת** באתב"ש: **ציסכדא** עולה 185

ועוד רמז למחלוקתם מדברי רש"י:
"קהת בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב" עולה 1428 ועוד 7 מילים עולה 1435
"נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה" עולה 1435

* * * * *

קרח

מאותיות שמו של קרח יש רמז למה שעשה :

"קרח" אותיות : ק', ר', ח'

ק'—קהל (הקהיל את הקהל נגד משה רבנו)

ר'—ריב (רב עם עדתו מי יהיה כהן גדול, "מחלוקת קרח ועדתו")

ח'—חלק (חלק על מינוי הכהנים ובמיוחד על מינוי אהרן לכהן גדול)

ועוד :

"קרח" באתב"ש : אותיות : ד', ג', ס'

ד'—רביעית

ג'—גם, גרם

ס'—סירחון

'רביעית גם סירחון', קרי, גם פורענות רביעית סירחון. ועוד, **'רביעית גרם סירחון'**. קרח ועדתו פתחו במחלוקת נגד משה רבנו. וזה גרם לפורענות הרביעית על ישראל. לפי רש"י, משה רבנו נפל על פניו לבקש מה לעשות כי זה הפורענות, הסירחון הרביעית (אחרי חטא העגל, קרבות התאוה, וחטא המרגלים).

ועוד :

"ויקח" עולה 124

"ויקח" באתב"ש : פמדס עולה 184

ביחד (124+184) עולה **308** למנין **'קרח'**.

קרח לקח, וקרח נלקח.

קרח לקח—עצמו לצד אחד לחלוק על משה רבנו.

קרח נלקח—"לבו לקחו", קרי נתן רגשותיו בענין הכבוד והקנא לשלוט עליו.

וכתוב :

אבות פרק ד' משנה כ"ח :

"רבי אלעזר הקפר אומר הקנאה, והתאוה, והכבוד מוצאין את האדם מן העולם"

ונראה שזה שייך כאן :

הקנא—קרח קנא באהרן הכהן (רמב"ן), קרי בכהונה הגדולה שאהרן קיבל.

התאוה—אמרו חז"ל שחלק מהתענות שלהם היו שהכהנים מקבלים המתנות (תרומה,

הזרוע, והלחיים, והקיבה), קרי מתנות בשר מהקרבת. ונראה שיש בזה עניין תאוה.

הכבוד—קרח רצה כבוד יותר ממה שקיבל. הלא קרח היה לוי, בן דודו של משה רבנו,

בכור ליצחק, ומנושאי הארון.

ורצה להיות כהן גדול. ולפי חז"ל :

מדרש תנחומא פרשת ויקרא סימן ג' :

"כל מי שרודף אחר שררה, שררה בורחת ממנו, וכל מי שבורח משררה, שררה רודפת

אחריו"

או במילים אחרות :

'כל הרודף אחרי הכבוד הכבוד בורח ממנו, וכל הבורח מהכבוד הכבוד משיגו'

וקרח שרדף אחרי הכבוד, הכבוד ברח ממנו, והוא יצא מהעולם.

(יש אומרים שהאדמה לא רק בלע אותו, אלא הוא גם נשרף כמו המאיתיים וחמישיים איש)

ועוד, אמרו חז"ל:
אבות פרק ד' משנה א': "בן זומא אומר...איזהו עשיר השמח בחלקו"
ונשאלת השאלה:
איך זה מסתדר אצל קרח? הלא קרח היה עשיר מאוד, ולפי:
ירושלמי סנהדרין פרק י' הלכה א': "רב אמר קרח עשיר גדול היה תיסברין של פרעה נגלה
לו בין מגדול ובין הים"
וגם:
במדבר פרק ט"ז פסוק ל"ב:
"ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיכם ואת כל האדם אשר לקרח ואת כל
הרכוש"
לקרח היה רכוש, והוא התעשר מאוצרו של פרעה, אבל כנראה לא היה שמח בחלקו וכי
רצה חלקו של אהרן הכהן).
והתשובה פשוטה למדי.
כוונת המשנה למי שיכול להתהלל בעשרו (ראה פירוש הרב קהתי על המשנה באבות). וזה
האיש אשר שמח בחלקו, אם חלקו רב אם מעט. הרוח של אותו האיש שהוא נקרא
'עשיר', שמח בגשמיות שיש לו ולא רודף אחרי יותר. יש תיאום בין הגשמיות שיש לו
לבין הרוחנית שלו.
אבל למרות שהיה לקרח עושר גשמי רב, הרוח שלו לא היה שמח בחלקו, לא היה לו
נחת רוח מזה, אלא רצה יותר.
ואמרו חז"ל במדרש:
קהלת רבה א', ל"ד: "אין אדם יוצא מן העולם וחצי תאוותו בידו. מי שיש לו מנה, רוצה
מאתיים. יש לו מאתיים, רוצה ארבע מאות"
זאת אומרת, באופן כללי, לאדם יש תאבון ליותר והוא אף פעם לא שמח בגשמיות שיש
לו.
זה נכון באופן כללי, אבל 'העשיר' האמיתי רוחו כן שמח במה שיש לו ולא רודף אחרי
יותר.

* * * * *

סכנת המחלוקת

פרק ט"ז פסוק א':

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי"

"ויקח" רמז 'למחלוקת'. ואפשר לחלק המילה "ויקח" לפי אותיות:

"ויקח" – וי קח.

שקרח גרם לעצמו 'וי' כאשר הוא עשה פעולה של 'קח' (הרמוז על מחלוקת).

ואסביר:

באותיות שמו של 'קרח' יש 2 אותיות מהמילה 'מחלוקת', האות 'ק' והאות 'ח' ('קח'). לפני שקרח פתח במחלוקת לא היה שום קשר בין האותיות 'קח' בשמו לאותיות 'קח' במילה מחלוקת. אבל אחרי שפתח ותפס במחלוקת כאילו האותיות 'קח' מהמילה מחלוקת נדבקו בו כחלק מאותיות שמו.

וכאשר מפרידים האותיות 'קח' מהמילה 'מחלוקת' ('קח' את עצמו לצד אחר) נשאר

האותיות: 'מ', 'ל', 'ו', 'ת', אותיות המילה 'למות'.

בלקיחת עצמו לצד אחר, במחלוקת, הוא חרץ את דינו למוות.

* * * * *

מלחמות הלב

פרק ט"ז פסוק א':

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי"

קרח היה בכור, לוי, פיקח, חכם גדול, עשיר מאוד, ומנושאי הארון.

קשה להבין איך הוא העיז לחלוק על משה רבנו ועל אחיו אהרן. הלא משה רבנו היה השליח, הגואל שנשלח להוציא את בני ישראל ממצרים. הוא זה שהלך ועמד לפני פרעה. כשליח השתתף במכות. בציווי ה' קרע את הים. עלה למרום והוריד את הלוחות ולימד את בני ישראל התורה. התפלל עליהם הרבה פעמים ותפילתו השפיעה ועזרה להציל אותם. ועכשיו פתאום באו קרח ועדתו נגד משה רבנו ומאשמים אותו שהוא עושה דברים לטובתו או לטובת משפחתו (מעניין, שאם ככה הוא היה מתנהג, הוא היה ממנה את בניו לתפקידים חשובים, וזה הוא לא עשה). הדבר לא הגיוני בכלל וקשה להבין. מה באמת גרם לקרח ולעדתו לחלוק על משה רבנו.

חז"ל (ראה רש"י ט"ז, א') נתנו כמה סיבות למה קרח התנהג כפי שעשה. הם מנו כמה דברים שהפריעו לקרח.

- 1) נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל שמינה משה על בני קהת על פי הדיבור
- 2) נטלו שני בניו של עמרם גדולה, משה רבנו מלך, ואהרן כהן גדול
- 3) נבדלו הלויים ומינה בני אהרן לכהנים
- 4) נחלפו הבכורים בלויים

כל הסיבות האלו הם עובדות בשטח. הם מהווים הניסיונות והאתגרים שעמדו מול קרח ועדתו. אבל הם לא הסיבה למה הם נכשלו.

נראה לי להגיד שמקור הטעות של קרח ועדתו לא ממש בדברים האלו (הם סיבות לניסיון שמולו הם עמדו), אלא במה שאמרו מפרשי חז"ל ומה שהמדרש חוזר ומדגיש. **"ויקח קרח"** – הפשט, שקרח לקח אנשים, כמו דתן ואבירם בני אליאב (חזקוני). ולפי המדרש (קרח רבה י"ח, ב') משך אותם בדברים רכים, "שנמשכו כל גדולי ישראל והסנהדראות אחריו". **"ויקח"** – "לשון פליגא", מחלקת. ולפי חז"ל (רש"י) לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה. להחזיק במחלקת. לחלוק על משה רבנו. אבל בקרח רבה (י"ח, ג') דורש, (איוב ט"ז) **"מה יקחך לבך"**, (הפך הדבר, וראה רש"י) שמשחו לקח את קרח (ולא שקרח לקח משהו), **"שלבו לקחו"**. רמב"ן ט"ז, א': **"שלקח עצה בלבו"** ובלשון חז"ל **"נטלו לבו"**.

ידוע אזהרת אנשי המוסר. לאדם יש מוח, לב, כבוד, וכליות. במוח נמצא המחשבות, השכל. בלב הרגשות והתאוות. ויש מחלוקת תמידית בין האברים האלו מי ישלוט על האדם:

מוח, לב, כבוד, כליות עולה 578

מחלקת עולה 578

ובעלי המוסר אומרים לאדם להיות 'מלך' - להשליט המוח על הלב ועל הכבד, ולא להפך. ('מלך' אותיות מ', ל', ד'. אות מ' כנגד 'מוח', אות ל' כנגד 'לב', ואות ד' כנגד 'כבד').

ונראה שזה הבסיס לטעותו ולחולשתו של קרח. כי המחלקת החיצונית של קרח מול משה רבנו היא תוצאה של המחלקת הפנימית בינו לבין עצמו (מוח נגד לב). ואסביר:

חז"ל שואלים מה גרם לקרח לעשות את השטות הזה. הם מתארים התנהגותו כמעשה 'שטות'. וידוע מאמר חז"ל: 'אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות'. ומעניין:

שטות באתב"ש: **ב', נ', פ', א'** עולה 133

נטלו לבו עולה 133

רמז שהשטות שעשה קרח - שנתן ללבו לטלו, לשלוט עליו.

כבוד עולה 32

לב עולה 32

לא היה חסר לקרח כלום. ובתאוות 'לב' שלו לעוד 'כבוד' הוא נפל קרבן ליצרו.

קרח עולה 308

רוע לב עולה 308

שנתן היצרות של 'רוע לב' - נתן לרוע שבלבו, להשתלט עליו. ולפי: בראשית פרק ח' פסוק י"א: "יצר לב האדם רע מנעוריו".

ובסופו של דבר נתקיים בקרח מימרות חז"ל:

"כל הרודף אחרי הכבוד, הכבוד בורח ממנו. וכל הבורח מהכבוד, הכבוד משיגו".

אבות פרק ד' משנה כ"ח: "רבי אלעזר הקפר אומר: הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם"

קורח רדף אחרי עוד כבוד ולא השיגו, והוא נשרף ונבלע מן העולם.

משה רבנו אמר לקרח:

פרק ט"ז פסוק ז': "**רב לכם בני לוי**"

אבן עזרא: "כמו די לכם"

שאתה צריך להיות מאושר שאתה לוי ושנבחרת לשרת במשכן. כבר יש לך תפקיד מכובד ורב חשיבות.

ואולי יש כאן רמז לקרח.

קרח היה צריך להתנהג כמו בין דודו אהרן להיות אוהב שלום ורודף שלום ולברוח מהמחלקת, אבל הוא בחר ההפך:

מחלקת עולה 578

שלום עולה 376

רב עולה 202

ההפרש בין המלה 'שלום' למילה 'מחלקת' זה 202 מניין המילה 'רב'.

רמז להם בשימוש "רב לכם" - תיזהרו יש לכם 'רב' תאוות ובגללם עזבתם שלום ותפסתם מחלקת.

ועוד אמר משה רבנו לקורח :

פרק ט"ז פסוק י' : "ובקשתם גם כהנה"

בגלל התאוות שבלב אתם רוצים גם כהנה. ורמז :

לוי עולה 46

בלב עולה 34

כהנה עולה 80

המילה 'לוי' ועוד 'המילה בלב' עולה למניין 'כהנה'.

קרח היה 'לוי' אבל 'בלב' שלו (בטעות שהטעה אותו לבו) רצה 'כהנה'.

ולפי המדרש, קרח רבה (י"ח, ג') קרח בא לפני משה רבנו ושאלו (בלעז) :

האם בית מלא ספרים צריך מזוזה?

האם טלית שכולה תכלת צריך ציצת?

קרח רצה להגיד שלא צריכים.

ונראה דווקא על שני אלו שאל (ראה פרוש כלי יקר שמאריך למה ציצת ומזוזה).

כי בביטול שני הדברים האלו (מזוזה וטלית) קרח נישא לבטל אזהרות התורה בקשר

לתאוות "לב" האדם.

כי בתוך המזוזה יש פרשה ראשונה של שמע.

ובפרשת שמע כתוב :

דברים פרק ו' פסוק ו' : "והיו הדברים אשר אנכי מצוך היום על לבבך"

דברים פרק ו' פסוק ט' : "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך"

כאן לפי בעלי המוסר עניין להשליט הדברים "על לבבך", ולא שהלב ישלוט על הדברים.

ושיהיו בכניסה לבית (ולא בתוך הבית).

ובפרשת ציצת כתוב :

במדבר פרק ט"ז פסוק ל"ט : "ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם"

גם כאן עניין לא ללכת אחרי תאוות הלב והעיניים.

וקרח הלך אחרי שניהם (אחרי לבו וגם אחרי עינו).

קרח רבה (י"ח, ח') : "וקרח פקח היה מה ראה לשטות הזה אלא עינו הטעתו. ראה

שלשלת גדולה עומדת הימנו שמואל ששקול כמשה ואהרן עשרים וארבע משמרות

עומדות מבני בניו שכולם מתנבאים ברוח הקודש. אמר אפשר הגדולה הזו עתידה

לעמוד ממני ואני אדום ולא ראה יפה לפי שבניו עשו תשובה ועומדין מהן"

בגלל שהוא ראה 'בעינו' הרוחנית (בנבואה) ששמואל הנביא יוצא ממנו (והוא שקול כנגד

משה רבנו ואהרן הכהן), וגם ראה שעוד הרבה נביאים יוצאים ממנו, הוא בטח שלא יקרה

לו שום דבר רע.

אחרי שנשרפו 250 מקטרי הקטורת נאמר לאלעזר הכהן לאסוף המחתות, לזרוק את

האש הלאה (על הארץ), ולעשות מהמחתות פחים (מכסה, גג) למזבח הנחושת.

דווקא הציווי לאלעזר ולא לאהרן. ולמה?

חזקוני (י"ז, ב') : "לא רצה לטמא את אהרן הואיל והיה מן המקריבים"

ושואלים, למה לא איתמר? הלא אלעזר היה המשנה לאביו בעבודה. ובמקרה שאביו

יטמא הוא היה ממלא את מקומו.

ונראה להגיד : יש קשר בין הלויים מבני קהת לאלעזר הכהן.

על בני קהת כתוב :

במדבר פרק ד' פסוק ד': "זאת עבדת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים".
על אלעזר הכהן כתוב :

במדבר פרק ד' פסוק ד': "ופקודת אלעזר בן אהרן הכהן שמן המאור וקטרת הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה פקדת כל השכן וכל אשר בו בקדש ובכליו" אלעזר הכהן היה ממונה על הקטרת ועל השמן ועל הקדש במשכן. יש אומרים (חזקוני) שהוא "היה נושא שמן המשחה ושמן המאור אחד בימין ואחד בשמאל. והקטרת בחיכו והחביתים בכתף".
יש אומרים (רש"י, אבן עזרא) שהוא רק היה "ממונה עליהם לצוות ולזרז" לאחרים. קרח מנושאי הארון היה.
קרח היה הבחיר מבני הלויים (בן הבכור של קהת) ובמקביל לו אלעזר הכהן היה הבחיר מבני אהרן הנשארים. הם עבדו ביחד במשכן.
אלעזר הכהן היה הממונה על עבודת קרח במשכן.
ומעניין :

קרח עולה 308

אלעזר עולה 308

ואולי בגלל שאלעזר היה ממונה על הקטרת דווקא הוא זה שקיבל התפקיד לאסוף המחתות שנתקדשו אחרי שה 250 איש הקטירו את הקטרת.

ועוד :

קרח קרא תגר על הכהנה הגדולה של אהרן.
וידוע ששלשלת הכהונה הגדולה עברה מאהרן לאלעזר ולפינחס.
אם אהרן לא היה יכול להתעסק בנושא בגלל שאולי יטמא, שפיר דמי שבנו אלעזר שיהיה בעתיד כהן גדול יזכה להתעסק בנושא.

ועוד יתכן :

שעל ידי בנו של אלעזר הכהן בא מעין תיקון למעשה קרח.
קרח התאוה לכבוד ובא לחלוק על משה רבנו ועל אהרן הכהן ועל ה'.
ובקש כהונה דרך מחלוקת, וגרם למגפה בבני ישראל.
פינחס בנו של אלעזר הכהן, קינא לה', ועמד מול המתאווים ומול החולקים על משה רבנו. והמעשה שעשה מנע מגפה בבני ישראל והוא זכה לברית כהונת שלום.
קרח התאוה להיות כהן גדול וגרם למגיפה, פינחס מנע מגיפה וזכה להיות כהן גדול.

לפני העונש משה רבנו אומר ומוכיח אותם :

פרק ט"ז פסוק כ"ח: "ויאמר משה בזאת תדעון כי ה' שלחני לעשות את כל הדברים האלה כי לא מלביי"

אני לא נותן 'לבי' לשלוט עלי.

"מלבי" – לא עשיתי את הדברים האלו אלא הכול מפי ה'.

וגם אהרן שולט בלבו.

כאשר משה רבנו סירב בסנה להיות שליח לפרעה נאמר לו :

שמות פרק ד' פסוק י"ד :

"הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי ידבר הוא וגם הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבו".

שישמח 'בלבו' למלא תפקיד לדבר לפני פרעה ולא יאחז במחלוקת ולא יקנא באחיו שיהיה הגואל, למרות שהוא היה גדול בשנים ממשה. והוא היה מוכן להגיד מה שאחיו

יאמר לו להגיד לפרעה (כי רוב הדיבור למשה רבנו ולא לאהרן).
וגם כאשר מתו שני בניו כתוב: "וידם אהרן" (ולא נתן רגשי לבו לשלוט עליו).
ונסיים במה שאמרו חז"ל: "חכם עיניו בראשו"
ולא בלבו, שהראש יחליט, ולא ילך אחרי 'רעת' וחמדת לבו.

* * * * *

קרח ועדתו

פרק ט"ז פסוקים א'-ב' :

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן. ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם"

לפי חז"ל (רש"י, חזקוני) קרח לקח 23 נשיאי עדה מכל שבט (חוץ משבט לוי). וזה סנהדרין קטנה, סה"כ 253 נשיאים ($253=23 \times 11$). 250 ועוד 3 והם דתן ואבירם ואון בן פלת. ורמז לזה :

"ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן. ויקמו לפני משה ואנשים מבי ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם"

כאן 23 מילים מתחילת תיאור אנשי עדתו עד סוף התיאור.

ועוד :

יעקב אבינו אמר בברכת לוי (בראשית מ"ט, ו') **"בקהלם אל תחד כבדי"**, וכתוב במדרש :

קרח רבה י"ח, ה' : **"בקהלם אל תחד כבדי, זה קרח"**

"בקהלם אל" באתב"ש : שדצני תך עולה 844

'קרח וכל עדתו' עולה 844

* * * * *

קרח ועדתו

קורח רבה (י"ח, א'): :

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת וגוי' הה"ד (משלי י"ט) 'אח נפשע מקרית עז' זה קרח שחלק כנגד משה ומרד וירד מן הכבד שהיה בידו ואין נפשע אלא מרידה כמד"א (מלכים ב', ג') 'מלך מואב פשע בי'..."

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי"

ראש תיבות, אותיות: ו', ק', ב', י', ב', ק', ב', ל' עולה 252 ועוד 8 אותיות עולה 260
מרידה עולה 259 ועוד המילה עולה 260

מחלוקתם של קורח וכל עדתו גם היתה סוג של מרי :
פרק י"ז פסוק כ"ה :

"ויאמר ה' אל משה השב את מטה אהרן לפני העדות למשמרת לאות לבני מרי..."

רמז על עדתו :

מרי עולה 250

250 מקטירי הקטרת היו בני מרי כי מרדו במשה רבנו ובאהרן הכהן.

רמז על קרח :

מרי עולה 250

מרי באתב"ש : יגם עולה 53

ביחד (250+53) עולה 303 ועוד 6 אותיות (מרי, יגם) עולה 309
קרח עולה 308 ועוד המילה עולה 309

בעיקר מחלוקתם ומרי של קרח ועדתו נגד כהונתו של אהרן הכהן.
פרק ט"ז פסוק י"א :

"לכן אתה וכל עדתך הנעדים על ה' ואהרן מה הוא כי תלונו עליו"
"מה הוא"

מרי באתב"ש : יגם עולה 53 ועוד 3 אותיות ועוד המילה עולה 57

וגם :

פרק ט"ז פסוק י" :

"ויקרב אתך ואת אחיך בני לוי אתך ובקשתם גם כהנה"

"גם כהנה" עולה 123

כהן הגדול עולה 123

בעל גאוה עולה 123

כאשר אדם חושב עצמו יותר ממה שנתנו לו ויותר ממה שהוא באמת, הוא נכנס בגדר 'בעל גאוה'. קרח רצה 'גם כהנה' ורצה להיות 'כהן הגדול' וזה יותר ממה שנתנו לו ויותר ממה שהוא היה באמת.

משה רבנו מזהיר אותם על המחלקת והמרי :

"רב לכם בני לוי" ראש תיבות, אותיות : ר', ל', ב', ל' עולה **262**

"כי תלונו" באתב"ש : **לם אכפטף** עולה 260 ועוד 2 מילים עולה **262**
וגם :

"רב לכם בני לוי" סוף תיבות, אותיות : ב', ס', י', י' עולה **62**

"מה הוא" עולה 57 ועוד 5 אותיות עולה **62**

ורומז להם על עונשם, רומז להם דינם אם ימשיכו ויקטרו קטרת :

"רב לכם בני לוי" עולה 400 ועוד 4 מילים עולה **404**

"חיים שאלה" עולה **404**

אתם בני לוי קבלתם עבודת הקדש ואהרן הכהן "מה הוא" "כי תלונו" עליו.
והזר הקרב יומת.

ומה גרם מרי לקרח?

מרי באתב"ש : **יגם** עולה **53**

אבן עולה **53**

'אבן' כינוי ליצר הרע. יצרו השתלט עליו.

ובמה?

הכהן הגדול עולה **709**

אבן באתב"ש : **תשט** עולה **709**

יצרו גבר עליו והוא רצה להיות הכהן הגדול.

והכתוב קורא אותם :

"הנעדים על ה'" עולה 305 ועוד 3 מילים **308** למנין המילה 'קרח'.

לא רק מרדו וחלקו במשה רבנו ובאהרן הכהן אלא גם בה'.

קרח וכל עדתו באתב"ש : **דגס פלך זקאף** עולה **385**

שכינה עולה **385**

רמז : הם "הנעדים על ה'".

ואמרו חז"ל : "החולק על רבו כחולק על השכינה", ועונשו בצרעת.

אבל כאן עונשם שהנפש שלהם נשרפה, ולפי :

צרעת באתב"ש : **הגזא** עולה **17**

נפש באתב"ש : **טוב** עולה **17**

(במדבר י"ז, גי'-את מחתות האנשים האלה בנפשם')

ואמר משה רבנו לקרח ולכל עדתו :

פרק ט"ז פסוק ו' :

"זאת עשו קחו לכם מחתות קרח וכל עדתו"

פרק ט"ז פסוק ז' :

"ושִׁימוּ עליהן קטרת לפני ה'"

אולי יחזרו בתשובה ולא יסכנו את עצמם.

אבל כאשר ראה שממשיכים במחלוקת ומרי חזר ואמר להן עוד הפעם :
פרק ט"ז פסוק י"ז :

"וקחו איש מחתנו ונתתם עליהם קטרת והקרבתם לפני ה' איש מחתנו..."
משה רבנו מזהיר את קרח ועדתו שהקטרת הקטרת רק על ידי אהרן הכהן הגדול, והזר
הקרב יומת.

הכהן הגדול באתב"ש : צלצט צרקפך עולה 709
קטרת עולה 709

ובגלל שרדפו אחרי הכבוד והגאווה עיניהם סנוורו והם לא הבחינו שמה שאמר להם
משה רבנו הייתה 'עצה רעה' בשבילם.

"זאת עשו קחו לכם מחתות קרח וכל עדתו"
ראש תיבות, אותיות : ז', ע, ק, ל', מ', ק, ו', ע' עולה 202
עצה רעה באתב"ש : זהץ גזץ עולה 202

אחרי גזר דינם, הציווי דווקא לאלעזר הכהן להרים את המחתות והאש :
פרק י"ז פסוק ב' :

**"אמר אל אלעזר בן אהרן הכהן וירם את המחתות מבין השרפה ואת האש זרה הלאה
כי קדשו"**
חזקוני : "לא רצה לטמא את אהרן הואיל והיה מן המקריבים"

ואולי עוד :

אלעזר הוא הוכחה שהמשך הכהונה לבניו של אהרן וזה עדות נגד קרח שטען שאין
לאהרן וגם לא לבניו יחוס בנושא הכהונה. וכאן אלעזר מול קרח, הוכחה שאלעזר הוא
המשך הכהונה ולא קרח, ולפי :
אלעזר עולה למנין קרח.

מרי' רמוז מתוך גזר דינם :

"את מחתות האנשים האלה בנפשתם"
ראש תיבות, אותיות : א', מ', ה', ה', ב' עולה 53
מרי באתב"ש : יגם עולה 53
וגם :

מרי באתב"ש : יגם עולה 53 ועוד 3 אותיות ועוד המילה עולה 57
"החמשים ומאתים איש מקריבי הקטרת"
ראש תיבות, אותיות : ה', ו', א', מ', ה' עולה 57
"וירם את המחתות מבין השרפה" ראש תיבות, אותיות : ו', א', ה', מ', ה' עולה 57

השרפה לבני מרי.

האנשים האלה ניאצו את ה' :

"קרח בן יצהר" באתב"ש : דגס שט מהצג עולה 514
"כל מנאצי" באתב"ש : לך יטתה עולה 514
(שמות ט"ז, ל" - "כי נאצו האנשים האלה את ה'")

קרח היה מחוסר כפרה (לא חזר בתשובה) :
צום קול ממון באתב"ש : **הפי דפך ייפט** עולה 308 למנין 'קרח'
(היה חסר לא שלושת מרכבי הכפרה)

פרק ט"ז פסוק ל"ב :
"ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם..."
בגלל שקורח דתו ואבירם היו מחוסרי כפרה קבלו עונשם :
צום קול ממון עולה 408
"ותבלע" באתב"ש : **פאשכז** עולה 408
(יש אומרים שקרח היה גם מהשרופים וגם מהנבלעים)

וגם אלו שמתו במגפה היו מחוסרי כפרה.
כתוב אצלם "והנה החל הנגף".
ורמז :
"הנגף" באתב"ש : **צטרו** עולה 305 למנין המילה 'כפרה'

בפרשת הקטרת כתוב (שמות ל', ל"ד) :
"קח לך סמים" עולה 308 למנין 'קרח'
"...ועשית אתה קטרת רקח מעשה רוקח..."
"רקח" אותיות 'קרח'.
גזר דינו של קרח כמו הקטרת ('קח לך סמים'). קרח הקטיר קטרת ובו זמנית את עצמו,
יצא שרוף עם הקטרת שהקטיר.
זבח עולה 17
נפש באתב"ש : **טוב** עולה 17
כאילו הנפש שקרח וכל אחד מעדתו הפך לזבח, הקריבו עצמם.

כל אלו שמרדו בכהונת עולם של אהרן הכהן ובחירתו להיות 'הכהן הגדול' נספו
במגפה.
ולפי :

(1) **הכהן הגדול** עולה 128
מגפה עולה 128

(2) **"והזר הקרב יומת"** עולה 981
'במגפה לפני ה' באתב"ש : שירוף כוטים מ..ץ עולה 981
(אצל המרגלים מוצאי דבת הארץ רעה מתו "במגפה לפני ה'", וגם כאן עונשם במגפה)

(3) **"כהנת עולם"** באתב"ש : **לצטא זפכי** עולה 247
"והנה החל הנגף" עולה 247

הקדים תרופה למכה.
המחלקת ומרי של קרח והעם, והקטרת הקטורת, גרם למכה ששרף את קרח וכל עדתו
("הזר הקרב יומת") והביא מגפה על העם.
ובדבר שמכה גם מרפא, כי דווקא הקטרת עצרה המגפה.

והיכולת הזה רמוז בסממני הקטרת :
"נטף ושחלת וחלבנה סמים ולבנה" ראש תיבות, אותיות : נ', ו', ו', ס', ו' עולה 128
למנין המילה 'מגפה'

* * * * *

"ויקמו לפני משה"

פרק ט"ז פסוק ב' :

"ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם"

כאשר קמו נגד משה רבנו, קמו נגד התורה.
כי המנוי של אהרן לכהן גדול, ולקחת שבט לוי במקום הבכורים, כתוב בתורה.
והם אמרו שמשה רבנו בדה את זה מלבנו.
ורמז :

"ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קראי מועד"
ראש וסוף תיבות, אותיות :

ו'+ו', ל'+י', מ'+ה', ו'+ם', מ'+י', י'+ל', ח'+ם', ו'+ם', נ'+י', ע'+ה', ק'+י', מ'+ד'
עולה 616 למנין המילה 'התורה'.

ועוד :

פרק ט"ז פסוק ג' :

" ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אליהם רב לכם כי כל העדה כלם קדשים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה' "

"ויקהלו על משה" עולה 602 ועוד 11 אותיות ועוד 3 מילים עולה 616
התורה עולה 616

וגם :

"ועל אהרן"

באתב"ש :

פז' תצגט עולה 609 ועוד 7 אותיות עולה 616
התורה עולה 616

וגם :

"ויאמרו" — גם לעגו על המצוות בדיבור שלהם.
"ויאמרו"

באתב"ש : **פמתיגף** עולה 613

תרי"ג עולה 613

קרח הלביש 250 איש טליתות שכולה תכלת והעמיד אותם לפני משה רבנו ושאל,
האם טלית שכולה תכלת צריך ציצית?
האם בית מלא ספרים צריך מזוזה?
משה רבנו אנא לו כן. והוא נסה להפריח תשובתו בקל וחומר מוטעה.

ועוד :

פרק ט"ז פסוק ה' :

"וידבר אל קרח ואל כל עדתו לאמר בקר וידע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו"

יווכח שהכתוב בתורה אמת ונכון, אהרן הוא כהן גדול, ובניו כהנים, ושבט לוי נתונים לו :

"ה' את אשר לוי"

סוף תיבות, אותיות : ה', ת', ר', ו', אותיות המילה **'תורה'**.

וגם :

"יבחר בו יקריב אליו" עולה 597 ועוד 15 אותיות ועוד 4 מילים עולה 616
התורה עולה 616

* * * * *

קרח ועדתו

פרק ט"ז פסוקים א'-ב' :

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירים בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן. ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם"

נשאלות השאלות :

- א. במבחן קרח וכל עדתו (250 איש מקריבי הקטורת) למה היה צריך לעשות את המבחן ל 250 איש? הלא אחד מהם היה מספיק לנסות.
- ב. ועוד מה היה טענתם? הלא ברור לכולם, אהרן מקריב קטורת כל יום ונכנס ויוצא בשלום, עובדה שהוא נבחר וכשר לעבודה.
- ג. ונוסף לזה, הלא ידעו ש "הזר הקרב יומת". נדב ואביהוא הקריבו אש זרה ומתו. ויכול להיות שה 250 איש מקריבי הקטורת טענו שמשה רבנו מינה את אהרן מלבו. שאהרן נכנס ויוצא בשלום, זה לא פוסל אותנו. אנחנו בכורים, וכשרים לעבודה. ועוד, נדב ואביהוא הביאו אש זרה, אש שלא בזמנה, (מחוץ לזמנו), לא בזמן שמקריבים הקטורת, וזה אש לא רצויה, והם נענשו. אבל אנחנו בכורים, וכשרים, (ולא רק אהרן), ונביא הקטורת בזמנה.

משה רבנו ענה להם ישר לטענתם. **"בקר ונדע"**, שככה תעשו: תביאו איש מחתנו, ושימו אש וקטורת מחר בבקר בזמן הנכון להקרבת הקטורת, אבל (הוא הזהיר אותם) **"הזר הקרב יומת"**. וגם אהרן יעשה ככה. אם אהרן חי ואתם מתים, הוכחה שמטעם כהונתו הוא חי, ואתם תמותו למרות שאתם בכורים, מטעם שאתם זרים.

ה 250 איש רצו להיות כהנים גדולים ולפי מדרש תנחומא משה רבנו אמר להם **"בקר ונדע"**, כשם שאתם לא יכולים לשנות יום ולילה, סדר הבריאה, כך אתם לא יכולים לשנות כהונת אהרן, שזה לא מלבי. אנחנו לא כמו הגוים, יש לנו רק כהן גדול אחד. הביאו איש מחתנו ותדעו לכם **"הזר הקרב יומת"** ורק אחד מכם (או אתם או אהרן) יחיה. ואהרן גם הוא יביא קטורת. ולמה כולם באו? היה להם לשלוח אחד במבחן נגד אהרן, (כמו קרח). אלא כנראה התירוף נרמז במשנה באבות.

אבות פרק ה' משנה כ"א :

"ושאינה לשם שמים זו מחלקת קרח וכל עדתו"

והיה נכון לכתוב קרח וכל עדתו ומשה. הלא הם באו נגד משה ואהרן. אלא באמת המחלוקת היתה ביניהם (בין קרח וכל עדתו). כל אחד רצה להיות הראש ולא לוותר. אז כולם באו לחלוק על הכהונה, וקבלו עונשם. כמו שכתוב במשנה :

אבות פרק ד' משנה כ"ח :

"רבי אלעזר הקפר אומר: הקנאה והתאווה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם"

* * * * *

"ויקמו לפני משה"

פרק ט"ז פסוק ב':

" ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם"

רש"י (על דתן ואבירם פסוק א'): "...והלבישן טליתות שכולן תכלת, באו ועמדו לפני משה אמרו לו: טלית שתכלת חייבת בציצית או פטורה? אמר להם חייבת..."

1. **" משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קראי**

עולה 3051

עולה 3051

הם עמדו לפני משה רבנו בטליתות שכולן תכלת

2. **" לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי"**

עולה 2831

עולה 2831

עולה 2831

א. והלבישן טליתות שכולן תכלת ובאו ועמדו לפניו

ב. קרח הלבישן טליתות שכולן תכלת, ובאו

ועוד:

קרח ועוד 250 (אנשים) ועוד דתן ואבירם ועוד בן פלת סה"כ 254 (איש)

רש"י: "פיהם הכשילם שאין להם אלא ירידה"

אותיות: ר, נ, ד עולה למניין 254, ומצטרפים למילה נרד.

ועוד:

קרח וכל עדתו עולה למניין 844

אולי יש כאן רמז:

בסכום 844 יש:

ח' מאות

מ' עשרות

ד' יחידות

אותיות: ח, מ, ד המילה חמד

והרמז הוא: שהם חמדו את הכהונה והנשיאות ויצאו למאבק מוטעה.

* * * * *

”כלם קדשים”

אמר קרח :

פרק ט”ז פסוק ג’ : **”כי כל העדה כלם קדשים”**

”כלם קדשים” — אין הבדל בקדושה בין אחד לשני

ואז בעיני קרח מה מבדיל בין אחד לשני רק הייחוס, קרי כבוד המשפחה.

וכאשר משה רבנו, על פי ה', מנה את אליצפן בן עוזיאל לראש משפחת הקהתי

פתח קרח במחלוקת נגדו כי המינוי לא לפי ייחוס המשפחות.

הלא קרח הבכור לבין השני של קהת ואליצפן בנו של בן הרביעי של קהת

והדבר הזה חוזר אצל קרח: הלביש 250 איש בטליתות שכולן תכלת ועמד לפני משה

רבנו ושאל האם טלית שכולה תכלת צריכה חוט תכלת? ואמר משה רבנו צריך. ולעג

קרח הלא כל הבגד תכלת, קרי כולם קדושים, אין צורך לעוד חוט תכלת.

וגם שאל האם בית מלא ספרים צריך מזוזה? וזה אותה סגנון שאלה הלא בכל הבית

יש פרשיות תורה, קרי כולם קדשים ואין צורך לעוד פרשה.

כבוד, זה המידה הדוחפת את קרח בכל פעולותיו.

עד כדי כך שהוא היה מוכן להקריב את עצמו עבור זה.

כלי יקר (במדבר י”ז) : “ולא יהיה כקרח ועדתו וגו’. פירש”י שלא ילקה בצרעת כמו שלקה

משה בצרעת בידו (סנהדרין ק”י, א’)”

”והזר הקרב יומת” באתב”ש : **פצע צדגש מפיא עולה 771**

הצרעת עולה 765 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה 771

(וְאָמְרוּ חֲז”ל “הַחֹשֶׁד בְּכַשְׂרִים לֹקָה בְּגוֹפוֹ”)

”וילונו” באתב”ש פמכפטך עולה 108 למנין המילה **’גיהנם’**.

בגלל **”וילונו”** ידרו לגהנם.

* * * * *

”תתנשאו”

פרק ט”ז פסוק ג’:

”ומדוע תתנשאו על קהל ה’”

בעל הטורים (על המילים ”וישמע משה”): ”בגימטריא מלמד שחשדוהו באשה”
כלי יקר: ” במסכת סנהדרין אמרו מה שמועה שמע מלמד שחשדוהו באשת איש...אמרו
חז”ל כל המתגאה כאלו בא על אשת איש...ואם כן מדוע תתנשאו להשתרר ולהתגאות
כי דבר זה יגרום לכם שתהיו נכשלים באשת איש...”
ורמז:

”תתנשאו” עולה 1157 ועוד המילה עולה 1158

זה בעוון אשת איש עולה 1158

* * * * *

”סרחון רביעי”

פרק ט”ז פסוק ד’:

”וּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו”

רש”י: ”(תנחומא, מ”ר) מפני המחלוקת, שכבר זה בידם סרחון רביעי...”

עולה 1143	”וּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו”
עולה 1143	<u>שִׁכְבַּר סִרְחוֹן הָרְבִיעִי</u>

* * * * *

"את אשר לו"

פרק ט"ז פסוק ה':

"בקר וידע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו"

"ה' את אשר לו"

סוף תיבות, אותיות: ה', ת', ר', ו', אותיות המילה 'תורה'
קרח רבה (י"ח, י"ד) "(משלי כ"ו) "את נפשע מקרית עוז ומדינים כבירח ארמון" זה קרח
שפשע בתורה שהיא עז..."

מי ששומר את כל התורה הוא לה', ולא מי שלא מקבל תורה שבעל פה, ולא מי שלא
שומע ומורד נגד נביא ה'.

ועוד:

"ואת הקדוש והקריב"

סוף תיבות, אותיות: ת', ש', ב', אותיות המילה 'שבת'
השבת שקולה כנגד כל התורה, וקדושתה מעל כל הימים. ושמירתה תנאי בסיסי
להיות קדוש.
ונראה לי להגיד שהאנשים שהתירו מן המן עד הבקר הם גם מאלו שיצאו ביום השבת.
ורמז:

עולה 745	באתב"ש: פמפאגף תטפמי	"ויותרו אנשים"
עולה 745	באתב"ש: מהתף יט צזי כבדן	"יצאו מן העם ללקט"

ומצאתי כתוב (בספר אמונת עתיך דף צ"ה):

"אל יצא איש ממקומו ביום השביעי" עולה 1130

דתן ואבירם בני אליאב בן ראובן עולה 1130

דתן ואבירם הותירו מן המן עד הבוקר (רש"י שמות ט"ז, כ', בשלח רבה).
ונראה שכאן רמז להם מעשה של (חילול) שבת שעשו דתן ואבירם כאשר יצאו ביום שבת
(הלא בשמות ט"ז, כ"ז, מתרגם יונתן בן עוזיאל "נפקו מן רשיעי עמה למילקוט", ודתן ואבירם
נקראים רשעים). וגם עכשיו הם לא שומעים ומוסיפים למרוד. אתם לא הקדושים.
והאגדה על דתן ואבירם עם המן מובא במדרש ילקוט שאול:
"ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקוט ולא מצאו. המדרש בילקוט שואל: היה לו
לכתוב 'ולא היה', שלא היה שם מעולם. מדוע כתוב 'ולא מצאו'? והתשובה: דתן
ואבירם יצאו בלאט בשבת מחוץ למחנה, ופיזרו מן המן שבידיהם במדבר, כדי לעשות
פלסתר את דבריו של משה, שאמר 'כי ביום השביעי לא יהיה בו'. העופות אכלו את המן
לפני שבאו האנשים ללקוט, ובכך "הגנו" על משה. לזכר זה נותנים להם שכר בשבת
שירה, שקוראים בה את פרשת המן"

ועוד:

"לו ואת הקדוש והקריב אליו"

סוף תיבות, אותיות: ו', ת', ש', ב', ו' אותיות המילה 'תשובו'
אמר להם משה רבנו **"בקר וידע"** שעכשיו לא זמן להקרבת קטורת כי כבר אכלנו
ושתינו אלא תקריבו על הבוקר. ולפי חז"ל (קרח רבה י"ח, ז') - "אמר שמא בין כך ובין כך יעשו
תשובה" משה רבנו ניסה לדחות, כדי שאולי עד הבוקר הם יחזרו בתשובה.

"בקר וידע ה' את" עולה 819

דתן ואבירם בני אליאב עולה 819

רמז להם (בשימוש המילה "בקר") מעשה שעשו דתן ואבירם שהתירו מן המן עד בקר (דעת ריש לקיש בשלח רבה, ראה רש"י שמות ט"ז, כ') נגד ציווי של משה רבנו. ועכשיו הם גם לא שומעים ומוסיפים למרוד. אתם לא הקדושים. רק אם **תשובו** תנצלו.

ועוד :

(1) **"את אשר לו"** עולה 938 ועוד 7 אותיות עולה 945

משה רבנו ואהרן הכהן עולה 945

משה רבנו ואהרן הכהן הם "את אשר לו"

(2) **"ואת אשר"**

ראש וסוף תיבות, אותיות : **ו'+ת', א'+ר'** עולה 607

משה ואהרן עולה 607

* * * * *

"ותנו בהן אש"

פרק ט"ז פסוקים ו' – ז' :

**"זאת עשו קחו לכם מחתות קרח וכל עדתו.
ותנו בהן אש ושימו עליהן קטרת"**

פרק ט"ז פסוקים י"ז – י"ח :

**"וקחו איש מחתתו ונתתם עליהם קטרת והקרבתם לפני ה' איש מחתתו חמשים
ומאתים מחתות ואתה ואהרן מחתתו.
ויקחו איש מחתתו ויתנו עליהם אש ושימו עליהם קטרת"**

בפסוק ז' משה רבנו אומר לקרח וכל עדתו "ותנו בהן אש"
קרי לתת על המחתות אש.
בפסוק י"ז משה רבנו חוזר על זה אבל לא מזכיר האש.
בפסוק י"ח בביצוע כתוב "ותנו עליהם אש"

ונשאלת השאלות :

- 1) למה משה רבנו אמר "ותנו בהן" וכאשר הם עשו את זה כתוב "ותנו עליהם"
(המילה "בהן", מול המילה "עליהם")
- 2) למה בבוקר משה רבנו לא חזר להגיד להם לתת האש.

למרות שלפי הפשט של המילים אין הבדל במשמעות הדברים, נראה לי להגיד :
שרמז להם באומרו בתחילה "ותנו בהן אש" (ולא אמר "עליהם"), שיש סכנת נפשות
בפעולה שהוא אומר להם לעשות.
"ותנו בהן אש" - כוונתו לא רק על המחתות אלא שהאש יינתן גם "בהן", קרי,
'בנפשותיהם' אם הם מפסידים נגד אהרן הכהן.

ורמז להם זאת בניסיון להחזיר אותם בתשובה כמו שמתחיל הפסוק **"זאת עשו"**,
המזכיר "בזאת יבוא אהרן אל הקדש" (ובדומה לאמירת יוסף הצדיק לאחיו "זאת עשו ויחיו").
רמז להם על התשובה, הכפרה, עבודת כהן גדול ביום הכיפורים, ומידת הדין.

למחרת בבקר ("בקר וידע") כאשר ראה שהם לא מתכוונים לחזור מתלונותיהם הוא לא
חזר ואמר להם לתת אש, ורק אמר להם "ונתתם עליהם קטרת". וכמו שאמרו חז"ל
"בדרך שאדם רוצה ללכת כך מוליכים אותו". אתם לא רוצים לחזור בתשובה עכשיו
שימו קטורת ותפסידו (הוזהרתם).

ובביצוע כתוב "ותנו עליהם אש", קרי הם לא שמו לב לרמזים ואזהרות של משה רבנו
באמרו להם "ונתנו בהן אש" (בבוקר לא כתוב "ותנו בהן אש"), הם קלטו רק הפשט של
דבריו לשים עליהם (על המחתות) אש. וזה רמז שהם המשיכו גם בבוקר במחלוקתם.

* * * * *

להיזהר בדיבור

משה רבנו רמז לקרח ועדתו שיש להם כמין 'עין רע' במה שהם רואים את אהרן ככהן גדול ואותו כמלך ולא הספיק להם שהם "נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם". הם גם רוצים להיות המנהיגים הרוחניים על הציבור. אבל להיות מנהיג רוחני צריך להיבחר על ידי המקום. ומשה רבנו אומר להם:
פרק ט"ז פסוק ז':
"רב לכם בני לוי"

ורמז:

"רב לכם בני לוי" עולה 400

עיו רע עולה 400

ששמו את עיניהם הרעה במנהיגות של משה רבנו ובכהונה גדולה של אהרן הכהן ולא הסתפקו במה שניתן להם, ולפי:
פרק ט"ז פסוק ט':
"המעט מכם כי הבדיל אלקי ישראל אתכם מעדת ישראל להקריב אתכם אליו לעבד את עבדת משכן ה' ולעמד לפני העדה לשרתם"

ועל מה שאמר לקרח ועדתו כתוב במדרש:
קרח רבה (י"ח, י"ח): "רב לכם בני לוי, אמר הקב"ה למשה את מחית בחוטרא ובמה דמחית את לקי, את אמרת רב לכם, למחר את שמע רב לך"
פרוש מהר"י: "אתה מכה במטה שאתה מוכיח את בני לוי שלא חטאו כלל כמו שכתוב לעיל סי' ט' שלא ישתתפו עם קרח, על כן על פי מדת ממעל ומנגד, אמר לו רב לך דברים... שלא יוסיף לבקש להיכנס לארץ ישראל"

לפי המדרש משה רבנו ננזף (בעתיד) כי השתמש כאן בלשון "רב לכם בני לוי", שזה נשמע על מטה לוי, על שבט לוי. וכאילו הכה במטה לוי, למרות שזה לא כוונתו, כי אם רק על קרח, ונאמר לו (בעתיד במידה כנגד מידה) באותו הלשון:
דברים פרק ג' פסוק כ"ו:
"רב לך על תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה"

ולמרות שמשה רבנו לא התכוון להגיד שום דבר נגד שבט לוי (הלא הוא ואהרן משבט לוי), הקב"ה מדקדק עם צדיקיו עד חוט השערה.

וניקח מזה מוסר לעצמנו עד כמה צריך לכוון דבורינו שלא נוציא דבר מפינו שיכול להשתמע בכמה כיוונים (ובמיוחד כאשר אחרים מביאים נגדינו טענות ואנו משיבים להם). ולהגיד דברים בדיוק רב ובצמצום רב (ככול האפשר) ורק כדי להשיג כוונתנו.

* * * * *

"רב לכם בני לוי"

פרק ט"ז פסק ז':

"ותנו בהן אש ושימו עליהן קטרת לפני ה' מחר והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש רב לכם בני לוי"

הפסוק הזה המשך הדברים שמשה רבנו אמר לקרח ולכל עדתו. וזה התחיל בפסוק ה' "וידבר אל קרח ואל כל עדתו".

ונשאלת השאלה:

למה בסוף פסוק ז' כתוב בלשון רבים **"רב לכם בני לוי"** (היינו מצפים 'רב לך בן לוי'). הלא קרח היה הלוי היחיד בין כולם. ואם הכוונה לעדתו הלא הם לא משבט לוי. הם היו בכורים ונשיאים מכל יתר השבטים. ניתן לשאול אותה שאלה על הפסוק הבא מיד אחרי זה:

פרק ט"ז פסוק ח':

"ויאמר משה אל קרח שמעו נא בני לוי"

כאן דורש המדרש:

"ויאמר משה אל קרח" – משה רבנו התחיל לדבר עם קרח כדי לשכנע אותו לחזור בו. **"ויאמר"** דיבור רכה.

וכאשר ראה שהוא לא מגיב ולא משנה דעתו משה רבנו פונה לשבט לוי.

"שמעו נא בני לוי" – ומזהיר אותם לא ללכת אחרי קרח.

ונחזור לשאלה ששאלנו.

ונראה להגיד שזה חלק מתוכחת משה רבנו לקרח ועדתו. הוא מזהיר אותם:

"רב לכם בני לוי" – כלומר זה דבר גדול ("רב לכם") להיות בני לוי. כי כל הקרב אל הקודש בסכנה יותר. ולמה אתם רוצים להכניס את עצמכם לסכנת נפשות.

ועוד:

"רב לכם בני לוי" – כלומר יש רק גדול ("רבי") אחד לבני לוי והוא הכהן הגדול. ובמעשה הקרבת הקטרת כולכם מבקשים להיות כהנים גדולים, אבל יש רק אחד שהוא כהן גדול.

וכאילו זה המשך דבריו שאמר להם שרק מי שה' יבחר הוא הקדוש. כלומר שרק אחד ישרוד את מבחן הקטרת.

ובמישור הרמז :

"רב לכם בני לוי" עולה 400 למנין **"עין רע"**.

רומז להם שעינו של קורח הטעתה אותו, ולפי :

רש"י : "וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה, עינו הטעתו, ראה שלשלת יוצאה ממנו שמואל ששקול כנגד משה ואהרן..."

ועוד :

תהילים (צ"ט, ו') : **"משה ואהרן בכהניו ושמואל בקראי שמו"**

"ושמואל בקראי שמו"

ראש תיבות, אותיות : **ו', ב', ש'** עולה 308 למנין **"קרח"**.

סוף תיבות, אותיות : **ל', י', ו'** אותיות המילה **"לוי"**.

(שהיה לוי, קרח, שרצה להיות כהן)

גם קרח וגם כולכם שמים עיניכם לעבר אהרן ובניו הכהנים, אבל הכהונה לא שייכת לכם. וזה כמין עין רעה (צרות עין).

* * * * *

דתן ואבירם מול משה רבנו

פרק ט"ז פסוק י"ג:
"כי תשתרר עלינו גם השתרר"

פירוש המילה **השתרר** זה שררה.
צריך להבין למה בדיוק התכוונו דתן ואבירם כאשר הם אמרו דבר חמור זה למשה רבנו העניו מכל אדם.

ראב"ע:
"כי תשתרר עלינו": "העליתנו במצרים כדי שתשתרר עלינו"
"גם השתרר": "גם שירת רבות אתה ואחיד"

חזקוני:
כי תשתרר עלינו: "אתה"
"גם השתרר": "אהרן אחיד"
(ראה רשב"ם):
"יש בתורה גמין הפוכין והוא כמו, כי גם תשתרר עלינו השתרר"

לפי דעתי יש קושי במבנה של הביטוי הזה. **תשתרר** זה לשון עתיד (ראה ראב"ע), **השתרר** זה לשון עבר. ונראה לכאורה שהיה צריך להיות, כי השתרר עלינו גם תשתרר, כלומר כמו שאתה השתרר עלינו בעבר אתה רוצה להשתרר עלינו גם בעתיד ("השתרר" לשון העבר לפני "תשתרר" לשון העתיד). אבל לפי פירוש החזקוני והרשב"ם (גמין הפוכין) זה מסתדר, כלומר, האם תוסיף להשתרר עלינו בעתיד מעבר למה שעשית לנו בעבר?

ויתכן מאוד שדתן ואבירם מתיחסים לאירוע שקרה לפי בערך 62 שנה במצרים.

ת פרק ב' פסוק י"ג:
"והנה שני אנשים עברים נצים"
הם היו שני האנשים הנצים במצרים.

ואמר משה לרשע:

"למה תכה רעך"

והם אמרו למשה:

"מי שמך לאיש שר ושפט עלינו הלהרגנו אתה אמר כאשר הרגת את המצרי"

כבר אז הם האשימו את משה בהתנשאות ("מי שמך לאיש שר ושופט עלינו").

כאילו הם אמרו למשה:

("כי תשתרר עלינו") אתה העלית אותנו ממצרים כדי להמשיך, להוסיף ("גם") להשתרר עלינו (שררות הרבה) כמו שעשית לנו בעבר במצרים ("לאיש שר ושופט") ועד הנה (אתה מלך ואהרן אחיד כהן).

ואולי יש כאן רמז:

"מי שמך לאיש שר ושפט" עולה 1646 ועוד 15 אותיות ועוד 5 מילים עולה 1666
"תשתרר עלינו" עולה 1666

* * * * *

משה רבנו וקרח

פרק ט"ז פסוק ט"ו:

"וַיֹּאמֶר אֵל ה' אֶל תִּפֶּן אֶל מִנְחָתְכֶם לֹא חֲמוֹר אֶחָד מֵהֶם לִקְחָתִי וְלֹא הִרְעוּתִי אֶחָד מֵהֶם"

נשאלת השאלות:

- (1) למה משה רבנו היה צריך להצדיק את עצמו, והלא אין שום סיבה לחשוד במשה ("בכל בני נאמן הוא")?
- (2) נוסף על זה, ה' יודע הכל ולמה משה פירט את הדברים?
- (3) אפוא מצאנו שמישהו חשד במשה שלקח ממנו חמור?
- (4) למה לא מספיק להגיד רק "ולא הרעותי אחד מהם"?

ואולי אפשר להבין באמצעות פרוש אור החיים. משה רבנו ביקש מה' לא לקבל מנחתם. מנחתם היא הקטורת. לקטורת יש סגולות. קטורת יכול לעצור מלאך המות (כמו שכתוב באהרן שעמד עם הקטורת בין החיים והמתים ותעצר המגיפה. ומובא שהסוד הזה מסר מלאך המות למשה כאשר משה היה 40 יום בשמים). לפי אור החיים משה רבנו חשש שאולי יש לקרח ועדתו איזו זכויות שיעמוד להם בשעת המבחן עם אהרן. והוא ביקש שהקטורת לא תעזור להם כי הם רשעים. ובאמת ה' לא מקפח שום בריאה (גם לא הרשעים) אבל מסביר אור החיים, יש כח לצדיקים להפקיע זכות הנמצאת לרשעים. ואולי הפירוט שנתן משה רבנו לא בא להצדיק את עצמו (שהוא בסדר ונקיא מכל חשש) אלא בא להסביר למה הוא מבקש "אל תפן אל מנחתם". זאת אומרת, הם באים בטענות על בסיס שנאת חנם והם רשעים. אני לא לקחתי אפילו חמור מהם גם כאשר היה מגיע לי על חשבונם כאשר חזרתי ממדין עם אשתי ובנותי למצרים כגואל העם ("לא חמור אחד מהם לקחתי"). וגם לא היה לי שום דין איתם שחייבתי אחד מהם ("לא הרעותי לאחד מהם"). הם פשוט רשעים המחזיקים במחלוקת.

פרק ט"ז פסוק ד':

"וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו"

כלי יקר: במסכת סנהדרין אמרו מה שמועה שמע מלמד שחשדוהו באשת איש שנאמר, ויקנאו למשה במחנה, שכל אחד קינא אותו על אשתו... במסכת סוטה ארז"ל, כל המתגאה בסותף נכשל באשת איש. ובמקום אחר אמרו כל המתגאה כאלו בא על כל העריות... כך אמר קורח מסברא דנפשיה הרי כל העדה קדושים וגדורין מעריות. וא"כ מדוע תתנשאו להשתרר ולהתגאות כי דבר זה יגרום לכם שתהיו נכשלים באשת איש ותחוללו קדושת העם.

ומסבירים המפרשים שמישה הזיז את האוהל מחוץ למחנה. מסתבר שכאשר האוהל היה בתוך המחנה באו גם נשים לשאול הלכה מפי משה ואולי על כך חשדוהו אבל מחוץ למחנה אשה לא תגיע.

ואולי עוד התכוון משה באמרו "לא הרעותי לאחד מהם", שהם חשדוהו בעוון אשת איש. ואצל אדם הראשון וחוה כתוב אחרי שאכלו מעץ הדעת טוב ורע, שהתבוששו. אולי "לא הרעותי" רמז שהם חשדוהו ללא סיבה בעריות (ענין טוב ורע) והם רק מחזיקים במחלוקת.

ואולי המילה "ויחר למשה מאד" רמז למה שהפריע למשה.
מאד אותיות: מ', א', ד'

אות מ': מחלוקת
אות א': אשת איש
אות ד': סרחון הרביעי (סרחון ד', ראה רש"י על פסוק ד', על המילים "ויפל על פניו").

* * * * *

”כרגע”

פרק ט”ז פסוק כ”א :

”ואכלה אתם כרגע” עולה 796
תכלה חטא מרגלים עולה 796

אולי רמז לפירוש אור החיים שהביטוי **”ואכלה אתם כרגע”**, מתיחס לחטא המרגלים שניעור בפרעונות הרביעי שנגרם על ידי קרח. כאילו כאן יהיה תשלום העונש של חטא המרגלים. שעד עכשו היה צריך להיות פרוס במשך ארבעים שנה במדבר (ולא בבת אחת).

* * * * *

”משכן קרח”

ה' אמר למשה רבנו :

פרק ט"ז פסוק כ"ד :

”דבר אל העדה לאמר העלו מסביב למשכן קרח דתן ואבירם”

ומשה רבנו אמר לעדה :

פרק ט"ז פסוק כ"ו :

”וידבר אל העדה לאמר סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה...”

והעדה התרחקו :

פרק ט"ז פסוק כ"ז :

”ויעלו מעל משכן קרח דתן ואבירם מסביב”

ונשאלת השאלה :

מה זה משכן קרח דתן ואבירם?

המילה משכן מצביע על מקום פולחן.

האם היה לקרח דתן ואבירם דבר כזה?

ובגלל שקראו לזה גם 'משכן' וגם 'אהלי האנשים' יכול להיות שמקום אוהליהם היה מקום כינוס לעדה שלהם ולהפצת דעותיהם. והמקום הזה נחשב להם למשכן (ראה אבן עזרא). ומשם הפיצו דבר מחלוקתם לשנות הפולחן. (ויש שאמרו שקרח הקים משכן ממש, להתחרות עם משכן העדות. אבל במשכן שלו לא היה לוחות הברית, אלא היה להם למקום של מחלוקת)

ובמישור הרעיוני :

המחלוקת שלהם הייתה שהם רצו להיות כהנים,

וקרח רצה להיות כהן הגדול. ואולי הביטוי "משכן קרח" רומז על כך :

משכן קרח באתב"ש : יבלט דגס עולה 118

כהן גדול עולה 118

הם רצו להחליף את עבודת משכן העדות על ידי אהרן ובניו, בעבודה שלהם.

קרי, רצו שהמשכן יהיה שלהם (שיהיה להם משכן).

ואולי על זה נקרא 'משכן קרח'.

ובאותיות המילה 'משכן' יש רמז למה שעשו :

”משכן” אותיות : מ', ש', כ', ך'

מ' – מרדו, מחלוקת (אבות ה', י"ז) – "זו מחלקת קרח וכל עדתו", ובמי?

ש' – שכינה (אמרו חז"ל, סנהדרין ק"י, א' – "אמר רב חסדא כל החולק על רבו כחולק על השכינה")

כ' – כהונה (במדבר ט"ז, י' – "ובקשתם גם כהנה"), באהרון כהן גדול (במדבר ט"ז, י"א – "ואהרן מה הוא כי תלוני עליו")

ך' – נביא, במשה רבנו (דברים ל"ד, י" – "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה")

שבמחלוקתם, מרדו בה', ובמשה רבנו, ובאהרון הכהן.

הפולחן של קרח (שינוי הפולחן) זה המשכן שלו.
(רש"י) הוא הלביש 250 איש טליתות שכולם תכלת ובא לפני משה רבנו ושאל האם
טלית שכולה תכלת צריכה פתיל תכלת? משה רבנו אמר לו כן.
קרח שהיה פיקח, קרי חכם, תפס את הרעיון אבל רצה לשנות את הביצוע (הפולחן).

ורמז :

"משכן קרח" באתב"ש : **יבלט דגס** עולה 118
פתיל ציצת באתב"ש : **ואמך המהא** עולה 118
פתיל תכלת באתב"ש : **ואמך אלכא** עולה 119

המרד של קרח ועדתו התרחש בשני מוקדים.
סביב אוהל מועד, שם התכנסו אהרן הכהן, קרח, ו250 מקריבי הקטרת.
סביב משכן קרח דתן ואבירם, קרי סביב אוהלי האנשים האלה.
(קרח שהיה לוי ממשפחת קהת, חנה מדרום למשכן העדות אשר היה במזרח, ועל יד משפחת קהת דגל
מחנה ראובן. וקרוב לקרח חנו דתן ואבירם משבט ראובן. כמו שאמרו חז"ל "אוי לרשע ואוי לשכנו")

משה רבנו, שישב אצל אוהל מועד, שלח לקרוא לדתן ואבירם והם סרבו לבוא, אמרו
"לא נעלה". ונשאלה השאלה, האם משכן קרח היה במקום נמוך? שהיו צריכים לעלות
למקום של משה רבנו?
אבו עזרא (ט"ז, י"ב):
"יתכן שהיה אהל מועד בתוך המחנה במקום גבוה על כן מלת העלו (ולחן פסוק כ"ד) או
מי שילך לעבודת ה', או אל המקום הנבחר יקרא עולה"

אחרי שסירבו לעלות, משה רבנו הלך אליהם, לנסות להחזירם בתשובה. לפי המדרש
(קרח רבה) הם בכלל לא יצאו מאהליהם לדבר עם משה רבנו. בושה למשה רבנו שהלך
אליהם וחזר ריקם. ואז משה רבנו וויתר עליהם ועבר להזהיר על הדין נגדם.
וכתוב "העלו" מסביב למשכן קרח".
ועל המילה "העלו" הביאו חז"ל:

חזקוני (ט"ז, י"ב):

"גבי דין נופל לשון עליה. כמו 'ועלתה יבמתו השערה' (דברים כ"ה, ז'), 'ויעלו אליה
למשפט' (שופטים ד', ה'), 'ובעז עלה השער' (רות ד, א)'"

ביקש מהעדה להתרחק מהם, כי עכשיו יתבצע הדין נגדם.
ורמז :

"סורו נא מעל אהלי" עולה 509

"ותבלע" עולה 508 ועוד המילה עולה 509

וגם :

"העלו" עולה 111

"בלעה" עולה 107 ועוד 4 אותיות עולה 111

(במדבר ט"ז, ל" - 'ופצתה האדמה את פיה ובלעה אתם')

משכן קרח דתן ואבירם נבלע באדמה איתם.

"משכן קרח" באתב"ש : **יבלט דגס** עולה 118 ועוד 2 מילים עולה 120

"ותכס" באתב"ש : **פאלח** עולה 119 ועוד המילה עולה 120

(במדבר י"ז, ל"ג - 'ותכס עליהם הארץ ויאבדו מתוך הקהל')

ונראה שהם קבלו עונש במידה כנגד מידה.
הם פתחו והחזיקו במחלוקת, שזה הפירוד (הבקיעה בשלום) ועונשם שהאדמה נפרדה,
כמו שכתוב :

במדבר פרק ט"ז פסוק ל"א: **"ותבקע האדמה אשר תחתיהם"**
והרמוז :

מחלקת עולה 578

"ותבקע" עולה 578

הארץ פתחה את פיה ובלעה אותם.

"בלעה" עולה 107 ועוד המילה עולה 108 למנין המילה **'גיהנם'**
(במדבר ט"ז, ל"ג- "וירדו...חיים שאלה")

ומזה אנו רואים חומרת העונש למי שמחזיק במחלקת ומורד.

חמישים ומאתיים מקריבי הקטרת שנקראו "החטאים האלה" מתו בשרפה :

חוטא באתב"ש **ספנת** עולה 590

"השרפה" עולה 590

(במדבר י"ז, ב'- "וירס את המחנת מבין השרפה")

(במדבר י"ז, ג'- "את מחנות החטאים האלה בנפשתם...")

וקרח שפתח והמשיך במחלקת, מידת הדין פגע בו :

"קרח" באתב"ש : **דגס** עולה 67 למנין המילה **'דין'** (כולה האותיות).

(קרח היה עם מקריבי הקטרת. יש אומרים שקרח נשרף, ויש אומרים שקרח נבלע, ויש אומרים שקרח
נשרף ונבלע. כי אצל הבלועים לא כתוב קרח, וגם אצל השרופים לא כתוב קרח)

אבל מי שחוזר בתשובה ניצל.

במדבר פרק כ"ו פסוק י"א: **"ובני קרח לא מתו"**

לפי רש"י בפירושו על ספר תהילים, "היו בתחילה בעצת אביהם ובשעת המחלקת

פרשו...נשאר מקומם בתוך פי הארץ...ושם אמרו שירה"

וגם רואים מזה את חשיבות וגודל השלום. משה רבנו היה מוכן להתבזות כדי להשיב
את דתן ואבירים בתשובה (הוא הלך אליהם) כדי להחזיר את השלום. והם היו רשעים כבר
במצרים. כי אמרו חז"ל על הפסוק (שמות ב', י"ג) "והנה שני אנשים עברים נצים" שהם
היו דתן ואבירים. וגם בירידת המן הם שמו מן מחוץ למחנה כדי שאלו שיצאו לחפש
בשבת ימצאו מן נגד מה שאמר משה רבנו ונגד מה שאמר ה'. ולפי חז"ל, הציפורים באו
ואכלו את המן ואלו שיצאו לא מצאו שום דבר. ולמרות כל זה, משה רבנו הלך אליהם
לנסות להחזירם בתשובה.

ואמרו חז"ל בגמרא :

עוקצין ג', י"ב:

"אמר רבי שמעון בן חלפתא לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא
השלום"

* * * * *

"ותבקע"

פרק ט"ז פסוק ל"ב:
"ותבקע האדמה אשר תחתיהם"

"ותבקע" עולה 478 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה **484**
מחלוקת עולה **484**

מחלוקת גורמת לפירוד - "ותבקע האדמה".
נפרדו חלקיה (כאילו מידה כנגד מידה), כעין פה שנפתחה לבלוע אותם כי הם פתחו
במחלוקת.

ובדומה בקריעת ים סוף: "ויבקעו המים", שהמים נפרד ממקומו, והיה מוכן לבלוע מי
שעובר בין חלקיה. ולפי "והמים להם חמה מימינם ומשמולם". כתוב "חמה" בלי
האות וו, שהמים 'רגז' על בני ישראל והיה מוכן לפגוע בהם כי הם הפרידו עצמן
מהקב"ה במעשיהם שעשו במצרים. וניצלו בגלל קצת זכויות שהיו בידם, והמים בלעו
את המצרים.

* * * * *

אהרן והקטרת

אחרי שקרח וכל עדתו נענשו, "וילנו כל עדת בני ישראל ממחרת על משה ועל אהרן לאמר אתם המתם את עם ה'". ואז נאמר למשה **"הרמו מתוך העדה הזה ואכלה אתם כרגע ויפלו על פניהם"**. כאן (לפני המגפה) כתוב **"מתוך העדה"**. כאשר התחיל המגפה משה מצווה את אהרן **"קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת והלך מהרה אל העדה...החל הנגף"**. בביצוע אהרן לוקח מה שאמר לו משה **"וירץ אל תוך הקהל והנה התחיל הנגף בעם ויתן קטרת וכפר על העם"**. כאן כתוב שאהרן רץ לא אל 'עדה' אלא לתוך **"הקהל"**, והתחיל הנגף לא ב'עדה' ולא ב'קהל' אלא **"בעם"**.

ונשאלת השאלה מה משמעות המילים **עדה, קהל, עם**? ועוד:

משה אמר לאהרן לקחת את המחתה לתת עליה אש ולשים קטורת ולהוליך מהרה אל העדה לכפר עליהם. בביצוע אהרן לקח מה שאמר לו משה **"ויקח אהרן כאשר דבר משה"** אבל נראה שהוא שם את הקטרת אחרי שהוא הגיע לקהל כמו שכתוב **"וירץ אל תוך הקהל...ויתן קטרת"** (ולא לפי הסדר שאמר לו משה לשים קטורת ואחרי זה ללכת). וגם כאן שואלים למה? ועוד:

אם משה אמר לאהרן **"החל הנגף"** למה כאשר אהרן מגיע לתוך הקהל כתוב **"והנה החל הנגף"** אם כבר התחיל מה מחדש לנו הביטוי הזה?

נראה לי להגיד שהיו כמה כיתות של אנשים בקשר לרמת מעורבותם עם קרח ועדתו. הגרעין הקשה שבפועל קמו נגד משה ואהרן – קרי קרח וכל עדתו (מאתים וחמישים מקטירי הקטרת ודתן ואבירם). הם נהרגו מיד. נוסף עליהם היו עוד אנשים שתמכו בקרח ועדתו (כמו און בן פלת) אבל נמנעו מלהגיע לתקרית בפועל עם משה והם המכונים **"העדה הזאת"**. ונוסף להם היו עוד אנשים שהזדהו אתם ולא האמינו במשה וחשבו שעונשם נגרם על ידי משה ואהרן – והם המתלוננים המכונים **"העם"**.

הנגף התחיל מיד אצל **'העדה'**. כמו שאומר משה לאהרן **"והלך מהרה אל העדה...החל הנגף"**. כנראה הם היו ממוקמים קרוב לקרח ועדתו אבל היו נבדלים מיתר בני ישראל. כי בני ישראל קבלו צווי **"הרמו מתוך העדה הזאת"**. אהרן רץ לתוך **"הקהל"**, לתוך כל בני ישראל כדי להציל אותם (שלא יתפשט הנגף אצלם). כאשר הוא הגיע הוא ראה שהמשיך הנגף **"והנה התחיל הנגף בעם"**, (המילה **"והנה"** בדרך כלל מצביע על מה שקרה פתאום עכשיו), הנגף התחיל להכות בקבוצה חדשה, קרי במתלוננים שהתחילו מיתה - **"בעם"** (חלק הפחות טובים מבני ישראל). ואז הוא נתן הקטרת **"ויתן קטרת וכפר על העם"**.

לפי הפשט נראה שאהרן שינה ממה שאמר לו משה בקשר לקטרת. אהרן נתן הקטרת אחרי שהוא הגיע לקהל (ראה פרוש רבנו בחיי) ומשה אמר לו לשים הקטרת ואחרי זה ללכת אל העדה. ואולי אפשר לתרץ:

שמה שאמר משה לאהרן **"ושים קטרת"** פירושו- לאו דווקא עכשיו אלא אחר כך כאשר תגיע לקהל. או פרוש המילה **"ושים"** זה לא על המחתה (עכשיו) אלא בידו להכין את עצמו לתת הקטרת על המחתה אחר כך. ואז **"ויתן קטרת"** כאשר הוא הגיע לקהל

לא סותר את צווי משה אליו.

ונראה לי להגיד שמה שאמר משה **"וישים קטרת"**, משמעו - עכשיו על האש על המחיתה ואחרי זה לרוץ אל העדה (כמו הפשט של הפסוק), ואהרן לא שינה. ומה שכתוב **"וירץ אל תוך הקהל...ויתן קטרת"**, זה לא שאהרן נתן את הקטרת על המחיתה אחרי שהוא רץ אל הקהל (כי לא כתוב וישם קטרת, אלה **"ויתן קטרת"**) אלה שהוא 'נתן' (הביא) את הקטרת למקום (לאיזור) הנכון, קרי מול המלאך המשחית כדי לעצור המגפה.

(כי אם הקטרת היתה פועלת מרחוק לא היה צורך שאהרן ירוץ לתוך הקהל עם הקטרת. היה מספיק לשים הקטרת במקומו אצל משה ולהישאר שם. אלה כנראה הקטרת צריכה להיות במקום המגפה כדי לעצור המשחית).

כתב רש"י **"כשניתן רשות למשחית אז אין מבחין בין טוב לרע"**, ומשמעו, שמלאך המשחית שקוראים 'קצף' יצא להשחית והוא יהרוג לא רק הרעים אלא גם הטובים. הקטרת יכולה לעצור אותו מלהרוג הטובים (סוד שמסר מלאך המוות למשה רבנו כאשר הוא עלה למרום לקבל התורה). כי נגד מה שגזר ה' **"אין חכמה ואין תבונה"**. ואם אהרן לא שם הקטרת לפני שהוא רץ אל הקהל איך אהרן לא פחד להתקרב אל הקהל? כי למרות שהוא אחד מהטובים אם הוא לא בא עם הקטרת כבר על המחיתה, גם הוא בסכנה. ועוד כתב רש"י שאהרן **"אחז את המלאך והעמידו על כרחו"**. ולפי זה נראה להגיד **"ויתן קטרת"** שהוא שם הקטרת במקום שפעל המלאך כדי לעצור פעילותו ואז אחז אותו והביא אותו לאוהל מועד להוכיח לו שהוא מוכרח להפסיק (שמה שאמר משה לאהרן לשים קטרת לעצור המגפה זה שליחות מהה' ולא מלבו של משה).

אם נגיד שהעונש כלל את כל עדת בני ישראל (כי כולם היו מתלוננים, פחות או יותר) אז ניתן להגיד שלקח לאהרן 1.47 שניות לעצור המגפה. כיצד? בני ישראל היו ששים ריבוא (600,000). **"אכלה אתם כרגע"**, **"כרגע"** - בתוך 'דקה'. קצב קידום המגפה 10,000 לשניה (כי ב60 שניות – 'כרגע', כלתה 600,000). ואם נספו 14,700 עבר רק 1.47 שניות מאז החל הנגף. ומשה אמר **"והלך מהרה אל העדה"**, סוף תיבות עולה 60. יש רק 60 שניות (**"כרגע"**) וכולם נספים. ואז **"ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אהרן"**, "סמוך לדיבורו של משה, ללמדך שלא שהה אפי' רגע" (אור החיים).

* * * * *

"ביד משה"

פרק י"ז פסוק ה':

"ולא יהיה כקרח וכעדתו כאשר דבר ה' ביד משה לו"

רש"י: "ולא כתוב 'אל משה' רמז לחולקים על הכהונה שלוקין בצרעת כמו שלקה משה בידו שנאמר 'והנה ידו מצרעת כשלג' (שמות ד', ו)"
אבן עזרא: "לאהרן ויש אומרים כי 'לו' שב אל קרח, והוא רחוק בעיני"

כתוב כאן "כאשר דבר ה' ביד משה לו", ומה "ביד משה"? רמז ליד משה שלקה בצרעת בסנה. להודיע לך 'שהחולק על הכהונה לוקה בצרעת'.

ורמזים:

- (1) **"כאשר דבר ה' ביד משה לו"** עולה 1150
"ידו בחיקו ויוצאה והנה ידו מצרעת" עולה 1150

- (2) **"כאשר דבר ה' ביד משה לו"**
עולה 1150 ועוד 19 אותיות עולה 1169
"ויבא ידו בחיקו ויוצאה והנה ידו מצרעת" עולה 1169

- (3) **"וכעדתו כאשר דבר ה' ביד משה"**
עולה 1620 ועוד 23 אותיות עולה 1643
שחולקים על הכהונה לוקין בצרעת עולה 1643

- (4) **"ולא יהיה כקרח וכעדתו כאשר"**
עולה 1422 ועוד 21 אותיות עולה 1443
"מרים מצרעת כשלג" עולה 1443
גם רמז ממרים לנושא הצרעת.

- (5) **"דבר ה' ביד"**
באתב"ש:
קשג מ--ץ שמק
עולה 1143 ועוד 10 אותיות עולה 1153
"מצרעת כשלג" עולה 1153

- (6) **"כאשר דבר ה' ביד משה"**
באתב"ש:
לתבג קשג מ--ץ שמק יבץ
סוף תיבות, אותיות: ג', ג', ג', ק', צ' עולה 286
לאהרן עולה 286

(7) "דבר ה'"

באתב"ש :

קשג מ--ץ

233 ראש וסוף תיבות, אותיות : ק'+ג', מ'+ץ' עולה

233 "הבא נא ידך בחיקך" עולה

בסנה ה' אמר למשה רבנו "הבא נא ידך בחיקך".

(8) "ולא יהיה"

באתב"ש :

760 פכת מצמץ עולה

760 צרעת עולה

(9) "יהיה כקרח וכעדתו כאשר"

באתב"ש :

מצמץ לדגס פלזקאף לתבג

233 סוף תיבות, אותיות : צ', ס', פ', ג' עולה

233 "הבא נא ידך בחיקך" עולה

(10) "יהיה כקרח וכעדתו כאשר"

באתב"ש :

1090 מצמץ לדגס פלזקאף לתבג עולה

1090 "מרים מצרעת" עולה

גם רמז ממרים לנושא הצרעת.

* * * * *

ושים קטרת

משה רבנו אומר לאהרן הכהן :

פרק ט"ז פסוק י"א :

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת הַמִּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׁים קֶטֶרֶת וְהוֹלֵךְ

מֵהָרָה אֶל הָעֵדָה וְכַפֵּר עֲלֵיהֶם כִּי יֵצֵא הַקֶּצֶף מִלִּפְנֵי ה' הַחֹל הַנֶּגֶף"

(ויתכן שהלשון "ותן" משמעו שייקח, שיביא ממקום מסוים, מהמזבח, לתוך מחתה הרק. "ושים" משמעו שישים הקטרת על האש שכבר נמצא בתוך המחתה)

ובביצוע כתוב :

פרק ט"ז פסוק י"ב :

"וַיִּקַּח אַהֲרֹן כֹּאשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיִּרָץ אֶל תּוֹךְ הַקֹּהֵל וְהִנֵּה הַחֹל הַנֶּגֶף בָּעָם וַיִּתֵּן אֶת

הַקֶּטֶרֶת וַיִּכְפֹּר עַל הָעָם"

ונשאלת השאלה :

אם משה רבנו אמר לאהרן **"קח"** (את המחתה), **"ותן"** (עליה אש), **"ושים"** (קטרת),

"והולך" (מהרה אל העדה), למה בביצוע לכאורה הסדר שונה? הלא בביצוע כתוב :

"וַיִּקַּח" (אהרן כאשר דבר משה), **"וַיִּרָץ"** (אל תוך הקהל), **"וַיִּתֵּן"** (את הקטרת).

בציווי : **"קח, תן, שים, לך"**

בביצוע : **לקח, הלך, נתן**

אלא ברור שאהרן הכהן לא שינה מאומה ממה שאמר לו משה רבנו.

וככה צריך להבין את הכתוב :

"וַיִּקַּח אַהֲרֹן כֹּאשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה" – שהוא לקח את המחתה ונתן אש עליה ושם קטרת על

האש ("כאשר דבר משה" כולל "ותן עליה אש...ושים קטרת").

"וַיִּרָץ אֶל תּוֹךְ הַקֹּהֵל" – כפי שאמר לו משה רבנו ("והולך מהרה")

"וַיִּתֵּן אֶת הַקֶּטֶרֶת" – לא שנתן הקטרת לתוך המחתה (כי זה הוא כבר עשה), אלא שנתן

את המחתה עם הקטרת בין החיים ובין המתים כדי לעצור את המגפה.

ובאותו לשון משה רבנו אמר לקרח :

פרק ט"ז פסוקים ו'- ז' : **"קחו מחתות...ותנו בהן אש ושימו עליהן קטרת"**

רש"י : **"...הא לכם תשמיש חביב מכל, היא הקטורת החביבה מכל הקרבנות, וסם**

המות נתן להם בתוכו שבו נשרפו נדב ואביהוא לפיכך התרא בהם : והיה האיש אשר

יבחר ה' הוא הקדוש, כבר הוא בקדושתו. וכי אין אנו יודעים שמי שיבחר הוא הקדוש,

אלא אמר להם משה : הריני אומר לכם שלא תתחייבו, מי שיבחר בו יצא חי, וכלכם

אובדין"

אמר להם **"קחו מחתות...ותנו אש...ושימו קטרת"** בדומה לכתוב אצל נדב ואביהוא,

להזכיר להם מה שקרה לבני אהרן שהקריבו אש זרה. אולי יתחרטו.

למחרת משה רבנו אמר להם :

פרק ט"ז פסוק י"ז : **"וַיִּקַּח אִישׁ מִחֲתָתוֹ וְנָתַתָּם עֲלֵיהֶם קֶטֶרֶת וְהִקְרַבְתֶּם לִפְנֵי ה'..."**

כאן משה רבנו אמר להם **"ונתתם עליהם קטרת"** (ולא "ושימו"), ומה עם האש?

ואולי בגלל שעבר לילה, והם לא חזרו ממחלוקתם (כל הלילה הסתובבו במחנה ישראל

וניסולשכנע עוד אנשים להצטרף נגד משה רבנו ונגד אהרן הכהן), משה רבנו הבין שאם הם ימשיכו ככה הם אבודים. ואולי נישא עוד הפעם להזהיר אותם. ואמר להם "ונתתם" קטורת במקום "וישימו" קטורת. לרמוז להם שיתנו את הקטורת סתם ושלא ישימו הקטורת על האש בכוונה להקטרה (ואז לא הזכיר את האש) אלא ותנו קטורת בלי לכוון להקרבת קטורת, שלא יתחייבו. אבל כל זה לא עזר, ולפי:

פרק ט"ז פסוק י"ח: "ויקחו איש מחתתו ויתנו עליהם אש וישימו עליהם קטרת ויעמדו פתח אהל מועד"

ובגלל שהמשיכו להחזיק במחלוקת, בסופה של דבר הם שמו את הקטרת 'בכוונה' על האש לשם הקרבה, וקיים בהם 'בדרך' שאדם רוצה ללכת כך מוליכים אותו'.

ואולי קצת רמזים שבגלל שהחזיקו במחלוקת 'שמו' קטורת והקריבו בכוונה, והתחייבו:

(1) **מחלקת באתב"ש: יסכדא** עולה 95
בכוונה עולה 89 ועוד 6 אותיות עולה 95

(2) **"וישימו עליהם קטרת"**, ראש תיבות, אותיות: ו', ע', ק' עולה 176
מחלוקת באתב"ש: יסכפדא עולה 175 ועוד המילה עולה 176

* * * * *

"אש זרה"

"ויקריבו אש זרה" עולה 847
"קרח וכל עדתו" עולה 844 ועוד 3 מילים עולה 847

* * * * *

קצף

פרק י"ז פסוק י"א:

"כי יצא הקצף מלפני ה'"

העדה האשימו את משה רבנו ואהרן הכהן שהם גרמו למותם של עם ה' (קרי לקרח ועדתו). ובאמת קרח ועדתו גרמו למיתתם בעצמם בפעולתם. הם הקטירו קטורת, הם לבשו טליתות שכולה תכלת, והם הופיע לפני משה רבנו וקרח לגלג על פסק הלכה של משה רבנו, והוא גם המריד את כל העדה נגד משה רבנו ונגד ה' בפה רך,

קרח רבה י"ח, ב': "משך אותם בדבורים רכים"

ובליצנות,

מדרש ילקוט שמעוני קרח ט"ז: "ובמושב לצים לא ישב, זה קרח שהיה מתלוצץ על משה ואהרן".

יצא 'הקצף', מלאך משחית מלפני ה', ונגף את העם במגפה (י"ז, י"ב- "והנה החל הנגף"). אותיות המילה 'קצף' רומז על המעשים שעשה קרח ועדתו (שיצאו מקרח) וגרמו לחלק מהעם להיסחב אחריו:

קצף, אותיות: ק', צ', פ'

ק' – קטורת (הקטירו קטורת)

צ' – ציצית (התעטפו בטליתות שכולה תכלת)

פ' – פה (קרח משך את העדה למרד בדברים רכים, בפה רך)

ועוד:

גמרא מסכת סנהדרין ק"י, א':

"אמר רב חסדא כל החולק על רבו כחולק על השכינה"

"יצא הקצף מלפני ה'" עולה 612 למנין המילה 'ברית'.

מי שחולק על משה רבנו ועל אהרן הכהן הוא כחולק על השכינה, והוא כמפר **ברית** (של תורה). כי:

"קרח בן יצהר בן קהת"

באתב"ש: **דגס שט מהצג שט דצא** עולה 918 ועוד 14 אותיות עולה **932**

מפר ברית עולה **932**

(במובן שהוא מגלה פנים בתורה שלא כהלכה)

* * * * *

אהרן תפס המלאך

פרק י"ז פסוק י"ג:

" ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה "
רש"י: "אחז את המלאך והעמידו על כרחו"

"ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה" עולה 1727 ועוד המשפט

עולה 1728

עולה 1728

תפס מלאך המשחית על כרחו

* * * * *

אחז את המלאך

פרק י"ז פסוק י"ג:

"ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה"

רש"י: "אחז את המלאך והעמידו בעל כרחו"

לפי רש"י אהרן הכהן אחז את המלאך (המשחית) בעל כרחו והביאו לאהל מועד.

(1) **"ובין החיים ותעצר"**

באתב"ש:

פשמט צסממי פאזהג עולה 765 ועוד 14 אותיות עולה **779**

אחז המשחית עולה **779**

(2) **"ובין החיים ותעצר המגפה"**

באתב"ש:

פשמט צסממי פאזהג צירוף

סוף תיבות, אותיות: ט', י', ג', צ' עולה **112**

אחז המלאך עולה **112**

ועוד:

פרק י"ז פסוק ט"ו:

"וישב אהרן אל משה אל פתח אהל מועד והמגפה נעצרה"

(1) **"אל משה אל פתח אהל מועד והמגפה"**

סוף תיבות, אותיות: ל', ה', ל', ח', ל', ד', ה' עולה **112**

אחז המלאך עולה **112**

(2) **"משה אל פתח אהל מועד והמגפה נעצרה"**

עולה 1574 ועוד 7 מילים עולה **1581**

"ויתן את הקטרת" עולה **1581**

(3) **"אל פתח"**

עולה 519 ועוד 2 מילים עולה **521**

הביא המלאך אתו עולה **521**

(4) **"אל פתח אהל"**

עולה 555 ועוד 3 מילים עולה **558**

אחז מלאך המות עולה **558**

(5) "אהל מועד והמגפה נעצרה"

עולה 710 ועוד 4 מילים עולה 714

הקטרת עולה 714

הקטרת עצרה את המגפה.

(6) "וישב אהרן אל משה אל פתח אהל מועד והמגפה"

באתב"ש :

פמבש תצגט תך יבץ תך ואס תצך יפזק פצירוך

סוף תיבות, אותיות : ש', ט', ד', צ', ד', ס', ד', ק', צ' עולה 709

קטרת עולה 709

(7) "אהל מועד והמגפה נעצרה"

באתב"ש :

תצך יפזק פצירוך טזהגץ

סוף תיבות, אותיות : ד', ק', צ', צ' עולה 300

הביא המלאך לאהל מועד עולה 300

* * * * *

“פרח מטה אהרן”

פרק י"ז פסוק כ"ב:

“והנה פרח מטה אהרן לבית לוי ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמל שקדים”

רש"י: “...הוא הפרי הממהר להפריח מכל הפירות אף המעורר על הכהונה פורענותו ממהרת לבא...”

אור החיים: חז"ל אמרו טעם שקדים להעיר שכל המערער על הכהונה פורענותו ממהרת לבוא...”

“אהרן לבית לוי ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמל שקדים”

בא"תב"ש:

תצגט כשמא כפס פמהת וגס פמהה המה פמריך בדקמי

עולה 2283 ועוד 35 אותיות עולה 2318

המערער על הכהונה פורענותו ממהרת לבוא עולה 2318

* * * * *

ויגמל שקדים

פרק י"ז פסוק כ"ג:

"...והנה פרח מטה אהרן לבית לוי ויצא ציץ ויגמל שקדים"

ולמה שקדים?

רש"י:

"...ולמה שקדים הוא הפרי הממהר להפריח מכל הפירות אף המעורר על הכהונה פורענותו ממהר לבא..."

ועל זה מסביר אור החיים שבלי הטעם של רש"י היה צריך להיות פרי אחר (כמו חרוב) שלא ממהר לפרוח, להגדיל גודל הנס. אבל בגלל הסיבה הנ"ל פרח שקדים.

ואולי יש כאן רמז בצורת נוטריקון לפורענות שמגיע מהר למערער על הכהונה:

"שקדים", אותיות: ש', ק', ד', י', ס'

ש', שאולה

ק', קורח

ד', דתן

י', אבירם

כאילו המילה שקדים מרמזת על קרח, דתן ואבירם. עונשם של קורח דתן ואבירם שעררו נגד הכהונה הגיע מהר ופתחה הארץ את פיה ובלעה אותם והם ירדו שאלה.

* * * * *

המטת יבשים

פרק י"ז פסוק כ"ד :

"ויצא משה את כל המטת..."

בעל הטורים : "חסר ו"ו שהיו יבשים כמו שהכניסם"

המלה **מטת** כתוב פעמים מלא (מטות, פסוקים י"ז וכ"א) ופעמים חסר (מטת, פסוקים כ"ב וכ"ד).

כאשר משה מכניס (פסוק כ"ב) ומוציא (פסוק כ"ד) המטות מאהל העדות המילה **מטות** כתוב חסר (מטת).

ולזה פירש בעל הטורים שהוציאו אותם כמו שהכניסו אותם, יבשים.

"את כל המטת" עולה 905 ועוד 8 אותיות עולה **913**

יבשים כמו שהכניסם עולה **913**

* * * * *

"למשמרת"

פרק י"ז פסוק כ"ה :

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הֲשֵׁב אֶת מִטַּה אֹהֶרֶן לִפְנֵי הָעֵדוּת לְמִשְׁמֶרֶת לְאוֹת לְבִנֵי מִרְיָם... "
גְּמֵרָא הוֹרִיּוֹת דָּף י"ב עמוד א' : **"וְהִתְנִיָּא, מִשְׁנַגְזָא אַרְוֹן נִגְזָא שְׁמֵן הַמִּשְׁחָה וְצִנְצֻנַת הַמֶּן וּמִקְלוֹ שֶׁל אֹהֶרֶן"**

"לפני העדות למשמרת" עולה 1665
כשנגזז הארון נגזז המן ומקלו של אהרן עולה 1665

* * * * *

מתנות כהונה

פרק י"ח פסוק י"ט:

"נתתי לך ולבניך ולבנתיך אתך לחק עולם ברית מלח עולם הוא לפני ה' לך ולזרעך אתך"

רש"י: "מחיבתה של פרשה זו כללה בתחלה וכללה בסוף ופרט באמצע"

רש"י מסביר לנו מבנה פרשת מתנות הכהונה, שמתחיל עם כלל פסוק י"א- "וזה לך תרומת מתנס", עובר לפרט מה הם התרומות, וגומר בכלל פסוק י"ט- "כל תרומת הקדשים".

ונפסק בשו"ע (יו"ד סימן' ס"א) "חייב ליתן לכהן הזרוע והלחיים והקיבה של שור ושה"

ונראה לי להגיד שכלולים באותיות המילים "ברית מלח עולם" רמזים למתנות שנותנים לכהנים (וגם ללוים).

ואסביר:

"ברית מלח", אותיות: ב', ר', י', ת', מ', ל', ח'

ב' – בכור, בכורים

ר' – ראשית הגז, ראשית לכיבודים

י' – עשירי קדש לה', ימין (שוק הימין)

ת' – תרומה

מ' – מעשרות, מנחות

ל' – לחיים, לחם הפנים

ח' – חלה, חרס, חזה התנופה, חלב יצהר, חלב תירוש

ומיד אחריו המילה **"עולם"**:

ע' + ו' – עורות

(ויתר האותיות של המילה "עולם", ל', ס', כבר רמוזים במילה "מלח")

ורמז לזרוע ולקיבה (הלחיים כבר רמוז באות ל' של המילה "מלח"):

"ברית מלח", באתב"ש: שגסא יכס עולה **434**

קיבה, באתב"ש: דמשץ עולה **434**

"ברית מלח עולם", סוף תיבות, אותיות: ת', ח', ס' עולה **448**

זרוע עולה 283, ובאתב"ש: עגפז עולה **160**

ביחד 283 + 160 = 443 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה **448**

* * * * *

תרומה בטלה ב100

פרק י"ח פסוק כ"ט :

" מכל מתנתיכם תרימו את כל תרומת ה' מכל חלבו את מקדשו ממנו"
משנה תרומות פרק ד' משנה ז' : "רבי אליעזר אומר, תרומה עולה באחד ומאה"

1. "תרומת ה'" עולה 1072 ועוד 2 מילים עולה 1074
תרומה טהורה בטלה במאה חולין עולה 1074

2. "תרומת ה'" עולה 1072 ועוד 9 אותיות עולה 1081
תרומה טהורה בטלה בא' ומאה חולין עולה 1081

* * * * *

מחלקת

מעשיהם, וכוונותיהם, ודבורם של קרח ועדתו, שיצרו מחלקת נגד משה רבנו ואהרן הכהן, רמוזים באותיות המילה 'מחלקת':

מחלקת, אותיות: מ', ח', ל', ק, ת'

מ' – 'מזוזה', שאלו בלעג, האם בית מלא פרשיות ספרי תורה צריך מזוזה? 'מחתות', הביאו איש מחתתו לחלוק על הכהונה

'מתנות' כהונה (24 מתנות כהונה, 10 במקדש, 4 בירושלים, ועוד 10 בגבולין)

ח' – 8, קרח רצה להיות כהן גדול וללבוש 8 בגדי כהונה של הכהן הגדול.

ל' – 'לוי', הבכורים ביניהם רצו להיות כמו שבט לוי.

'ליצנות', "קרח שהיה מתלוצץ על משה ואהרן" (ילקוט שמעוני פרשת קרח ט"ז)

"להמיתנו במדבר", אמרו (ט"ז, י"ג) "כי העליטנו מארץ זבת חלב ודבש להמיתנו במדבר"

ק' – 'קטרת', הקטירו קטורת כמו כהן

'קדושים', אמרו (ט"ז, ג') "כי כל העדה כלם קדשים"

ת' – 'תכלת', לבשו טליתות שכולה תכלת ושאלו בלעג, האם טלית שכולה תכלת צריך ציצית?

'תתנשאו', אמרו (ט"ז, ג') "מדוע תתנשאו על קהל ה'".

'תשתרר', אמרו (ט"ז, י"ג) "כי השתרר עלינו גם תשתרר"

* * * * *